

מטובונו של חרמ
ד' רפאל גארדאו. די

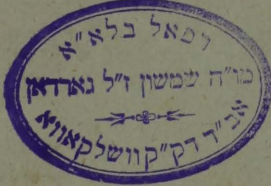
ספר

זכר יהוסף

והוא חלק א' מספרי ער הש"ס

כורר חדושים ופלאולים, ובקבה שוגם וייסוד כנה חומרות ופליאה בשגבות התמוהין מצד עצמן או מסומר הטושא ממקום למקום וע"ס יסודות חזקות וכאמנה מש"ס בבלי וירושלמי סוטיקס רוי"א וגם כונה תשובות רמב"ם אשר השקתי לשאלתי המסתעפות בכל סוגי' ובכמה מקומות ביארתי דברי הרמב"ם התמוהים אשר זכיתי לחשוף מקורם וגם ראיתי לבאר כמה אגדות מוזיל בדרך הקרוב אל הפשט. כל אלה חוברו מאת **יהוסף זכרי'** בלא"מו מרנא זרנא ר' נתן שטערן זללה"ה הרב דק"ק וולאדיסלאוואווא (אשר פקודתו חזקה עלי טרם הלקמו למרוס מבלי לכתוב עליו בחתימת' חו"ר גאון וכדומה) בן הרב הג' הנדיק. האמת' מרנא זרנא ר' **יהוסף** זללה"ה מפינסק בהגאון האמת' מוהר"ר **ארי' ליב** מסלונק זללה"ה אשר לקמו אלקיס בהיותו בן ה"ב שנים ופייס פדר הש"ס גס"ת מ"ב פעמים במנין ליב. בן הרב הגאון האמת' מופידיה כקיסת מוהר"ר **הלמן** זללה"ה דהמבורג ואבותיו היו כולם גאוני ארץ דור אשר דור עד הגאון **רמ"א** בעל המפה ו**מחרשי"א ומוהר"ב** ומחר"י **מיני' ומוהר"ס מפראווא** ומשפחה **מג"ע** ועוד כ"כ באונים מפורסמים אשר קצר הגליון מהכיל זכרון שמוסם וכאשר יבא במכתב מגלגל ספר היחס אשר יבא אי"ה לאור. מותני הגאון המפורסם בקש"ת מהור"ר **מרדכי גימפל** הרב דק"ק ראזינאי. הי' בן הגאון ונדיק מפורסם מהור"ר **דובער** זללה"ה דק"ק אוטייאן בן הרב וכו' ר' **יעקב** זללה"ה. בנו של הרב וכו' ר' **חיים** מקארעליטש זללה"ה ומתו בהגאון ומקובל ר' **מרדכי** הרב דק"ק הנ"ל. ואחיו הרבנים כולם שמשו ברבנות במחוז זה. ומשפחתו ושלשלת ימוכו דור אשר דור להגאון ר' **מרדכי** יפה זללה"ה בעל הלבושים. וזכות אבותיו הקדושים אשר בארץ החיה יעמוד לנו ולבנינו עד עולם ויקייים בנו חתת אבותיך יהיו בניך ולא ימושו ד"ם מאתנו לנצח:

ווארשיא

ברפוס הרבני מוס' **צבי יעקב** בהמנוח מוס' **אריהו** ז"ל ביוזבערב :

שנת י"ב זכר יהוסף לפ"ק

ZECHER JEHOSEF

w Warszawie 1860 r. w Drukarni H Bomberg

Wolno drukować z warunkiem złożenia
w komitecie Cenzury po wydrukowaniu
prawem przepisanej liczby exemplarzy.

Warszawa dnia 25 Listopad 1859
7 Grudnia

Cenzor J. Tugendhold

Sender Jankelwitz Walk
Wizna L. Biala

דף ד' ע"ב שורה ל"ב להו"א ז"ל שלא להו"א : דף כ"ח ע"ב שורה כ"א חסר וע' בכו' ב"ב ק"יב כי
דף כ"ג א' שורה לו הודאה ז"ל הוראה : שם ט"ב עיקר לאו ז"ל לאו עיקר . שם ע"ב כ"א מ"ה ז"ל כ"ה : כ"ה ע"ב
שורה מ"ה חסר וכן ג"ה הכינה ברכות י"א ב' אר"פ הלכך . שם ע"ג שורה כ"ה חסר וע"ס כבדלו קי"ג ע"א ברש"י : שם
ע"ד כ"ד כלולב ז"ל בשופר . דף ל"י ע"ב ה' לא תאכל ז"ל לא תבטל השני לעיני דרך ביטול : דף ל"ג ע"א שורה ח'
כי ז"ל ב' . שם ל"י ז"ל מ' חסר שורה שלמה אבל מקדש שני שלא היו ל' אמה טרקסין ה' ס' על כ' וחזיו מ' . שם
שורה י"ח חסר ת"י גבוה כ"ג אמה : שם שורה כ"א חסר ת"י שיה לקרקע עורה : דף מ"ו רע"ד חסר וע' רש"י
פסחים ג"ב ד"ה חקוקה : מ"ח ע"ה שורה א' לרבות ז"ל לרבו דף ס"ב ע"ג שורה ס"א יהוסף ז"ל יוסף : דף
ע"ג ע"ב שורה ל"ז ע"א ז"ל ע"ב : שם ס"ד ז"ל ל"ו ע"א שורה ד' מ"ו ז"ל י"ו שם ט' ה' ז"ל מ"ט .
דף פ"ב ע"ב שורה כ"ה ר"א ז"ל ח"א : פ"ב ע"ב ש' ו' דלא ז"ל דלוי : פ"ו ע"ג ש' ג"ט בפ"ו ז"ל בש"מ פ"ו
א' ש' ד' מ"ו ז"ל י"ו : שם ט' מ' ז"ל מ"ט : שם י"ז ושמות ז"ל וע' שו"ת : שם מ"ב תשובה בחמור ור"א
ז"ל תשובה וכו' ולכן דנין אותו בחמור : שם ע"ב ו' לר"ט ז"ל לר"ט : ס"ט א' ש' כי ז"ל בח"מ קס"ב סק"מ :
ויבמות ע"א אחר ת"י כו"הו דרבנן חסר והא משכמת ג"כ בתרומה טמאה ותמזה דהא : דף ל"ז ע"ד שורה י"ח
חסר ופסחים מ"ה : דף ז"ו קודם ת"י ובדרך זה חסר וע' תו' ב"ב קמ"ד כי ד"ה ברם שם שורה כ"ז דלא ז"ל
דהא : שם לר"ו ז"ל לר"ל . שם סוף ש' מ"ג אינה ז"ל א' :

פתיחה לכבוד התורה וחיוב למוד חקק הפלפול ולקבעו על הספר למושגת לדורות

בב"מ פד"ב. וכן בב"מ ע"ד בכל דרכיך דעו וכן המורה
 בלמוד שמביא לידי מעשה כמו שנתנין תשלומין על
 ההליכה להשיב דבר לידו בעליו אף שהצדק הוא רק
 השבת הדבר לידו ואם עוסק כל ימיו של"ס לא עשה
 כלום ויחא קוהתו מה"ד לעולם יעסוק בו ועמח"ל
 שער חשבון הנפש חשבון כ"א ועי' יפה שער ג' פ"ג
 קרוב לזה והדע דרבא גופא דאמר בברכות י"ז העוסק
 שלא לשמה נוח לו של"ג ומ"מ ס"ל בשבת פ"ח א' ויחן
 מלמד בו וע"ש בקו' ע"כ דכיון דהדר קבלה ולכן אמרו
 על כ"כ לעולם יעסוק בו וגם יוכן ל"מ' שהקטו המפ'
 מה שהפליגו בעונש הנושא אשה פחותה ובקדושין ע"א
 ורבא דאמר ב"ב ק"י ע"א הנושא אשה צריך שיבדוק
 בחמ"י ובפסחים מ"ט א' רואה אדם שמורה פוסקת מורעו ישא
 וישא בת ח"מ והא' אמרין בריש סוטה ד"ז לפי המול
 וז"ש לפי מעשיו ועי' ב"ב פ"ג ועי' בחי' לתענית ד"א
 ועי' בנה"ק פ"ו ס"י"ב כי אין זה מוטל כח הבמירה
 לגמרי רק מן השמים מסייעין לו ודעתו קרובה יותר
 חל"י ענת"ד ועי' שבת קכ"ו א' מר נמי כו' יועי' ביומא
 ע"א ש"ע"א א"ס רואה אדם שמורה פוסקת מורעו ישא
 בת ח"מ כו' ובז"מ הסמיכות כי בענין המו"מ שאח"כ
 כל מוזנותיו של אדם קצובין לו וכפ"ב דיו"ט ומ"מ דר"ז
 יכול יהא יושב ונטל ת"ל וברכך בכל אשר תעשה וע"ד
 שהמליצו בריה כ"ז ב' להי' רבנן מאי השלך על ה' יהבך
 עד דשמעי' בו' . ויומא ק"י יתיר למאי דגרים הקס רב"ח
 והוא ע"ד דאריב"ח ארי"ח ברכות לה"ב דורות האחרונים
 עשו מלאכתן קבע זוזי לכ"י לכן ל"הי' יודעים על איזה
 אופן מתקיים השלך יהבך כי הרבה עשו בו' עד דשמע
 רב"ב והיינו צריך השתדלות ולעשות שורחו קבע ועי'
 גדה ע' סע"ב ורבה בסמורה כו' . וכן בלימוד התורה
 שכ"א נגזר עליו מחלת ה"צורה אם יהי' טעמו מוכשר
 לתכמה וכנידה ע"כ מצרין עליו אם וכו' ועי' חו"ע"א
 ג' סע"ב ומ"מ אחז"ל אם יאמר לך אדם לא יגעתי ומלאמתי
 אל האמין וכמגילה ו"ב ועי' רש"י מנחה ז"א ד"ה מסתיע
 מלתא וע"ד דר"ל תכמה שלמדתי בח"ק היא שעתה לי
 ובירושלמי פיאה פי"א ה"א ושבת פ"ק ה"ד וסוכה פ"ד ה"ב
 ושבועות פ"ק ומ"ר נכ"ס וא"ס הוא ריק הוא מכס למה
 שאין אחס' יגיעים בו כי הוא חייבם אימת ה' חייבם
 בשעה שאחס' יגיעים בו ועבר"ש אהלות פי"א מ"ד . ובט"ז
 א"י"ח סמ"ז שמנכרין לעסוק ב"ה שהוא על היגיעה .
 ועמ"א סי' ג' סק"ב שאם לומד המשנה ואינו מביין לא
 נקרא לימוד . ובמדרש א"ס בחקותי תלכו ששהו מעלים
 בתורה וברכות י"א אשרי מי שגדול בתורה ועמל בתורה
 ור"א דאמר סנהדרין ג"כ כי לעמל וילד ששהול אומר
 לא ימוש הוי אומר לעמל תורה נכרא . וא"ז רש"י בח"א
 נתן סי' לעמל ר"ת ללמוד על מנת ללמד . ועד"ש ויהר
 שהי' קהלת חכם עוד למד דעת את העם וכמאר"ל משה
 וכה וכה אה"ר ז"ה"ר תלוי בו ועמ"ה שער אהבת ה'
 פ"ו שמי שאינו מתקן אלא נפשו בלבד תהי' זכותו מעט
 ומי שמתקן נפשות רבות תכפל זכותו וכאמור אשר יאזה
 את בניו כו' וביר' סוף ברכות אר"א מה התוק כו' כך
 כ"א שבישראל צריך לייגע בתורה בכל יום וביר' ב"ב פ"ס
 כמס"כ מורשה לשון דיהה והכתיב מורשה קה"י דיהה כובין
 מיהה מן די לעי . ובט"ז דף התב"א לעולם ישם עמנו
 עי"ה כשור לעול כו' וערש"י . בימות קיו"ז ד"ה ב"ה
 ועבר"ר ח"א ס"ה ובא"ז פט"ו . וגם י"ל הסמיכות
 ככתובות ס"א"ב בחלוקות העונה . ואח"כ שאלין לפיה לישוע'
 שלפעמים קוה עניו לשם ממון אבל החוק בטעמונו אל
 יטוהו ומסוריו ולקיים התורת מעוני וכע"ז יט"ב שכתבו
 מוציאין וגם שלפי גודל התקוה מטיבין לאדם פי דרסי'
 ה' לא ידעו מססור וכמ"ש המקנה סוף קדו' מפי"ב דיו"ט
 לו עלי והאמין וכת"ה וכל הני דמועיל לפי שקדוה .

זיתא בשבת ר"א סע"א אמר רבא כו'
 א"ל גו"כ
 באמונה קבעת עמים לתורה : ועי' חו' קדושין מ' ע"ב
 וסנהדרין ז"א דהקס דריש חדש"א ע"ה ול"ג דכוכר כמ"ד
 מעשה גדול או כאידך דמפקי מהאי קרא לכלוע תחלה
 או כפרש"י משום דקאי אדר"ל מ"ד וכו' אמונה . וגם
 לפרש"י שהוצרך לקביעת עמים שלא ימשך כה"י לד"א
 ועמ"א סקניו סק"א וסק"ב ולקט"א ולקוד"מ מעסקיו וכברכו'
 ו"ב א"ס לדבר מזהו כו' ועמ"ה לכתב י"א ד"ה אי איכא .
 ועמ"ה וכו' פכ"ה וילקוט משל' סתמק"ד ור"ה סוטה פ"ז סוף
 הלכה ד' עמוד ה"ה לעשות לל לבעלי מזוזה כללה של
 בעלי הורה מיט כי כלל החכמה כו' ועי' רש"י סוטה כ"א
 סע"א וכו' ס"ר מ"ו ס"א בהגה ועי' בסוטה י' מי שחשבה
 ק"ב וכו' פ"ד ו"ב ח"א וברכות כ"ב ופסחים ג"ב
 ובמי קבלת עה"כ שלח לחמך ועי' כתובות ק"א"ה שהעושה
 פרקמטיא לת"ח כו' ומבואר ברמב"ם ס"ו מדעות
 ה"ב ובענין משפט נשמת ועי' סוטה י"ד"ה לזה הקדים
 השאלה עמו"מ באמונה וכמולין כ"ה"א לבישי האכליא על
 עליא ומ"מ שואלין על קביעת עמים כי השכר שמקבל
 מלימודו כנר הנדלק לאור האבוקה כמא"כ ויתרון דעת
 החכמה חמ"י בעלי"וע"ד דלוקים נמיהתן ק"ח בברכות יט"ב
 ובמולין ו"ב גדולים כמ"י מציחין כי זכרם נשאר בפי
 בני דורם להדמות להם וכירושלמי שקלים פ"ו אין ענל"כ
 דכריהם הן זכרונם . ואחר שתורתו ה' בקביעת עמים לחוד
 שואלין עפ"ו שהיא המורה הראשונה בתורה כי מי שחשקה
 נפשו בתורה כבן עזאי פטור מפ"ו וכימות סג"ב . וגם
 ששניהם קיומו של עולם וכאבות עמיד על המורה כו' וכמו
 שהכניס המעולים הפארת לאבותיהם ולמינו גדלם כן התח
 מהוי"ב לעמול ב"ה שלא יהא עקר ולהשאיר ברכה
 אחריו כמגנה ג"ב מה נטיעה זו פרה ורבה אף ד"ת
 כן ובערובין ג"ה אף ד"ה כ"ז שאחה ממשיש ב"ן כו'
 וע"ד מאח"ל במכות כ"ב ר"ה הקב"ה לזכות כו' .
 ועכ"ה"ה סוף חו"ר שהיו בשם בעל מ"ה שהתלמיד אומר
 קדיש . ובמגילה כו"א אין מוכרין ס"ה אלא ללמוד תורה
 ולישא אשה ואמרין הקס שאני לימוד שמבא לידי מעשה
 אשה נמי לא תהו ברה"א . ובערובין מו"א למעמל ללמוד
 תורה ולישא אשה ועי' חו' ע"ז יב"א ד"ה ללמוד וכו'
 קט"ז ח"א כל מי שאינו מניח בן לירשו וח"א כל מי
 שאינו מניח תלמיד וכדאמר הקס דוד שהניח בן כמותו
 לכ"מ ובתמורה ט"א והרביית את גבולי בתלמידים כו'
 זו משנת ר"ג ריה"א ב"ב וכו' והיתה ידך עמדי בזמיו וא"ס
 לאו כו' ועי' תב"א"ה הפ"ה . וגם י"ל דאיתא בקדושין
 ל' ע"א דאמר רבא עד עשרים שנה הב"ה יושב ומצפה
 כו' ואח"כ מיי"ת ח"ל רבא לרב נתן בר אחי כו' זא"ל
 מ"ה עד כ"ד וע"ש ברש"י ורש"ש ועי' קרית חנה ס"י
 י"ח דכרובה להמתין לישא עד שילמד תורה א שיערה אחר
 מזונות יס קבלה עד כ"ב או כ"ד וכ"מ בגמ' דר"ה ראה
 חיים עם האשע שכלל הוא ללמוד קודם הנשואין ע"כ
 ולהכי שואלין עמו"מ והורה ומה"ה ע"ו . וגי' העי' ח"ל
 רבא בר נתן בר אבי וז"ל דאמר לר"ה אף ל"ל שהוא ע"ס
 וז"ל רבא בר נתן לרב אסי ועי' ערובין ל"ב ב' ר' אסי
 ורבא בר נתן ועב"ב ח"ב וברי"ק כתובות פ"ד רבא ע"ס
 ועי' שבת ק"ג ע"ב ר"ב בר אחי קמ"י דרבא . וגם באו
 יחד מהשמות הכרמים המתעבה לתכלית א"ל וברמב"ם
 ה' דעות ספ"ג שישים על לבו שיהי' לו בן אולי יהי'
 חכם וגדול בישראל וכמ"ש בטא"ה סר"ל"א בשם הר"י
 בפי"א וכל מעשיך לש"ש שיכוון סיה"ל בניס לעבודתו וכ"ה
 בסי' ר"מ ס"א ובסנהדרין קט"א מ"ט לא דרשית סמוכין
 ובימות ל"ב"ב בראשונה שהיו מכוונין כו' וע"ש בחי'
 והולד בניס הגונים תלוי במשנתו ומחלות יעקב לעד
 כמ"ש במג"מ כר ג' פ"ד כלל ו' ח"ו בעובד"ד דר"ה

וע' בריבויא לעיובין יב' אלו ואלו דא"ח כי כספיה
 חסד למרום הראו לופמים לאיבור ולהיקר סיח' מסור
 להכמי ישראל ויהי הלכה כמו הרוב. ועי' בנחלת יעקב
 פי יתרו. ועי' ירוי סוכה ס"ד ועי' במגביה ג"ב. ועי'
 בדרשות הר"ג מ"ב סוף שניהנה התורה כפי הכרעה
 השכל האנושי אף אם יהי' היפך האמת הכרור ובמדרש
 שמואל ס' ד' מרף לכסף אמר רבא לא ניתנה תורה
 אלא לנרף את הבריות וכמשיה אמרת ה' צרופה ובמגילה
 יט"ב מלמד שהראו כו' ע"ש בפרש"י והוא על מדות
 הנדרשות ועי' בשבועות לט"א ובסנהדרין לח"ב ועבוי"ר
 ס"ב וקלה רבה ס"א פי א' ובסי' ה' פ' ובשמות דבה
 פתיג וכן בתיבת המגילה שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 במגילה י"א וז"ל מביה פ"ק דמג"א כמורה למשה אלא
 שאין מומא"ח בתורה. ובגיטין ס' ע"ב רובה בכה כו'
 והוא ע"פ מדות הנדרשות ועי' במגילה י"א ועירוי' פ"א
 ס"ק ומגילה פ"ד ומגילה ס"ק והער מה שהמלינו במנחות
 כט"ב עמ"ש דמבואר שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 תו"י יומא לח"ב מדאורייתא מגיל' משום דליהא דלא
 רמיזי באורייתא וכמעינה ט"א. ועי' באור הרד"ל בפרד"א
 פ"ב אות יוד. ועי' בימות כ"א א' לאורייתא ופי' רבן
 ועי' ערובין כא"ב ד"ה מפני ועירוי' ע"ש וע"ש חוב
 הפסי סיג' ככונס דאף שא"א שיתבנו הכל משום עשות
 ספרים כו' מ"מ למה לא יתנו כולם הל"ל שבהם לא
 יכול החלוקה ולו"א שהי' אפשר שיסתמך כ"א ע"י הפלפול
 במדות הנדרשות אפשר להחזירם עכ"ל. ועבר"מ ה'
 מומים פ"א ובהקדמתו לפה"מ ובס"ה"ל וע"ש חו"י
 קצ"ב ועבר"מ פ"ה"מ סוף עדין ותו' ימות עוב"ד ד"ה
 הלכה. וע"ש ח"ב א"ה אפרים עט"ר ב' יתנו' ה' שהעיר
 מוצאים גבי"ש בית מאי' הלכה"א היא. ובגיטין ס' ע"ב
 דזכרים שבע"פ אחר"ל לא בכתב שאז אינו מעמיק כ"כ
 בהם ביגיעה ומה"ט כ' שאין דין ת"ח בזה"ל וע"ש
 כ"ה"א ס"ה"א. ועי' ברכות ה' ג' אי משום תורה שיתנו כו'
 ועי' בחי"א ח"ו רש"י כ' א"ז תלוי בזכות וכמ"ש בזה"ק
 ההכל תלוי במזל כו'. ועי' תו"ט ח"ב אבות פ"ד מ"ו כי
 השכר לפי ריבוי העמל ולא לפי הלימוד וע"ה ר"י"ד וז"ל
 דרי"ח מירי' לענין הלימוד שלמד ממנו שלא הי' כרונו
 להשיג הכל מרי"ח וכערו"ב נד"ב ער"ב"פ שיהיה תליתו
 כו' ולענין הלימוד שאדם לומד מרבו או מהמשועב ונותין
 לו השכר לפי עמלו אבל מי שזוכה למדש מי תורה
 וכע"ה יט"ב ולכסף כו' ע"ש בפרש"י ולכן מחשבתו לו
 גם השכר לפי הפרי שהתנו לזכות אה"ר ולשהעמיד
 תלמידים וכשחריים לומדים בדבריו שמיש או שהולכים
 באחריותו להדמות לו שכן הרבים תלוי בו וכברכות י"א
 תלית חמה השוכה ומ"ט וקדושין מ' ע"ב גדול התלמוד
 שמל"מ. והקרבן שהוא ע"ד זכמי אלוקים רוח נטברה
 לכן אם מנעי' לבנו בקרבן העני נחשב לו ב"כ כעולת
 העשיר. וזהו עולה ב"כ דברי הירושלמי ס"פ ה' קורא
 מחוקה שנת העובד כו' לפועל שהי' משחק במלאכתו
 ביותר כך יגער ר' בון לכ"ח שנה מה שלא יכול תלמיד
 ותיק ל"ק שנה וזוהי מבוחר שהתשלומין לפי ערך הלימוד
 ע"ד כי אהה תשלם לאיש כמעטתו וכאמור. וע"ש

ועי' בריבויא לעיובין יב' אלו ואלו דא"ח כי כספיה
 חסד למרום הראו לופמים לאיבור ולהיקר סיח' מסור
 להכמי ישראל ויהי הלכה כמו הרוב. ועי' בנחלת יעקב
 פי יתרו. ועי' ירוי סוכה ס"ד ועי' במגביה ג"ב. ועי'
 בדרשות הר"ג מ"ב סוף שניהנה התורה כפי הכרעה
 השכל האנושי אף אם יהי' היפך האמת הכרור ובמדרש
 שמואל ס' ד' מרף לכסף אמר רבא לא ניתנה תורה
 אלא לנרף את הבריות וכמשיה אמרת ה' צרופה ובמגילה
 יט"ב מלמד שהראו כו' ע"ש בפרש"י והוא על מדות
 הנדרשות ועי' בשבועות לט"א ובסנהדרין לח"ב ועבוי"ר
 ס"ב וקלה רבה ס"א פי א' ובסי' ה' פ' ובשמות דבה
 פתיג וכן בתיבת המגילה שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 במגילה י"א וז"ל מביה פ"ק דמג"א כמורה למשה אלא
 שאין מומא"ח בתורה. ובגיטין ס' ע"ב רובה בכה כו'
 והוא ע"פ מדות הנדרשות ועי' במגילה י"א ועירוי' פ"א
 ס"ק ומגילה פ"ד ומגילה ס"ק והער מה שהמלינו במנחות
 כט"ב עמ"ש דמבואר שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 תו"י יומא לח"ב מדאורייתא מגיל' משום דליהא דלא
 רמיזי באורייתא וכמעינה ט"א. ועי' באור הרד"ל בפרד"א
 פ"ב אות יוד. ועי' בימות כ"א א' לאורייתא ופי' רבן
 ועי' ערובין כא"ב ד"ה מפני ועירוי' ע"ש וע"ש חוב
 הפסי סיג' ככונס דאף שא"א שיתבנו הכל משום עשות
 ספרים כו' מ"מ למה לא יתנו כולם הל"ל שבהם לא
 יכול החלוקה ולו"א שהי' אפשר שיסתמך כ"א ע"י הפלפול
 במדות הנדרשות אפשר להחזירם עכ"ל. ועבר"מ ה'
 מומים פ"א ובהקדמתו לפה"מ ובס"ה"ל וע"ש חו"י
 קצ"ב ועבר"מ פ"ה"מ סוף עדין ותו' ימות עוב"ד ד"ה
 הלכה. וע"ש ח"ב א"ה אפרים עט"ר ב' יתנו' ה' שהעיר
 מוצאים גבי"ש בית מאי' הלכה"א היא. ובגיטין ס' ע"ב
 דזכרים שבע"פ אחר"ל לא בכתב שאז אינו מעמיק כ"כ
 בהם ביגיעה ומה"ט כ' שאין דין ת"ח בזה"ל וע"ש
 כ"ה"א ס"ה"א. ועי' ברכות ה' ג' אי משום תורה שיתנו כו'
 ועי' בחי"א ח"ו רש"י כ' א"ז תלוי בזכות וכמ"ש בזה"ק
 ההכל תלוי במזל כו'. ועי' תו"ט ח"ב אבות פ"ד מ"ו כי
 השכר לפי ריבוי העמל ולא לפי הלימוד וע"ה ר"י"ד וז"ל
 דרי"ח מירי' לענין הלימוד שלמד ממנו שלא הי' כרונו
 להשיג הכל מרי"ח וכערו"ב נד"ב ער"ב"פ שיהיה תליתו
 כו' ולענין הלימוד שאדם לומד מרבו או מהמשועב ונותין
 לו השכר לפי עמלו אבל מי שזוכה למדש מי תורה
 וכע"ה יט"ב ולכסף כו' ע"ש בפרש"י ולכן מחשבתו לו
 גם השכר לפי הפרי שהתנו לזכות אה"ר ולשהעמיד
 תלמידים וכשחריים לומדים בדבריו שמיש או שהולכים
 באחריותו להדמות לו שכן הרבים תלוי בו וכברכות י"א
 תלית חמה השוכה ומ"ט וקדושין מ' ע"ב גדול התלמוד
 שמל"מ. והקרבן שהוא ע"ד זכמי אלוקים רוח נטברה
 לכן אם מנעי' לבנו בקרבן העני נחשב לו ב"כ כעולת
 העשיר. וזהו עולה ב"כ דברי הירושלמי ס"פ ה' קורא
 מחוקה שנת העובד כו' לפועל שהי' משחק במלאכתו
 ביותר כך יגער ר' בון לכ"ח שנה מה שלא יכול תלמיד
 ותיק ל"ק שנה וזוהי מבוחר שהתשלומין לפי ערך הלימוד
 ע"ד כי אהה תשלם לאיש כמעטתו וכאמור. וע"ש

ובסנהדרין זכ"א כל הלומד תורה בעה"ז זוכה
 ומלמדה לעה"ב. וענו"ב מ"ה חו"ד
 ססי' ק"ב. וז"ל שעד"מ מ"ש בסנהדרין פה"ב חו"ה בן
 עה"ב ענוותן וגרים באורייתא הדירא ולא מחויק טיבותא
 לנפשי' והיינו שיתלמד ג"כ לאחרים מתורתו כי מי שאינו
 שפל רוח ירא לפירש דעמוין ורבו הסותרים את
 את דבריו. (ובגדרים ל"ב דאין הכי' משרה שכינתו אלא
 על חכם ועניו כו' ובד"א פ"א דרכן של ת"ס עניו ושפל
 רוח ובערובין ה"ה"א לא שבמים הוא מי שמגבי' כו'.
 ועי' הו' תענית י"א ר"ה ואם ת"ח. ובגדרים ה"ה"א מ"ד
 ומגה"א"ל כו'. וערש"י יומא ע"ה ד"ה שדומין ועי' ספרים

ועי' בריבויא לעיובין יב' אלו ואלו דא"ח כי כספיה
 חסד למרום הראו לופמים לאיבור ולהיקר סיח' מסור
 להכמי ישראל ויהי הלכה כמו הרוב. ועי' בנחלת יעקב
 פי יתרו. ועי' ירוי סוכה ס"ד ועי' במגביה ג"ב. ועי'
 בדרשות הר"ג מ"ב סוף שניהנה התורה כפי הכרעה
 השכל האנושי אף אם יהי' היפך האמת הכרור ובמדרש
 שמואל ס' ד' מרף לכסף אמר רבא לא ניתנה תורה
 אלא לנרף את הבריות וכמשיה אמרת ה' צרופה ובמגילה
 יט"ב מלמד שהראו כו' ע"ש בפרש"י והוא על מדות
 הנדרשות ועי' בשבועות לט"א ובסנהדרין לח"ב ועבוי"ר
 ס"ב וקלה רבה ס"א פי א' ובסי' ה' פ' ובשמות דבה
 פתיג וכן בתיבת המגילה שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 במגילה י"א וז"ל מביה פ"ק דמג"א כמורה למשה אלא
 שאין מומא"ח בתורה. ובגיטין ס' ע"ב רובה בכה כו'
 והוא ע"פ מדות הנדרשות ועי' במגילה י"א ועירוי' פ"א
 ס"ק ומגילה פ"ד ומגילה ס"ק והער מה שהמלינו במנחות
 כט"ב עמ"ש דמבואר שלה ג' יתנו לו רך הכללים. ועי'
 תו"י יומא לח"ב מדאורייתא מגיל' משום דליהא דלא
 רמיזי באורייתא וכמעינה ט"א. ועי' באור הרד"ל בפרד"א
 פ"ב אות יוד. ועי' בימות כ"א א' לאורייתא ופי' רבן
 ועי' ערובין כא"ב ד"ה מפני ועירוי' ע"ש וע"ש חוב
 הפסי סיג' ככונס דאף שא"א שיתבנו הכל משום עשות
 ספרים כו' מ"מ למה לא יתנו כולם הל"ל שבהם לא
 יכול החלוקה ולו"א שהי' אפשר שיסתמך כ"א ע"י הפלפול
 במדות הנדרשות אפשר להחזירם עכ"ל. ועבר"מ ה'
 מומים פ"א ובהקדמתו לפה"מ ובס"ה"ל וע"ש חו"י
 קצ"ב ועבר"מ פ"ה"מ סוף עדין ותו' ימות עוב"ד ד"ה
 הלכה. וע"ש ח"ב א"ה אפרים עט"ר ב' יתנו' ה' שהעיר
 מוצאים גבי"ש בית מאי' הלכה"א היא. ובגיטין ס' ע"ב
 דזכרים שבע"פ אחר"ל לא בכתב שאז אינו מעמיק כ"כ
 בהם ביגיעה ומה"ט כ' שאין דין ת"ח בזה"ל וע"ש
 כ"ה"א ס"ה"א. ועי' ברכות ה' ג' אי משום תורה שיתנו כו'
 ועי' בחי"א ח"ו רש"י כ' א"ז תלוי בזכות וכמ"ש בזה"ק
 ההכל תלוי במזל כו'. ועי' תו"ט ח"ב אבות פ"ד מ"ו כי
 השכר לפי ריבוי העמל ולא לפי הלימוד וע"ה ר"י"ד וז"ל
 דרי"ח מירי' לענין הלימוד שלמד ממנו שלא הי' כרונו
 להשיג הכל מרי"ח וכערו"ב נד"ב ער"ב"פ שיהיה תליתו
 כו' ולענין הלימוד שאדם לומד מרבו או מהמשועב ונותין
 לו השכר לפי עמלו אבל מי שזוכה למדש מי תורה
 וכע"ה יט"ב ולכסף כו' ע"ש בפרש"י ולכן מחשבתו לו
 גם השכר לפי הפרי שהתנו לזכות אה"ר ולשהעמיד
 תלמידים וכשחריים לומדים בדבריו שמיש או שהולכים
 באחריותו להדמות לו שכן הרבים תלוי בו וכברכות י"א
 תלית חמה השוכה ומ"ט וקדושין מ' ע"ב גדול התלמוד
 שמל"מ. והקרבן שהוא ע"ד זכמי אלוקים רוח נטברה
 לכן אם מנעי' לבנו בקרבן העני נחשב לו ב"כ כעולת
 העשיר. וזהו עולה ב"כ דברי הירושלמי ס"פ ה' קורא
 מחוקה שנת העובד כו' לפועל שהי' משחק במלאכתו
 ביותר כך יגער ר' בון לכ"ח שנה מה שלא יכול תלמיד
 ותיק ל"ק שנה וזוהי מבוחר שהתשלומין לפי ערך הלימוד
 ע"ד כי אהה תשלם לאיש כמעטתו וכאמור. וע"ש

וכה"ג בסוף תענית וע"ש סימוי הגי' וגם בשמות
האמוראים. וע' בירו' מגילת פ"ב סוף ה"ד ובירו' מ"ק
פיג היו' ובתנאומא פ"ו י"א' בסנהדרין ק' ע"א כל
המרעבי כו' י"ע"ש. ואמרין במסכת כלה"ל המפנה דעזו
בנשים לסוף ב"ה לירי עבודה וכו' וכל מי שפועה עצמו
על זון העבירה נזון מזיו השכינה ככאמר ויחוו את אליו'
ויאכלו וישתו ובזמ' סמיכת המאמר בתענית כי אחר שסיים
שלא לתת עינו בליקוחי אשה רק לש"ש ולא לתור אחר
מראה עיניו ולזה יזכה לע"ל מכו"מ ליהנות מזיו השכינה
ויאחרו זה קונו לו ולהתענג לשמוע ד"ת מעתיק יומין.
ובזו' עולה ג"כ הסמיכות מהשאלה עסקת בפ"ו לת"ת
וכאמר. וע"א לה"ב למה ת"ח דומה לללויות ש"פ
מוכסה אין ריחה נודף ועל"ז רש"א דקאי על ת"ח
המוכס את הרבים. ולא עוד אלא שמהמ"ו אוהבו שמהרה
מארכה ימיו וכחגיגה היא אי איכא צמ"ר מוסיפנא לי'.
והא דנקיט ההם מעביר במילי' כי אדם כזה מוכס
שחרתו אמיתית ורצונו ג"כ לזכות אה"ר וכמ"ל. וכה"ג
שבובר' דר"ד בשב"ל ע"ב וברב סהדא במ"ק כח"א
וימכר' י' וזכר' ע"ב ב"ב צמ"מ פו"א. ולא עוד אלא
שדברים המוכסין מב"א האגלין לו ע"ד דרו"ל ב"במות
זו"ב ובמ"ק דארי"א מ"ד אגורה בהליך עולמים שיאמרו
דבר הלכה בשמו ויהי' ספקותו דביק' ועב"א א"ז רש"א
ומה"ב וע' רש"י בחגיגה י"ב ב' רוח היא הנשמה העשויה
כדמות הגוף. ובאבות גדולה הורה שהיא נותנת חיים
לעשוי' בעה"ז ובעה"ב. ובימוא לח"ב דרשו ושר"י דלא
מסקינן בשמי' כי ע"י מעשיו נוכר לטובה עמ"מ ר"פ
ויש"ב. ובר"ה ג"כ כל הלומד תורה ואינו מלמדה דומה
להדם במדבר דלא מהני ובמ"ר אפר"י פרש' כ"ב ספי' א'
וכ"ה במ"ר ואחמנן ומ"ר קהלת א' למד ואינו מלמד
אין לך הכל גדול מזה וע"ש רס"י ב' שכל מי שהומה
וממהה אחר המצוות ומזהו קבועה אין לו מה הנני' יש
לו והבואו צמ"א בספקי"א. לפיכך אוהב כסף לייב' ומי
אוהב בהמן כו' או יבדיל כו'. ועביפית לזכות אפר מותן
כגון בונה בהכ"ל ובהמ"ד או כותב ס"ת שיזכה בהן
לדורות שלאחריו. והא דמיימי שהרי משה כו' דאף
שויה כל הדורות במנוח התורה היינו צמ"ה שלמה אבל
במעשה המצוות שעשה לא זכה אלא בהבדלה ערי מקלט
וכמ"ש משה זכה וזיכה כו' ובמכות י' ע"א מנין לד"ת
שהן קולטין שנאמר את צנר במדבר כו' וזאת התורה
כו'. וע' ביומא דע"ב אריב"ל מ"ד וזאת התורה זכה
נעשית לו סס חיים כו'. והיינו מסמיכת הפי' אשר ינוס
ומי' כמ"ד קולטין ממיהמ"ו. וע' בסוכה מט"ב תורה ללמדה
זו היא תורה של חסד כו'. וע' במדרש קהלת ד"ה
בצוקר וזו' שמתו תלמידי ר"ע לפי שהי' עניייהם צרה
מלמוד ואחרים. ובזוה"ק ר"ע תומה מאן דמהדס מלין
דאורייתא כדקייאות נעשה ממנו עולם קיים ועולם עומד.
וע' בהקדמת הוהר ד"ד ע"ב ובה"ח פ"ב וע"ש פט"ו.
ואה"ח לא לעצמינו נולדנו כי האדם מדיני והמטיב את
מזירו מדעח קונו יש בו נעשה סוף צמ"ב אשר ברא
את עולמו לא לנודך עצמו ח"ו כ"א להשפיע מטובו
וע"ד דקתה כי עשה ומשפטיו עם ישראל. ואה"ח כל
מעלים חכמה כאלו לא ידעה והעולם לא נברא רק
לכשיגבולו החכמות כי זהו תכלית מכוון רצון העליון שאדם
קרוך ממומר ויכל להשיג נוראותיו. וע' במורה ב"א
מח"ב ולו' שלא יקרא האדם שלם באמת מי שלא השפיע
לאחרים מחכמתו. ובעקרי"א מאמר ג' פכ"ה עה"כ אל
יתהלל כו' שלא יגיע אחד ממלו לתכלית האנושי אם לא
יצטרף המעשה שיפיע משלימותו לזולתו והוא השכל וידוע
אותי כי אני ה' כו' וכמו שלא יקרא הרושע ע"ש ידיעתו
בסממני הרושעה בלבד. ובאבות פ"ה מכ"א ויומא פו"א
על ידו וע' תו' ביהמות קט"ב ד"ה מהד"ת וע"ד מאמרם
בסוכה נ"ב סע"א כל הגדול מעבירו כו' כי מוצא מקום
ביותר לפתחו ולהכשילו או שבגת קלמוד שעולה זדון

וכספ"ב דב"מ ומי שמונה את הרבים טעמו נטעו אל
השלימות כי יותר קל להביט להדריך אחרים מעל עצמו
והוא נזהר בכל מעשיו. ובעקדה שער ק"ד בפירוש הספיע
על השלמים כן יפרוך מהם לזולתם כאשר באמצעים
העליונים. וע' בס"מ בסו' תק"ל שהב"ה גוזר כמה ספרים
יעשה כו' כי לא גילה אלא לכתוב דכתיב סוד כו' ובריתו
לאודיעם. וע' בתר"י פ"א ע"ה"כ שמחה לאיש במענה
פיו כי מלך טבע האדם להביט רעיוניו לזולתו. וע'
ברכות מג"ב בה"ד מזהו דרבים שאני דאף דתפלה דרבנן
מ"מ דמי עשה דאורייתא. ובכתובות כ"א ונדקתו עומדת
לעד ח"א זה הלמוד תורה ונלמדה לאחרים וח"א זה
הכותב תורה כו' כי הוא יש לו יותר שכר מהמעמיד
תלמידים אשר תעשה ידיו קיימים לעולם. ולכן המהדרש
מזוהי תורה וכותב על הספר להביטם לאור רבה היא
וזנה מקיים מ"ע ושננתם לביך וכדו"ל אלו התלמידים
והכותב אומר ואנלתי מן הרוח אשר עליך. ושכרו אמו
ושעולתו לפניו עדי עד משכר ה"ת דרבים וכאמר
ומגדוקי הרבים ככוכבים לעולם ועד. ועב"ס נטעות
יהודה דרוס ל"ב צמ"ס בפתח לעושי' על שלימות
עצמו ותמל"ה על שלימות זולתו המתפשט מזונו יע"ש;
והא דאמר בסוגיא דהכא ואפ"ה אי יראתה כו'
והנה הכו' הקשו בה"ד וכל העוסק שלי' כו' ובכ"מ
לעולם יעסיק אדם בתומ"ל אפי' שלא לשמה כו'. וכל'
לפוש"ב הרא"ש ותר"י כפי"ק פ"ק דברכות לחלק בין
מכוון שלא לנאה דגם למי' דל"כ אינו יוצא י"ה וע'
בר"י ר"ה כח"ב צמ"ס הרא"ה וע' ב"ש"ס בחולין ס"ו י"ב
ואף דלא דבי' בחולין כוונה לשמיטה מ"מ א"כ כיון שלא
לשמוע שמיטה המוכשרת אלא במחירה דגרע יותר מנפלה
מעל הקורה דלא קרינן ב' וזכנת וגלה"ר מה"ר בחגיגה
יע"א לא עוררו כו'. ועב"ח ס' מ"ו סוף י"א שמה
שערא"ש שכתב דמי שמל מד' תורה לרבים אין
להפסיק דהא טפי עדיף לומר דברת ק"ש אק"ש דאורייתא
ותמי' לי הא בצפ"ר א"ז אנו מברכים לנאה ידו ק"ש
דאורייתא וי"ל דהרא"ה לטעמי' בב"י באו"מ ס"י תקס"ט
שאפי' צווח שאינו רוצה לנאה יצא י"ס. וע' בסו' ורא"ש
סוכה מבי"א. וע' תו' שבעות יב"א דבמעטת בשבועה לא
מכפר' ויה"כ בס' לר' וכהמ"פ דתלוי' בה' דכריתות ז"א
באומר לא יכפר כו' דלרי"ח לא יצא וע' ברא"ש ספחים
ק"ד א' וביק' וזקק. וע' תו' שם קטו"א ד"ה מתקין'.
ועממ"ס האו"מ ס' כ"ד דבסתמא עומד לשמן אך אם
תעקר המעשה לגמרי יע"ש צמ"ב ועב"ח ר"ה טו"ב. ולפ"ו
א"ש ה"ד דיעסוק אפי' שלי' היינו כשמכוון ג"כ לנאה
י"ס המצוה. והא דאר"י בפסחים סח"ב מדאי נפשי' לך
קראו לך תנאי פרש"י בשבולך ולנודרך קריתו וסיגית.
והכתוב אם לא פרשתי כו' ומשני מעקרא כי עב"ד אר"ש
אדעתא דנפשי' קעביד ומלכד דאין הכרח מרב יוסף
דהוי מאור עינים דפטור מכל המצוות וכדקדושין ל' דאמר
דלא מפקידנא ועבידנא כו'. אך כ"ל דכונת הבמ' בשביל
המצוה המוטל עליו לנאה. י"ס ולא בשביל קיום העולם
אבל אם הי' שלא לשם מצוה לא מהני. וכ"מ בסנהדרין
צ"ט ע"ב א"ר יוסף כגון הני דאמור מאי אהני לן רבנן
לזידהו קרי כו' ופריך מגלה פנים נמי הוא דכתיב אם
לא בריתי וגו'. וע"כ דמייירי דאזורים דלומדים אדעתא
דנפשי' לקיים המצוה ורק שאין לעולם הנאה מלימודם
דאי"ל פריך דהא מגלה פנים נמי הוא דהא דנב"ע
הי' בשביל תורה לשמה וכדמטי' ברא' בפסחים נ"י ע"ב
כאן בעוסקים לשמה כו' הוי על שמים דאו"א ברא' לא
בשבילם. וע' תו' סוטה כ"א ד"ה לעולם ומש"ס. וכעת
נפל בדעתי דר"י אמר רב לשי' בחולין ל"א סע"א דחולין
ל"ב כוונה ורי"ס לשיטתו בירו' ברכות ושבת פ"א הי'
דעוסק שלי' נוח לו כו' ורבה ג"כ לטעמי' דכריך ההם
לרי"ב אליבא דרב ואף דס"ל הלכה כר"י דשמיטה לכו"כ
דהוה ג"כ מכשירי מצוה י"ל לבתר דשמעה מרי"ב סברה
ובמ"מ דהסו' בברכות י"ב א' סד"ה לאו ואכמ"ל:

ד' ג ע"א ר"ש דיה ואב"א ורבין דרשי כו' עיי' גל"ס
 דמה ענינו לכאן דכיון דרישא לאור"א
 מוכח דפליגי בהרסקה ומתני' דפליגי בהא ר"א וחכמים
 הו"ל לפרוש הכי . וכתב ד"ל דפליגי בהכי אי אוליין
 בתר מיעוט ב"א אבל כיון דרישא לאור"א והוי משק"י
 דקפיד למיעוט ולחכמים קורין בזה"כ ובסוף אולי בתר
 המיעוט עכ"ל . ויש לפקפק דלר"א גופי' הוי בק"ש משיכיר
 כדלקמן כ"ב ולר"י הוי עד ג' שעות וכלדקמן ט"ב והרי
 דר"א לא קפיד אמיעוט ור"א אולי בתר המיעוט דהוי
 זמן קימה ולבני זמן שכיבה ס"ל לר"י כשעורא דמתניתין
 שכהניס מטהרין ולר"א משק"י וע"כ דפלוגאייכו בק"ש
 של ערבית רק בזמן שכיבה אימת ועי' רש"י לקמן ט"א
 ד"ה ורבין : אי תמלת . עי' מ"א ס' א' ס"ק ד' ועי' שב
 יעקב . מא"ח ס' ה' . והו"ל בכומא דמ"מ מדרבין טיב
 כמ"ס סוף רה"ס : רב יצחק ב"ש ובה"ט בר מתא .
 מ"ס ד"ה ועונין עי' לקוין כ"א ב' וה"ס שנת קי"ט :
ת"י ד"ה ה' לך ולא הסיב סי"ה רגו"י . דמורבא חק
 במקום סכנה לא הוי שכיב הויא כלסטים ס"ס

בעלי בחירה וכו' המפרשים דמה"ט נ"ה ראו"ן להסלק
 את יוסף אל הבור שהיו בו נחשים . ומ"ס פריך לתק
 דפלימו משמואל פסחים ח' ט"ב דאכתי לא ידע הסברא
 דשכיב הויא . ואף למ"ס המפרשים בה"ד ושמר לו
 שבה לשמרו מהמיתין דלרש"י למה ה' לו לבא קודם
 תפלתו ולהמתין . ד"ל דפס' מורבא מ"מ לא מקרי
 שכיב הויא וכו' . בסמוך וה"ל משום מפולג והא י"ל דמ"מ
 כשהוא שליח מצוה דאינן יתוקן דעי' מיירי בסתם מור"ב
 כפסחים ק"יב שלא תעבור בישוב דבמקומו חייס אפי'
 בתרי . וז"ל דפשוטא בגמ' ה"ל להסתכל פהלא ק"ה
 משמע דמשום שיתפלא בשלימות לא הוי שליח מצוה .
 וא"ל דאכתי י"ל דמשאכח שהוא שליח מצוה כגון שראה
 בתוכה אבידתו של חברו . דמ"מ איכא חשדא דחבירו
 לא ידע שהוא שליח מצוה להחזיר אבידתו ולא חלי' בהא
 דר"י ורבין כפ"ד דעי' א"ס הדרך מיוחדת לאותו מקום
 כו' והארכתי בזמ"א : בתרי ופרו"י ולמאי דלא ידע
 אכתי דאשה דבדרבא לא שכיחא הו"ל בכשרים וכו' ג"ס
 דלא יביחורו ע"א אי"ס אחר :

ע"ב בהרתא וערש"י לקמן י"ד א' ד"ה אהרדקו
 גמ' ור"ג ס"ל כר"י . וז"ל דגם לתק
 דר"י לקמן ט' ב' אינו חולק במציאות אלא דס"ל דלא
 הוי זמן קימה דקרא ול"ל קדמו עיני אשמורות או דנקט
 ר"י כיון דמיני' משענין דהוי ג' שעות ור"א פליג דלא
 אוליין בתר בני מלכ"ס אבל ודאי ג"ס לדידי' מתוקמי הא
 דר"ג משום דקאי אזמן קימה לכך שניא דהא ר"א נמי
 ס"ל הכי לקמן כ"ב ב'ין תכלת לכרתו ולדידי' הוי שלש
 אשורות וערש"י פסחים כ"א ד"ה יולך ועי' שנת ק"ו
 ב' ובכורות ט"ו א' ותמורה ל"ב כ" וערש"י בי"ה כ"ד
 ס"ה א' ותו' חולין כ"ה ס"ע א' ועי' ערוכין כ"ה א' ומנעמא
 ר"י דקאי ג"כ על הפ"ק בר תלוגת' דמתחיר טפי מר"י
 ועל"י"ס שמה דמפרש דר"ג נרישא שלא כסדר התוספתא
 ולא עיין דק' מ"ט דקאמר הוא לשון התוספתא ונגמ'
 מפרש ל' א"כ טעמ' דר"ג :

ת"י ד"ה אין ודוקא דבי"א . הנה לקמן י"א ח' במהלך
 בבב"ק וס"ת זכורו דסוף לדי' שרי ואמ"כ
 הסמוך הרי"ף מירא דר"י וזו גריס משמ' דר"ל ועי'
 למ"ס פ"ג מה' אבל ה"ט שהת"ס דקדקו דהרי"ף קאי
 במאי דפליק מיני' דהוי בתוך ד"ה ולא הכי סמיכונה אהדי
 כפ' מי שמחו יע"ש . ואלו דבהר"ט שם מבואר ע"ס
 הרי"ף להיפך דהא דאסרין בפניו של מת בדת' אפילו
 בחוץ לד"א . ועי' במעו"ט דבאמת בברייתא מפורש טפי
 דאפי' דלא קברו ול"מ בפניו וע"כ דקייט ר"ז לרבנא
 דאפי' חוץ לד"א נמי אסור בדת' בפניו של מת ואפי' ב
 דק"ש אוקמינן דמת תופס ד"א כיון דיכול לעבוק בדבריו
 של מת לא התירו לו בגונא אחרונה ולתו' ז"ל משום
 שרוחא דדבריו של מת וזה לא מסתבר לר"ש דאיכ' הו"ל
 רק

הורח העולה ח"א פ"ב בעיניו בלגל קצוע ועבמ"ג ח"ב
 פ"ח ובעקידה פכ"ה שער ל"ז . ונחשו פסחים כ"ב ויומא
 כ"ט ומונחות מט"א ד"ה מה ת"ל ועי' ר"י מגילה ס"ב
 ד"ה כל היום . ועי' בחו"כ יכול יהא מרחוץ אבר אבר
 ה"ל ובה השמש מה ב"הא שמשו כאחד כו' ועי' ר"י ד"ה
 ח"כ . וא"ל לתו' דוטהר שייך אגברא אף שאינו מביא
 קרבנותיו מאי פריך לימא ויטהר דהא אף קאי אגברא
 מ"מ י"ל דהוי בסוף שקיעה . י"ל דדוק דמ"מ טפי הו"ל
 ויטהר כיון דלא משתמע כלל בגוונא דקאי איומא רק דלא
 משתמע מיני' כלל והוי ידעינן מדיוקא מדלח כתיב וטהר
 וע"כ דלא תטעה דוטהר וימא קאמר אבל מויעהר ליכא
 למילך מדי ומפטי' דקרא :

רש"י ד"ה ומקדמי ערש"י פסחים ז"ד א' ד"ה כי
 אמינא : קס"ד רוב בני ארס היינו
 כשעורא דעני בחול . והו"ל כמי מצרייתא דלקמן שרוב
 בני ארס וא"כ ר"ח היינו ר' אחא לפרש"י דאירי בע"ט
 אלא כפי לא הו"ל דעני וכפן מד שעורא וכרש"י יומא
 י"ג ומגילה ג"א דאורחא דגמ' להקשות דרך שקלא וטריא
 ועי' תו' פסחים מ"ו ב' ד"ה כתיסה ועי' תו' קדושין ס"ב
 ב' ד"ה נהו וכה"ב בכ"מ : ד"ה והלא חצי מיל וכ"כ
 בסמוך בבב"ש דר"י ורש"י י"ג א' ועי' בהגהות מהרי"ב
 וכגלוין רע"א משנת ל"ד ב' והגרי"א מוולנא הגי' יומא
 וכ"כ בש"א ס' ג' הו"ל ד"ה תרי ושם ל"ה ב' ב"ה
 אלא דוק :

ת"י ד"ה א"ל ועב"ח ר"ה דהוי דלא כהלכתא
 דכעי זמן שכיבה ל"ב ד"י סע"ב . ומיהו ברא"ש
 דלרבין קאמר דס"ל תמ"ג עד הערב וס"ס חכמים
 דר"י ר"מ אבל לר"י משום דהוי זמן שכיבה . ול"ל משום
 דלא כפי סמיכת גל"ס לר"י דמאי מיתאי לקמן כ"א מרב
 הו"ל ורבין דמ"מ אי מנלי י"א י"א . ואלו למ"ס
 הר"ש א"ח' להשיב על שיטת הת"ס דבק"ש לא הוי זמן
 שכיבה ורב כריב"ל וא"כ אין הכרח דלר"י הוי זמן שכיבה
 קדים כ"כ וק"ל סתך מדלעיל ומכ"א שהכניס זכאין
 וס"ס חכמים דר"מ ר"י . ומיהו אף דאין רא"י מתפלה
 לקיים מ"מ א' לא דרב ס"ל כריב"ל ע"כ דק"ש קדים
 משום סמיכת גולתא למהלך וא"כ לדידן היכי פסקין
 דעביד כמר עביד כיון דמתהמ"נ לא הוי זמן ק"ש . ואמינא
 לרב עמרם שהובא בתו' לקמן דר"ב דלמ"ד רשות לא
 בעי סמיכת גולתא והתו' דחו דתיקשי הלכתא אהלכתא
 וי"ל להב"ב דבהסתכל שוי' כמובא ועי' רא"ש ס"פ ת"ה
 ומש"ש ות"ס חגיגה ט"ב וי"ל דרב לשיטתו לקמן כ"ב
 וכה"ב ומדברי התו' דס"ס ובמגילה כ"ג א' מבואר רב
 עמרם לכן פוסק דעביד כמר עביד דלדינא דק"ל כמ"ד
 רשות לא בעי סמיכת גל"ס אבל לדידן דשוי' כמובא וממילא
 בעי סגולת א"כ אין להסתכל עד הערב דהוי זמן שכיבה :

רש"י ד"ה כנכסין מאוחר לכולם ועל"א' רש"י
 והדבר פשוט דללישנא דמייירי בחול
 ודאי דמאוחר לעני שמתאר לאכול לפי שאין לו כר ודעני
 מאוחר לכולם אבל לאית דמפרשי דמייירי בשבת ל"ל דבני
 אדם מאוחר לכולם רק משום דלעיל כתב שממהרין
 לסעודה שהכל מוכן לזה כתב דמ"מ מיקרי זמן שכיבה .
 ובמדושי . רשב"א דעי' ר' אחאי מייירי רק בחול דכיון
 דמסיק דשעורא דעני ודכחן לחוד מהדרין למאי דס"ל
 דעני וב"א בע"ט חד שעורא ואיכ' רב אחא היינו ר"ח
 ול"ל דלמא דעני קדים ואי דלא מסתבר להלק ד"ל
 דכ"א בע"ט ועני חד שעורא ז"א דכיון דליתני' בברייתא
 ע"כ דהוא ג"כ שעור מאוחר . ומ"ס א"י רש"י מדהת"ו
 ד"ה קשיא והיינו לגירסתו וא"כ לא מסתברא דהוי חד
 שניא ואיכ' ל"ל דנכסין להבס בחול ומשמע דדוקא
 בהא לא מסתבר עד שעה שהכניס טובלין אי לאו דתקשי
 היינו ר' אחאי וממילא י"ל דשעור דכהניס כנכסין מאוחר
 לבני אדם . ומ"ס רש"י לקמן דכהניס טובלין קדים לכ"ה
 אבל אכילת תרומה הוי חד שעורא וכירושלמי דקרובי"ס
 דכריהס להיות שוין :

ואם מ"מ יהיה ר' גורם אליו בלימודו לקנטר ולקפח בהלכות בתורה של דושי שבוה אסור לעסוק ב"כ של"ס וכוונ"ק י"ו סע"א ולכן יקרא ק"ס לקבל עול מלכות המיוחד אליו והעשרי לבבו בזה לעבוד מאהבה וכו"פ הרוחה בכל לבבך את ה' הוא גורם—לקוליס ביותר ועו"א מה לך בתורה אם הוא גורם—לקוליס ביותר ועו"א מה לך לספר חוקי ורק צריך לבקש תחבולות פנימיות לשעבד את הלב מתחת קבלת עומ"ש. ואם מפ"ו עוד לא יכנע לבבו יציב לעיניו את רגעי יום האחרון מה שיעברו לו אז כאמור כי אין האדם יודע את עתו ואין מלווין לאדם כו' ושוב יום א' כו' (וזהו מל"ג המכוד' ל"ב ל' לו חמנו ושיכילו זאת שלמדו התורה שאו היו מנישים אל עומק מצותי" ע"ד מחר"ל על כלומד תורה לשמה ומגליו לו ריו תורה כו' אבל טח מראות עיניו ומתו יבנו לאחריות ע"ג שא"כ במש"ל ס' ה' והמתח באחריות כו' או שכונת הכתוב שיפוררו להשת לב אל יום האחרון וכשנת קב"ג א' עשה דברים אחר כו' והוא נמשך אל חיבתו שדגש המקרא) ולפ"ז א"ס בשמעות קוהמ"פ דיתחיל מיד ברפואה הכדוקה. ר"ל דכשהוא עוסק בתורה היא בעליון לגרש היצ"ר ואם לומד בתורה אינו ראשי להיות בעצבות וספ"ה ע"ב רבה מקמי דפתח כו' דל"ן השפעה שפע האלוהית שורה אלא מתוך שמחה וער"מ ה' תשובה ספ"ח ובהשגות הראב"ד וע' בעקרים מאמר ג' וע' באה"ט א"ח א' סק"מ אבל התוה"פ היא בשמחה וע' בעי"ו א"ח ס"ס תק"ס. וע' ברכות ל"א א' לא מילא שחוק פיו בעה"ו ופי' דרק בעניני עה"ו וכלקמן ט"ב לבני רב ברונא ואף דמתהם א"ן ראהי לשאר מצות כתיש התו' שכל העולם אינם יכולין לבנות מ"מ מוכח מאביי דבדח טובא שהי' מניח תפלין ואולי דהתם היו גיכ רק שמחה בעלמא ובע"י לא גרים בעה"ו : מ"ד ואתנה כו'. ע' בהקדמת הרמ"ל לסבור הי"ד ועי' בירו' ברכות פ"א מ"ד ופיאה פ"ב מיג ומגינה ספ"ק ובמגינה רס"ד : בדילין ע' גל"ם דלעיל דהיט כאומו כו' להלחם. ולפי דהתם כתיב על משכבותם וכאן אשי' ביום וברש"י ד"ה קטב. התעף זו תורה ע' מגילה י"ח סע"ב ודוק וע' סוטה ל"ה א' וברש"י ד"ה התעף. ואין דשף ע' פסחים ק"א א' ב'. אשם לדעת וע' במ"א וע' ערכין כ"א א' דל"ן ממשכנין :

ע"ב חסד זו גמיח מדכתיבי בהדדי וע"כ דחד בצופו, אמת זו תורה ערשי ע"א דר"ב ד"ה ואל חמור וכוונדים ל"ו וע' ירו' ר"ה ספ"ג: אחיב עויע. דממשלם אל חיק בנייהם לא מוכח רק שהם ערבים כשנת ק"ס ב' והמ"ל מקרא דתורה ופוקד עו"א אלא דהתם משמע עקודה בעלמא, ועי' מכות כ"ד א' בא יחוקאל כו' וע"ס בח"א ורי"ק בע"י. והא דפריך ארי"ם דאחר נביה וכו' וכו' ולא משכבתם במד סגי דמשמע ל"י דומיא דרישא ובל"ה כיון דהוי להרבות שכו וברש"י לעיל דעשראה ביר עי' רש"י חולין קל"ז א' ורשב"ם ב"ב קט"ז א' והמ"ל שפגל בחייהם : תו' ד"ה ואמר ר"י וכן יהושע לא הי"ל בניס כן הג"י בע"י ותמוה דאימא דהוי ל"י ומתו עי' מגילה י"ד ב' וע' פסחים ק"ט ב' וע' בסנהדרין ג"ב ב'. וע' גל"ם לגי' הספ' שלנו דמזדיקים שלא הי"ל בנות ביכ"ל שחי' עקרים בטבען וא"כ מאי פריך אדרי"ם עכ"ד וע' יבמות ס"ד ע"א מ"מ היו אבותינו כו'. וע' תו' סוף מ"ק בהא דאמר בני חיי ומזוני שהוא ע"ד לא את אבותינו כו' וע' פסחים מ"ט א' אי לא דכשני בהניס לא ח"ערתא וע"ס ק"י"ג וע' תו' יבמות ג' ע"א ד"ה מוסיפין שרי בצברהם הגביו מהמול. וע' בערובין ס"ב שנענש על דאומיב מלה קמי' דרבי'. וע' תו' מגילה דף ג' ע"ב ד"ה מלמד. וכמו בבב"מין הנד"ק שמוסיפו על ימיו. ולפי שמדת העוה מארכת ימים ולזה מוסיפין חיים לומר דמעביר במיל' וכמגינה ד"ד ב'. ולתו' דמהי' רגילו לנחם אחרים ש"מ דהוי יסורים של א"בה לפ"ז ל"ל דה"ד ברמי דעשרא' היינו לבתר דקבלה ר"ש דקא"ב מוחלין לו או כפרש"י דיש יס"א בלי עוון :

רשי"ד ד"ה דכו"ל שהאבילות מכפרת. ומקשים מפרש"י לעיל ע"א יסורים של אהבה שהקב"ה מייסרו להרבות שכרו. ואף דהי' לדחות דהא דאמר יתלה בביטול תורה דס"ל כמ"ד דכל שאין בהם ביטול תורה שנא' ומתורהך תלמדנו : וזוה מיושב קהמ"ס דלעיל אמר כל שאינו עוסק בתורה בא ליסורין וא"ך לא מצא. אך לפרש"י ולא מצא שבבילה יסורין ראויין. וי"ל דלמ"ד דכשאין בהם ביטול תורה הוי יוש"א להרבות שכרו ע"ד והוא חל"ינו נשא וללמד כנסף בעי"הב וכדרו"ל וסביביו נשערה כי מ' שראו ליכנס במחיתו של הקב"ה מטהרו שלא היו לו כסם על בגדיו כמ"ס לא יגור אחר רעה וע"כ ד"ה י' נדיק יבאן כשעומד בנסיון כשופל. אבל כאן דאיירי בהי' לו וזוה כוון בלשונו שהאבילות מכפרת כיון שיש גם ביטול תורה שהאבל אסור ואוון גם בהפלה ולכך הי' מה"ד פוגע בנפשות ביהו החלה שהאבילות מכפרת עליו. אבל אין זה מספיק דהתם קאי אר' יוחנן ולדודי' לא תליא בביטול תורה ופסלה. אבל כ"ל דלק"מ דהתם פריך אר' יוחנן דאמר נגעים וכו' ומשני מוצח כפרה ואביא כו' ודעה הר"ג בכתובות ו' דגם היכא דאמר אב"א קיי"ל כלישנא כפרה וכו' יעיל פרש"י להס"ד כשנויא קמא דמוצח כפרה הוי וע"כ דהיכי דהוא לכפרה לא הוי יסורין לא אהבה אבל הכא קאי למאי דמשני לל"ב וע"כ לא ס"ל הכי דכיון דהוי מוצח כפרה הוי ג"כ יסורין ש"א ולכן פרש"י דב"ה"ל ומתו האבילות מכפרת. ובתנ"ב"א סגנור על ת"ח שלמדו תורה מתוך צער ודוקא וטילטול כו' ובשכיל אומו צער עמיד הקב"ה לכפול שכרו; וכי חסידא עיי' ב"ע ד"ה דר"ה לשעמי' אם רואה שיסורין באים יפספס צמטשו וכלא דקך מלתא לעיל ע"א רבא אמרה ודר"ה מלתא אמריא :

תוס' ד"ה אלא אימא. וכפרש"י לא כמד לשון איסור וי"ל דמחויב להפגלל מקודם כיון שהגיע זמן ק"ס אלא דומיא דמלאכה קאמר דאסור מהדין קודם תפלה. ותו דלא"ז רש"א בדרש"י דמיירי אפי' בלא הגיע זמן כיוון שרשאי ללמוד איך יחמייר. ועי' לא"ז רש"א במ"ס אבל ק"ל כו'. והמפרשים האריכו ללדברוי דרש"י מיירי גם בלא מטי א"כ הקשו שפיר לאלומי קוסימם כיון דתלמודא מספ"ל"ה גם דמטי ורש"י אומר גם בלא מטי ועי' בעמק הלכה ח"א"ס ס"ו. והמחור דלמ"ס רש"ל דפלוגתיהו לאחר עה"ש דהוי זמן ק"ס דיעבד דלא מסתבר דלכסס בחצות לילה לא יהא רשאי ללמוד עד זמן ק"ס דאיכ' מאי קמשבח דוד מצות אקום כו' א"ו דהא דלא מטי זמן ק"ס היינו עד הנ"ז וכו"ה לקי ט"ב ובזמא לוי"ב. וזוה ניחא דלא אמר דרשאי ללמוד קודם זמן ק"ס דלא הוי רבואת קודם חיונו. ומש"כ מדתלי בסמוך למטמו. ובטור ספ"ט מפרש שינת רש"י דמטי רק דמ"מ מוכח דממספקא ל"י אי מיירי בלא מטי כיון דהוי אסור ללמוד קודם, וזוה ניחא גיכ דלי דמיירי לאחר עה"ש וא"כ מאי קאמר לק"ן יא"ב השכים ולא קרא ק"ס כו' דאי קודם עה"ש אינו רשאי לנרך בה"מ ואמר עה"ש אסור ללמוד וע"כ דרש"י אינו אומר ג"כ רק לאחר הנ"ז דהוי זמן ק"ס. ועי' בהנ"א וכי מטי זמן ק"ס קרא ק"ס. ואולי הי' כן גם ב"ה תוס' וז"ל וכי מטי ועי' בה"מ ס"ה פ"ט, סיק מ"ז דהתם אמר ומתני לן פרכי' דהוי תת"ס דרביס וכתר"י ור"א"ש וכת' דהתו' חולק בזה. ולג"ה תוס' ומתנא פרכי' ניחא. וע' לק"ן י"ב סוף ע"ב וע' ב"ק ספ"ק לומר אמרינו וע"ס בתוס' ובקידושין מ' ע"ב ד"ה תלמוד. ועי' לק' יד"א ורי"ף ור"א"ש אסור ללמא ועי' ר"מ הי' תפלה פ"ו ה"ד. וז"ל דלדיריהו ידעינן איסור עשיית חפזים מקרא דאבא בנימין. ועי' ס"י דלפסח"ה לענין עשיית מלאכה מאי שייך לשון הייתי מצטער יעשי"ב. ועט"ז א"ח ס"י ג' ס"ק ד' וכבר הרביש בזה הכ"י. ולק"מ דכל קוסימם משום לישנא דמצטער כמבואר בב"י. ולשנא דמצטער שייך אף על דבר האסור כדאמר דא"ב הצטער שתהא תפילתו סמכה

סמוכה למיטתו ופרשי דאפי לעסוק בחורה אסור : דארי כל הנותן ועי' ב' ס' ב' שגורם ארי' דהא איכורה קמי' : תוי ד'ה כל הנותן עשו' רמיע' כי' ג' וכן עקב חלום ס' ב' ועי' במעיו' ומוס' מ' נר' ב' פ"ב הל' ו' :

ד"ו ע"א ומיני שאפילו ימיד . דכל הפרשה דלעיל כאמר' בלשון רבי' : ועי' תו' אבות פ"ב מ"ו . ואף דהכא בת' תמיד דעבודה חמור וכמגילה ב"ב , וה"ד עשרה מיביעא . והא י"ל דדין דהיינו תורה חמור מהפלה . אבל באבות גרי' עשרה שפוסקין בחורה כהוי"ט דמשכחת בערכין וכרס כהדרין . ומה שמקשים שמכח י' ע"א דדין עדיף נמי ומחור'ועי' במפרשים . וגם ל"ל דקאי אביעו' דליהיקס לרין וככהדרין ו"א דזה הוי בשנים . רק י"ל דהא דדין היינו תורה רק בשלשה הדיוטות וקיבלו עלי' דהא בשנים נמי שכינה טורה וה"א דבתלמא שקבלו הוי שלמא אבל בשלשה מומחין עדיף מחורה : וזרוע עוון אלו הפילין . עי' וזכר' דף ק"ו ע"א וכן בסוף עוקצין דעוון היינו תור' וכאן דכ' כתי' מימינו וע"כ דעוון היינו קפילין : אלו הפילין שבראש . וכדלקמן וכולו ב' דאדרעי' ולאו אמר דזרועו' חמור ויה שבעונו ועי' רש"י ניר' ב"ב : **ע"ב** אם לנדר מצוה : דמכללא דנדר הרשות ידפינן הסיף שהלך בדרך מנה ועי' לא"י רש"י : בשעה שבה כו' . מקשים לעיל ע"א אמר דבעשרה קדמה וא"ל שלא מצא מיד שאין מומחין לבא בזמן הפלה וה"ד דקדמה שבה עמהם מיד כשבאין קודם שיתפללו וכ"כ במפרשים והכי מוכח מומ"ד תלמא עד דיהבי' . אבל מלשון רש"י לא משמע כן שכהה להדיא קודם שיבאו י' : ועשו' רשבי' ס' ל' ועי' בל"ע דמ"ח . ועי' בזוהר פ' מקץ ד"ה ויאמר דבאשמתם מד מיר כו' וא"ש ועי' דבכה"ל הקבוע לרבים קדמה בזמן תפלה ואף שלא באו עשרה ור' ינחק מיירי בסהם עשרה שמתפללין ועי' בדר"ר פרק ג' ושוקד עד סיכלות בעכ"א אפרי שוקד כו' : ועי' רש"י ברכות פ"ד זה שהוא הולך לכהכ"כ צריך להקל את רגליו וכשהוא יוצא צריך להלך קומעא שזמר את צעדי הספור ובר"ף צע"י הגי' לא אמרן אלא בדנטיק אבל בדעייל כו' והא דפרש"י משום שאפילו ולא משום שלוחי מצוה א"ל כו' דזה הוי שנים הויקא מדאדרי' כיון דשמענו כו' ומווכה דאפי' פכ"כיה גס שרי י"ל דזה דוקא היכי שהמו' איה' להתקיי' בע"א ולהכי לא ואפי' בשב' דזה אסור משום פסיעה גסה ור"ו מיירי היכי שהו' מאמר להשיב בתלמו : דבי עמא , להי"מ בית' אבל ועי' רש"י לקמן גיט' א' יושב דיומם וזכר' קט"ו ב' פעמים שמקבל שטר השתיקה ולקמן י"א א' יושב דיומם ס"א ח' דיסורי שתיקותא : ועי' שנתנה באושים קדמונים ס' ע"ד גרסי' בי עממא ועי' ש"ב ושם הגירסא מר' וטורא . דקתא עי' תוספו' מגילה ר'י פרק ג' :

ובד"ה ולירכתי לפני הבית הוי לנדר הפתח כנגד פניו ועי' רש"י לקמן ל"ה ב' ומיהו לקמן ח"ב מזכיר דמקראי נמי הפתח לאסורי בהכ"כ דאמר ר' יהושע בן לוי אסור לעבור אחורי בהכ"כ ואמר אביי לא שנו אלא היכי דליכא פתחא כו' ועי' בר"י שיישבו ג"כ ויש ט"ס במ"ס והא דר"י במגילה והוא דריב"ל לקמן ח"ב ודס"א : גמ' אף תפלה שחריה עי' לקמן ל"א ע"א :

ד"ז ע"א מכאן שמתפלל : הומיל מהלים עי' פט"ו ויתפלל בעדו פרשי' שמבר' לאדם אלא דבית תפילתי משמע בקביעות : ברכני עי' רשב"א ועי' רש"י לקמן יא"ב דיה ברוך וט"א ח' ס' מ"ו ועקרים מאמר גי פ"א ועי' בחי"א כלל ו' שראייתו אינו מוכרח מהכא וענה"ח שער ב' פ"ב : וכמה רגע א"ר אביי עי' בחי"א יא"ז רש"י ע"ד המו' דהכא וגם ל"ל דשאלו א"ר זמון דרוע דא"כ יהי' החשבון כנגד המציאות וע"כ דלא ידע מברייתא דלעיל ועי' תוס' ביצה לחי"א ובכ"מ דהאמורא בעלמא שאלו וכמה וכו' בירושלמי לאומרו ושוואל אמר א' מה' רבא ושם אלפסי ות"ת בשעה ומושמע דברייהא דהכא אליבא דשמואל ועי' במפרש . ועי' במדרש שמואל רבא פ"ב פר' דגרים ח' מה' וכו' וז"ל בצע"י א"כ רבתי פ"ב אות ק' ועי' בס' הישר לר"ת ס' חגי' : ע"כ תו' ד"ה לא הי' והכתוב ברוך כו' . עי' ברי"ף צע"י ועי' תו' לקמן מ"ט ע"א ד"ה ברוך : ועי' בתו' גיטין דף ס' פ"א :

דף ה ע"א אלא היכא דגריסנא . ובפ"י בה"ע גל"ס צבי כנישתא דהוי' מלגנא ועי' שבי' בעי' דגריס רבא ועשו"ת ר"י' הלוי ס' י"ב ביטוב הסוגיות . ועי' תר"י וריה"י מחודש לחודש וז"ל רב יהודה וכסוף ריה ערשי' ועי' רשב"ן ס' קצ"ב . ארבה"י והרי"ף ור"א ר"ס גרסי וא"ר חיי"א בר' אחי משמ' דעולא' וכו' ריהא סמיכת המימרות : צע"י ר"פ ורי"ף גריס רבא . א"ל"ה כו' לעולם ישלים כו' וצרי"ף אריה צרי' דרב יודא א"ר מנחם חיי' אחי לעולם כו' ועי' ר"א' : בין פסוקא עהר"י שזנהגס הי' לתרגם כל פסוק להבין לדלה העם ומבע"ל כשתרגמינן אי מותר לזאת בגלג' ועי' הוי' יומא ע' ד"ה ואלא מפני : תו' ד"ה יור' ד' בקול רס . והא דאין עמיד' אלא שתיקה שיעמוד מלהגביה קולו ולעיל וי"ב דריש לתפלה וכדלקמן ל"א ח' דאסור להגבי' קולו בתפלתו : ועי' ט"ז קמ"ו ס"ק א' . ועי' מ"ג יח' פרק י"ב עמידה שם האשקף כמו הוא עומד עליהם ויהי' בעיני' ההמגע וההספק כמו עמדו ולא ענו ותעמוד מלכת . ומ"ס הרי"ף דכטיש עשרה מותר . ובקרא דועמדו כל העם דמשיב יומר מר' י"ל דלא קאי על כל ימיד בפני עצמו וכן במ"ס לחלק בין תורקו אומנתו שהיי' שם חגי זוי"מ דזוניה' ועתה"ו ור"א' . דמקום רבו עי' מ"א תר"ס ס"ק ג' :

תוספו' ד"ה שנים מתקרא כו' וכהר"א' והסמי"ג שהפי' מועיל יותר מהתרגום ועב"ל' אות מ"ז וז"ל דהוספות לשיטתם בדבור הסמוך ללא מהי שיש בו תרגום ירושלמי ג"כ ולכן אמר ואפילו עטרות . ועי' בילקוט ראובני על הלכות שבת צעני' שמו"ה וה"ד ואפילו עטרות עי' רש"י ולפנינו נמצא ת"א מכללתא ומלכתא וטרא"ש כ' שנמצא בקצת תרגומים שלפנינו גס ת"א ואולי הוא הוספה מהמלטימים שהכניסו מהתרגום ירושלמי : והבאון ר' אלעזר מבראך כחך דיבון ועטרות והוא במדרש ס' ל"ג סל"ד וכה' הרמב"ן בפרושה על הקורה דקאי על מה שכתב במקרא שלפני' את שמוס ולכן הגיה מהתרגום כו' שכתב במקרא להורות שאותן השמות הקיפו ע"ס אחר . ועי' שבת ב' ע"ב ד"ה יציאות ומתרגמינן לא תפיקו מרה"י ולא נמצא לפנינו רק דבר"ס הורק מפרש מועיבירו על איסור הנזאה . ועי' תר"י דכמה פסוקים שאין להם תרגום כמו של ברכת הכניס . ובספרים שלפנינו יש תרגום ואף דקרא' ולא מתרגם זה לא הוי רק בצבור וכאן מיירי אפי' ביחיד . ועי' ש"ה מש"כ ברכה המשולשה על ברכה כהניס דלריך לקרות ב"פ העברי ואספר שהתרגום שלמו על הפסוקים אינו מקובל מסיני ואף דהיי' אפ"ל ג"כ מה שאינו מתרגם אבל אין למוון כן בלשון תר"י :

תוספו' ד"ה אחורי , בתר"י הביא בש"ר ש"י שהתמים לנדר מערב ואינו משתחווין לפי' שיהא שיהא נדר ההיכל והוא עומד אחורי בהכ"כ ולא מהדר א"ל לבית הכנסת משתחוה למועבר . וזהו בפרוש רש"י שלפנינו רק דלפירושו מיירי בהכ"כ שלהם שהיו מתפללין במערב וריה"ז השיב דאחורי בהכ"כ לא נקרא אותו של נדר הפתח ולכן מפרש איפכא שצומד כלפי מוצר ובדמהדר אפי' לבי כנישתא כיון שגם הוא מטי' פני' כלפי ההיכל ל"ל בה' אפי' להגי' שלפנינו בפרשי' דמיירי גס לענין בהכ"כ שלהם שהי' משתחוים לנדר מערב וטנייה' למוזר וא"כ לפי' תר"י י"ל שהוא כפי' ההוספו' ממש והא דאמר אחורי בהכ"כ היינו כנגד הפתח דהא גס לפי' עי"כ הי"ד המתפלל אחורי בהכ"כ היינו לנדר הפתח אבל לפי' ריה"ז י"ל דהי"ד אחורי בהכ"כ היינו לנדר מערב וכשעומד אחורי הכותל כנגד הפתח ואינו מוסיף פניו להתפלל ב"כ לנדר שהצבור מתפללין אסור אבל בדמהדר אפי' לצבור ומתפלל הסיף הצבור סגי בכא , ול' שהתו' ס' נן בדרש"י שלפנינו דה"ד אחורי בהכ"כ היינו הכותל שצומד במערב מדהוצרך להביא להכין הי' פתחי' בהכ"כ שלהם ועי"כ דסובר כריה"ו וכמ"ס ברכ"י תרומה עה"כ וסרח העורך ב"ד"ה אחורי המשכן

תוס' ד"ה ואפי' עטרות. וברא"ש דנקיט עטרות ודיבון
 שז"ל ירושלמי שלהם כראובן ושמעון חז"ל ג"פ העברי
 וכ"כ המ"א בל"ה רפ"ה סק"ב וכן נוטה דה"י. ולתוס'
 לא בלא להשיעו כ"א מדין שמו"ת אבל מ"מ נריך לשנות
 ברו"ש העברי כאשר מקראות או כלל"ה שהם ערי אמורי
 ושמותיהם הסכמיות וכדד"ל בסנה' עה"כ ותמנע משא"כ
 בראובן ושמעון שפירשם שהיו ברוה"ק. ועי' ב"י א"ח
 ס' רפ"ה: דבה"כ על"ק כו"א דפרסאי. רש"י ד"ה עד
 שיחמוט עכ"פ סב"ב סק"ו ובחולין ט"ב וע' שבת י" ע"ב
 רש"י ד"ה רב מסדא ועסות וכו"ז מש"ב וערא"ש ר"פ
 ראשית הגז וערש' חולין מד"ב ד"ה ר"ח: והוארו בזקן ע'
 מנחות ט"ב:

תוס' ד"ה לא לטולס תימא. והרא"ש כתב משום דהוי
 תרי קולי דסתרי. ואף לב"ד לקמן כדאי ריש לסמוך
 בשעת הדמק ובר"ש ר"ג בה"ב דכשעת הדמק אין
 להשגיח על תרי קולי דסתרי י"ל דאזיל לשיטת' בריש
 מכלתין בשם רה"י לענין דנוהבין להפלה ערביה ולקרות
 ק"ש מבע"י משום תפלה בצבור דהוי שעת הדמק מ"מ
 יזכר שלא יתפלה מנחה כ"א קודם פלג כיון שיוכל להפלה
 מקודם ל"ה סק"ו וק"ש של שחרית לאחר הנז וערו'
 ריש מכלתין ב' סעי' ומש"ס. ומיהו לקמן בה"א דלא נקיט
 שני פעמים קודם הנז כהרא"ש לתרץ גענין אחר. וי"ל
 דל"ד דהס' דקורא ק"ש ש"ע כיון דזמנו הוא ולא שרינן
 ל"י ק"ש של שחרית רק מטעם דאיכא דקיימי ולכן אין
 להקטיר לו אח"כ כיון דהוי תרתי דסתרי ויוכל לקרות ק"ש
 של שחרית בזמנו ובלא להסידך דכיון שקורא ק"ש של ערביה
 כיון דאיכא דגני וא"כ לענין הנז יש להקטיר כיון שהוא
 זמנו. ומש"כ וי"ל דהכ"ק. ואע"ג דבעי ג"כ להקדים עשי'
 לקריאה כדלקמן ודיב מ"מ משכחת כשלא היו עדיין תפילין
 וכדאמר התם שלוחא דעויה דכיון שקרא ק"ש יאל א"ב
 לכתחלה ירד לקרות כותיקין שיוכל להקדים תפילין. וערו'
 לקמן ט"ב ד"ה ולקיים ולהכי קאמר דיוצא בדיעבד. והא'
 דבריש מכלתין ילטינן מקרא דעורא דמעשה"ס יתמא וק"י"ל
 מגילה בספ"ב דמגביל ומילה וטביל' דיוצא מעשה"ס ועב"ס
 זמני' מש"ס. וי"ל דלהכי נקטו צ"ת דה"י וראיתם וכן תפלין
 שצריך לברך מקודם אבל ק"ש דבימתא וליוליא תליא דלאו
 זמן שכיבה הוא. אבל בצבור הסמוך לענין כן החמה
 דהוי בימתא כתבו סתם לענין שאר מנווה. ומיהו קשה
 דהא משיכיר דהוא זמן ראי' הוי שערות צ"צ"ת ולמה
 קרינן ל' לילה דהא לענין צ"צ"ת יום הוא וכן הקשו כמה
 מפרשים. ועי' תוס' לקמן ט"ב דדריש וראיתם ראה מצוה
 זו וצבור תעו' ק"ש א"כ הוינן דמשיכיר הוי זמן צ"צ"ת
 וק"ש של יום. ומדברי תוס' שהוא לילה לענין צ"צ"ת
 ואולי דכונת תוס' דליליא פיא היינו אפי' קודם הכרת
 לילה ומי' יוצא י"ח ק"ש דאיכא דקיימי ומש"ה אינו יוצא
 נמי בשל לילה. ובהו נמשכים דתוס' דלאחר עשה"ס ל"ד
 מיד דנריך להמתין כדי שיכירי שסתרו דבריהם דלילה
 לצ"צ"ת קודם שיכיר ובדקרי ל' לילה יוצא י"ח ק"ש והוא
 היפוכו. וי"ל דדואי מה"ת בק"ש אין לחלק בין קודם
 לאחר שיכיר דאחר עשה"ס איכא דקיימי' אלא דמדברנן
 ימתין שיכיר אבל בזמן קימה אין לחלק בזה דכיון דטעמא
 דאיכא דקיימי' אין לחלק בין קודם לאחר שיכיר כיון
 דע"כ לאחר' יקרא לכתחלה אע"ג דאיכא נמי דגני ע"כ
 אזיל מני בשר דקיימי' וא"ו ממילא בק"ש של ז"ס מתחיל
 מלילא מאיכא דקיימי' ולהכי י"ל דלאחר דקורא דמשמע
 דאפי' מדברנן יוצא ולא קודם שיכיר דבהו גורו רבנן שלא
 לקרות קודם הכרה ולכן קורא לאחר שיכיר דאע"ג דאיכא
 דגני דקורא משמע שהוא מדינן גס לכתחלה ולהכי כ'
 תוס' שפיר דליליא לענין צ"צ"ת ותפלין כיון דהגמ' לא
 מיירי רק לכתחלה דבשי מדברנן שערות הכרה אבל מדאמר
 טעמ' הואיל ואיכא כו' וע"כ משום דלאשמעינן להכי הוי
 ליליא גס קודם הכרה משום דאיכא אינשי כו' ולכן יוצא
 מה"ס. אך לשי מה שכתבתי לעיל דהא לכתחלה נריך
 ג"כ לתקדים עשי' לקריאה נסתה זה. וי"ל דר"ש לשיטתו

במנחות מ"ב דאלעזר וראיתם לכסות לילה לפטור מצ"ה
 וא"ש וכן מלאהי בשם אבן העזר שפרגים בתי' זה עיין
 תוס' מנחות מג"ב ד"ה וזויו. ולכאורה י"ל מ"ש תוס'
 אבל בני ק"ש כו'. ולפ"ו אינה יוצא בשל לילה בעשה"ס
 וקשה דכי הו"י דיוצא בשל יום דאיכא דקיימי יתא יוצא
 נמי בשל לילה דאיכא דגני וי"ל בפשטות דמה דכתוב
 בק"ש ובסבכך לאו היינו שכיבה ממש אלא דמנוחה הוא
 שבזמן שכיבה לא ישכב עד שיקרא ק"ש וכן גענין שכיבה
 דכ"ע וממילא ובקומך כשהגמור זמן שכיבה כל העולם
 דאיכא דקיימו דכיון שקורא ק"ש של שחרית ירצה להיות
 מדקיימי ויכול לקרות ק"ש של שחרית שהרי קס עכשיו
 לקרות ק"ש משא"כ בשל לילה כשהוא עכשיו מדקיימי
 אינו נמסך לבשר דגני ולכן אינו יוצא בשל שניהם בשעה
 זו ואין אנו צריכים בזה למה שכתבתי לעיל:

ד"ה ע"א תוס' ד"ה לטולס עשה"ד. ומש"ה אינו
 רשאי לומר להסכימו קודם הנז וכמ"ס.
 תוס' בסמוך וע"כ מש"ס דלריש דזין ק"ש של לילה עד
 הנז הוי ג"כ זמן ק"ש של שחרית קודם הנז וכלקמן. ע"ב
 אגא סמכי דהיינו כותיקין דהוי קודם הנז וכמ"ס תו'
 דא"ו כיווק. היינו כותיקין וערו' יוצא ל"ב ד"ה אחר
 ומש"ה ק"ו רשי"א דבדבור הקודם לא כתבו רק תו' ח'
 דקמ"ל קודם עשה"ס לא יאל בשל יום ודמק בזה. ולי'ג
 דאין זה קושיא דא"כ מאי נ"מ בין הגי תרי מימרי דרשב"י
 וגם נ"ל דכונת תוס' דהכא מוכח שפיר דאינו יוצא
 בשל לילה לאחר הנז דמלא תני שניהם קודם לאחר הנז
 וממילא דזענין ג"כ במכ"כ של יום קודם הנז כיון דיוצא
 בשל לילה אחר הנז ואכתי שכיב זמן שכיבה וא"כ כש"כ
 דיוצא בשל יום קודם הנז. דאחר הנז אף דודאי יוצא בשל
 יום מ"מ יוצא בשל לילה ג"כ וא"כ עפי הי"ל למיחיי
 תרויהו לאחר הנז א"ו דאינו יוצא בשל יום לאחר הנז
 ומש"ה לא מני תוס' לתרץ דקמ"ל דל יום אינו יוצא
 קודם השחר דאפי' יתקרא אינו מוכח מרשב"י דיוצא בשל
 יום קודם עמוד השחר והא' דלא קאמר תרויהו לאחר
 עשה"ס דקמ"ל דיוצא אחר עשה"ס וממילא דאינו יוצא
 בשל לילה לאחר עשה"ס דיתמא הוא ואכתי נשאר הטעם
 במקומו וא"כ עפי הול"ל דיוצא בשל לילה אחר השחר.
 ובתוס' קושיאם כאן וי"ל בפשטות דלאשמעינן דק"ש דמחמה
 אף לאחר הנז ולא כרא"ש דס"ל לקמן ע"כ וגומר' ע"כ הנז
 והנה הרי"ף כתב בפסקא קמיימת' דרשב"י ויוצא י"ח אחת
 של לילה ואחת של יום ושניה סדר לשון הגמ' אחת של יום
 ואח' של לילה. ויראה דרז"ו טעמא דמלתא דלכך אזלינן
 בשר תרויהו דבק"ש של יום איכא דקיימי וגם דלילה דגני
 וזה שרז"ו אחר שיאל' ח' של יום לאחר הנז אף דעבר זמן
 קימה לכל העולם ע"כ יזאחוו לאחר הנז דגני מלכיס
 ישנים עד ג' שעות כדלקמן במתני' דאזלינן בתרי' לענין
 קימה וממילא דיוצא גס של לילה דעכ"פ איכא דגני דהוי
 סברא טפי מבני מלכיס דמיטעא ויבהו וכרמב"ן במלחמות
 וי"ל דקמ"ל דאפי' קרא בתחלה בשביל ק"ש של יום כיון
 שהוא אחר עשה"ס וקודם הנז וק"ש של קרא בלילה קורא
 של יום לאחר הנז ועולה לו מה שקרא קודם לשל לילה
 דאף דמנווה צריכות כוונה מ"מ מיכוון לק"ש עכ"פ ולא
 דמי להיו לפניו עפי תפלות וא"כ אי נקיט קודם הנז לא
 הוי ידעינן רבותא זו דמסתמא כשקורא ב' פעמים קודם
 הנז ומעיקרא דיוון אח' לשל לילה וא' של יום. ומש"כ
 החוספ' דכיון דאיכא כו' ללא זמן קימה. התמוה דסבא
 דקאמר אחר הנז כר"י ס"ל דעד ג' שעות דאזיל בשר בני
 מלכיס וכש"כ ש"ס לו לנאח קודם הנז כיון דאיכא דקיימי'
 וי"ל דדריש ובסבכך אפי' איכא דגני הוא זמן שכיבה לכן
 זמן ק"ש מתחיל אחר עשה"ס דוקא דלא ס"ל זמן לק"ש
 של לילה ולכן כשנגמר זמן ובסבכך מתחיל זמן קימה:
ראשתבור פרש"י וישנו ונרשמו. דאף להסוכרים
 דשכור מותר בק"ש כיון דהוי עוסקים
 במשהה עד הנז ולא הפסיקו הוי דינס כמדינן ועל"כ
 ר"ס אין עומדין אוח' ל' ועב"י סב"ט. כפרש"י ד"ה אף
 דלמא

למאן הווי דליתיהו כו' , ואף דבנאמס לא ויא עד הנן
 י"ל כהר"א שבינו לא היו אכוסין ממש וכרמ"ב ס' פה"מ
 שכלו מביח משקה היין והך דלחו מבי הלולו היו של
 מצוה ועי' ט"ז כל"ט , ואף דלחרי עקרו חכמים בחיוב
 לאחר חזוה ועי' יבמות ל' דהוי פוסטע גמור וכר"ב
 דבזיה בהוא כמ"א מ"ח כיון דלא היו רשאין לקרוא ק"ס
 חזות מחמת שברות צב"ג לא עקרו החיוב לאחר חזות
 ויש לסתכל בשיעת הסוקים הא דפוסק כר"ג כיון דלחיו
 גופי' לא עזיב עובדא נגד חכמים עש"א והר"מ פוסק
 כחכמים גם לענין סיג וכן בירושלמי פוסק ר"ח כחכמי'
 ובש"ס דיון לא מייחתי ל' וע"כ דהעיקר כשמואל דפוסק כר"ג
 ולענין סיג לא חסדו כמות חכ"ס ולא זו כו' ואח"כ ומה
 שפ"ס י"ש שאלת בני ר"ג דפסיקס הי' אי ר"א ור"גן פלוגי
 בזמן התעסקות השכיבה , ולשל דל"א האמר לימרו כר"א
 או כר"ג , י"ל למשל"ע בחי' דלא יוחא ל' לפרש דלא ידע
 התקפה דטעמא דחכמים משום התקפה כיון דמפורש כן
 בתנתי' דמהדר הכי ר"ג לבניו ולא הוצרך להביא בהרייתא
 רק דקושיה התקפה דכיון דר"ג ר"א משום התקפה א"כ
 למה שנה ביהמתי' ר"ג עד שיעלה עשה"ס כיון דחכמי'
 כמי כותבי' ס"ל , ולזה מייחתי בהרייתא דחכמים עש"א
 בתחלת הלילה לכתחלה ומיחלה דהתקפה דלאחר חזות
 שיקרי החיוב לגמרי אבל הכא לבני בני ר"ג ליל לימרו
 כר"ג כיון דהם לא שנו פלוגתי' דר"ג ודחכמים בהדדי ולא
 ידעו אי השעם משום התקפה וי"ל דפלוגי בהתעסקות
 השכיבה ומיזב קו"א רש"א דלא פשיע לשלל דכר"ג ס"ל ;
 ואלו אכילת פסחים והלא לא קתני כ"ה ג' הרא"ש דפסח
 טעון הלל באכילתו וכמו דלא חשיב אכילת מצה וכר"ב
 כ"ס ע"פ , וגבי' שלנו י"ל כהר"י לקמן כ"א ח' דגם למ"ד
 ק"ס דרבנן החיוב מה"ס רק שחכמים קבעו קריאת פרסה
 זו אבל כלל היו מדרבנן , והא דלא עש' התקפה במצה
 כמו בק"פ וכר"מ רפ"א מחומי' י"ל דבמנה ליכא סיג כיון
 שהו' רק כויה אחד מה"א"כ בק"פ שלא ואכלנו לאחר
 עשה"ס כמו בכל אכילת קדשים , והא דלא אמר ואלו
 קת"ע כיון דבדועבד כבר שלא כהלכתו ועי' מנחות ע"ב
 ב' וליכא ב' סיג וכר"א ר"ש חולין' ולא ביום , ע' פסחי'
 ח"ס ; למעוטי לילה אחר , ויש דנפסל ביוצא ולר"ע קאי
 אהמון דירשאל ונ"ל הוה ללאו הוה מכלל עשה דיל'
 דאצטריך לפסח דורות רש"י ד"ה מה שלמים אלא שלא
 יפסל , ואף לר' יוחנן צדקיס יו"ב במשכב לאור ג' כיון
 דאודתי מאכילה לגמרי ;

עיב שאין בה דגן , כמו ויגדו בדש"ל"ה ועי' תוספ'
 פסחים ק"ע ח' א' וליאך למשון מוצה ועי' חוס'
 ערכין לב"א ד"ה חולסית : רש"י ד"ה מאי קרא שמו'
 להפסל , דקרא מפרש עק"ש שמהרין משום סגלית
 ודיתפלל ביום , ומיחו לקמן כ"ט מבואר דכולהו קרא
 מיירי מהפלה וכן פוסק דהך קרא מבואר בפרס"י בסמוך
 עתה נ :

די ע"א דארו"ח למה נכמה , ולא פריך דאכתי למה
 לא קדמה דשאלו כר"א כמו לגונ וכן דאכשלו'
 דודאי ראוי להקדים לגונ שגוגע לגאולה ולהכי הקדים
 דאשרי ולמה רבוש מ"א ועב"ח"א : ע"כ מאי והטוב
 סגל"ת , עהול"ע ט' ע"ב דוק : הקו' הלה בזכות
 ע"מו , ואע"ב דלעיל אמר על עסקי הקיר מ"ח הלה ג"כ
 בזכות ע"מו ועבריי"ק' הלכה כר"י , ואע"ב דכר פלוגתי'
 הוי ר"א וכלקמן כה"ב וכל מקום קיימין כר"י לגבו
 דר"א שמותי הוי י"ל כהר"י ומי זקני הלבוש דאשמעינן
 דאע"ב דבכ"מ לא קיי"ל דכי' בני מלכים הם דלענין זה
 קיי"ל כותבי' כיון דהוי מה"מ תפא' זמן קיומה הם דבמשו"ט
 חוס' ד"ה גדול הקורא תווא' א"ל , אולי לשיטתם כסוכה
 לח"א דהתמיל בהיתר אפי' בדאורייתא אינו פוסק ולכן
 הוכרחו לומר דלא תליא רק משום שיהבטל המצוה בזמנה
 אבל לשיעת הר"י כסוכה דבדאורייתא אפי' בהתמיל בהיתר
 פוסק וא"כ י"ל להכי לא מיירי מהפלה דאינו פוסק רק

כשתמיל באיסור ועלמ"ס הלכות ק"א פ"ב ה"ו ועי'
 חוס' שבת פ"ב ד"ה אין מסיקין וער"ש לקמן י"ג ב' לא
 חויבא לר' כו' ואכ"מ , ואף דכשקורא ק"ס ומקבל עול
 מלכות שמים בעונתו עדיף מת"ק לחוד' י"ל דאשמעינן
 גדול גם מן העוסק וכמבואר בירושלמי דפלגי אי עדיף
 מן הקורא או גם מהעוסק ועי' ח"ס סי' מ"ד על הכרוב
 לעסוק ב"ה ומתני' ע"כ שזכה דאל"כ פסיפא וער"ש
 ט"א ד"ה כווי ס"ל , ועבר"ו מכלתין פ"א ה"ב ושנה פ"ק
 ה"ב ח"ר מנא כו' ואפי' תימא ק"ס דריכה כו"ה כו' : ע"ב
 בתמני' א"כ למה נאמר כו' , מיי"מ פ"א מה"ק"ס :

דף י"א ע"א וב"ס הווא מנע"ל פרט לשלוחי
 מצוה , דכיון דלפסין מדלל כחיב
 בשנה ובלכת רק לפרדה דמזוה אבל לפרדה דרשות כגון
 חלמיה לא מוסקבר למעוטי א"כ בדרך ל"ל ומע"י דלח"א
 דלפי' בשלמי מצוה שעדיין אינו עוסק במצוה דפטוה ועי'
 גל"ס : חוס' ד"ה אחת כו' ועוד דלח"א פעמים שמקריין
 דאי יומא דהשכיבו לא הוי ארובה לבני אור"ח וא"כ ה"ה
 חודים שתיא שיה בחיבות וכר"י לקיין י"ד ב' ד"ה ושרנו
 ולהכי ל"ל נמי להיפך דלפרה ה"ה אור"ח וארובה ה"ה
 השכיבו , ומש"כ וזל"ת , וכן לריון דקיי"ל כר"ב ע"י ל'
 דכיון ארובה ופין קלריה קאי אהשכיבו וכת"ל
 שפעמים כו' , ואולם שיטת הרמב"ם בפ"א דה"ד ה"ה
 ארובה היינו יוצא אור שתיא ארובה בברוך וארובה קלריה
 וכן מורה לטן גמ' דלקיין חוקים שיתרו לארריך פשיטא
 כו' ועבר"ו פ"ק שיש"ה גמ' גמ' , וה"ד לחתום י"ל כהר"י
 דהיינו פירושו דר"ש , ובפ"ה שפ"א כתב ד"ש שתיקנו
 לפתוח , ושלא לחתום וכן לחתום ושלא לפתוח בברוך
 ולכן אמר בזה אסור לשנות משפט שט"ק' השני , ועוב"י
 מ"ת ח"ה ע"פ ס"א :

ע"ב תוספ' ד"ה שכתב בירושלמי והא שנה לאלתר ,
 ועי' ג"י סת"ן דהא לעולם קרא ק"ס
 אחר אה"ר יע"ש מ"ש מהא דא"ל המזוה עד וברכו
 ברכה ח' דהיינו יוצר אור , ונ"ל דשמואל קקיש אורחא
 דמילתא שקרא ק"ס ולהכי הוצרך לאשמעינן דכע שנה
 על אחר , ומיחו לק"ס , וה"ש לקמן פ"ב והסוקים
 כותשעות הסוגיא דהכא במשקל דהא דלון מעכבות
 היינו סדר ברכות אבל ברכות מעכבות בנכור , והב"י
 לשיטתו לקמן סי' פ' כרש"ב דבין ב"י וכן בנכור ,
 וגם יש לחלק דק"ס דאורייתא אין הברכות מעכבות אבל
 אחת מעכבת חביתה והכו' לשיטתו' לקמן כ"א ע"א ובכ"מ
 דק"ס דרבנן , ומש"כ דלא קיי"ל כהירושלמי עשות הדב'
 חו"ד סק"ב , ומש"כ דלא קיי"ל כהירושלמי עשות הדב'
 ס"ק י"ז כשירדו בשמים גמתי' ואוכל אינו מוכרז וע"מ'
 ברכות י"א ב' ע"כ ולפי' ח"ס ירדו בשמים , שאינו אור"ח
 כסוכה ופסקו הגשמים ממויב לברך לישן ואף לחוס' ב'
 דאינו בידו משכחת בסוק ג' ימים דכשכשע שלא יפן הוי
 שבוטע שא וא"כ הוי לריך לברך לישן ח"ס לא הוי מוכרז
 לישן ; כספר"א דני רב , ולר"ש ל' על ד"ה תדרש ועי'
 בסנהדרין פ"א ט"ל דבי רב לא היו שגזין הק' לחרך
 ברייתות הסותרות והסברת טעמים שיה בכלל הגמ' וכ"כ
 הל"מ ועוב"י מ"ת חלו"ה ספ"ז כה"ה ועמ"ש ,
 ועבר"מ בהקדמתו לזרעוס דפסרא , וספרי נשייתפו לרב
 ואף דסתם פסרא ר"י אפטר שבימוי הומר לכאוב , וקיב"ן
 כמו שדר ר' המטנות ס"ו לפניו וכמו דסתם מתני' ר"מ
 ובשהו כותב , משנה סתמיה ה"י על הרוב ר"מ שפ"ס
 כמותו והכ"כ בסופ"א שסידרו רב רק שכל מקום
 שכתב בסתם סתמו ע"ש הפג"ה הוי , ועי' רש"י ביטין
 ס"א ד"ה אור"ח , ובכריתות ה"ה בכ"מ סתם פסרא ר'
 ושמעאל , ולפי' ה"ה אחר , וכולהו ארובה דר"ש שתי'
 חכירו , ועי' חוס' סנהדרין יו"ב סתם אמרי בני רב ועי'
 רש"ש שבת פ"ג סי' ט , ועל ק"ד ע"ב גמ' לאפוקי ממ"ד
 ליתבא כו' תנ"ה , וג' ר"י דר"ש ר"ה ורבנן אמרי אה"ש
 תנ"ה אין אומרים כו' וכה"א אה"ש אהבמוך : מדת לילה
 ביום עי' בתר"י , ויש כאן קצת ע"ש ועי' חולין פ"ו :

דרי"ב א תו' ד"ה פתח. ולא זיינו ארישא להשמיענו
 דכדוע שהו שיקרא רק שטעה בדבורו
 והכ"ד נזכר דודאי ינא כיון ספיים כשהכל ועי' מ"א
 ב' ר"ט סק"ג: רש"י ד"ה אלא וכשהגיע למלך נזכר
 וכ"כ הרא"ש. ומשמע שלא אמר עדיין מלך העולם
 וז"ל שכ"כ להס"ד דהכא דמייתי לרב כדלקמן אבל לדין
 קי"ל כר"ח דלריך שיאמר שם ומלכות ועמול"ק מ' ע"ב
 ד"ה ור' יוחנן: ברש"י ד"ה שאני ולמא פתיחה
 דבטעה בפתיחה הוי כאילו לא הו' פתיחה כלל אבל
 התם משום דכדיעבד בפתחה למוד ינא וא"כ
 לכותבו לולא שראיתי במקום שמואל שגבי' דלמא
 דהיא ועש"ב, בר אוריא תא ואימא עבהגרי"ב ועוד בבוכה
 מג"ב. אוי"כ כהקנת חמייס, דאף דבברכות שלפי ק"ס
 כשאתר אה"ר שמרית וכן להיפך יונא ו"ח אבל הכא
 סמכו הקרא דכ"כ בזמנו דשלא אמרו כלל הא ברכות
 מעכבות. ומתול"ק כ"א ח' ד"ה ספק:

ע"ב אפי' אמר האל הקדוש ינא. ורא"ש גרים אהב
 צ"ח דחד טעמא לכו. וגי' הר"י"ף ח"א האל הקדוש
 והאל המשפט ינא ועי' בתר"י. אלא מהכא ואני בחלותם
 הא דלא משני בקראתו בר"פ אע' ודלמא דוד שאני כו'
 י"ל דה"ק דכיון דקי"ל דמלך שמחל על כבודו א"כ מחול
 אבל לגבי און מילוק, וז"ל דהא דאין כבודו מחול
 היינו כשמואל בזיון לגבי חכירו אבל הוא בעצמו יכול
 לנהוג כבוד בת"ח ואף שאינו מחוייב ז"ל דהא גם בת"ח
 שכבודו מחול מ"מ לענין בזיון אינו ראוי למחול וכמ"ס
 הכ"מ הת"כ פ"ה כסס הריב"ש וכמ"ס במק"א, אך יש
 לפקפק דהא אחוה מעשה ה' קודם שנעשה מלך שהרי
 רדפוה שוכאיו וגם אותן ו"ח ה'מחפר כשעירה כהדיוט
 וע"ע ביבמות ס"ב שאני משה דרב גובר' ואכ"מ, כל העושה
 דבר כו' עי' תו' לק' ס"פ א"ע:

תוס' ד"ה פרשה צ"ת בירושלמי כו'. ושם מיייתי תרי
 אוקימתא ח"א מפני שכ"כ וקומה וח"א
 מפני י' הדברות ולכן טעמא משום שכ"כ וקומה הי"ל
 להקו פי בלק ורק משום טורח הגבור ביטלו אבל למ"ד
 משום י' הדברות א"כ לא הוצרכו הטעם משום טורח
 הגבור. ומיהו הש"ס דילן דפריך פ' צ"ת מ"מ קבועה
 ע"כ דסודר הטעם דשכ"כ וקומה דמשה הי"ל לקבוע
 פ' בלק ודלעיל וזהו פריך דלא הו' לקבוע פ' צ"ת
 כלל ורק פ' בלק דלא הוי טורח הגבור כ"כ, ולז"א מפני
 ש"כ י' דבריו ויתר מתנן או דההורר עבירה וע"ז
 כהא חשיב לכו ועי' לא"ז רש"י בח"ה וח"א. ח"כ דלמ"ד
 אין מוזכרין י"מ בלילות לא הוי בק"ש שיע אלא ה'
 דברים: כלצדי יקום לק"ש עשו"ת תפארת צבי האו"ח
 סס"י י"ד: מוזכרין עתווי"ש ועי' לקמן לגי"ח מוזכרין
 גבורות כו' וע"ס בפתחיים:

ולא זכיתי. לבכורה תליא כפלוגתא דר"ס ותכמים מנחות
 מג"ב אי לילה הוי זמן צ"ת עד שהכריע בן זומא מדרשא
 דכל מדלא כתיב בסתם ימי חייך. ובזמ"ק ח"ז רש"א דלא
 לכתוב לא ה' ולא ו' דאי לאו קרא ו"ל בהיפך דלילה לאו
 זמן צ"ת ומה שפירש מה"ד לעיל ט' א' שנגאלו מבערב
 וינאו מנזרי' בבוקר ולכן אי לאו קרא הו"א דגאולה מאורת'
 לא חשיבא ולהכי אצטרך קרא ושל"ע ד"ד ב' ובהו' ד"ה
 אר"י מש"כ כסם עמרים דהא רש"ל"ת תליא אי ת"ע רשות
 או חובה, ובז"מ כמין סומר ה"ד הרי אני כבן ע' דכיון
 שנעשה לו כסם שמיניהו כשהבדירו את ר"ג במחלקותו
 של ר"י כתפ"ע וע"כ דהלכתא כר"י דת"ע רשות וממילא
 לא בעי סג"ת ולדודי' גאולה מאורתא לא חשיבא כדאמר
 התם ולכן אין להזכיר י"מ בלילות עד שדרשה ב"ו מריבו
 דכל ימי חייך ומדאצטרך קרא דלא לכתוב לא ימי ולא
 כל וע"כ דמתת"א הוה ממעטין לילות כיון דל"ה
 גאולה מעלייהא אלא ביממא ולכן אצטרך לרבויה לילות
 דמוזכרין י"מ. וכ"ו לספולא כי באתה יש לפקפק
 טובא למעיין ועתוס' ר"ס מ"ס ד"ה פטור ודוק. ועי'
 בירושלמי על המשנה בשטר מנכר דפליגי אמוראי ח"א

כנגד ו' ביום הללתיך וח"א שמה הגיית יוס ולילה שוין
 ופי' המפרש דקאי חק"ס לפי שבערב אין קורין פי צ"ת
 ולכן תקנו כנגדה עוד ברכה ח' וא"כ למ"ד דמוזכרין י"מ
 בלילות ועי' דקאי חק"ס דשבע ביום הללתיך ודהפ"י
 המוהים בזה ואמכ"ל. ועי' ז' מקדש סו"ס שפרק בתחלתו
 דרך הדגן מאימתי דהתם פריך מברכות דתקנו כנגד
 והגית דיממא קדים וע"כ משום דלדין קי"ל כראש"ע
 דמוזכרין י"מ בלילות וא"כ ע"כ דמוגי' דהכא כמ"ס
 התוס' כמ"ד שבע ביום הללתיך והגית אתיא לד"ה וא"ס
 כמ"ל. ומה שעלה עוד בדעתי כמה שהעליתי בה"ד ראב"ע
 ולא חשיבא וכמ"ל. ואולם כמ"ד ש"ע לשיטתו של"ע ח"ה ב"ה
 וחלו אכילה פסחים לא קפני וקאמר דלראש"ע דאכילה
 פסחים הוי עד חלות דהוי פסחון דמזרים וע"כ דלדודי'
 גאולה מאורתא חשיבא וממילא בעי גי"כ סג"ת גם בתפ"ע
 כיון דגאולה מאורתא חשיבא וא"כ נכתב מש"ל. אך י"ל
 בפשטות דכיון דמוזכרין בלילות ע"כ משו' דבא לה מאורתא
 נמי חשיבא וכמ"ל. דבאת' רש"י ד"ה רשות היינו מצוה אחרת
 בר"ס תה"ש דהא דת"ע רשות היינו מצוה אחרת
 העוברה. והקשה בש"מ זכרון יצחק ס"י י"ב דהא איכא
 מצוה תדירית והגית יומם ולילה והוי מצוה עוברת ועי'
 דתליא כפלוגתא דתנאי' דלמ"ד במנחות א"כ דבק"ש
 שמרית וערבית מקיים לא ימוש ולדודי' הוי תפ"ע רשות
 ולמ"ד דהגית בתדירות ע"כ דלדודי' הפ"ע חובה, ולכן
 רב דס"ל רשות אויל לשיטתו כדברים ח"א י"ע דרש"י
 ועמול"ק. כ"ז סע"ב. ובדרך נחות אמרתי מה שהשיב
 ר"י לריב אוי לספיה שאתה מקברניטה ע' הוריות י'
 סע"ב בעובדא דר"ג ור"י שהיו פורשין בספיה כו' עד
 דא"ל ר"י לר"ג מנא ידעית ח"ל כוכב ח' יש שעולה לע'
 שנה ומתעה את הספני ועי' דר"י למד האלכטנינות
 ור"ג לא למד דר"י אויל לשיטתו דה"ע רשות רק לגבי
 מצוה העוברת ועי' דהגית הוא בק"ש ש"ע ולכן מותר
 ללמוד חכ"י ור"ג ס"ל כמ"ד התם כגון אני שלמדתי כו'
 לא ובדוק כו'. אבל תהני דהא ר"י גופי' אמר בירושלמי
 פאה פ"ק ובס"פ בתרא דטוטה וכן בהוספתא מהו שלמד
 את בנו אי קרא עליו המקרא הזה לא ימוש והרי ר"י
 הוא דס"ל ת"ע רשות והא דהשיב איך יכול הוי כו' כתב
 הבה"ג דמישתיק בעלמא הוא דאישתיק ל' , ועי' ביע"ד
 סוף ח"א משכ"ס לפי דרכו, וע"כ דלהב"ג דס"ל דלא
 הדר ב"י הוי רשות גם לגבי מצוה שאינה עוברת לסב"א
 זו, ועב"ק פב"א ומדרש"י מנחות סר"ב ד"ה ח"י שהוא
 דלדבר ברמזיה ועי' אמרו בברכות כ"ח מנעו מהגיון.
 ער"ש, ובהקדמת רמ"ד למלך הגיון, וכדמות ראי'
 לדתוס' מהא דלקמן ל"ב שסוהין ט' שעות ומורחם
 מתי נעשית. וע"כ דגם למ"ד רשות אין לבטלה כהנ"ס
 בשביל תפ"ת. ובאת' כ"ז ב"ד ולאמה תמתי מאוד
 על שו"ת זי"ל ה"ל דהרי רש"י ומזכרין דתורת
 אומנתן א"ל להפסיק גם לשחיתא אבל לדין ודאי אין
 סב"א ששביל לימוד ת"ת לא הוי' מצוה עוברת כיון
 שבאותו שעה חל עליו החיוב מזהגית דאל"כ כל המצוות
 מתי נעשית וכדבאר בירושלמי ברכות פ"ק בהא דר'
 מני גדול הקורא כו', ואולם לפתש"ע דראש"ע סודר
 דמוזכרין י"מ בלילות ולכן לא וכה שהאמר י"מ בלילות
 דאויל לשיטתו דת"ע רשות ולפ"ו קאי והגית עק"ש שמר'
 וערבית, וער"ו שבת פ"ק סוף הלכה ג' דהר"מ מי שקורא
 ק"ש ש"ע מובטח לו שהוא בן עובד"ב ועי' בק"ע ועבר"ו
 שקלים הו"ק פ"ב וי"ל שהוא כמ"ד דבק"ש ש"ע מקיים
 לא ימוש, ועב"ס א"ו ספ"ג כסם שא"ח כו' כך ח"א
 לו לאדם להיות בלא חורה אפי' שעה אחת שאתמר לא
 ימוש כו'. ועי' סוטה בלא חורה אפי' לא קיימתא אלא ק"ס
 שו"ע אחס גי'ולין מנ"י, ובז"י יתא ג"כ הא דתתוב
 התא מאימתי וקשה קושיא במ"י תנא אהיבא קאי ועי'
 הקרא דכשכך וא"כ והגית לית דל"ל חק"ס דהתם
 דיממא ברישא, אך לאב"א דליף מזכריותו ש"ע וע"כ
 דשכך ב"ד"ה הוא דכתיב וזו' אסתתא בעלמא וכמ"ס
 התוס'

החוס' לקמן כ"א ע"ה דוהגיה קאי על ק"ס. ויותר ניחא
 למש"כ במפרשים הא דהתהול בק"ס דקיי"ל כמ"ד דבק"ס
 שו"ע מקיים לא ימוט במוט' קדושין דף ל"ד כוף
 ע"ה דוק. ועמ"מ ג"כ קישור הס"ס דמסיים בהך דכל
 השנה הלכו בכל יוסוקסא למ"ד דוהגיה קאי אק"ס שחרית
 וערבית וע"כ דסובר כמ"ד הקס לא זבדוק וא"כ והגיה
 קאי לר"ה ואתא כמ"ד בקדושין דף ל' לעולם ישלים
 שמתיו כו' ולהכי הסמוך מאימתי ול"ל דקאי אקרא
 דוהגיה רק אפשכך ויש להמשיך בנקל כל הפרקים בסגנון
 זה נימא כנימא ומהתי מקום למשיין להגדר עפ"ד הנ"ל:
 והי' מספר כו' ע' שבת קנ"ב :

פרק ב.

רש"י ד"ה בין הפרקים ולקמן מפרש כו' ולמעוטי
 בעולם ועד לזאת או שאר הפסקות
 כטאוי"ס סי' ס"ה ועב"י סי' ס"ד וזלמ"מ הק"ס פ"ב :
 ויאמר אינו נוהג אלא ביום, ויש להבין למ"ד דס' צ"ת
 נובח בלילה אכ"כ למה קדמה, ומיהו לקמן יד"ב דקאמר
 וק"ל מדריב"ק דר"ס לשיטת' בנמחות מ"ג דלילה לאו
 זמן צ"ת, ואולם לר"י דס"ל דבין ויאמר לאוי"ס לא
 יסתיק וא"כ הוצרך לומר ויאמר כשחרונה, ובכתי ניחא
 כמי למ"ד מזכירין יצ"ו בלילות ואי משום דפי' צ"ת אינו
 נוהג אלא ביום הא צו"י איכא מפילין ועמוס' מנחות
 מ' ע"ב ד"ה משום : שמ"מ מ"כ . עשו"ה כתר הכונה
 סי"ו דלתי"א כס"ו ס' סק"ג דכמ"ד דרבנן לכ"ע א"כ
 וע"כ דמייירי בקרא פסוק הראשון עב"י ס"ג סעיף ד'
 וא"כ י"ל שאני הכא דמסיק מקרא דעל לבבך דבעינן
 כוונת הלב משום מלכות שמים אבל כוונה לאלה לא בעינן
 והניח בל"ע . וער"מ פ"ב מק"ס דפסוק ראשון נריך
 כוונת הלב והשאר סגי אף בקורא להגי' וע"כ ככ"מ .
 ועל"ה דהיינו דפריך דבין דבקורא כפורס מייירי וע"כ
 שמוכח דל"כ למאי קרי ומשיי בקורא להגי' שגם פירוש
 המלות אינו מכוון ומיושב קושי' תה"ה ד"ה בקורא
 להגי' יעשי' וע' פ"י . אבל' תה"ה דאי בקרא פסוק
 ראשון והול"ל וס"מ כמי דק"ס דאורייתא ואף דלמרי'
 לקמן כה"ה ד"ה הואו דל"ה דמה שתיקו דוקא קביעת
 פרשה זו הוא מדרבנן אבל חיוב הקריאה דאורייתא ממי
 החוס' שם ובכ"מ לא ס"ל לחלק בכתי וע"כ דנונה
 הש"ס גם כן דמוכח דלמ"י בעיני דרבנן נריך כוונה
 להס"ד :

תוס' ד"ה בל"ה דהא עזרא תיקן ועמ"ה ר"ס
 קל"ה וכו' תרפ"ה ועב"י קב"ה עב"י וזכ"ה וכו' וכו'
 מגילה פ"ק סוף הלכה א' ולא עזרא תיקן יע"ש בשו"ק.
 ומש"כ החוס' וידויו מעשר והכ"י הביא ב"כ פ' פרה ,
 ולא הכניח דר"ס א"כ מברא דהוי בכל לשון וא"כ עיקר
 הקושי' רק מהני דסממא דמתני' דאומרן בל"ה ועמו'
 סוטה דל"ג :
 ניחא לכו כפרש"י געד בכלל כמימרא דר"י לקמן בשמע
 ישראל, דאיכא מאי מרייק ר"ע מדלא כתיב אשר לייטיך
 דא"כ י"ל דלך כתיב בלשון עתיד לאשמעין עד על לבבך
 א"ו דגם לרי"א דרשינן רק עד על מאורך ומיהו לר"י
 דקאמר לקמן עד על לבבך בעמידה ז"ל דה"ד הדברים
 האלה קאי נמי על הך קרא דמייירי ב"ו ופלוג בהא דר"ה
 ועל"ה רש"י : ע"כ רש"י ד"ה מנות כונה קס"ד כו' ואש"כ
 מ"ה ארי' ואש"כ מ"ה מכאן ואילך, ולכאורה הא גם
 לר"י ע"כ דקאי אפרשה כולה כדמוכח בסמוך, ואולם
 להמסקנא דר"י דמכאן ואילך כונה בלא קריאה וע"כ
 דקאי על כל הפרשה משא"כ לר"י דאמר קריאה בלא
 כונה וא"כ ספיר י"ל דדוקא בפסוקים הראשונים בני
 כונה וכמ"ס החוס' משום שיש קבלת מ"ס ולכך מהא דר"י
 מוכח דקאי אפרשה ראשונה ושוב ראינו בפי' שגם הוא

עמד צוה, וא"ל דלענין למפרע דמפקין מוה"ל לכ"ע בני
 ג' פרשיות י"ל כמ"ס הרא"ש כסס רמב"ן דלענין כונה
 תליא בעמידה וכיון דכתיב בהאי קרא ובלכתך וא"כ
 מוכח בלא כונה משא"כ לענין למפרע : שיתליכהו לר'
 רוחות, ואולי ע"ז רומז הי"ד רבתי במוסרה : אלא מפ"כ
 השתא כו' , ועל"ה רש"י דלמא בזה גמי ומשיב לכ"ה
 קאמר, ובמ"ס כתב דאי"כ ל"ל הא דר"י דבפרקים כיון דגם
 ר"מ ס"ל הכי ועיד דל"ל ומשיב כלל בני ר"מ ומחילא
 הוי ידעינן מדיוקא דר"מ היינו ר"י וע"כ דמשיב לכל
 אדם קאמר, ותמתי דאי"כ לא הי"ל להקטות מסיפא
 כיון דיש לדחות דהא דמשיב משמע בכתם ובכל גווני והרי
 לסברת המקשה אם הי' היסור רק בחד צבא הוי ניחא
 ל"י, ומש"כ דלא הול"ל ומשיב, ז"ה דאל"כ כלל איך
 הי' שייך למיחתי פלוגתא בכתי כיון דלא מייירי ומשיב
 כלל ומסתמא ליכא נפקותא בזה, ובעיקר הקושי' י"ל
 דאי דה"ד ומשיב הוי לכ"ה וא"כ לא הומ"ל בין הפרקים
 דמכש"כ ידעינן ולא הול"ל רק דשאל בין הפרקים מהי"ב
 וא"ל דאל"כ ומשיב ברישא א"כ הו"ל ומשיב מפ"כ גם
 בין הפרקים לא הוי אלא מפ"כ וא"כ יהא חמיר' ב"ג
 דרישא, ז"ה דהא גופא תקיף כיון דעיקר המדוש בהך
 פלוגתא דר"י דמשיב לכל אדם א"כ הומ"ל' בסיפא
 להדיא ולאשמעינן הך פלוגתא דר"י דתליא בכתי, א"ו
 דמשיב מפני הכבוד וסריך ספיר :

תוס' ד"ה שאל כו' בפ"ע ועת"ה סי' י"ב והביאו
 הב"י בסי' ס"ו ועברא"ש ועב"הו"ל לע"ל
 י"ב ב' ד"ה וזכר וזכ"ר לזכר יע"ש בתיב וכו' לקמן
 כ"ה ע"ב ד"ה עד והא דלא נקטו החוס' מנ"ה דהתם
 די"ל דמייירי רק באמצע הכרעה והא דאמר לבמור ברכה
 אי כמו לבמור פרק א' ול"ה הביאו להוכיח דאסור
 להפסיק גם בין ברכה לברכה : תוס' ד"ה ימים שהי"ד
 גומר ל"ד ימ"ד כונתה דמעובדא דרב דמייירי בסמוך מוכח
 דאש"י בצבור לפעמים אין גומרין זכוכה מ"ד ב' כתבו
 דלרבנותא נקט ימ"ד דאש"י ימ"ד בפ"ע יאמרנו, ומ"ס ול"ד
 גומר. כונתה דה"ד בימים שאין הי"ד גומר דל"ד אינו
 גומר קאמר אלא דמוכח נמי ליכא וכדאמר התם דערוכין
 דליה בכלל התקדש חב והביאו רש"י מה"ד לימא ברה"ה
 ויה"כ דאיכרי מועד ולא קאמר ולבמור ומשמע דאף אם
 הי' אומרין בהם לא היו גומרין ובאמת בכו"ס דערכין
 דקדקו מדאמר ר"ה לימא וכן ה"ד מ"ס בחד דאמרין
 וע"י שו"ת זכרון' ויוסף בחדושי' מ"ס בשוב זה, ומ"ס
 החוס' מדלא משיב וימר מכ"ה יום י"ל דהא י"ל דלא
 חשיב רק ימים שבגומרין ומשיב עוד ראה דמזכרין מרב
 דעל לבי כשחשח הניח דתענית הגירסא רב איקלע לבבל
 מוינהו וכי החוס' דתענית ודסוכה להוכיח מזה מדל"ה
 דעל לבי כשחשח א"כ משמע שה' ג"כ קודם שזכרו וא"ו
 רש"ה תמה לגירסת' כאן רב על לב"כ אבל לעיל הביאו
 הגירסא ג"כ רב איקלע לבבל : גמ' תנ"ה כו' וע"י בשיורי
 כנה"ג ואו"ה סי' תקס"ו בהבד"ו בבישועות יעקב ל"ה לעיל
 וע"י בילקוט ש"א י"ד עה"כ ויפרו את יונתן מהא דמשמעות:
 כמה חשבתו עשו"ה שבות יעקב ח"ב סי' כ"ב וע"י בעקרי
 הדי"ט סי' א' אות ז' בענין תלמיד שקראו רבו שחרית
 לשמש לו דמותר : קסברי דמערבא עתיו קדושין לר"ה
 ד"ה ותפילין . ועבד"ה מרע"ה דהא קיי"ל דכל פסוקי
 דלא פסקי' משה באורייתא לא פסקין ל"י וע"י לעיל
 י"ב ב' . וכבר הרגיש כוה בהרשב"א יע"ש לפי דרכו ,
 וע"י במפרשי ה"ס שהביאו דבמקום שיש פסוק טעמים
 לא שייך האי כללא וע"ע בהבנות הגר"ה מבראד ועמ"ה
 פרס"ב, ול"ל דהא בתענית כו"ב וכן דמגיילה פליגי
 בזה ר"ב דשמואל דמר סבר דלג דלג ומ"ס פוסק וי"ל
 דרב או"ל לשיטתו ולכן לא תחיל דלא פסקין ל"י לכתח"ל
 ולכתי מערבא אולי לשיטת' בקדושין ל' עי"ה דלא חיישי
 לפסוק ולכן הפסוקי בק"ס : מאי מעלוסא, וכפ"ג
 בשבועות מו"ז ובכזכות כ"ה א' . ול"ד להא דערוכין ס"ה
 וע"ש לא"ז רש"י דאש"י שמועה זו נאה לא יאמר דמשמע

דאיך אינו נאה . דהא קאמר להדיא לאו מעליהא
 בהדי וכלאמר כ"מ דהני כבדירחא או בעדיק , וי"ל
 לכאורי היד ר"י הכא מאי מעליהא לשיטתו גדול המצווה
 ועושה ובמחמתו מנ"א קאמר ורואים פרט לכסות לילה
 וקאמר התם מירבה אני כסות סו"א כו' . וכיון דר"י הוי
 מאור עינים וליילה לא הוי זמן צניות א"כ סומא פייב
 צניות ולכן אמר מאי מעליהא וכדאמר התם בקדושין
 כיון דשמענא גדול המצווה ועושה כו' : והא בעי לאכדורי
 כו' . עי' הו' לעי' יד"א ד"ה אחת :

תוס' ד"ה כמה וק"ל קודמה בתורה . דודאי כשנייה
 תקנה הסדר י"ל חדא ועוד קאמר אבל כיון
 דקדמה בתורה א"כ לא שייך טעם בזה כיון דכן היא כחובה
 בתורה א"כ דלהכי סמכו כאלן קושיאם להקשות על הגז'
 דלא קריך וק"ל דקדמה נמי בתורה . ומיש דאין מושגין
 משום שהיא מאוחר . דודאי יש ליהן טעם למה שהקדים
 שמע לויאלר גיב כיון שגם היא מדברת בלשון רבים דכלא
 טעם אין לשנות הסדר שבתורה כיון דאין נמינת טעם
 להיפך רק דלא נקיש גיב למה קדמה שמע לויאלר כיון
 דאכתי קריך ליהן טעם למה קדמה והי' לויאלר דאף דגם
 ויאמר בל"ר מ"מ אין לשנות ממ"ש בתורה כיון דליכא
 טעם להיפך להקדים ויאמר ליה' ועושים כסא דהרסנא
 פכ"ז מש"ב . ועי' תוס' נמחה כה"ב ד"ה כלל ופרט
 דלראב"א אפי' בתרי עניני ולדרי' . סיקמי מוידבר דכא'
 לחדש השני דילוף מיני' כפסחים דף ו' ע"ב דאין מוקדם
 כו' דל"כ כלל ופרט כו' וי"ל כפרש"י וכפרי' פ' בהעלותך
 דתתא כזו מפני שהיא גמולת כו' ולדרי' היכי דליכא
 טעם לאקדומי מקדמין ולדרי' דלא קיייל כוותי' וגם רב
 נמי הכי ס"ל כפסחים ו"ב דכתרי עיני' אין מוקדם אפי'
 דליכא טעם ולכן מוקמין לי' כריב"ק כיון דליכא טעם
 להיפך : רש"י ד"ה שנה ללמוד ודנת כס . ואף דכתבי
 בתר ושנתת שלא הביאו אלא לפי שמפורש בו יוקר מלימוד
 דאיידי ב'י אבל הניזב ללמוד מוקדם כפרשה מקרא דעל
 ללמוד דריש לעיל היא ואם לאו יעסוק בתורה שנאמ'
 על לבבכם עי' רש"י ולפ"ו הוי בקרא גיב ללמוד קודם :
 רב דאמר כריב"ק . ולהס' י"ל דהרבייתא מתוקמי
 אליבא טעמי' דרשב"י לעיל . והומ"ל לר"י דס"ל לקמן
 כ"א דק"ש דרבנן יע"ש בתו' וא"כ תפלין דהוי מה"ה
 יש להקדים לק"ש אלא לריב"ק ע"כ דאין קדימה להאוריית'
 וכש"א סיי' ב' ממ"ש למה קידמה דאף למדק"ל כפרק
 התדיר פט"א כל המקודש קודם לתנידו מ"מ מצוה האוריית'
 לא תפיקי' מקודש נגד דרבנן דכולהו כדאורייתא דמיון
 להו כללוא דלא תסור ועי' מ"א סתפ"ט ס"ק ט"ו . וכוה
 איש כה"ד לקמן והו' מי ס"ל כריב"ק דלא פריך מרב
 אדרב' יע"ש בתו' : ועפ"י דבת"מ מק"ש שניהם מצות
 והגיה ועול שמים ולכן התם כיון דכבר מתני לא הוי
 רק חדא אלא כיון שלמד הוי דרבנן אבל לריב"ק אין
 להקדי' דאורייתא וליכא הך טעמא :

תוס' ד"ה מכל מצוות וא"ת כו' . וא"ל להרמ"י דגם
 למי' ק"ש דרבנן הוא רק קביעו' פרשה וא"כ למה לא
 הני ופטור מק"ש דהוי משמע דהתם אפי' ביכול להשלים
 וממילא ידעין שאר מצוות עיי' רש"י לקמן וי"ב ד"ה
 ואלו . וי"ל דאי הני ופטורין מק"ש הויא דמייירי היכי
 שכבר קרא בתורה בתמי' וא"כ חוב הקריאה באתו פרש'
 רק מדרבנן ולכן הוצרך למיתני גס ק"ש . ומיכו התו'
 לשיטת' לקמן כיה' א' דלא נחמי לסברת תרי' . ומדהתו'
 דהא משמע דהי' הגי' שלפניו ספלה ועי' תו' ל"ק
 רפמ"ש ד"ה פטור ה"ג מק"ש וכן תפלין כג"ל כפי הגי'
 בירושלמי וכמי' הסומ' לקמן דלא ואלו ועי' תרי' , וי"ל
 דכיון דס"ל כריב"ק ממילא ליכא משום עדות שקר
 כדלקמן כיון דעול מלכות קודם כמו בק"ש של ערבית
 שקורא גיב וקשרתו משא"כ להמסקנא דלא ס"ל כריב"ק
 ולהכי משני דשליט הוא דעוית וכמ"ש רש"י דחשיב דלא
 אזיל וק"ל הוכרת לקרוא ק"ש בזמנו שלא יהא כמעיד

עדות שקר אבל כפסלה לא תש צביל זה וגם דזמנו עד
 ד' שעות . ומשי"כ פוסא כפרוי עי' לקמן יה"א דוק :
רש"י ד"ה ומהני פרוקין אלמא כו' . ולכאורה הני
 דלא אלימא לי' למיפרך בפשיטות מרב
 אדרב' גופי' וכתום' נמחות יע"א ד"ה אמר רב ועי' תוס'
 ע"ז לה"א וכתו' חולין קטו"כ וקכ"א ע"ב וממילא הוי
 שמעינן דלא ס"ל כריב"ק שיוכל להקדים חיוב שירצה ולהכי
 דייק ורב מי ס"ל כריב"ק , אבל טפי הוי מליהק מהא
 דמנח תפלין והדר קרי קיש ועי"כ דלא ס"ל כריב"ק מהקדי'
 עש' לקריאה . ועפ"י סוכה וי"א ד"ה לינא אחריתא דניחא
 ליה לאותבי מדברייתא כדאשכחן ככת' ואף דשמואל גופי'
 הכי ס"ל . ועב"ק ט"ז ריש ע"ב והתנן ר"א כו' והיי
 מני להקשות דר"א אף הנחש דהא במתני' הני ג"כ
 נחש וע"כ דניחא לי' טפי לאקשו' מד"א אדר"א , ועי'
 בחי' זכמים ה' סע"ב יע"ש ועל"ו רש"י דהקושיא דכיון
 דמנח תפלין ע"כ דלא בגיט עדיון זמן ק"ש גיב ועי' לעיל
 מ' סע"ב וכתו' . והשיגו האחרונים דודאי הי' רב סומך
 כותיקין ומכ"ל לתלמודא לאוקימי דכלא מטי זמן קיש
 וכשעת התו' דע"כ דרב ה' סג"ל ומדפסיק בתפלין לא
 חשיב הפסקה , ובאמת אינו השנה כמ"ש רש"ל בשעת
 רש"י בה"ד וכת' דכלא מטי זמן ק"ש דהיינו עה"ש דל"כ
 איך הו' לומד תורה לרש"י ול"ל דמייירי בהתחיל בהימר
 קודם עה"ש דזה חליא בשעת ר"ת דקודם כס"א אין
 לברך בה"ה . ולא מתכבד לאוקמי לרב דלא כהלכתא
 למ"ד לילה לאו זמן תפלין דאיכ' לא הוי פרוך מיידי דיל'
 דכהכי חליא פלוגתייהו . ואין לדקדק מהא דלקמן ל' ע"א
 באבואה דשמואל ולוי כי הוי בעי למיסק לאורחא כו' וכ"מ
 בשו"ת דל"כ דרך וכל להניח קודם הבוקר וכשמגיע
 זמנו ימשמש עליהם ויברך וא"כ הוי שפיר תפלין קודמין
 לק"ש ולפ"ו לא קשה גס מריב"ק , ז"א דהא התם ע"כ
 מייירי בביתו מודאמר זמנין פניאין כו' והוי מהני לן כו' ,
 ואולם באמת כל הפלפולים בזה לומדת לכסדר רש"י
 דת"ת חשיב עשי' ומשום דמקיים המצוה בקריאתה וא"כ
 כשמקבל עול מלכות שמים בזמן ק"ש למה לא יהי' גיב
 עשי' ותו' דלעיל קאמר שזה יש בו ללמוד וי"ב לפטור
 כיון דלימוד הוי גיב עשי' . ובהבנות הגר"א מוולנא
 הגי' כפרש"י קריאה דמצוה . והיינו דלא כריב"ק דעול
 מ"ש תפלה אבל מתפלין לא מייירי דזה הוי גיב עשי' :
 קמ"ל דלמשה נמי קריך לברך . ועמ"א סימן ו' סק"ח
 ומשמע אפי' אמ"ת תיבך כדא"ו ברב . וכונתו מהני
 לומד קודם תפלה ועי"כ דהא דאומר כל דברכו' ואחיי
 כ"י משמע גיב כס"ב . ולא מתכבד דבירך על נט'
 דליח דאינו מבר' ענטי' רק על"התפלה וכפיה או לאשמעין
 דלמשה אינו מברך דאיכ' בהיחא הו"ל דלא בירך בהי'
 דלא ליחי למויטע :

דף ט"ז ע"א דנקיין כתיב . לפ"ו לא תיקשי נמי
 מלעיל כאלו עבל דהא לא בעי טבילה
 כלל : רש"י ד"ה לתפלה דכל היום זמנה . דאם יעבור
 יוכל להשלימה ואף לר"ח גופי' דמסיק לקמן עד פלג כר"י
 ולהסוכים בשתי תפלות לא מהני השלמה הא לדידן קיי"ל
 דעביד כמר וכו' ואולם להרמב"ם דיא' ידי קיש כה"י וי"ל
 כטעם הסוכים דק"ש דאורייתא ואף לר"מ דמה"ה פני
 בכל שהוא דעובדנא ולכן טוסק כר"ח דזריך לחזור אחר
 מים לתפלה וכיון דזריך לקרוא ק"ש בצרכותי . ועי' מ"א
 ר"ס ס"ו והוי תפלה מדרבנן לכשי' . והתו' שהשיגו על
 שיטת רש"י י"ל לפמ"ש האחרונים דבק"ש ליכא השלמה
 דאורייתא והתו' לשיטת' דק"ש דרבנן :
 אבל תרומה משום צרכה היא , עי' ברו"ח מהא דתרומה
 פ"א מ"ו דאלס שטרס תרומתו תרומ' ובי ברע לא השייע
 לאזנו מלא בירך כלל . וכבר אמרתי כמה דרכים כפלטול
 ובדרך פשוט ג"ל לפמ"ש פני' באורך דלרבינא דסובר
 לקמן כ' סוף ע"ב דקיי"ל כוותי' דהרמב"ם כד"ד וא"כ
 הו"ל רבואה בדר"י דהוי כהא דהתירא ולאשמעין דאפי'
 צרכהו דיואל . והעלה דה"ד ולא השמיע לאזנו היינו בלא
 סהור

הרפור שלא הי' מוכון מה שמדבר אבל אם הוא מהרר
 דיוצא לכ"ע יעש"ב ועברוהו לקמן כי ע"כ ועכ"מ פ"א
 מברכות ה"ז ודוק : וזוה מיושב דכיון דלאן מיירי בלא
 הרפור ולהכי פליגי וא"כ באלם מנה כיון שהוא מברך
 והא קי"ל כדכינוא דהרפור כד"ל ולכן בזה יוצא בדיעבד
 לרוב כ"ע :

ר"ש ד"ה ברכה דרבנן היא דאמור רבנן כו' .
 ותמוה דוכי בשביל שהוא צריך להקדים
 הברכה הוי מדרבנן ועבדו"מ מרע"א ואין דבריו במשמעו'
 בלשון , ואולי י"ל דהא בקי"ש לא הוי דאורייתא לרוב
 הפוסקים רק פסוק אחד אלא דכיון דאורייתא דכוותי'
 בדאורייתא הקינו רבנן וככ"מ היא ופסוק' מגילה כ"ח
ס"ג והכ"ז בבהמ"ז דמשכחה מדרבנן בשמות מכלי שביעה
 מ"מ איכא כוותי' בדאורייתא אבל בברכות שלפניו דכולם
 הוי מדרבנן ואף דאיכא בהמ"ז דהוי דאורייתא מ"מ בלפניו
 לימא דכוותי' , ואולם מה שג"ל דרש"י כפסגן למ"ש
 ה"ס ד"ב יו"ד סי' י"ט דהכי שהכרה מדרבנן לא משכחה
 שום חיוב לאמריו ולבד בהמ"ז דהוי דאורייתא יע"כ
 ועש"א ככ"ז וכ"ד , ועמ"א קי"ב סק"ג ובסי' ד"ר .
 ועמ"א קנ"ח סי' א"ה ב"ה , ולפ"י א"ש בפסגות דכיון
 דמברך עובר לפשייתו ומשום וריון מקדימין ואי הוי
 דאורייתא ליכא שש"א מידי בזה שמברך אח"כ תיכף
 לאחר עשיית המנוה אבל אי הוי מדרבנן הס אמרו כו'
 ולכן אמרו לברך קודם מלות המנוה ובדאורייתא לא
 משכחה עובר לפשייתו וכמ"ס ה"ד , וה"ל לקמן מ' ע"ב
 לא עברתי מלברכ' ע"ש בפרש"י דקרא מיירי לענין הפרשה
 שלא עבר בתו"ד או בשוגג רק דכיון דתקנו רבנן לברך
 על הפרשה קאי הידיו גם לענין הברכה ובמ"א הארכתי :
ר"ש ד"ה וממאי ק"ס כו' . ואיזרש"א כבד דהלשון
 מנוגס . ונראה שהבין דמשמע להמסקנא

המקנא וע' שבה קמ"ו א' וחולין ט"ו ב' ושם ברש"י ט"ב
 השומט בסכין כו' ור"ה ל"ב ב' ואם השלים בדיעבד וע'
 יבמות ג"ב ח' חלק קהני בדיעבד וכה"ג בכ"מ : וז"ל
 הא דקמ"א הקורא להודיעך כו' . הנה הסתיל בשתי קוסיות
 חדא דמאי אולמא לאוקמי כד"ר ושוב הקשה ותעד ומטיב
 רק על הקוסיא השני' . ורמיה לדחות עפ"ד הסו' בל"ה
 להודיעך יעשי' . אבל ז"א דהא גם עכשיו תיקמי דלכתי'
 ליכא רבותא כלל בדר' יוסי כיון דאין לחלק בין לבחלה
 לדיעבד ולקסוף כמו דלר' יוסי גם בדיעבד לא יצא כיון
 דאין חילוק . ובפסגות ג"ל דכונה הסו' דבאמת ליכא רבותא
 כלל לכאן ולכאן וא"כ אחתי תיקמי מאי חויה וכו' ועוד
 דלמסקנא כראצ"ע והא דודי' : והא דרבי' וא"כ ספיר י"ל
 דאשמעינן הרבותא בדר' דהא חו"ן דחילוק ראצ"ע .
 ובטיקרי הסוגיא עמו' מנחות ל"ט ב' ד"ה דאמר ועי' סו'
 מ"ק י"ד ב' ד"ה אמר אביי ודוק ובמ"א הארכתי : סע"ב
 עני רבא כגון כו' . וכן בני ישראל וכלעיל דבר אביי
 לא הוי התחלה וכן שמהם את וכש"ע :

פ"ז א' ר"ש ד"ה סרכי' עמעי'ט שאם מסופק
 בין כתיבה לכתיבה כיון שאומר
 למען ירבו חוקה שמועד בכתיבה שני' יעשה . אבל מאוי"ז
 שכי' שיעשה לאמת ואמונה ולכן קניט עד אמת : במ"ה
 צריך שיכון את לבו שא' הסכת על"ש ע"ז ב' : ומתפלל
 בראש הוית ערש' . ובירושלמי שערסחן מרובה וכ"כ
 הרמב"ם : לא קשי' הא בפרק ראשון . לכאור' משמע
 דהשכ"ס הדר ב' משטי' אה' וואו בשבילן ד"ל דלא
 חייבו לקרות למטה רק פרק א' משום ביטול מלאכה והא
 נקיט אומנין לרבנותא דאין ראין לעשות כן בהפלה
 וכמ"ס הסו' בחולין כ"ה א' ובכ"מ דהדר ב' : ולא אמר אלא
 ואולם מדעת הפוסקים שהביאו לריגא הך שגי'א דעוסקין
 במלאכתן ע"כ דלא מסביר לכו הכי מדלא נקיט בסיס'א
 ג"כ וע"כ דפרק א' קורין גיב' בראש האילן :

ת"י ד"ה ותוס' ע"י פ"י ועי' יבמות ז' ע"א ודוק
 וליד להדליק מ"ז א' שהרי פועלים וכמו
 שהקשה בגליון יש"ס דע"ה כיון שעקרו החיוב לגמרי
 ועמ' הרשב"א ועלמ"מ ברכות רפ"ב . ועי' תו' ניר מ"ג
 ב' ועכ"מ פ"ב מגדרים ה"ט וב"י א"ה סת"ה ועי' סו'
 ב"מ כ' ע"א ד"ה סו"ר ועי' תו' יבמות פס"א ד"ה ממון
 ותו' פ"א י"ב א' ד"ה את ועי' תר"י ר"ס ברכות בעמין
 ק"ש אחר חזקת :

ע"כ טבי עכדי . משמע שקיבל תשובתו של ר"י דפטור
 אחת דמודה בקנס כו' וכב"ק ע"ד סע"ב ועי' יומא סו"א
 שראין לסמוך כטבי . ועי' סוכה רפ"ב בנותי' וע"ש סו'
 ועי' בהגהת רמ"ה בגיטין י' ע"א בכו' ד"ה בטאי .
 ועבש"א לפ"א ועו"כ דבטי אינו שם עברי רק שם עבד
 ואף שא"כ נשתחרר מ"מ שם הראשון נשאר לו כמו טבי
 עבדו של ר"ב ודמוה עכ"ל . ולא הכנינו דהרי עני לא
 נשתחרר כלל : כן אברך במי' או ק"ש . משום דב"ק כתיב
 כ"היא חייך ואחור ימיך ולמד מ"ד במנחות ז"ב ב' דב"ק
 שחיות וערבות ג"כ מקיים לא ימוש . ויש לרמוז ד"ה עולה
 ע' כמנין שמוטיו וכימיו של דהמ"ע . והא דרר"ש ובשמך
 אשא כפי' זו תפלה . י"ל כדלעיל ע"ז א' וה"מ לק"ש
 אבל לפסלה מהדר אמ"א ליטול דינו וי"ל דלהכי מרמוז
 שצריך ליטול דינו לתפלה :

י"ז א' וכל העוסק שלא לשמה ועי' חולין קל"ג ע"א
 כאלו זרק כו' וי"ב ח"א ר"ש וי"א ירושל' ברכות פ"א
 סוף הלכה ב' העוסק בחורש שלא לשמה נוח לו שהפסד שליחו על
 פניו ובשבת לא"כ וא"ס הוא ויראס' וכו' . ובנימכת ק"ט ב'
 כל האמר אין לו חורש כו' ובסנהדרין ק"ב על דרש"י דלא כיו מסקי
 שמעתי'א פליגי דלכתב דכתיב סוד' ל' ליראו כו' ובמחלו' . עד
 שאם מקש שיכנס דברי' מורה לחון מעד' ה' מקש החתום על
 עבירות שיחלו לך ומחון כך יפס' שומע וזכרה . ועי' בסתומ
 פ"ה כמה שסעיד ר"מ כל סלומד מורה לשמה כו' ומגלן לו :
 ע"כ תו' ד"ה תרי' ושמא כו' ר"ל שישאל ה' מתקבלין
 תמיד רק דבהני תרי' וימי' ראו את הכס : רש"י
 ד"ה שבתא כו' לשמוע הלכות החגי' ערש"י יבמות קכ"ב
 א"ד"ה תלת' ריגלי ועי' רש"י קדושין ניט' א' וסוכה פ"א

ובי ס' תכ"ט ועתה מגילה דל"ה ד"ה מאי דאפי' צפורים
 בעי ל' יום רק נקט פסח דמיידי ב' קרא ועבד"ת ע"ה
 היב דכונת התום' דמאי איריא שבת שאין דורשין בו
 בענינו של יום דמגילה משום גזירה דרבה וערש"י בעיז
 כ"ו ע"כ ד"ה תלחא ריגלי וברש"י סנהדרין ז"ב בשבתא
 דריגלי וכן ברש"י בכורות מד"ב וברע"ב שקלים רפ"ג
 ורש"י לקמן ל' ע"ה וב"ק קי"ה ד"ה דריגלא :

רפ"ג רש"י ד"ה פטור כו' דומיא דתמן כו' ,
 וערש"י לעיל י"ה א' ד"ה פרט . ומש"כ התום'
 והודיעו לו בתום . ולהרא"ש לעיל טו"ב דנקטינן כרשב"ג
 דאנימא לילה דרנן ולכן כיון שיש לה מור שישל לא
 גזרו משא"כ באנימא דאורייתא ולגי' א"ו רש"י ניחא
 בפשטות . ומש"כ הראש"ש בשם הירושלמי דעניית אמן לא
 הוי הפסק . והל"ק מ"ה משום דישל כיון דע"כ
 צריך להפסיק מלימודו קרי ל' ביטול : ומש"כ התו' בשם
 הירושלמי כיון שזקוק לו כו' . והש"ה לא צריך שוב לאוקמי
 בחוה"מ והו' כמו אלף ועי' בח"י לעיל ט"ז א' והתום'
 שהביאו ראו' לקמן לענין אנימא ממאי דמוקי בחוה"מ
 קאי להס"ד :

י"ח סע"א תוס' ד"ה שני אריאל . ולפרש"י קאי
 על שני מקדשים ועי' תוס' הגיגה הי"ב
 ד"ה הן אראלס : ע"כ רש"י ד"ה לקרייתא ערש"י בי"ה
 ט"ב ורש"י ע"ז מויא : ולא ידעי האר"ז . וא"ל להס"ד
 אר"ז גופי' דקאמר בתפ"ב וז"ל לליטא קאח דבתי
 דחיים מודיעים להם שיפלטו ולא מה שמדברים עליהם :
 רש"י ד"ה ברך כו' סמוך לרביעה ראשונה . ר"ל דתחלת
 רביעה שני' שהיא סמוך לרביעה ראשונה : ד"ה חוייא
 לזו חזירו וגי' ר"ל סכורו ועי' בנקדמת הרמב"ם ל"ס הי"ד
 וע"ס ברב"ד שכתב שמואל קיבל מלוי וכו' כ"כ שלל דע מנין
 לו ועי' בערוזין דף י"ה א' אחר שמואל משמי' דלוי וכן בסוכה
 ז"ל וגדלים פ"ה וביטין ג"כ ומתנת לה"ב וע"ס ל"ט , ועי'
 רש"י כ"כ קי"א ורש"י חילין קי"ב ד"ה פטור ותוס' ע"ה
 יט"א ד"ה אחר ותוס' חולין י"א א' וליד א' וכו"ה כ"ה
 וכירושלמי שניעות ספ"ו ויר"ל סוטה פ"ג וא"ת דאמר שמיעתא
 תשמי' דועיר מניי . ועיר' ל"כ דסנהדרין , ואף ש"כ' רק על
 הרוב וכן לפעמים גם הרב נשט תלמידו ומכונאר
 בח"י לטעם טו"ב יע"ב , ובהו מסולק ג"כ קושיא מהרש"ם
 בנשנות לטעם ל"ה אחר רב ספרא משום ר' חייה דרמי הוא לא
 ראה חזון , ולפ"מ בח"י לברכות ל"ד יומא בפשטות בל"ה
 וע"כ בהג"ה"ה בסוכה פ"ב ר' לוי בשם ר"מ יע"ש , וכן מ"ס
 כסוכה ס"ה א"י רמ"מ משום רשב"י , ונפרק קראש' חזון' בשם
 ר' רמי' כ"כ הו' רשב"י אומר , ונאמח מה שהביא ראו' מסוכות
 כנ"ה אחר רב שעת משום רשב"י אינו ראו' כלל לפ"מ לחלק
 היכי שאמר משום לאמר פלוני וכו"ה עי' בערוזין ס"ב , ועכ"פ
 המציא דף ל' ובסוכה דף ט' רב שעת משום ר"ע ועי' סנהדרין
 ע"ה ר"כ משום ר"ע וכן רי"ח משמי' דר' יוסי ורשב"י בברכות
 ז"ב וכו"ה לרוב , ועי' תוס' ברכות ל"ה ד"ה אמצעות ותו' ע"ה
 נט"א וע"ה ל"ב גבי אר"מ משום רשב"י רבו על ר' יוחנן
 ועי' נישון ל"ה והאמר , וע' שנועות מ' ע"ה ארנ"ב אחר
 שמואל ואף דרבה רבו וילך כיוס שמת ר"י תלמידו דשמואל עי'
 רשב"י ספחים קנ"ה וזו' ושמואל חרבו' הס ועי' שנת קמ"ב
 ומדא מלוי ועי' יומא טו"ב דחשיב לשמואל קודם לשה לזוי , וע'
 כ"כ מ"כ ב' אלוהא דשמואל וזו' יע"ה וע"ה עוד כ"ה מ' דנקדמת
 הרמב"ם מש"ה דס"ק דסנהדרין דהו' משתקד ר' לחסמכי' לשמואל'
 תמניי דס"ה ט"ס כפ"ק י"ה א' מכוואר בר' יוחנן דהו' משתקד וכו'
 ולא הו"ה שמואל , אצל כוננו על ה' דשמואל ור' כפ"ק דכ"ה

דף י"ט ע"א ואשכח תלמי , ולכאורה תמוה דהא לר"י
 דחשיב כ"ך דנע"י מפיקין דהמספר
 ולכ"ע לא הו' אלא תרי והמפרשים האריכו בדרך רחוקה
 וגם מפרש"י מכוואר להדיא דלא כדכריהם . ובפשטות י"ל
 דבאמת יש לבבין מ"ד והלא אין העורה נעללת ומכוואר
 שאינו מחסי' המעשה וא"כ למה לא נדוהו ואי נסובר כו'
 ילמך דהמספר אחר המת כו' או דאין מגדלין לכבוד הרב
 א"כ אין ע' ענאון אבל כוננו מכוואר כמ"ס בסמוך

שאלתא חוני אהו כו' דחשיב ל' בתוך הני תלמי כיון
 דמוכה סה' ראו' לנדוהו וזכו בעצמו כונת ר"י דכיון שאין
 העזרה נועלת כו' וא"כ א"ה לנדוהו בשביל כבוד הרב
 ומש"כ ס"קו' ארומי שהרי גם דרבה"ג שהורחו לכרבו
 מ"מ לאחר מותו אחרו הורח הגדר וכמוואר בס' הובב
 להדיא ופ"ט : והמגיס דעמו עתו' תענית כנ"ה וכירושלמי
 מ"ק פ"ג שאלו הו' שנים וערש"י תענית י"ט א' ומל"מ
 פ"ו מהת"ה : תוס' ד"ה דוגמא ערש"י הגיגה יו"ה
 ד"ה דוגמא , וז"ל דברכוהו לפי שהעיד שלא כדון ומה
 שלא דמוה כו"מ ערמ"ן ל"ה סה"מ' וז"ל מוכרס ד"ל דלא
 הו' כן ארבעים משא"כ עקביא שא"ל חזור כך ועשה
 אומך אב"ד שע"כ כבר הביע בהוראה : רש"י ד"ה לא
 את הגיורת . עי' ירושלמי ס"פ הו' מביא ובסו"ת אמונת
 שמואל ס"ז : ע"כ רש"י ד"ה הוראה עט"ז ס"ז ע"כ כק"ג :
רש"י ד"ה אמרת כו' וא"ד בע"כ נמי כו' . פי' דמילה
 למוד לא הו' בברת רק בגדול ולמול את
 בנו כקטן לא הו' רק בעשה לגבי אביו וערש"י שבת קל"ה
 וספחים פ"ט ועי' תוס' מכות י"ד א' ד"ה לאפוקי ועי'
 רש"י ספחים ס"ב דליכא כרת לבו ביום אס' ימול למחר
 ואינו מדוקדק דליכא כרת רק כשיגדל ולא מל ועי' יבמות
 ה"ה מה למילה שכן ישנו לפה"ד דלא כליף ממילה
 דליכא לגבי' רק מזהו דכרת . וא"כ לפי' קמא זיל
 כבונות דשפיר דמי דוגמא למנות מילה כיון דחמיר
 טובא שהיא בברת ולהכי מיקרי מזהו שכרת גם לגבי
 קטן כיון דמשכחת לפעמים כרת במזהו זוי ולא ד' אשמעין
 כיון שהולך למול את בנו בע"פ ולהכי דמי מזהו מילה
 את קרוביו ואף דהיא לא הו' בברת מ"מ לא יא' יכול
 להקריב את הק"פ קודם שימול את בנו דהו' בברת ולכן
 בכה"ג משכחת דדמי מזהו מילה ג"כ לטומאת קרובים
 משא"כ מזהו מילה לחוד ל"מ דלידמי לטומאת מת דמי
 מסתבר דקאי אפסח לחוד דיכא לזיו כרת , וגם י"ל דלא"ד
 ס"ל דפסח לחוד ג"כ לא דמי כיון שיכול לעשה
 פ"ס ואפי' במזידין כראשון היכי שהי' ראו' ורק מפני
 מילה זכריו שמשכחתו לא הו' אחר דראשון כלל ולפי'
 היכי שכבר את כו' יא' אס' לטעם לטומאת כרתה זו .
 אך יש לפקפק לפ"ו דמ"ל לשאר דוכתא דדוהה כנ"ב
 היכי דלא אפשר כלל לקיים העשה אה"כ ועי' דקושיא
 ק"ש' כגונא דליכא תשלומין וא"ל דהו' לאו שאינו שוה
 דכל לר"י ע' ספחים נא"ב י"ל דמשכחת ברובן שמואלין
 דאינן נדסין : תוס' ס"ה אמרת לא יטמא א"כ כו' .
 כונתה דהכריתא מתחיל מנזיל שהוא קל שבאוסורין
 שיטמא לקרוביו והני פסח לבסוף כי היכי דליף במש"כ
 בפסח שיש בו אוסור כרת ועי' דמיידי בעופה פסחו
 לחוד דבי"כ אינו מטמא לקרובים :

כ"ה ע"א רש"י ד"ה בזיוקין תלחא בני , וכ"כ רש"י
 בע"ה י"ה וענמי ל"ב דף ל' בשם הירטוב"א
 כ' על כל סדר זיוקין וכ"ה תו"ש בפסוקו בשם הר"מ
 ועבה"פ שער ה' פ"ג דהיינו ג' בני . ועלי"הו רש"א
 ריש ד"ב בתוס' ד"ה השותפן שלא הבין כן . ובל"ה"ה ל"ק
 קושי' א"ו רש"א למ"ד חדא מסכת דא"כ הדק"ל קו' התו'
 שבעות ב"ה ליחמי' כל כנויי שבעות : מתון מחון כו' .
 ואולי הוא ע"ד המונח בפ"מ ובא"ד ר"י פ"טו כדאו הוא
 כו' והו' זכיר ברוך כו' : מ"ש קמ"ה כו' ערש"י ומשום
 דמיידי ג"כ במי שמזבח עצמו עקיהם . וי"ל בפסו"ט דר"ך
 כדבלתא היתה של שטתו ולעיל קאמר דפוטו אפי' בזוק
 וע' בפסו"ט גאונים קדמונים סו' ק' שנשאל משום
 שטתו הוא דעבד' או לא ועי' תוס' שטתו י"ז כונת
 השואל משום מלכ"ב ואף דזה הו' מדברי קבלה ובדרבנן
 אינו פוטו י"ל דהאוסור משום לא תלבש אשה כו' דאי
 בכלאים אף דהו' בדאורייתא הא י"ל דהוא שוגג ואכמ"ל :
 שפירא כוונת ערש"י לעיל הי"ב האו שופרא כו' : פי'
 קאקי כו' ערש"י כמובות דף פ"ה א' : עליעין עי' רש"י
 ובמים דף קי"ה ב' :

רש"י

רשי דיה נשים והפלגין נמי ע' תו' קדושין ל"ד א' ד"ה הפלגין: תו' ד"ה וקטנים מה שהקטו לרש"י. וא"ל דה"ד הכא דפטורין היינו מד"ה אבל הס' קאמר דמייבין מסינוך מדרבנן ז"ל דהא לשיטת הס' לקמן כ"א א' וכו' מ"דק"ס דרבנן ומדבריהם מוכח דאף חיוב הקריאה מדרבנן וא"כ גם אנשים פטורין מק"ס ד"ה ולא כהר"י דרק קביעת הפרשה מדרבנן. ומיחו ו"ל להס' דמשום אורכת יו"מ הוי מה"ת ועוד דלמה קמי בסיפא ומייבין בתפלה דהוי מדרבנן לשיטתו. וזה ו"ל להכ"מ ב"א מהת"פ בדעת הרמב"ם דחיוב התפלה מדאורייתא רק דבני פ"א וכלל דהוא. וע"ק דמאי קאמר בסמוך ק"ס פשיטא מה"ת כו'. ולכאורה קשה כדאמר בסמוך א"כ כל מ"ע כו' וז"ל דהוי"ל הואיל ואית ב' מ"ס לחייבניה מדרבנן אבל על המורה ודאי אין ל"מ גם לסדרת המקשה משום עומ"ס כיון דהמורה השמיטנו דפטורות במ"ע שה"ב ודאי דלא יצא וא"כ משמע דרישא מיירי גם בדרבנן ולהכי אשמעינן דלא תימא דמדרבנן מחייבי. וע"ק דמאי קא מבע"ל בסמוך נשים בבה"ז לאורייתא או דרבנן והא ע"כ מדרבנן דע"כ דקתי סיפא היפוכא דרישא ומ"ס הס' לפי ריי דמייבין בתפלה מיירי בהגיעו לסינוך וכונתם דקמ"ל רבותא דפי' בתפלה שהיא מדרבנן מייבין ובלא הגיע לסינוך אפי' מק"ס דאורייתא פטורין ואף להס' דגם חיוב הקריאה מדרבנן מ"מ בלא הוכיח יו"מ לכ"ע דאורייתא ומ"ס הס' לקמן ד"כב וע"כ מ"א ס' ו' ומיחו למ"ס לעיל בשם הכ"מ דגם חיוב התפלה הוי מדאורייתא מקרא דועבדתם רק הקביעת התפלות מדרבנן מדאורייתא באמירה כל דהוא סני. ומ"ס הס' דל"כ לא הוי סיפא דמאי על"ט ע"ו ב' ודוק: ומ"ס הס' ד"ה ובתפלה כונתם על כל חיובי התפלות וע' תו' ערובין ל"ו בשם ר' וי"ט מוין וכו' לרמב"ם ס"ה מהל' ברכות:

ע"ב אמר אביי מדרבנן. ולכאורה ק' לפמ"ס הס' במילה דדאי ד"ה שאף דמשום שה" בראתו הנס יש לחייבם מדרבנן וא"כ תיפוק ל' דכתיב וזכרת כי עבד הוית בארץ מצרים וכו' תו' לענין מנה דממילא מחייבי וא"כ מאי פריך כל מ"ע נחייבניה וז"ל ואכמ"ל: אמר קרא זכור ושמור. ע' תו' שבושת כי עבד דאיפכא ל"ל דלחומר מקשינן ורמינן מקשים דהוי מקרא מפורש למען יזכר כדך וכך ודקדקו מאד בזה וע' תו' כריקות ט' ד"ה לעיל כו' מאלהא לרבי יע"ש בנית. ולדעתו זה ליתא דמ"מ הו"א דמנוח שניה אינה מוטלת על האשה רק על אבי' כמו לאביי דאמר אשה בעלה משמחה דמפיק מקרא דשמחת אתה וביהך שעל הבעל מוטל לשמחה והכ"כ הוי אפ"ל דעלוי מוטל שלא לבדיחה לרבי עבודה שלא לגרום לה לעשות מאלהא בשבת ואף כי יש חלק ולדמות בזה האמת יורה דרבי' אף דקשה לפמ"ס תו' בקדושין ל"ה א' ד"ה משום כו' וי"ל דמיקו קה"י כו' וא"כ אי מקשינן שמירה לזכירה א"כ יתחייב בכל מ"ע שה"ב דהוי ב' כהובים הכ"א ומלמדו וזכירה נמי ולפינן מני' לכיובא ממנה והקבל. וע' ירו' פסחים ס"ה ה' א' בש"ק דלהירושתמי דממנה ליכא למילף לשאר מ"ע שהיא חמורה שבאה מנה ל"ה א"כ גם בה"ה ליכא למילף מה"ט ול"ל מנה וקה"י דאל"כ סד"א ינ"פ ט"ו ט"ו מוסבה לפטור וא"כ קה"י הו"א דנינף מקידוש החדש יע"ש. ואולם ז"ל מדאורכו להאמר בדבור אסד וע' תו' מנחות מ"ג א' ד"ה ור"ס פטר ובלאו דשמירה לא נריך קרא ולפי"ז אין התמנה לקו"ה דהתם כיון דלדידי' ע"כ אביי קיבלה גיב מרבא דמקשינן זכירה לשמירה ולכן הוי ב' כתובים דלוקי קה"י כדה"י אבל אי מקשינן איפכא א"כ ממוילא היו פטורות גם מקה"י ולא אינעך האי היקשא כלל וע"כ מוכרח דהיקשא לחייבם. וא"ל דלר"ע דלילה זמן הפלגין ושבת וי"ט לז"ת שתי גו"ס אוח וא"כ אם מקי' שפטרם משמירה וכיון שס' רשאי להניח בשבת תו לא הוי מ"ע שה"ב והוי לחומר א ז"ל דאף דלא הוי הו"ב מ"מ פטורין מהיקשא דת"ה כקדושין לר"ה יע"ש. ובג"ל כמ"ס הס' קדושין

דרית

דטפי מסתבר למילף לקולא ממוראה כיון שהוקש כו' והכ"כ גבי שבת דאין זה חס"ב בגדר פדוח להכיר ממעלתו שבראשו. וע' בקדושין ל"ט ב' דכתיב ולמדקס כו' ושמרתם ולא דריש כל שיטתו בשמירה ישנו בלימוד ולחומר א משום דדרשה דהתם דהוי ג"ש מפיק מהיקשא וע' גיטין מ"א ב' אי ג"ש עדיף מהיקש וע' יבמות כ"ד א' דכתיב דג"ש מיותרת אחיא ג"ש ומפקא קרא מפשטו וכו' וע' בחי' לשבת קל"א ב' בענין זה באורך ועוד דטפי מסתבר לאקושי במה דמיי' ל' לימוד מלימוד וע' תו' פסחים מג"ב ב' שכתבו גם להדיא דהא דמקשינן לחומר א ה"מ כשאין סברא ללמוד זה יותר מזה וכה"ג בקדושין ל"ד סע"ב דפריך וינ"ף מה"ת ואף דילפוטא ממוראה הוי לחומר א אלא ד"ל שאני אפי' א"א שהוקש כו' ולכן מסתבר טפי למילף מה"ת לקולא. וע' שו"ר קרבנן על הירו' שקלים רפ"ב בה"ד שמה תו"ל המרגליות יע"ש שכתב ג"כ דכיון דליכא סברא נמי מקשינן לקולא יע"ש והכ"כ י"ל דטפי מסתבר דכיון דאינם מנווין ללמד מכתוב בנימין ולא בנותיכם וע"כ שגם הם אינם מנווין ללמוד בעמ"ס. וגם דלכתי לא אנטריך קרא דמה"כ לפטורן אי לאו מעוטא. וע"ע ביבמות ק"ט ב' ולמדקס לעשותם כל שיטתו בעשיי כו' וע' סנהדרין ל"ט ב'. וע' דבר תמיד לכריקות ט' א' ד"ה ככולן. ומה שהקשה בהגות מהר"ב במ"ס תו' בקדושין דלאביי אוקי קה"י כדה"י וא"כ אביי קאמר דנ"ח בקה"י מדרבנן ודווקא לומר דקיבלה מרבא וכו' האריכו בזה המפרשים ותמהני דהא בזבחים ל"ו א' אמר אביי ל"ל למיכתב כו' הו"ל ב' כתובים בה"כ ואין מלמדו. וא"כ ע"כ מוכח דקושיה תו' רק למאן דס"ל לאביי דאשה בעלה משמחה וס"ל נמי דב' כתובים אין מלמדו וזוה תו' תו' שפיר דלחך מ"ד. איכא לאוקמי נמי דס"ל כרבא וכו' ל' אף באמת יש לפלל דהא הטעם דלמ"ד ב' כתובים הכ"א מלמדו דמלתא דאתא בק"ו וטרס כפ"ב לה קרא לאביי לטעמי' בקדושין דד"א גבי תושב ושכר וי"ל טעמי' דאביי דהוקשה כל המורה לתפילן ובה"ה קושיה איז רש"א בקדושין ל"ח ואביי מ"ט לא אמר כרבא ואימא דס"ל נ"ח בתפלוניעו' ובא"ח אף לפי' מבורא בפשיטות דס"ל להדיא דב' כתובים אין מלמדו וא"כ בל"ה נ"ח. ויש אחי כמה דרכים בדרך פלפול בישוב קוה"מ מסנהדרין ל' סע"ב יכול אפי' מיללה שבת ת"ל לזנות ואי נ"ח איפכא כקושיה תו' א"כ לזנות ל"ל. ובהו יתייבב ג"כ מה שהקשינו לעיל על הירוש' דלחומר א מקשינן מדברי תו' קדושין דאוקי קה"י כדה"י דהא התם בסנהדרין פריך מיללה שבת בה שקליה ומשי רבא הא מני ר"ש כו' וא"כ לרבא דס"ל נשים חייבות בקה"י ד"ל לדידי' ל"ל איפכא דא"כ לזנות ל"ל והרבה יש לדון ואין ספ"ל להאריך בדברי טיול וזשעושים. ובה"ד התם איהו כיון דאיסורי לגבי פבודה כו' וז"ל דאף לגבה איסורי דשמיטה בדליכא כהן מ"מ לא עדיפא בהא משאר ישראל דשמיטה כשרה בור ולא אמרין לגביהו כיון דאיסורי. ומה שהקשו המפרשים דהו"ל בפשיטות דהאיבעא אי הוי מ"ע שה"ב ודלעיל מלבד דתיקשי כדכר' לעיל א"כ כל מ"ע לחייבניה מדרבנן ולז"כ דהאיבעא כיון דכתיב אשר נתן אבל הא פשיטא ל' דלאו הו"ב הוא. ובלא"ל י"ל דכשלאו אי הא דמחייב רבנן משום דמ"מ הוי בכלל נתינה כיון דיורשת חלק אביהם א"כ נ"ח הא דלא מבע"ל על עבדים דתני במתני' אי הוי דרבנן כיון דלגבייהו לא שייך ירושה כלל וע"כ דמייבין מדרבנן קאמר אבל אי הוי הטעם משום מ"ע שה"ב א"כ אין חלק בין אשה לעבד דהא קיי"ל כל מנות ששטה חייבת העבד חייב וא"כ הו"ל למיבני נמי על עבדים דאיירי ב' במתני'. ומה שמקשים הא דלא מבע"ל לענין גרים ש"ב אין יבולין לומר אשר נתן לנו שאין להם חלק בארץ יש לדמות דשאני נשים דאע"ג שלא נטלו חלק הוי בכלל אשר נתן לנו דמצינו בנות מלפחד שירשו חלק מהא"ס ולכן מחייבו מדרבנן וכן דקמו משום דלחייב כלל חיוב וע' תו' ור"ה ר"ה ל"ב משא"כ לגבי גרים דלא משקת

לגבייהו

לנביייהו בתורה ירושה וכדקאמר רבא לעיל איכ כל מ"ע
 למייבניהו מדרבנן וע' מ"א ס' ק"ט סק"ז דקטן אינו
 בכלל ערבות יע"ש וע' בהג"א וזל"מ פ"ה מצבורים
 ס"ו וע"ה קרית מנה ס' כ"ן וע' בתוספתא הכל מייבין
 ב"המו כהנים ולוי' וישראל וגרים ועבדים משאמררים
 ומאה"ר י"ח ור"מתי לפלפל ג"כ עפ"ד הגל"ח דהה"ס
 ולי"ס לא נכנסו בערבות משום שהכניסם בברית ובשבעת
 האלה שיהיו כולם ערבים זה לזה ואיתא בתנאומא והבא
 בילקוט פ' נזבים לפי שהפרו הברית שקבלו בחורב לכן
 חזר והכניסם בשבעת וא"כ כהנים ולוי' שצמדו באמונתם
 מור הוצרך לחזור ולהכניסם עבדי ולפי' הערב רב שלא
 עמדו באמונתם ולכן הוצרך לחזור ולהכניסן בערבות
 וכר"א"ש לקמן מ"מ דמי' שמחוייב בדבר יכול להוציא מנד
 ערבות רק נשים לא נכנסו וע' חו' נדה י"ב ב' ד"ה קשיב
 גרים יע"ש ודוק וע' ירו' בכורים פ"ק גר מביא וקורא
 מיט כי אי' המון בו וע' רא"ש נדרים ל' ע"ב וע"ו י"ד
 ר"ז ס"ק ל"ח וע"ב ד"ה סהקשה להיפך למה לא משני
 לעיל הכי דהו"א משום דכתיב אשר נתן למרש"י והמפרשים
 האריכו בפלפולים עפ"ד התו' ד"ה נשים ואכמ"ל וע'
 פ"ק בכורים מ"ה ולג"ה הס' ש"כ התו' בד"ה בחפלה
 י"ל בפשיטות דהאיבעא אי' דרבנן א"כ הו" מ"ע שהו"ג
 מדרבנן והארבתי בשטת רש"ל ובי"ח דגם בקידוש אין
 הנשים מוציאין וע' מ"סוכה ל"ח סוף ע"א וכר"א"ש מגילת
 דף ד' א' ובהג"א וע' חו' לקמן מ"ה סה"ד א"כ רזו ודוק
 וע' דג"מ ס' ר"ע"א והבא בעקרי דיעים חלק א"ח ס' י"ג אות
 כ"ד אם אשה דוקא אינה בכלל ערבות דא"ש ושמילא ויכל הא"ש
 להוציא את האשה שלא התפללה והוא כבר התפלל יע"ש ולמ"ס
 המפרשים הא' דמחני ערבות כה"ג אףדערבות לא מחני רק בשעת
 מ"מ דהוא"ל וכ"א ערב בעד הכירו גמר ומשעבד א"כ נסתרו
 דכרוו כי כ"ו כ"ד וגם לא גרע מערבות דכ"ד וגם מ"ס
 הגל"ח דנדרבנן לכא ערבות י"ל לכוון עפ"ד ס"מ"ע כ"ו קל"ח
 פ"ק כ"ה ויש לפלפל ואין רצוני להאריך בדבר בעלמא ואף
 דלעיל ה"א קאמר דכל מה שקלמדי כו' היינו על מידות הגדרות
 והפרטים מנחם חתה הכלל יע"ש כמ"ס ויש לפלפל ג"כ עפ"ד
 הס"מ שנתא' בח"מ ה"ל מכירה דהכי שחבירו משעבד כנגדו
 לא שייך משום דבר שאינו קצוב ומשעבד לכ"ע ואכמ"ל :

בגן שאכל שעורא דרבנן וזאת מה שהבתי לשאלתי
 היה הרב המחוייב וכו' מ' יוסף גר"א יאזע"ש אשר
 ה' לפניו הרב דאסתרואו. מתכתבו בד"ת הגיע לירי
 וראיתי להשיב מפ"ב"ו והנה מה שבנה יסודו מהא דאמר
 בגמ' דברכות ה"ב בשעורא דרבנן ולא מוקי טפי בפשוטו
 בספק אם בירך בהמ"ז להר"מ דמיה"ת לקולא והאריך בזה
 והנה בעיקר הקושא כבר האריכו המפרשים בשוב קושי'ת
 השער אפרים כסובין בהא דאמר לעיל למאי גי'ת לאפקי
 רבים י"ח והא משכחת בספק וע' ש"ת רע"א ס'ו
 כ"ה שית' למדש דמ"מ בירך דרבנן מספק בלשון לע"ש
 וכש"כ י"ד ס'ו קע"ו יע"ש ובלא"ה י"ל לה"מ פ"ב
 מערכות הלכה' דלענין ברכות יולא בהרורו ושאי' בשבעה
 דכתיב לבטא בשפתו וככה"ג אינה עוברת על לא השא וע'
 דמ"א רמ"ו ס'ו ו' וגם י"ל לפ"מ שהקשה במהרי"ט
 מ"ו"ס ס'ו א' להר"מ דספיקא דאורייתא מה"ת לקולא
 ואיך מביא אשם חלוי על ספק קרבן והעלה לפ"מ דאיתא
 בכריתות י"ב דמ"א בעינן חמירה א' מב' חמיכות דאי'קבע
 איסורא ולמ"ד דחסיכה אחת ע"כ דספיקא דאורייתא
 לחומרא מה"ת . ואי"ה רבא מפרש הקס בכריתות
 טעמי' דרבי דלריך קביעותא לאיסורא והבא דהסוגיא
 ג"כ רבא דלמ"ד רבא דמברבין על דמאי דרוב ע"ה מעשרין
 וע"ש בר"ן . וגם י"ל לפי'טת הסוכרים דעת הר"מ דהא
 דסדי"א לקולא היינו בספק איסור לאו אבל בספק איסור
 כרת מודה הר"מ דספיקו לחומרא מה"ת וע' בא"ח
 בשיטה דמוק' מחוייב ועכ"פ י"ל דרבא לשיטתו ביבמות
 קיע"א מה לי איסור כרת ומ"ל איסור לאו וא"כ היקשי
 לידיד' מהאש חלוי מעב"א על הספק וע"כ מוכרח דרבא
 לשיטתו בזה . וע' בסוף תשובתי הראשונה ביומא ס"ב
 יע"ש ע"כ . וגם י"ל לפי'טת המפרשים הא' דלא קאמר

דקוח ספק לעצמה אם בירכה בהמ"ז משום דק"ש הו'
 אחזק חובא דגם להר"מ ככה"ג ספיקו לחומרא .
 והאחרונים האריכו לפלפל עפ"ו ביומא דהר"מ בספק קרא
 ק"ש מהשוחט את הכו' ביו"ד ק"ס וכן משומטו'א דרובינוס
 ב"ה צניח ס"י י"ז וכן לגבי מילה דהמל את אהר'ו לא
 יברך . וכתבו למ"ך דלגבי ק"ש ודאי דנברא הו' בר
 מוכח רק דמוספק אם כבר קרא ק"ש וא"כ מוקמינן
 אחזקתו ואע"ג דלענין ברכות הו' ספד"ר ולקולא מ"מ
 אי'קבע עליו חיובא והכי דאי'קבע איסורא גם מה"ת
 אזלינן לחומרא . משא"כ שהדבר ספק אם הוא בר חיובא
 כלל דאינו מברך מאז ספק כיון שיש בזה ספק איסורא
 דאורייתא דלא השא דלחלין לקולא . וזוה ניחא ג"כ
 הא דרבא רפ"ב דשבת גס אי' ספיקא דאורייתא מה"ת
 לקולא כיון דהספק על ההפרשה אם נסתלק כלל מוקט
 מיוב . ויעוין בגל"ח לברכות כ"ח א' ד"ה ועפ"ד הנה
 לנו דאף בהמ"ז דמיי' לברך דהספק אפי' בכלל רק כוית
 היינו ה"ו דודאי אכל רק שמתפק אם בירך אבל בכלל
 ומסופק אם ה' כוית בזה שאכל או פחות מכוית כיון
 שעכ"פ ודאי לא ה' בו כדי שביעה פסור מלברך בהמ"ז
 כיון שכאן הוא ספק אם נתמייב כלל בהמ"ז ואין כאן
 חוקה לחיוב אמרינן ספד"ר לקולא ואפי' בדבר שיש לו
 עיקר מה"ת והא דלמ"ד ק"ש דרבנן בספק קרא ק"ש אינו
 חוזר וקורא כיון שאין לו עיקר מה"ת לא מחני חוקת
 חיוב וכן בברך כיון שזה מוספק אם התפלל והספק מלך
 חיוב דרבנן שתיקנו מוסס התפלה שעכ"פ כבר אמר ק"ש
 וברכות' דמיה"ת ילא ידי תפלה בזה להרמב"ם ולכן
 אינו חוזר ומתפלל דהו' דבר שאין לו עיקר מה"ת עכ"ל
 יע"ש . וע' ש"ת תורה השלמים דקונטרס הספיקות
 אות ל"ו בענין ספד"ר באתמוק איסורא ועב"ה"ד וכו"ס
 כ"י ק"י באורך . ולפי'טת מ"ירי דהא דק"ש דרבנן היינו
 קביעת הפרשה מ"מ משכחת כשלמד ג"כ ועבמל"מ פ"ב
 מחומ"ס ה"ח . ומש"כ הגל"ח והמ"ל דהא דאמרינן דרבנן
 ספק מוציא מידו ודאי תליא ביהי תרי לישנא שכתבו
 החו"ס בספחים ט"א ד"ה כדי וכיון דרוב הפוסקים נקטו
 כתי' השני דאפי' בביטול וחינו דינו של הש"ך דספד"ר
 לקולא בן אמרינן בחוקת איסור וכמ"ס בגל"ח ס"ס כלל
 כ"ו . ואין מוכרח כמ"ס החו"ס בחולין כ"ט סע"ב דהכי
 דאיכא לברורי לא אמרינן ספד"ר לקולא ועפר"ס ביו"ד
 ס' ק"מ להר"מ דספק מותר מה"ת וי"ל דלכן בעי דדיקה
 בחזן שאינו יודע להר"מ . וע' בגל"ח שער קבוע ס'ו
 לא שהעיר ג"כ בדברי החו"ס דספחים ה"ל יע"ש . וע'
 ש"ת ב"א חאה"ע"ו ס"ב באות ד' ובמל"מ ס"ח מ"ה מלוה
 ד"ה נאל מוהרש"ם גבי שביעה בזה"ו . וע' בס"ס
 ס"ב דק"ס באריכות ועש"ת רשמי שאלה ס'ו ב' אות ג'
 וע' בשבת כיון ס'ו מ"ס ובנו"ד מה"ת חאו"ס ס'ו קמ"ו
 וע' בשבת דף ל"ד וערובין ע"ו אמרו לו שנים לא
 וערובו כו' זה שעירב עליו בהס"מ . וערש"י דשבת ד"ה
 ספד"ר . ואף דאתמוק מחומין . אך להבוס' מיידי בערובי
 חזירות וכ"מ בשו"ע ס'ו ש"ג וע"ע בפלתי ס'ו ס"ס סק"י
 בשכח אי' נמלה קודם ביטול יע"ש :

ועד הספק שנתעורר מעלחו להוכיח מזה בנטן שביך
 ברכת הקורה בקטנותו ביום ונטעה בר מנוה
 בליה אי' מחוייב או בברכת הקורה דלא איתא דרבנן
 וספיקא לחיוב מדאורייתא . והביא רמ"א לכברא זו דגם
 היכי דלא הו' בר חיובא כלל מדאורייתא בקטנותו לא
 מסיק לחיובו של עצמו לכשיגדל כי הו'י דלא מסיק לאחרי'
 בשעה שחייב מדרבנן מהא דמסי' כשאלך כשעורא דרבנן
 וע"כ דמי' משום ספק ל"ל בכתמא דמוציאה אוהו י"ח אולי
 יזכור אח"כ שלא בירך בהמ"ז ואז לא יבא ויאל י"ח מה
 ששמו הממחוייב בדבר מדרבנן ואף דבתפלה ילא י"ח
 בע"ה שיהי' מחוייב על עצמו מדרבנן עכ"ל מעלהו .
 כשחוממתי ואטו כששמע מי שמחוייב בדבר מדאורייתא
 ממי שהוא מחוייב בספק וגורע אח"כ להשומע ממנו שהוא
 מייב בודאי כבהמ"ז וכי לא יפטר בקריאתו כיון דבאמת

מ"מ הוי בר חיובא מדאורייתא רק שמספק לא ה" לתיבו טה"מ . כגע צעמך דמי שצריך בהמו מספק ואח"כ מוכר שדולא לא כירך האם יאה לריך למור ולברך כיון שצטעה שצריך לא נתחייב רק מדרבנן והרי מ"מ ה" עליו חיוב דאורייתא לברך . גם מה שהצריך עוד בענין מ"י שדלילו של בירך בהמ"ז אם שמע ממי ספק לו אם בירך בהמ"ז והצריך בדברים אשר כתבם בלי ספק לבדיחותא בעלמא . אבל בל"ה לא ידענא מאי מספקא ל"ה דהר"ש הקשה דהא אמרינן דמוציא אחרים י"ח כשעור כוית דגן דהוי מדרבנן . ותיקן דלא דמי דאיס אע"פ שלא אכל כלום דין הוא שיעטור לאחרים מטעם ערבות אלא מדרבנן אמרו שלא יברכו ברכת הנהנין בלא הנהא משא"כ באשה וקטן דאינס בהורה ערבות . וא"כ בגדול שהוא חיוב מספק הכי שאלו בודאי כשעור דאורייתא אף אי הוי מדרבנן מ"מ מאי מסיק למי שמחוייב בודאי כיון דרשאי לברך וא"כ ויכל להוציא חבירו מטעם דכל ישראל ערבין זה לזה ובג"ל . אך לפ"ז אין אשה יכולה להוציא מוספק ביון דליקן בכלל ערבות לדעות דגשים חיובות בהמ"ז מדאורייתא אם לא הכי שמחוייב בודאי בהמ"ז . ועי' באחרונים דאם אכל שעורא דאורייתא מ"מ מוציא לקטן חיוב דרבנן שמחוייב על כוית וכבילה וכן בקידוש דאשה יכולה לאחא י"ח מהקטן מ"מ חיוב דרבנן שלה ועב"ם קחא תוספא לברכות מש"כ . ואף דהכי דעשה סוכה הכי שלא נפיק חיובא דאורייתא לא נפיק בג"כ שעורא דרבנן וכמ"ס התוס' בסוכה ג"א ש"ה דקיסוסו חממים ועקרו חיובא דסוכה לגבי' וכמוכ"י ואולם בלא כל אלה בגוונא שכתב מעלתו שהספק אם בירך וא"כ הוי חזקת חיוב ולכ"ע לחומרא ואם ה" בחזקת ספק אם אכל כשעור וכמש"לע בשם הג"מ איכ ככה"ג באמת הוא פטור לדין :

ובעיקר

הספק לענין כה"מ לגבי בר מזוה לערב כשנעשה גדול . עי' בג"מ לברכות י"א ב' הוס' ד"ה שכר שנתספק לדעת ר"ח דקודם עשה"ס סטור מכה"ת אם יכול לברך אז לפי הלימוד שאחר שיעלה עשה"ס ולפ"ה הא דלא מהני בקטן היינו להוציא אחרים כיון שיוכל להיות שלא יבא הקטן לכלל חיוב אבל לגבי עצמו אף אי נימא הסברא דבברכת המורה לא מהני לפטור אע"פ קודם עשה"ס היינו כיון שכבר בירך ללא הוי עליו ג"כ חיוב מדרבנן לברך וכמו דאמר אינו רשאי לברך אם אינו מחוייב כלל בברכה זו רק אם אכל כוית אבל לגבי קטן כיון דמחוייב מדרבנן לברך ואינו עובר על לא תשא יכול לפטור אע"פ גם אח"כ וה"ה כמי שצריך צעשה שה"י מדרבנן במקדש מצעו"י ויאל אח"כ אף שמחוייב רק מטעם חוספת שבת שנעשה זו לדעות הסוכרים דהוי מדרבנן :

והנה

המורכב כתב בפ"ה דמגילה דאפילו למ"ד הוס' שבת דרבנן אפ"ה יואל משפטיה בקידוש זה וכן בסומא דכיון דמחוייב מדרבנן מוציא בקידוש את בני ביתו המחוייבים מה"ס כמו . בתוס' מוציא מוציא דרבנן לדאורייתא והטעם שיבא לכלל חיוב ונ"ל לגשים דלא אח"ה לכלל חיוב . וכבר תמה עליו המ"א צפ"ה רס"ז סק"א דהא קטן אינו מוציא את הגדול אע"פ שיבא אח"כ לדי חיוב דאורייתא ונ"ל דבברכת המורכב דסומא עדין מקטן כיון שאפשר שיתפתח תוכך צעשה זו משא"כ בקטן דמחוסר זמן והשקת ודאי לא הוי בר חיובא צעשה חלות המצוה זו . ובג"ה יש לחלוטו בהא דשמא ימות דחייסין בי"כ שמא לא יבא לכלל חיוב ועי' הו' מגילה י"ט ב' ככה"ג דסומא עדין מקטן שהרי כבר נתחייב מדאורייתא יע"ש דמי בג"כ למ"ס התו' בחגיגה ד"ד א' בני הערלוהטמא דמשלמין קרבנותיהו דהקם גברא בר חיובא וארי"ה הוא דביע"ה עליו שאינו יכול לסמוך יעו"ס . והכ"נ י"ל לגבי סומא דהוי גברא דהוי ואף דלפענין חגיגה בחגר ביום ראשון ומקפיש ביום שני למ"ד משלמין דראשון הוי גברא דלא הוי וכמ"ס התו' בחגיגה ב"א ד"ה איזהו וא"כ ממילא ה"ה לענין סומא . יש לחלק דשאני ההם דנעשין שיהא ראוי

לצוא ביום ראשון ומאחר שלא נתפתח ביום ראשון א"כ ממילא אינו יכול להביא הקרבן ביום שני משא"כ להוציא אחרים דככה"ג יוקרי ראוי מה"ס כיון שעומד להתפתח ועכ"פ לגבי מקדש משחטיה הוי בחזר גדר עם קטן דגם ההם צעשה זו לא הוי גברא בר חיובא כלל ואדרבה י"ל דגרע טפי דסוס אדם לא הוי בר חיובא צעשה זו . ועי' שבת קנ"ג ב' דמכע"ל קטן וחרש מאי למרש יהיב ל"י דקטן אח"ה לכלל דעה או לקטן יהיב ל"י . דחרש אתי לאסלוסי בפקס גדול ולא קאמר שמא יאפתח החרש מיד וע"כ ללהא לא חייסין ועי' נו"ב"י מ"ה מחייע ס' ס"ח ועי' בשבת ציון ס' ד' שהעלה באורך דחרש הוי בר כהיבד וקצירה ואף דלא שכיח שיתפתח משא"כ צ"קטן שאל"ה שיבא באותו זמן לכלל חיוב . ועי' תו' יבמות ק"ג א' ד"ה ואלו חרש דלמא כש"י חרש שלא חבא לכלל גדלות ועי' שם ס' א' התם עומיהו הוא דלכא"כ להרופר"י מחוסרי תקנתא הם אבל עומדים ליתקו ולאכול ועי' תו' שם מדי"א ד"ה כל שאינו עולה ועי' ירו' קדושין פ"ב ה"ב בין חרש לקטן חמון הוא הוא ראוי להיות איש כו' . ועי' כריפות ט"ו א' דמחלק לבא על הקטנות שיש בהן איסור לאח"ז . ועי' ביצין פ"ה א' סוסו אח"ה לכלל הו' והש"כ בהש"ו למינוך בנד"ו . ועי' במליח פ"ד מאיסוף הלכה ז' ואח"כ ועי' ש"ת נו"ב"י מה"ס חאה"ז ס' ל"ד אות י"ב שפער ג"כ מסוגוף זו . ועי' נזיר ס"ד ב' שמשא ממילא ערבי כו' . ובתו' ר"ה דף ל"א דקטן אח"ה לכלל חיוב כו' . וכן מצד הסברא מברכות כ' ע"כ דקאמר לגבי גשים א"כ כל מ"ע לחייבניהו מדרבנן ובקטן מחוייב לחנונו . ואלוה סמו' יומא מ"ב א' ד"ה מאי כתבו דהא דמכר קטן טפי מחרש ושטתה משום דאחי לכלל דעה"ו ועי' בתו' בריש מגילה במתני' בפרש"י ד"ה אלא שהכפ"ס ומש"כ . שוב מלאתי בס' מע"ה"כ שהצריך בדברו המורכב הניל יעו"ס לפי דרכו ותמהני עליו שלא העיר מעל דבריו . וראיתי בשם סי' הון עשיר הא דפתח בק"ש של ערבות לפי שה"ה מוטו ראשונה שיתחייב האדם מדאורייתא צעשה שנעשה גדול והוא רבע ויה"ב של יום שאחר י"ג שנים שהוא זמן ק"ש דשכיפה עכ"ל . ואף כי המה ד"ד דא"כ מאי פריך ליהני דשמית דרישא וגם דתקשי למיד ק"ש דרבנן רק דו"ל דהא בלא הזכיר יז"מ לכ"ע הוי דאורייתא או כמ"ס תרי"ו דרק קביעה הפרשה הוא מדרבנן . אך לסברת מעלתו ויאל זה דהא משכמת בה"ת **ובעיקר** הספק של מעלתו יש להוציא כמה דברים מחודשים ככה"ג כגון לענין מצות ראי' אם קיים להפארות פניו דרבנן כיון שמחוייב מדין מינוך ואח"כ הגדיל וכן בסומא ונתפתח למ"ד משלמין זה לזה והא דלא קאמר בחגיגה ט' א' א"כ בקטן שביא בראשון אם מחוייב להביא בשני לפת"ה התו' דצריך להביא קרבנותיו נדבה כיון שאינו לחינוך י"ל כמ"ס התו' שבת ל"ט א' וכ"מ דחרא מיני נקיע . וכן משכמת בסומא שאכל כוית מזה בליל פסח דמדרבנן מחוייב במצוות ונתספט צלילה זו שמתחייב אח"כ לאכול עוד . ועי' ט"ה ר"ה כ"ח א' בכפאו לאכל מזה דכיון דשטתה פטור מעל המצוות אין לפטרו אח"כ צעשן חיובו ועי' רמב"ם פ"ו ממנוך ה"ג . ועי' יבמות ס"ב א' ה"י לו בניס בגיטו דקיים פ"ו ועי' ביד אלי' ס"י מ' לענין גול יע"כ ועי' תו' פסחים ל"א ב' ד"ה איס דלמ"ד דשני לאו השלומין דראשון ל"ל איס למעוטי וי"ל ועי' ליבמות בתי' ואכ"מ . ואחרי כותבי ראיתי בש"ת יד אלי' ס' ל"ג שהקשה בי"כ בהא דחגיגה ב"ה דגבר'כו' דהול"ל קטן ביום ראשון ונתגדל דפטור משלומין דהוי רבואא טפי דלא ארימי אלא ללא בא לתיבו עינין וכמ"ס בר"מ מ' שה"י סמא קטן דראשון ונתגדל בשני פטור לר"י דס"ל משלומין כו"ה"ה בחגיגה והניס צ"ע . ולפת"ס לעיל דמשמע ליתיק הכי שכבר הביא קרבנותיו נדבה : כ"ו העליתי מדי עברי על דבריו בהשקפה דכרי לחבב דברי מידוס כפלטולא דאורייתא יגדל מור"ה יוס ג' לסדר עקב חשמעו מזר"ח לפ"ק :

חמתני שמי יוסף זכר'י כהרב וכי מוהר"ג ז"ל שפערן דף כ"א

דף בא ע"א מנין לכהית • הכי באו"ח סמ"ו הביא
 למה אין מברכין על הלימוד לאחריו
 כיון דהגייט הקורה בלי הספק • ועש"ת זכ"ב סי' ב'
 שמה מסוביג דהכא דהרי"ח למדנו בה"ט ומסיק בתשובתא
 ונ"ל דקאי על הקריאה בלבד דהא היא גושא מתקנת
 עורא • ולא הכניח דהא לפי מסקנת הש"ס ב"ק פב"א
 חיוב הקריאה הי' בימי משה מקרא דוילכו שלש ימים
 רק שעורא תיקון מנין הקרואים • אך בירושלמי ספ"ק
 דמגילה וכי מרדכי ואסתר מתקנין על מה שעורא עזיז
 להקטין יע"ש בסיוק ובירושלמי ס"ד דמגילה ועי' טו"ס
 רנ"ב ב"א כ' קושיתו כגוה אר' יוחנן דהוא מרא דירושלמי.
 וי"ל דר' יוחנן לשיטתו במנחה כ"ט דבק"ש מקיים
 מצות לא ימוס ומסכתא לברך לאחריו דאף דכל עשה הוא
 חיוב מצוה בפ"ע מ"מ דיעבד בשאין לו פנאי ויאל גס
 בזה וכמ"כ במ"א • ואולם יעוין בירושלמי פ' שלשה
 שאכלו ובפ' הקורא עומד שהוזכר סוביג באורך יתר וסס
 דריש רשב"ג סס עס לגיש מברך לאחריו וי"ל דרשב"ג
 לשיטתו בירושלמי פ"ק דברכות על המנחה בשחר מברך
 שהוא ע"ש והגית בו ימוס ולילה סהא הגיית יוס ולילה
 שוין יע"ש בק"ע וכו' במדרש איכה דפתיחתא פסוק כ"ב
 ובכ"ס דרשב"ג מקיים מצות לא ימוס בשו"ע • אבל הא
 הברא בנזרו דבירושלמי דמגילה ובשלושה שאכלו קאמר
 בשס ר"י שמשאל קיומון כו' והרי ר' יוחנן ס"ל להדיא
 במנחה כמ"ד דהגית אינו כתדירותי ועל"ק דק מח"ב
 בדבלי מדברי ר' ישמעאל למדנו כו' ועמ"מ עהר"ש
 שמה שהרי חיוב כהמ"ו לאחריו כדכתיב ואכלת ושבעת
 וזה ח"א כתיב ואך שייך לאחריו ותי' דזה אסמכתא
 בעלמא ועש"ת חו"י סי' ט' • ועביר'ו ריש שלשה שאכלו
 עשאוהו בשחר מצוות כו' ועיש במפרש דכל יהי קי"ו וכו'
 אסמכתא בעלמא וע"כ דחכמים תיקנו ברכה זו כמו על
 כל מצוות של תורה ועמוס' ברכות ל"ה סע"א ואכמ"ל.
 ועי' בחו"י רל"ג שמה עהר"ב אבות ספ"ה שהביא
 שאלו לר' יהושע מהו שילמד כו' דליתא במנחה רק
 שאלו לר' רשב"י • ובאמת בירושלמי פ"ה רפ"ק ובירושלמי
 סוף סוטה ובחומשתא מפורש להדיא שאלו את ר' יהושע
 וכדברי הרע"ב • ועב"ל"ה סה"ר דבה"ת לאו דאורייתא
 דאלכ"ה ברביגא דההורא כד"ד ולמה לא יברך ג"כ בהרור
 כיון שמהרהר בק"ש הוא קורא בתורה וע"כ דלרביגא
 וכיון שמהרהר בק"ש הוא קורא בתורה וע"כ דלרביגא
 דהוא כתיבת ה"ת לאו דאורייתא • ועש"ת שאב"א סכ"ד
 שדחה ראי' זו • ואף לר"י דסובר ק"ש דרבען מ"מ הוא
 לומד בתורה ובל"ה הא גם לתלמוד זריך לברך ועוד דבלא
 הזכיר יצ"מ הוה ק"ש ג"כ דאורייתא וכמ"ס החו"י וגם
 לדעת הח"י לא הוי מברכין רק קביעת פרשה זו •
 ומיהו אף דהרור כד"ד אין לברך על ההרור וכמ"ס
 האמרוס הא דאין מברכין על ביטול חמץ משום דסבי
 השבחה בלב ואין לברך על מצוות שבהרור ואף דבהא
 מהני מ"מית הררור כדבור וערי' • מה למזון שכן נהנה •
 ומוכח דתורה ליכא הנאה ול"ד דהא דהמודר הנאה
 מחבירו וכנדרים ל"ב דהתם הוי הנאת דמים ולכן היכי
 שאינו מוטל עליו ללמוד עמו אסור ועט"ו ביו"ד סי' רכ"א
 סי' ג' שדבריו סותרים לסוגיא דלין ועש"ת פני אר"י
 סמ"ו יע"ב • חוס' ד"ה הוהו כד"ת • וכימ לקמן בר"פ
 כינר אף דקראי הוי אסמכתא וכמ"ס החוס' סע"א וע"ש
 בחוס' ד"ה כינר • ומיהו הי"ד בריש תענית מאימתי ולא
 קאמר אקרא דולעבדו קאי כמיתותא במסקנא דהתם קאי
 לבתר קומה מסכתות ויחא לוי טפי לאשכוחי דאיירי
 כיו קודם התנא גושא במתני' • רש"י ד"ה והלכתא
 כשמואל בספק • וכמו על הא דכפסוך הי' עומד וכמ"ס
 החוס' •

ע"ב וכי מפני שסמכו כו' • שהיא מיתה חמורה מכולן
 וכו' יאשי' בסנהדרין נ"א"ב דכל מיתה כו' •
 ואף דבנתעבדו לא אזלין בין מיתה קלה למיתה חמורה
 כתר רובא כיון דכלא"ה יומת וכמ"ס החוס' בזבחים ע"א

א' שאני החס כיון סיה' ע"כ פ"א מהס שקיל עליו
 בודאי שלא כדון אבל הכא דהספק את נתייב מעולם
 במיתה האזורה דמוקנין אסוקתו ומומא לדבר נדש"ל"מ
 דהיכי דים ספק את יס כאן איסור כלל. דכטל וכמ"ס
 הפ"ח לחלק בספקא דריגא דרבען להקל כיון דהספק
 במציאות: דתן נושא אדם, כהגי' בימות ד"א ומתני'
 היא בימות נז"א. ואע"בגס לר"י בעינן מוכח ומוסנה
 ועמי' ימות ד"א ו"ל דגס הכא מונעה דכתיב ושגתס
 ולזה תי' דמבע"ל לאידך דתת' דלרבי"ל מנין שהתלמד
 כו' ועי' ירושלמי שבת פ"ק ס"ה •
 דף כ"ב ע"א ובלבד שלא ואמר האזכרות שבו • ועיר'ו
 סס הי"ד • ומכאן משמע כהמ"א סי' רט"ו ספ"ה
 שמתר להזכיר את האס בדרך לימודו • ואולי י"ל דמ"מ
 הוזכר לאשמעינן שיש בוגס איסור דכ"ק • ועב"ל"ה ח"א
 בחא"ס אות אזכרה מש"ב •

כ"ג א' א"ך מיישא בר ברי' דרבי"ל כן הגי'
 לקמן כ"ד ב' וכתבות פ"ה ב' וירוי'
 ברכות פ"ב ופ"ה ופ"ק דקדושין הי' וע' בבלי ל' ע"א •
 ובריר' פ"ק דב"ה הי' ובמלון ק"ו ב' ובד"ר ספ"ק
 ועי' ירו' תענית ס"ק ה' וי"א וי"א דרבי"ל בשס רבי"ל
 ואולי כ"ל הכא וע' ספ"ק דב"ה פכ"ד ר' מיישא בר' דרבי"ל
 הרואה כו' ואינו כו' • הנלך כו' עי' ח"א סי' ז"ב
 סק"ב וז"ע דמשמע דאסור להשמד פנמי כו' לגדול'ס
 ובין לקטנים • ועי' ירו' ברכות פ"ב ד"ו בני לא יעמוד
 אדם ויתפלל וזריך לקרוא מה טעם הכין כו' ח"ר אלכסנדר
 שזור רגליך כו' שזור עומד מן הטיפין היוצאות מנין
 רגליך דהא דתימא דקין אבל בגסין' אס יכול
 לסבול יסבול וא"כ מפורש כן להדיא וכן בירושלמי מגילה
 פ"ק ס"ה הי"ט יע"ש בק"ש דבדקין אסור שמה יעשה כרות
 שפכה וזריך להספיק באמצע חפלה • ובמפרש לברכות
 משום דקטנים שותפין בע"כ ואינו יכול לעכבן • ע"כ
 אע"ב דתובתא רשומל • וכס"י כ"ק טו"ב ובמהדרין כו"א
 ובתרוכין' ע"א • יע"ב וכו"ב דמסק בתובתא וקאמר סלכא
 כותבי' ועי' נדה ס"ד א' תיובתא דשמואל אמר לך כו' ועי' ח'
 שנת מ"ד א' ולכתיב חסי הש"ס תיבתא יע"ש ועי' חו' גיטין כ"ג
 ב' ד"ה תיבתא ותי' ב"ד דף ר' א' ד"ה קשוא ורשב"ג ב"ב ג"ב
 ב' וק"ו א' ומו"מ ק"ב סוף פ"ב רש"י סנהדרין ר"ד ק"ב קשוא
 וע' כר"ש ברכות כ"ו ב' ובת"ר' לקמן ל"ו א' ועי' ברין' פ' מוקט
 בשס בגאונים דלא דמינן תלתא בקשוא אלף בתובתא וכ"כ
 הירש"א בס' לא יספר בשס ר"ח כ"ד מתקוף לה ר"ס • ועי'
 חו' מנחות כ"ט ב' ד"ה ותני תיבתא ועי' גמר ועקב חאכ"ט
 סי' ק"א •

כ"ד א' תו' ד"ה והקניא ר"ל דכמה מקומות
 קאמרינן ביהו זו אשמו כמו
 בשנת קי"ב וסנהדרין נ"ב וברכות נ"א"ב לאנשי ביתו פרש"י אשמו
 וערש"י ב"ב נ"א אסי' אלגטי ביתו ופרש"י אשמו וערש"י תענית
 כ"ג ב' ועי' נדה י"ב ב' • רק דמ"מלא מנינו דהוי אשמו בכלל
 ד"ב • וערש"י ימות ס"ב ב' ד"ה ביתך • ועק"ו עריכין ב' א' •
 ד"ה פסק בירושלמי מגילה פ"ב • כה"א רש"י ד"ה בזמן שיש
 ביה כו' ערש"י חגיגה דף א' • ובהגרי"ב ועש"ת נוב"י
 מ"מ חאו"ס סי' ג' וערש"י ב"ב יע"א מן החמץ ובכתובות
 עו"א: ע"ב ר' יעקב בר' יר"ב שמואל ערש"י לעיל י"ו א'
 ד"ה ברה: והרי לבו קס"ד ט"ס וז"ל עקבו וכן מפורש
 להדיא בפרש"י כדרי"ף ולכן יחא דלעיל כ"ד ב"ל פרש"י
 מידי ודלא כלל"ה שהאריך בפלפולא • ועי' באור הגר"ח
 סי' ע"ד ס"ק א' • ומיהו מנינו ככ"מ דפרש"י קס"ד
 ואף דקאי הכי במסקנא וכמו שהבאתי לעיל ט"ו א' ועי'
 לעיל כ"ה א' רש"י ד"ה חוזר וקורא קס"ד כו' אך ברש"י
 שזרי"ף גרוס קסכר ועש"ת פני אר"י סי' וי' מ"ש בעינן
 לבו רוהא כו' • רש"י ד"ה בעשית ואח"כ מ"ה כל שהא:
 אבל לכמהלכו כו' ערש"י קאמו המיס כו' ולכאורה הא
 כשרבה האיסור בייסור חוזר ויעמוד כו' קל"ו י"ד
 דלכן פסקו הסופקים ככן וכאי ל"ב ועי' חו' יע"א ע"ב א'
 ד"ה כי אחא דוק • ועי' חו' מנחות כ"ב סע"א ועי' חו'
 בזכות נ"ו א' ד"ה אין המיס ועי' בנדה ע"א ב' שהראשון
 ראב"ן נפסק ועי' ט"ו א"ח סי' קס"ב סק"ו • ועי' כס"י
 ז"ט

כ"ט סו' בהג"ה ועי' ש"ת עמק הלכה האומ"ם סו' כיט
 השס"ב ועי' בהר"י דה"ה א"ס נקח מי"ס לכסוף לא סגי
 כו' דזוק : לא מבעיא לי וכה"ג לקמן מח"א יע"ש : כליון
 ערש"י לעיל כ"ב א' : כיו' אי רש"י דה"ה ככלי כו' גלימא
 לאו כליון הוא ככ"ל :

ר"פ ד' תה"ש מתני' רי"א עד ו' שעות ערש"ל דהתו'
 לא גרסי לי לקי"ן כ"ז א' . וכן מומע
 בכו' לקמן כח"ה ד"ה ושל מוספין כה"י שהקשו מהא'
 דאמר ברמי' ת"י ושל מוספין כו' והא' למסקנא דעד
 בכלל תיקשי נמי הכי לרי' יהודה דהא' הקס קאמר מוספין
 בשס' וגם דלמא לא מוכיח מזה דעד ולא עד בכלל דאי
 לא כן תיקשי מהכא וע"כ דהתו' לשיתקי' דל"ג במתני'
 עד ו' שעות . ועי' ברא"ש דגם לרי"י א"ס התפלל עד הזאת
 שבר הפלה שלח בזמנה יהבי לי' ועי' ב"י ובט"ו סימן
 פ"ט סק"א , ובאמת מפורש כן להדיא גם בפרש"י בחעניתי
 דדיא כד"ה עד שיעבור זמן שיתיה הפסח יע"ש : דכ"ע
 עד הזאת כו' . והף דיש ג"מ גם בזה שיהא צריך להקדים
 של עכשיו החלה י"ל דזכו לבהר' דידעינן דמכאן ואל"ך
 יהבינן שבר הפלה שלח בזמנה ולכן יש להקדים אהבו של
 עכשיו שהיא חביבה ביותר אבל לפי שבתם המקשה אחתי
 לא דע כלל לחלק בזה ועי' מ"ר מ' נצבים שבת' כש"ת
 עולת יצחק וזוק : ה"ס דתרי יומא . ולכאורה הא' באמת
 קיי"ל דבקדשים לא אזלינן אחר בריתו של עולם וא"כ
 כיון דהפלות נכנג המדין הו"ן לן למיזב בהר' יומא' וגם
 לא הו"ן לי' למיתלי רק אי רשאי להקריב ג"כ בזימנא
 לאחר זמנו : או דלמא כו' . והף לר' יוחנן דאמר ולואי
 שיתפלל כל היום ע"מ י"ל דהאיבעא אי חבו"ל עליו להתפלל
 ולהשלים שלח בזמנו והף דשבר הפלה לא יהבינן לי' :

תו' ד"ה טעה וא"ת והאמר רב . עי' תו' לעי' דל"ב
 ד"ה א"ר יוחנן ונע"ק , ומה שהקשו מהדל"ק
 אין מקדשין בלילה . לכאורה לפי"ם הפוסקים דבהתפלל
 פעם אחת שו"י עליו כחובה וא"כ כיון שכבר התפלל
 בלילה יהיה מיהלל הו"ן לרד"י כחובה : שוב ראיתי שכת'כ
 הבה"ג והרא"ש חולק עליו ועב"י סרל"ה שחמה עהרא"ש
 שהרי לקמן בזה"ו ז' ה"ס כדברי הר"י והבה"ג וע"ש
 בנעט"ו . ובאמת כונת הבה"ג כו"ש לעיל דכאורו לילה
 שו"י עליו כחובה וע"ש בתוס' הגיגה ט"ב . והף דבשבת
 של ר"ח כד"מזו אין מחזירין וכלקמן מ"ב מ"ס דהו"ן
 צ"ע לא אכיל שא"י ה"ס דכיון דגברו הו"ן השתא בר
 חיובא בתפלתו משעה זו . ומש"כ התו' ומיהו א"ס אימר
 כו' : דבשבת כ"כ הו"ן כמזיד שלא שם על לבו וכעובדא
 דהב"ה סניח ברפ"ב דכ"ז יע"ש . ועי' תמחה סט"א
 אר"ש ה"מ שה"י סובגין ואנוסין כו' . ולהכי מצע"ה בשעה
 ולא התפלל זמנה ולא מצע"ה בל"ה התפלל שחרית משום
 דהו"ן ב' תפלות ופי' בהשגת הרב"ד פ"ג מה"ל תפלה
 הלכה י' . ויש להביא רמ"י לדעת התו' מהא' דנקיט רב
 מרי א"ר יוחנן טעה ולא התפלל ערבית ולא חשיב לרבנא
 בלא התפלל זמנה למסקנא דהתפלל שתי' וע"כ דהיינו
 ג"כ שלא התפלל שחרית מיהו אינו מתפלל בזמנה רק
 שתי' ועי' באור הגר"א ב"א"ר סו' ק"ה ועי' היט"ב בהגיג'
 ט"ב ולהכי לא פשיט מבריתא דלקמן טעה ולא התפלל כו'
 והף למ"ד אבות התיקון מ"מ בזמנים של הפלה אומיכוהו
 רבין אקריבנות וא"כ ממיילא ש"ך בזמן התפלה משום עבר
 יומו כו' רק דניחא לי' לאתוי דרי"ח גופי' סובר דמשני'
 של זמנה בערבית ומיהל מוכח ממימרה קמא דר' יוחנן
 דלא מהי' השלמה בב' תפלות דהא' חף לסברת התיק'
 מ"מ פשיטא ל' דלאחר ב' תפלות לא מהי' ומש"כ התיק'
 בדבור התיקון דלא מבע"ל א"ס טעה ולא התפלל מוסף ,
 י"ל למאי דמסיק דעד ועד בכלל א"כ משכחת לרי' דת'
 ז' שעות שתי' ב' תפלות בהדדי דיו"ל התפלל כמ"ג
 קודם ז' שעות דלמתי לא שלם זמן המוספין , ומיהו
 להמ"א סימן ק"ח סק"ו דה"ה בשבת כשביטל תפלת שחר'
 דמהי' השלמה בזמנה דלא הו"ן ג"כ ב' תפלות הסימוכות של
 התמ"כ מיקרי תפלה הסמוכה א"כ א"ס בששעות . ועי'
 קר"י ושמך רוקח חיו"ד סמ"ח ואו"מ ט"ו ואכ"מ . ומה

שהקשו המפרש' הא' דפריך בגמרא מהא' דמשעות שאינו
 יכול לתקן ולמלא איירי שביטל ב' תפלות ודומק לדמות
 דהיינו מיו דמשני כגון שביטל במזיד דבשעה כ"כ הו"ן
 כמו מזיד דא"כ הו"ן להפוסקים לחלק בין אונס שיכול
 להשלימה . אבל ז"א דודאי גם לאחר זמנו כיון דשכר
 תפלה בזמנה לא יהי' לי' וא"כ חף בלא השלמה הו"
 יכול להתפלל ובר' יוחנן דאמר ולואי שיתפלל כה"כ
 ועי' בט"ו סימן פ"ט סק"א א"כ א"ס כ"י מהר"ן שמו"י
 להשלים וכי כשביטל שהוא פושע יפטר מלהשלים ולי' משום
 דבזה ודאי דעבר זמנו ולכן לא חילקו הפוסקים . ועי'
 בל"מ שהצריך למה לא פריך מהא' דמשעות שאינו יכול
 לתקן קודם האיבעא בטעה ולא התפלל זמנה דל"כ
 הו"ן מולא חשיבויי מהמ"י וע"כ דלא הו"ן מעוות רק
 כשביטל ב' פעמים אבל בזמנה יתפלו בפעם אחת אינו
 משלים אבל השתא דשטי' דלין בזה משום עבר יומו
 פריך שפיר יע"ש . וגם י"ל לאידך גיסא לדעות החולקי'
 דבשתי תפלות אכתי' יכול להשלים דדמי למנחה ליומא
 אחרא ולכן כיון דמסיק דתמ"ז יש לו תשלומין ליומא
 אחרא וא"כ ה"ה בשתי תפלות , וגם י"ל דיש לדמות דהא'
 דלין לו תשלומין מיירי שהיכי שכבר עבר ב"כ זמן המנחה
 ולכן פשיט מקדים דגם ליומא אחרא יש לו תשלומין . וגם
 י"ל הא' דלא מותיב לעיל קודם האיבעא דהו"ן מעוות
 לענין סגל"ת ולא לענין תשלומין מולא חשיב נמי התמ"ז
 ומוסף אבל כיון דמסקנא לי' לומר אי יזיזא כיון דעבר
 יומו וא"כ י"ל משום דתמ"ז הו"ן כש"כ משחרית וערבית
 דהו"ן חד יומא ולהכי לא חשיב לי' . וגם י"ל להפוך דבל"ז
 הו"ן דלא חשיב זמנה דלין לו תשלומין כלל אבל הו"ן רק
 שבר תפלה בזמנה לא הו"ן לי' גלייהו אבל השתא י"ל
 דלין להם תשלומין כלל ורק דלא נקיט תמ"ז דידעי' מ"כ"ש
 והף דזה מחורזן נמי אי יזיזא דקאי לענין שבר תפלה
 בזמנה דלא יהי' לי' דהו"ן ג"כ במכ"כ סמ"ג דהו"ן ביזמא
 אחרא דלי' דבטל קרבנו מ"מ כיון דש"כ אין הכרח
 מזה קוש"א דלא חשיב תמ"ז א"כ עמי משכבר מדתני
 שביטל דמיירי היכי שביטל לגמרי . אך ז"א דא"כ מאי
 מדייק רב אשי בזמנא מהכא דמיירי לענין מויד מולא
 קהני טעה דל"ל . דהו"ן משתמע נמי בכה"ב שאינו יכול
 לתקן מולא קאמר ב"הם שלא התפלל אבל ביטל לא
 הו"ן רק במזיד . ז"א דהא' חתם קאמר להדיא שיהולא התפלל
 ערבית מתפלל בשחרית שתי' ואי הו"ן טעה הו"ן
 דהו"ן בגונא שיש תשלומין ולענין תפלה בזמנה דלא יהי'
 וי"ל ואכ"מ . ועי' בכה"ה שער ב' פר' ו"ג ב"ה' מעוות
 ל"י לתקן זה שביטל כו' ולא משמע כן קצת דהו"ן דכ"א :
 רש"י ד"ה וכיון דעבר כו' וכגון מוספין ט"ס דהא' תפלות
 נגד תמידין וכלק"ש . ואל"י ז"ל דהא' דלא איירי ממוספין
 נקיט דלוגמא דהו"ן דומה למוספין דליכא חך טעמא דרמזי
 כיון שתיקנו ע"ש קרבנות וכמ"ס ה"ס כ"א סע"א יע"ש ,
 ועב"ל"ח כ"ה ושל מוספין שכתב להמניא דין מחדש
 לענין תפלת המוסף שאינה נהגת בנשים . ולדעת התו'
 לעיל כ"י ע"כ דגם בנ"ע שהו"ן מדרבנן ג"כ נשים טעורת
 אלא דבהפלה כיון דרמזי נינהו לא חילקו בזה בין שבת
 לחול משא"כ במוסף ונסתיי' בזה מה שהי"ב בזונת
 דהתו' לפי הגי' שה' לפניו שהקדים תמ"ז למוספין משום
 שהיו תדירה בכל דהטובה שנהגת ג"כ בכלום . ובש"ס
 ד' פד"מ מלאהי מוסף בשני עגולין תיבת יוס' . ועבתר'
 ונעתי' בנ"מ וכמ"ן ברמז"ס ב"ס' תפלה דהו"ן מ"צ
 שלא הו"ן א"כ בשו"ע סי' ק"ו ועשיות זכרון יוסף סאו"ח
 סט"ז . ועבכ"ס סוכה למ"ב דהא' דמשני דרמזי נינהו
 היינו למייבס בב' תפלות ואע"ג דלפ"ו הו"ן והרמזים
 סמך עמ"ס פ"ו מתפלה נ"ע מייבס בתפלה וסתמיות
 דבריו דהמיוב על ג' תפלות והיינו משום דרמזי נינהו,
 ואולם מלאהי בבשמים ראש פשיט דנשים פטורות מתמ"ז
 דואת התפלה אינה ב"ה אלא משום זכר למיזב דב"ה
 ואשה לא יתיה שוקלת ואין להם חלק בקרבנות זכור
 אבל כבר נהגו להתפלל בכל דבר ומייבסו א"ש בכל המזנות
 עכ"ל

וע"ש כהמ"ע סי' ק"ט וע'בבאר יעקב ובחולין ל"ו ע"כ
 דסריך מיני' אשמואל . ועיי' ירו' שביעיה ס"ו ר' סייא
 בשם רב הונא . אך מזה אין רא' ידוע לרבנן בירושלמי
 שספס ר"ח הוא ר"ה בר אבא על הרוב . וע"ע בברכות
 י"א ב' . ועש"ך י"ד כ"ה סק"א ופליתי סק"א ועי'
 הו' חולין ל"ז ר"ה שני . ותמני דההס פריך משמואל
 אר"ה וע"כ דהי' ר"ה ברתא . וע' שנת ניא א' אר"ה
 איר ועי' גיטין ע"א רבי'א חמר ר' . ועי' הו' ערובין
 ז"ב ד"ה בעירוב . וע' חולין י"א א' והוה ר"ה צפורה יושב
 לפני ר' יעי' יומא ע"כ . ואגב ראי' להעיר על חומר
 הסס ר' הונא ועי' הוריות י"ב ב' ר"ה ברי' דר"כ
 ועמוס' ע"א כ"ז סמ"ב וחולין מ' ע"ב . וז"ל דהיינו הו"ב
 ר"ג המוזכר בימות לדי' : וכן ק"א

השתא

דלא אתמר הלכתא מאן דעביד כו' . הנה
 הפ"ח ובש"ח סג"א ובח"ו ע"א למשניות
 הקשו על שיטת הת"ר בריש עירובין דק"ל מאן דעביד
 וכו' והא להסבורים דק"ס דאורייתא וז"ל הו' ספ"ה
 דחולין לחומר'א והא דעביד כמ"ע היינו רק בהפלה
 דהוא ספ"ד עכ"ל קושי'א . וז"ל דאף להרמב"ם הו'
 ד"ה מדכתב וצ"ח דעביד סג"א בכל דהוא ובפספס אחד .
 ולפי ע"פ מ"ש הת"ר ב"ב ס"ב ד' האמר כו' היינו
 מ' שיר'ה ויכל לפסוק על דעה חד' אלא וכהוא דסוף
 פ' כל הנשבעין שהא' דלא אתמר הלכתא כו' דהסס ע"כ
 לאו משום ספיקא דהא בהמחאה הממשי' . ועי' גיטין דף ס'
 ע"ב והשתא דלא אתמר כו' כל דלמי' גבר ועי' גיטין
 נט"ב וע' ירו' ערובין פ"ק ה"ד תמיון דאתמר הלכה כהדין
 והלכה כהדין מאן דעביד הינו לא חסס כו' ועי' ב"ב קכ"ד
 א' עשה כדברי ר' עשה ופרש"י הדין ול"ג דעשה בדי'ם
 וחור' ובזהנסתקו' הו' צפורה וכו' ד"ה אסי יע"ב ובת"א'
 מפשטות דברי הת"ר וק"ל כ"ר וק"ל כרבנן מורה כמ"ל
 דהינו משום ספק וא"כ לק"מ וע' בנסתהדין דלי'א ובהב"א
 דכל הינו דלפניו ימ"ד ורבי'ם וכו' אתמר הלכתא כדברי
 הרובים ואתמר הלכתא כדברי הימ"ד לא מהדרינן עובדי
 דעמד . ובל"ה הא דספ"ד להקל היינו כשנעשה הספק
 ולא לפשוח ספ"ד לכתחלה מהמני' . ומבואר במ"א
 כו"א ס' יוד סק"א וע' השואות חן ס' ל"ד לענין
 להטיל מום בכבוד . ועש"ך י"ד ס"ו כ"ז והוא בכללי
 ס"ם כלל י"ח דאסור לעשות ס"ם בימים דהו' כמבטל
 איסור לכתחלה ואפי' כפסק דחסר דהו' ספק איסור
 וכמי'ס מוהר"ט דהו' כמבטל איסור . ועש"ך י"ד ס"ו
 ס"ק י"ט ובכ"ס ס' י"ד דה"ד דעובר על לא תבטל דמיידי
 כפסק א"ס י"ח כן ס' דלענין אמירה לא"י שנות ספיקא
 להקל . ולפ"ה דלכת"י ימ"ד וכהו' מוגף האיסור דמ"מ אסור
 ובפשוטו הו"ל דהינו אינה מוגף האיסור דמ"מ אסור
 במחל ועבמני' כלל פ"ה ס' ק"י ו"ט בשם הא"ה דמיידי
 לזון בזמן ע"י כניסה מעל"ע כו' . ובאשר הוכרחי מעין
 דברי לפני כבוד חותני הגאון המובהק הגור"ר מרדכי
 בימפל שלט"א ודחה קושי' הנז' עשה"ל ד"ל דכיון שהחוק
 העולם המתפלל כן מפני הטורח להתקבץ אס"כ הו'
 כדעבד וכמ"ס בירושלמי בפתי'ה דהו' מפני הטורח
 בעלה על מטהו וכן בתלמודין כפ"ק דשבת' בשרי' הימני'א
 ועי' הו' חגיגה ט"ב וע"ע בכו' נדה ו"ב כה"ג ואף שיש
 חלק וע' לקמן כו"ב שאני צבור וכו' אלא דאי לאו דלא
 אתמר הלכתא הו' כמזירין וצריך למחות וכר"ע המבי'א
 ע"כ דפ"ח . ואף שיש לדחות קצת דא"כ לא שייך לומר
 דעביד כמר עביד דלפ"י ימ"ד המתפלל בלא צבור אינו
 ראוי להקדים כיון דאי'א לכרוי' שימחין ללאח מהספק
 וגם דכלשון הגמ' הוא דחוק לכוון כן דההוכחה מדרב מצלי'
 ש"ס בע"ס והיינו אסי' ביחידות ומר"ה ורבנן דלא מצלי'
 עד אורח'א ואפי' כצבור דאל"כ דלמח' לגבי דידהו הו'
 ב"כ משום ספיקא וכנ"ל . ומי'מ לדינ'ה האמת'א אהו' דהא
 לענין בדיקת חמץ חולין כספיקו לקול'א ולא הנריכו
 לבדוק כיון דלית ב' טירחה וע"כ דמיידי דלית ב' טירחה
 חולין כפסד"ר לקול'א אף לכתחלה וע' פסחים

דד"א דליח'א להאי לשונו לאטרותי' להאי מאי הרי דאי
 דאי'א טירחה בדבר סיני'אן אסוק'א דדוק'א"ל סוב לבדוק
 ועבמ"י להובי'א דט'צבורין מי'מ'ס נפרט זה . שוב'מלאחי כפי'
 בית יצחק בשער הספיקות ס' ל"ו שאל'א ד"כ כדיו'
 דאי'ן להכני'ס א"ע בספ"ד לכתחלה כמיה ראי'ה וסי'ס
 בזה דכ"מ ספ"ד דיומו הפוסקים לס"ס דלאוריית'א
 וסי'ס דלאוריית'א מטעם רוב'א וברוב'א קי"ל הינו ליש'
 לברר בקל אין סומכין עליו ולכן כדבר שיש בו טירחה מותר'
 להכני'ס א"ע בספ"ד לכתחלה . וכעת ראי'ת' כש' יעקב
 חלוני' ס' ה' שהעלה ג"כ דבשביל טרחה מחקלין בספ"ד
 דרבנן . ועי' גי'ס ס' ס"ב סק"ד ואם אי'א בעשרה אלא
 בטורח גדול דהו' כדעבד וע"ס ב"ב בספ"ג . ועי'ן
 בפמ"ג ביו"ד ס' ק"י בספ"ד הינו דאי'א לברורי' בשאל'ה
 ובש"ח מנחה עני' חלוני' ס"ט וי"ד ס' מיה שמק"ל ג"כ
 בזה . ומיהו אין להקשה לדברי'ה דהא דעביד כמ"ע
 הוא משום ספיקא אי'כ יהא ראוי להקדים ס"ב בע"ס
 כיון דלא הביע זמן מנחה והו' ספק לא תשא ל"ל דתהו'
 לשיטת'א וכמי'ס במ"א ס' רט"ו סק"ד דמיידי בלא דרכה
 ולדברי'הס א"ס יבדך מספק אינו עובר . וע' בעקרי' דיני'ס
 חלו"ה כ"י אות י"ד בענין הנרכות שהכתוב מסרו
 לחכמים לתקן נרכות הכהנין כעין מלאכת חו"מ . והוא
 נגד משמעות התו' ר"ה דל"א יע"ש . וגם י"ל למש"כ הת"א
 כסי' רס"ו סק"א הא דל"א רב של שנה בע"ס היינו מסי'ס
 דלא עולה חול' בשבת . ואף למ"ד דאבות תקנו'ס מ"מ
 בזמני' התפלה אפמכני'הו רבנן אקריבו'ה ומשלי'ע וא"כ
 י"ל דכשמקבל ש"ס מצעו'י הרשות בידו אף קודם זמן
 מנחה ועי' ערובין ספ"ג ובמול' הא קי"ל כר"ה דהלואי'
 שיהפלה כה"כ . אך ז"א דאי'כ מאי רא' מיידי' מרב
 דל"א ש"ס בע"ס מכלל דס"ל כר"י . ואל' דהרא"י דהי'
 קורא ק"ש ג"כ מקודם משום סג"ל' ויחא' ג"כ מ"ס התו'
 ברי'ס ברכות בדי'ה מ"מית'א ומתקמ'א קרא ק"ס דאי רק
 לעמוד מדי'ת מאי רא' דס"ל כר"י . ז"א דמ"מ אין ר'א
 מזה דהו' אז זמן תפלה בימות'א חול' דהא' לענין ק"ס
 לא תלי'א ביממ'א ולינ'א רק בזמן שכיבה וכדלעיל' ח"ב
 ואכתי' י"ל דלענין ק"ס ס"ל כרבי'ל דהפלות בהמצע'
 ולא בעי' סמיכת גל"ח או משום דבשבת לא בעי' סמיכת
 גל"ח כמ"ס הבב"א או דלא חיי'ס לסמיכה כיון שהוא
 מכוון להסוף מחשבה'ק כמ"ס בתרי' . ובל"ה הא דק"ל
 ולא עולה חול' בשבת היינו היכי שלא משלה האור ובספ"ק
 דשבת והא כהא הו' פורש זמן רב מקודם הלילה מדאמר
 דהו' גדיל ממלאכה וכן משום חוספס הו' פני' בכל דהוא
 וע"כ דס"ל כר"י ומזיח' הגמ' שפ"ד :

ולפי מה שכתבתי לעיל יחא' ג"כ מה שסקדו האחרונים
 ע"ד התו' בענין ספ"ד בתרי' קולי דסתרי' אהדי' דלענין
 סה"ע מחוקקין ללילה ולענין סה"מ מחוקקין ליום ולשיטת
 התו' בשבת קמ"א ובינה ד"א בסוגיא דתלמודין דבכ"ג
 לחומר'א יע"כ באריכות ועי' כפי' תק"ד סק"ה וי'ל
 ועי' במ"א שעי'ט סק"ב ועי' תו' נדה כ"ז א' ד"ה סומר
 כ"ס דסתרי' ואף בצד רחוק אזלין לחומר'א . ועבשע"מ
 בה' מקואו'ה סוף כלל א' שכח להמצי'א דבספ"ד הינו
 דסתרי' אהדי' בתרי' קולי דחולין לחומר'א דתרוויהו וס"ר
 מז"ק ד"א גבי ס"ס כו' יע"ש . וע"ס בכלל ד' שכח
 לחלק דכספק מזהו דרבנן עהי'ה דעירות המוקפות
 לא מחמירין בתרוויהו משא"כ בספ"ד יע"ס מה שספ"ס
 לדברי' המל"מ דלענין ספ"ד אין לחלק ויש לו עיקר'
 מה"מ . ועי' פמ"ג בממוד'ס אורח'א . ועי' בכוף ספר
 בית יצחק בשער הספיקות יע"ס בהשגחה דף ע"ד .
 ועי' בלש"מ פ"ג מיה תפלה ה"ד דכיון דתיע' רשות אין
 מדקדקין בתרי' קולי דסתרי' וע"ע במ"א ס' סה"ב וע"כ
 ס' רל"ג בשם הרשב"א מפור'ס דלענין זמני' תפלה הקילו
 רבנן' בסתרי' אהדי' דכ"ס חשיב לילה ומנחה כרבנן
 יע"ס . ולא ראי'ת' להאריך יותר מאחר שאינו ענין כלל
 לספ"ד וכמש"ל והאמת'א עד לעצמו בלי שום רא' . ועי'
 בהשגחה ליבמות כ"ד א' מש"ס :

ע"כ ר"א

77
 77
 77

ע"ב ר"א אומר כו' וע"י ברי"ף הגי' ר"א בן סחמא
 ובר"ש ר"א ר"ה הגדול ובה"ג ר' אלעזר בן סחמא וכן נבא דהאומי
 דבר של אומר כו' לא מימי כלל ובמס' כלל גרים ר"א ה"מ
 של"ר ח"מ וכל האומר דבר משום חכם של אומר גירס' כו' :
 כלום יש שחוק' כו' . לפי שאסור להורות בפני רבו וכלקמן ל"א
 ור"י השיב לאו דקמינה ליה נשיא אין כבודו מחול או משום חכם
 שאסר לח"ל . והא דעמד השאל' ה' לכבודם של בעלי חרסין
 שנכנסו וע"י ברי"ף סוף ח"א דרוס י"א שכתב בדרך פלסיל .
 וע"י ר"מ רפ"ד מהלכות ת"ת בראשונה ה' הרב יוסב' וע"י
 רפ"ב דמגלה ועי"ו דכתיבות ללא גרמי' עמוד על רגלך דוכי
 לדונא חנפו . וס"ד איך יכול התי ערשי' והנה"ג כתב דמשחק
 בעלמא הוא : לרי"ח המזורגמן וכו' בירושלמי כאן ובי"ר דתענית
 וע"י ח' בכורות : בן י"ח ועי"ו שכתב נד"ב ל"ה הוא ויומא ס"ו
 א' ד"ה אין וע"י י"א ר"ה ל"ה אין מקדשין ובי"ב כג"ל ובכ"מ סעי'
 ג' כמו כהן ועמ' סנהדרין י"א ב"ד"ה כהן כו"ג' היר"ו ב"ן ט"ז :

דף כ"ח ע"א למחר מעברין לך . ג"ל ע"פ הירושלמי
 רפ"ו דפסחים אר"ב"ע תני הו' יעו"ש
 ב"ק"ע תנאי ה' בדבר בתחלת הקבלה אומת שירצה
 יחזירוהו לר"ג . ובה"ג איזול ואימלך כו' . ג"ל"פ ע"פ
 ה"ד בקדושין מסאני דמר מכרעא לא בעינא ולכן הוצרך
 לנשיב : כל שאין תוכו כו' . ועי"ב"ד ב"ד"ד דל"ו ושער ראשו
 כעמר נקי מה עמר זה הוכו ככרו אף תי"ה כו' . ועוד
 במדרש דוקן נהא ליתיה בשיבה ולכן בראשונה שרצו
 למנות לרובא ע"כ ה"ד כעמר נקי שיהי' תוכו ככרו
 כר"ג אבל כיון דנעשה לו גם וא"כ אין להם לימוד לזה
 ולכן סלקוהו לשומר הפתח עכ"ל . ותמיה מה שהביא
 ע"כ המדרש והוא מפורש ג"כ להדיא בחגיגה
 י"ד"ט . וע"י בחגיגה ט"ו סעי' דוק . ועבאדר"נ ספ"ב כל
 הענין . וע"י ברמב"ם פ"ב מדעות ה"ו וע"י ח' תענית
 ז"א ד"ה אם תי"ח הגון וז"ל דבעינן שידע שהוא הגון ומדכרי
 הקוי דחגיגה ד"ה הא בנדול משמע שלהי' בגי' זריכא
 ל"י רבנן והאי' דתענית דמהלך ג"כ לת"ח והיינו כשנ"א
 דמ' דהכא ולכן הסמיך שני ת"ח המהדרין דבשיניה ת"ח
 יוכל ללמוד למו שירצה . ומיהו ברמב"ם פ"ד מת"ת לא
 מילק בין גדול לקטן וע"כ ד"ס דפסחות הסוביא מירי
 אפי' בחכם וע"י לח"מ ול"ק קו"התו דחגיגה דמירי באינו
 יודע אם הגון דל"כ הו' בורק כו' וכמ"ש רש"י דיכול
 ללמוד מפיו . ערך אבכא ערשי' תענית י"ד"א ויע"א
 וע"י רש"י לקמן רד"ט : מכות"ל ביתך ע"י רש"י ע"ז
 טו"כ . ובירושלמי מפורש ואשכחי' דעביד מחטין : כבר
 טלה כו' ע"י ש"י"ה ב"ה"ס ובאבני מלואים ס"י י" ס"י"א
 ולקמן ל"ז ס"כ"ט . ה"א שכתב ובירושלמי דהכא ובהענית
 הגי' לא העבירוהו אלא עשאוהו אב"ד וז"ל להך דרשה
 דמעלין בקודש ועוד דמהכא ילפינן בעלמא דהשני אינו
 ראוי לא לכהן לדיוט כו' . וע"י בירושלמי שרק חמ"ג :
 רש"י ד"ה מתפלל על מנחה . תמוה דבגמרא מפורש
 הטעם שזו תדירה ול"ל דלא הו' לפניו כן הגירסא בגמ'
 מדאמר בסמוך דר"י לטעמי' דעד ו' שעות ורבנן לטעמי'
 דפליגי עלי' וכ"מ ברי"ף ו"א דלעיל כו"א ד"ה מתפלל
 מביאו ג"כ הטעם משום תדיר וע"י ברש"י לקמן מב"ב
 דקרי ל"י מתפלל וע"י רש"י מגילה כו"ב כ"ז א' הקס
 משום פשיעוהו כו' : תו' ד"ה הלכה ע"י תו"ש יומא
 לדי"ה סה"ד העולה . רש"י ד"ה מ"ן אמר כו' אין הלכה
 כר"י כ"ל ערש"ל וע"י ג"ל"ח משי"כ ב'שוב זה : גמ' מאי
 משמע דהאי נוגי' לד"ה . ובגי' שחרית אינו אלא לשון
 זעזע דשכר תפלה בזמנה לא יבוי ל"י אבל יוכל להשלים
 ואחרי כותבי מ"כ בל"מ : כדמתרגם רב יוסף ע"י תו'
 ב"ק ג"ב ועמ"ק ב"א וכו"א וכח"ב ומגילה ג"א וקדושין
 י"א וע"י וז"ל וז"ל וסנהדרין ז"ב . וע"י שכת'
 כח"א אר"י היינו דמתרגמינן וכה"ג שם סל"א וע"י
 חוספ' שכת' קט"ו א' ד"ה בידו : ע"ב וישמחו בי חבירי
 וע"י בהקדמה הפארת ישראל ש"ה מפרש שלא יכשל בדבר
 הלכה וישמחו חביריו וע"י לא"ז רש"י כח"א והב"י
 בטו"א וע"י בשר"ת המתה שלמה בהקדמתו מש"ב . וע"י
 חסם סופר בחא"מ סימן ר"ח . וע"י רש"י ב"ק ז"ב

ד"ה לא תימא לבני הישיבה משום דחדו למשכמי תיובתא
 למלמי : כשחלה ר' אליעזר ובדל"ר פ"ג רח"ב וע"כ
 לכאורה דר"ה ה' תלמיד ריב"ז והקדמו כאן וע"י
 בסנהדרין ל"ב ב' . אך אחרי ההתבוננות בגי' דהכא
 עיקר דגרים ר"א סתמא שהוא בן הורקנוס כדמשמע
 בעובדא דר"א דמיימי בסמוך דמפורש בסנהדרין ס"ח
 שהי' בן הורקנוס וכן מפורש באדר"ג ס"ט וע"י הוא
 טעות המדפיסים שכתב להם מזה דמסיים התם באדר"ג
 לאח"כ אר"ב"ע ה' דברים שזעמו מר"א והמדפיסים
 השמיטו כאן תיבת אר"ב"ע וכתבו סתם שזעמו מר"א
 וחסבו דר"א סתמא היינו ר"ב"ש והכניסו למעלה תיבת
 ר"ב"ש ויכירין דברי אומת וע"י תו"ש סוכה י"ב ב' ד"ה
 מהד"ת שמתהו ע"י ברש"י דתי"ת מסקנא כר"א דשמותי
 הוא . ולולא דמתפספסא אמינא דלפי הגי' דאר"ג וד"א
 ה' דברים למדנו מר"א וזממנו בהם יוסר כו' משמע
 שלמדו וקבלום ממנו לכן שמו יוסר מבחי"ו שחלקו
 עליו וא"כ אין להמנהיג' חסכתא מיומרא כר"א . ומיהו
 בסמוך הוהו בכבוד חבירם משמע שהוא מיומרא דר"א
 שהי' שגור בסו' וכמבואר באבות פ"ב בשמו וכ"כ א"ז
 רש"י ב"ח"א . ובד"א חס"י רק ב' דברים הוהו בכבוד
 חבירם וכשאתם מתפללין דעו כו' והוא ע"ד חסופת
 הלל מאי דלעך כו' וכשכתב ל"א א' וע"ש עוד איזה שמים
 במ"ד"א שפלו על ידו קוהל"ח מה שהאריך בזה :

דף כ"ט יתקן י"ח ברכות . ופע"ג דבולסי י"ט ברכות תקנו כנה"ג
 מלבד ברכת הלזקין מ"ת ביבנה שגלתה סנהדרין הוכרחו
 להוסיף בסדר דמסכתא רק שהי' מקלרין בהם זכמו
 בזונה ירושלים שאמרו יעמוד וכה"ג וע"י רש"י לעיל י"א
 ב' ד"ה עבודה וערשי' יומא חסי"ב ד"ה ועל העבודה :

דף כ"ט א וכללה בסבינו קשיא . וע"י בשר"י והמ"א
 ס"י ק"י סק"ו כתב זה בשם הש"ס ובאמת
 הש"ס מסיק לה בקשיא . וע"י בבאור הגר"א מוילנא
 בא"ח ס"י ז"ד סק"א על מהבגיו שאומרים אהה חונן
 גם אהה חוננתו ואח"כ זמנו ע"פ הירושלמי ברכות פ"ה
 יעשיה ולכן אנו אומרים תחלה אהה חונן מפני טעם
 דאם אין דעה הכולה מנין ואח"כ הכולה קודם בהקשה
 כמ"ד משום דאסור לדבוע זרכיו וע"י ה"ל דמר זוטרא
 ה' סודר הטעם שהיא חכמה . ובפסחות י"ל כמי"ה הו'
 דכולי שחא דמתפללין י"ח שלימות א"ל ויכללה לגמ' הו'
 המנהג וא"כ לדין דליונו מתפלל כ"א בשעת הדחק
 לכתחלה עדיף טפי לאומרה על הכוס : ע"ב ודעתם
 קצרה ע"י רש"י ובחולין ק"ה"ב פי' מנחנו אינוי' הדעת
 וע"י הש"ס סוף סנהדרין וע"י רש"י ב"ב קמ"ה סע"ב :

דף ל' ע"א ה' רובב ע"י הו' לעיל טו"א ד"ה
 לפי : ע"ב ודלמא מעיקרא כו"י ע"י
 לא"ז רש"י שהקשה דלקמן גופא משני ר"ו שניא אחרינא
 והאר"א לעולם ימוד כו' וכה"ג לקמן לד"ה . וג"ל לפת"ש
 הקוי בחולין ע"ד"ב ד"ה חלבו דומינן דקאמר אלא אי
 אהמור משום דידע דהומי"הק אחרינתא אלא דעדיפא
 מיני' פרי' ולכן משני בגוונא דלא תיקשי כלל וכ"כ הו'
 בכריתות י"א ב' ד"ה אלא . ולפ"ז י"ל דכתיב דהא הו'
 סקי"א ל"י דלמא הו' בר"ח ולהכי לא פריך ודלמא לא
 אידכר כו' אכתי ודלמא בראשונה הו' למובה והשני'
 לתשלומין דלמא שכתב לתפלל ולכן הוצרך להשיב פוק
 חו' כו' ולק"י כיון דבל"ה הו' מוכרח לבה להך שניא
 משא"כ לקמן מיירי שר"ה ר"ו בעצמו שחור להתפלל
 ומסתמא ידע שלא הו' צריך להתפלל לתשלומין ולכן הקשה
 עליו ובאמת בירושלמי איתא להדיא חזי ראייתא שהתפלל
 תי"המוט : רש"י ד"ה טעה ואח"כ מיה' בזכור וע"י ג"ל"ח :
 תו' ד"ה והתני' טעיהכו' . וי"ל בפסחות דלמאי דמשי'
 לא שנו אלא בזכור ולפי' הו' י"מ בתו' ד"ה לפי וא"כ י"ל
 דכריתתא קאי בליל שני כיון דמיירי בשי"ש וגם לפי'
 הבב"ב יש לדון לכיון דאין תפלה לאחרי' אין לפוטרו משום
 טרחה דזכורא דלא שייך רק בשחרית שיוכרחו להמתין

על הפלת המוסף וא"כ בת"ע אין נפקותא כלל בצבורא
 ובחמת בדיו"ף ורמב"ם בפ"י מהת"פ ה"ב וצבורא מפני
 שיש הה"מם לפניו אך הרא"ש כפז דדוקא בשמירת מוסף
 שרגילין להפלתו כאחד. ולא יחא לי' הדוא נמינה טעם
 דכנה"ג איכא טירחה לזכורא דבה"ג כפז להביא הא
 דלא מהדרין לוי בשמירת חלה מפני טורח לצבור ועוד
 שהרי התמ"ס לפניו וא"כ מובאר דהכונה בשמירת מפני
 שיכול לאומרה במוספין אבל זה לא תליא כלל במה
 שיש עוד הפלה לפניו ומדמי לטורח לצבור ברישא. ואולם
 לפז"ק מהדל"ע כיט סע"א ח"כ מפני שמועצה מש"ך
 מבע"ל ולמה לא קאמר דבש"ך מיירי כדאמר הכא משום
 טרחה לזכורא כיון דהנה"ג סובר דגם בכה"ג איכא
 טרחה לזכורא ובלא"ה תיקשה בה"ד שיכול לאומרה בשמיר'
 הדול"ל מפני טרחה לזכורא וכדאמר הה"ס. וגם לפרש"י
 דבאמת עיקר הטעם מפני שאומרה בשמוע הפלה וגם
 איכא מקצת אזכרה דאי"ל הול"ל מפני שמוע מש"ך
 כדמקשה הה"ס גבי שאלה בברכת השנים ועי' תו לעיל
 כט"ב ד"ה טעה ומש"כ בשם בדב"ה ועכ"מ פ"י מהת"פ ה"ד
 דדוק :

רפ"ה רש"י ד"ה עבדו כו'. והא דמתיב במומר
 לתורה עבדו את ה' בשמחה י"ל
 לפי שבעיני הקרבנות אינו נופל כבוד ראש ולכן הזויר
 שהשי' בשמחה ובשכח' ל' ע"ב וצנה בא ללמדו על
 התפלה ולכן הזויר רק על ההכנעה ועי' רי"ף ומה
 שאמר שהא התפלה שהיא בשמחה במקום רעדה לפי
 שהטעם שמי שדעתו מוערבת עם רבו טוב אינו מתפחד
 כ"כ זממו. ומש"כ בסמוך בעובדא דאבי וגילו ברעדה.
 לפי שהי' מידת טובא בקלות ראש ומ"מ כיון שמינה
 תפלו לוכא הך טעמא כיון שראה שמקבל עליו עמ"ס
 וכמ"ס ברש"י. ומיהו הרי"ף ל"ג בהא דאבי אנה תפלין
 מנחא ועתה"ל וטעמו דהא בקרא לא כתיב אלא וגילו
 ברעדה איכא ממיילא בדבר מנה מוחר ועתה"ל קדושין ל"א
 ד"ה וברי תפלין דדוק :

ה"ה ר"א א' אל יטור אלא ממוך דבר הלכה כו'.
 ודלעיל לגבי אין נכנסין להתפלל כו'.
 ממוך דבר הלכה אלא ממוך הלכה פסוקה והכא הוי להיסק
 ולהכי מיימי כי הא והיינו מה שהי' תמוה בעיניו ויחא
 קורא"ה בהגהותיו וא"ל למה שנדחק. דהשאלה לא הי'
 גי"כ בכלל הגדה. וגם ד"ל דמשכח ל"ו לעיני נדרים
 דלזילין בתר לשון ב"ה וכה"ג : כי הא דרי"ה אר"ו וקמיה
 דהא ר"ז הי' ביימו של רבה ועי' לקמן מוט"א ימיב
 ר"ו אחורי דר"ב וימיב ר"ג קמי' דרי"ה. והף ד"ל כמ"ס
 המו' בכ"מ דתרי סתם ר"ה הוי. ובאמת מלינו גי"כ בכ"מ
 ר' חסדא דבשר ר"ו. ואולם כבר כתבתי להוכיח במ"קא
 דתרי ר"ו הוי. ועי' במעילת י"ב ב' דברים אר"ו אחר
 רב : מקראי דמנה. ולא שייך לומר שאני מנה דהוית
 מירא טפי דע"כ מהך טעמא לא חשיב נמי הכא כובד
 ראש ודוקא משום דמתקומי לרב אשי דעביד כבדיהא.
 אך ד"ל דאין להלק בהכי רק לעיני כובד ראש למוד ועוד
 דכבר שמועין מקרא דאבא שאלו לעיל. ועי' במ"ס וכן
 לעיני הגבחה קול דילפינן נמי מקרא אחרישא ועי' ביומא
 ש"ב ע"א :

ע"ב אריע א"כ ילכו כו'. וזירושלמי כוטה פ"ג ה"ד
 ארשב"ל א"כ ילכו כל העקריות ויקלעו. ובזו"ק
 הל"ם דהקו"ט ומסירה שטורח על ימוד. וע"כ ש"ס
 גולות תחיות ע"ד הא דאי' בסנהדרין בני אבישג השומים
 ומיושב קושיא ההו' בסוטה כ"ו בד"ה א"ל ר"יש כו' :
 גיחר עי' במע"ו ט לקמן ד"ה אות ה' :
 ל"ב א' כסם שא"ס בטלין כו' מקרא מלא הוא בישעי'
 סי' ל"א והארץ כנגד כו' וכמ"ס ב"ק דע"א
 שיה אלפי כו' וע"ד א"ר פ"ב וכסם שא"ס עושים לוי שמויטה
 כו' ואולי שהי' ע"ד שיתבטלו המוסים הגופניים שהי' נשגב
 רק ה' לצדו והוא כמחלוקת הרמב"ם ורמב"ן. והף שכל
 מורכב יפרד היינו בדבר שא"כ ע"י כח הגידול אבל צנה

ואר

כמו שגברא שלא להיות מופרד כן יהי' טעמו לעולם
 ועד"ז הארץ לעולם עומדת וכעדות הכמו' בקבלת וע"ע
 בעקרים מאמר ד' ס"פ מ"ב. והא דנקיט הכא שמים וארץ
 בטלין הכ"ק דכיון דכשלא יקיימו ישראל את התורה התנה
 הקב"ה עם מעיב שאז יהיו בטלין וכיון שלא יקבלו ישראל
 את התורה ממילא ימרכו הם ואלו תליא השבועה בהס
 הי' לומר שמוילא גם שמים וארץ יהו בטלין עממס .
 וכונה הכתוב כי שמים כו' הוא ע"ד הכתוב התשכח כו'
 גם אלה השכחה וכדומה אשר דרך הכתוב להגדיל הדבר
 אשר אף הם יאונה באפסרות דבר רחוק וכו' לא
 תקום בשום פעם וכן יש לפרש הכתוב על כמה אופנים
 המסבירים לדבריו ואכמ"ל בפרט זה :

תו' ד"ה גדולה ע' תו' ב"ב טי' ב' : ע"ב רש"י ד"ה דרך
 ארץ ע' תשבי' : מעשה בחסיד עמ"ל לפי שהי' בטוח
 שיקבל תשובתו ומיהו בל"ל אין זה מעשה לסמור וכמ"ס
 הש"כ ביו"ד קנ"ו סק"ב דאדם חסיד רשאי יעשה ובמילא
 פ"ד מ"ס"ה ה"ד . ועב"ה באו"ח בס"מנו סימא דא"ה הדבר
 נמוך מפני הפסד ממון א"ל רשות לעבור ע"ה ואי איכא
 ספק סכנה אפי' איסור דאורייתא יכול לעבור ובאמת
 מלינו בכ"מ דמשום פסידא שרו לוי רבנן ולא גורו יע"ש
 דברכת דוד וכו' רמ"ד כה"ג ב"ב וכו' לעיני פועלים
 שעושים מלאכה אלל בה"ב ב"במה"ו וכה"ג טובא : סעי' ב
 תו' ד"ה קודם אשרי הרבה וע' לעיל ב"ב יומא אשרי
 וע"ש ברש"י ד"ה ג"פ ומאן דלא כהאחרונים שכתבו
 שלא לומר אשרי אחרי המנחה ועי' תו' ל"א א' ד"ה
 רבנן :

ד"ה ר"ג א' תו' ד"ה אבל בירושלמי כו'. והש"ס
 דנקיט הני"מ לא שנו אלא
 נחש כו' דקאי בגוונא דמיירי מתני' בברוך על עבדו
 דאלו במתקיע פוסק אפי' בבה כנגדו. ואולם בתריי
 הכין בכונה הירושלמי דאפי' במתקיע אינו מרחיק רק
 בהילוך דלא הוי הפסק יע"ש ובב"מ ס' ק"ד וע"ש ב"ב
 שהביא דעת הרא"ש ובס"י ח' ססק"י במ"א שדברי"ט"ע
 לכאורא ואכ"מ. ועי' במי' הרשב"ה דאפי' בעקרב אינו
 פוסק כ"א בברוך. ולפי' מיושב מ"ה שדקדק הל"ל"ה הא
 דלא פריך מהברייתא בתר דר"ח . ד"ל מדלא אשמועינן
 ר"ש טפי הני"מ בהאי גוונא ממילא מוכח דאין לחלק בין
 מתקיע ומקשה שפיר. ועי' ברמב"ם פ"ו מהת"פ ה' עומד
 בהפלה וראה מועיק באין כנגדו אם הי' דרכן להמתין
 פוסק. וראה א"י שהבין כפי' המו' בשם הירו' דבמתקיע
 לעולם פוסק וצנה יש חילוק בין נחש לעקרב וצנה לא
 מיירי ולא כתב לחלק רק בברכן להזיק וע"ס האורג
 ובק"ג מש"ס. ועי' בסנהדרין י"ד ב' : רש"י ד"ה שור
 חס שלא נגס אדם. והף דבסמוך כפז דמועד הוי בג'
 טעמים וכדמפרש בב"ק ל"ב סעי' ובכ"מ רק מדאמר
 בסמוך ריש תורה כו' וממילא משמע דאינו נמי מיירי
 בסתם : גדולה במלתה. ועד"ז פי' הרמ"א ה' נוקס ובס'ל
 סימנה שהאז בעליו ובכ"מ חמ"ד שגם הנקימה רק בראוין
 להי' נחיו יוכי תיקון וכה"ג לעיל כ"ב ב' : טעה בזו
 ובזו. שאכל קודם תריי' :

ע"ב רש"י ד"ה היג כו' א"ל לר' זירא וכדמובח
 לקמן דאר"ו גוסא נקוט כו' :
 לאו הלכה אלא מטיין כו'. לפי ה"ו שלפניו דרשב"א
 מסיים דאמור וא"כ מיימי רא' לכתור דהא ר' יוחנן
 סובר להדיא דמודים אמור ועוד כיון דמטיין אי"כ אדרבה
 תוקעי טפי למה צריך להורות ליחיד כיון דכלל הנה
 נמי לא עבדינן כר"ע ורבנן וע"כ אם אין כלל תיקון הני'
 טוב מלאתי בדבר שמואל סי' קי"ד שבה לירי שהרגיש
 קצת מזה ובעת אינו ת"י לעיני על דבריו ועי' ירושלמי
 יבמות פ"ד ה"א א"ר בא בשם ר"ז כ"מ שגנה ר"ה ר"ה
 עדיין המתלוקת במקומה וכו'. א"ל רב פפא לאכ"י
 ובמבילה כ"ה א' לרבה. וכן משמע שהי' ה' תלמידו :

ד"ה ל"ד תו' ד"ה אמר פסוקא. לא משמע הכי
 ועל"ז ר"ש א' וראיתי במק"ס

שכתב

הקטן ולכן קאזר דמ"מ מי שצריך על היין גמור ורש"ל מוסק בנתים וכן בהגות הגרא"ו מוסק ואמאי כו' ועי' בר"ף ודוק:

דף מד ע"א רש"י ד"ה פירות גימור עכר"י

ודוק: בזר"י דר"ח כו'. ע"צירו פ"ג דערובין סוף הלכה א' ר"ח חבל חליטין ואמר כו' יע"ש בק"ע ובירושלמי רפ"ו דנדרים ויר' נזיר פ"ו ה"ט: שמונים אחים כו'. עשו"ת נוב"י מה"ת מהע"ו סי' ע"ט מה שהעיר בזה על זוואת ר"י החסיד שב' אחים לא יסאו כ' אחיות וכו' דכל זוואתו הי' רק לורעו שידע ברוה"ק שלא יעלה יפה אבל לאח"כ אסור להאמין נגד קבלת חז"ל ועשו"ת שב' יעקב חאה"ע"ו סי' כ"ג במ"ס: וזה ספק אם לורעו על שני מוחותיים שמותיקין שוות דקאי נמי אשלפניו ששם החתן כשם אבי הכלה וכמה גדולים שלא הקפידו לכתחלה כו' ועכ"פ כלל קכ"ג דין י"ג דהוקא כשהם משולשים כגון מי ששמו כשם מוחותיים יקח עוד חתן שמו ראובן לא ילנית וכו"ב וכ"כ להדיא במ"ס בסי' דר"י: ול"כ עוד דל"ה מוטב ו' ע"ב שמואל סבא חמוהי דר"י שמואל בר אחי וברכות מב"א רב יהודא הוי עסיק לבר' בי' רב יהודא בר כביבא ומשמע שהי' מוחותיו של ר"י והיו שמותיקין שוין. ועי' במנחות כט"ב רמי בר חמרי דהוא המוה דרמי בר דיקולי ועי' חולין ק"י ע"א: שריף ע"י תענית כד"ב: כו' ד"ה על העץ עי' חו' לז"ל לעיל ל' ע"ב ד"ה משום ועי' שהוא ממין ז' על"ע לז"א ובר"י: אסירי כו' כ"ר אהה טוב וכו' מיחסת במאי חתים כו' ר"י"א על הארץ וטירותי' דה' מינין כו' ומוקם על הארץ ועל המחיל כז"ל ועי' הרי"ף ור"ש. ובהגות הגרא"ו כ' דלפרש"י ז"ע אמאי לא פשיט מהי מינין: משום רבינו כו' עי' חו' כתובות נז"א ד"ה אחר ועי' רש"י לעיל ל' ע"ב ד"ה משום ועי' לעיל לביב ועל"ע לחיב משו' רבינו ומנו כו' ועל"מ מ"א: דכי אתא ריד כו' עי' לקמן מ"א ועי' גיר' הכה"ג: ע"ב עבדינא ככולהו על"ע לז"א: אוסיף עי' חולין ט"ז וק"י"א וזכחים י"ט ובפרש"י ועי' חוס' גיטין ס"א א':

רפ"ז תוס' ד"ה שלושה וח"א אכלו כוית וזו

בחהלה נתנו דעתם שלא לאכלו כז"ל והיינו גמרו אכילתן ואח"כ בא להשלים לכוית ולכן אינן רשאין למלק. ומש"כ ור"א סוּס דרך ראשון עיקר ועל"א רש"י ואולי י"ל בפשטות דלשירושו שכתבו לעיל לכוביא דידן דתרו"י מתיני' מהא מלתא דלדמוקי נמי שכ"א אוכל מככרו כו' דע"כ לא מתוקמי לדרמי' בדרי אוקימתא דירושלמי ועי' בפר"י לק' ובר"א' ובסוגין: ד"ה אכל טבל אבל תרומה כו'. ואף למ"ק דכן תימא ביומא פ"ג סע"א דהרומה חמורה שאין לה היקר מ"מ לענין יומון הליא במה שהוא מיד דאכילה. ומ"ס דלס הוא מודר כו' ועכ"מ סי' קנ"ו סק"א על האגודה ועי' בתשובת מק"ש מס' תקנ"א סעיף י' וע"ש פ"ז:

ועי' בפ"מ ח"ב סי' ד': רש"י ד"ה עד כמה על"א ר"ש"א מדלא תני עד כמה מצרכין. ואינו מוכרח דייל דאידי דתני לעיל מיני' נשים ועבדים וקטנים כו' ולהכי תני ל' הכי מוזמין ולהכי לא דייק ל' לקמן מ"ה סע"א מגופא דמתני' דיש חילוק בין להתיב לברכה ובלאמרי: חוס' ד"ה בקולו כו' ובל"א על"א רש"א ולכאורא י"ל איפכא מ"מ"ס הר"א דודאי קולו של הקב"ה הי' גבוה מאד וכמו שדרשו עה"כ בקול שדי בדרו וכמו שאר"ל שהי' קולו הולך מסוף העולם כו' ומ"מ הפסיל קולו שלא יתא גדול משל וזהו מתיב בסמוך חנה' ואם א"א כו'. ועי' לחי' פרק ד' מהת"ת הלכה ג'. ואולם בפ"א כ' בהיפך שהקב"ה הי' המחרגם בע' לשון ול"כ יעננו וא"ש בפשטות:

דף מג ע"א סה"ד האיל כו' ולכך נזה כו'

ע"א ח"ב ר"א סי' ו' ועי' מהיר"ו ח"א סי' ח' וסי' קל"א וקל"ב: גמ' אמאי האיל וכו' באחרונה. ולכאורא אכתי בנטיי היכי משכחה בבהמ"ז ואף ביומר מחמת הא חורין ומתחילין מהגדול וכלקמן מו"כ וז"ל כהו' לקמן מו"א ד"ה והלכתא וא"כ כיון דליכא דעדיף מיני' וכיבדו לבהמ"ז מוכן ג"כ למוגמר ואף בלא נט"ר ומיירי היכי שלא בירכו על היין באחרונה. וזה ניחא להרמב"ם בפ"ה דזה שמכר בהמ"ז מברך על המוגמר אבל לפרש"י במתני' הואיל ובירך איין. וז"ל דכוונת הגמ' דקשה דמשמע דקאי אמצרך ברכת היין בהא לפני בהמ"ז וע"כ דאפי' בדאיכא גדול מיני' מ"מ כיון דהתחיל בהדא עבדי ללידך ומשום דנט"ר בברכה היין תחלה ואכ"כ למה קאמר והוא מברך על המוגמר והא מדאחמיל במתני' בברכה היין שהוא קודם בהמ"ז ועל המוגמר שהוא לאחר בהמ"ז ובהמ"ז גופי' לא תני ואמאי יתא הגדול מברך בהמ"ז הרי הקטן תחמיל בברכות ולז"א הואיל ובנטיי מוזמן לברכה ולהכי בהמ"ז שייך לגדול שנטל ידיו שאינו מענין אכילה אבל ברכת המוגמר שייך למו שצריך על היין תחלה דהוא שייך למוזן. וכו"מ ג"כ לכאורא דהאי לעיל מ"ב ז' ד"ה ואע"פ ויש הספק דאי דגם הוא מברך מאי ג"מ בהפסק ובאמת בפרש"י תיקן שאינו מענין אכילה. או ד"ל דברכה היין בירך הגדול ובהמ"ז מברך

יע"ש. ועי' הר"י כיון דהבא הוא משנת חכמים ולא יליף מקראי כאיך. אך בירושלמי מביאר דהא דתיקף לנט"י ברכה קאי על נטילה ראשונה וללא כהו' ורש"י לעיל מב"א וא"כ מעיקרא ליהא קושיא. ועביח א"ח כסי' רע"א ובסי' קס"ו ורב לשיטתו דיש קידוש שלב"מ. ועי' ירו' שבת פ"א הי"ב רב נביב לידוי ר' חי"א ברי' למוגמר בעי למיתן ל' א"ל כבר התכלנו בסעודה יע"ש בק"ע שכבר נטל ידיו ואסור להפסיק בשהי' א"כ משום היסס הדעת. ועי' במ"א סי' קע"ט סק"ב ולפירושו הא משכחה חיקף להב נטילה משא"כ לפי' הבי' דאינו משום אוחן רק לענין בהמ"ז לקימ. ועתדא"פ כ"ד בברכות הן חיקף לשמים הלבי"ת חיקף לנט"י חיקף לת"ח ברכה. ולפי' ד הפוסקי' בהא דמוגמרי' דמיהת בעי ויס ברור שהוא הנך נוחא ג"כ קושיא השע"מ בפ"י"ט מפסוה"מ ה"ה ב"ה דרך אגב שהאר"ך הא דלא חשיב חיקף לאכילה שריפה ומתוך נמי קו' ההו' פסחים ב"א ד"ה ק"ל ביום תימא כו' כיון דאיסור אכילהו מתחיל משה"ש וא"כ למאי דידעין הא דביום לא משכחה חיקף לאכילה שריפה:

ע"ב ורב ששה עי' חו' לעיל מ"א ב' סה"ד הלכתא:

סה"ד ומיחו נראה כו' דמהתם אין ראי' דהיי שניו מקום וכמ"ס תהו' לקמן ד"ה בא להס כו'. א"ל נמלך אהז ערש"י. ועי' כתובות ס"א ידענא בי' בנתמני דלא הוי שמי חמר' ודוק: אבע"ל ב"ס ארישא. ובפי' הרע"ב מנואר דב"ס אסיפא ועי' ירו' דפשיט איבע"א ו. והרי"ף והרא"ש השמיטוה דאין ל"מ בהא לב"ה ובה"ב בב"ה כ"א ע"ב האי מדוכה כו'. ועפי' וז"ל וש"מ" ועבתי' לר"פ א"ד מ"ס. ולכאורא הא ע"כ דב"ס ארישא פליגי דל"כ ליתני על הפרפרת ומחילא הוי שמעינן מדל"ת רבותא טפי דאפי' סת אינו פוטר בפרפרת וע"כ דתני רש"א משום ב"ס. אך ז"א דאי תני סיפא לחוד לא הוי דייקין מיני' הא דבירך על הפת דהוי' דתני סיפא משום ב"ס. וכן יש לדקדק להיפך דע"כ אסיפא פליגי דל"כ ליתני רש"א לחוד וז"ל כתי' אכיל:

דף מג ע"א סה"ד האיל כו' ולכך נזה כו'

ע"א ח"ב ר"א סי' ו' ועי' מהיר"ו ח"א סי' ח' וסי' קל"א וקל"ב: גמ' אמאי האיל וכו' באחרונה. ולכאורא אכתי בנטיי היכי משכחה בבהמ"ז ואף ביומר מחמת הא חורין ומתחילין מהגדול וכלקמן מו"כ וז"ל כהו' לקמן מו"א ד"ה והלכתא וא"כ כיון דליכא דעדיף מיני' וכיבדו לבהמ"ז מוכן ג"כ למוגמר ואף בלא נט"ר ומיירי היכי שלא בירכו על היין באחרונה. וזה ניחא להרמב"ם בפ"ה דזה שמכר בהמ"ז מברך על המוגמר אבל לפרש"י במתני' הואיל ובירך איין. וז"ל דכוונת הגמ' דקשה דמשמע דקאי אמצרך ברכת היין בהא לפני בהמ"ז וע"כ דאפי' בדאיכא גדול מיני' מ"מ כיון דהתחיל בהדא עבדי ללידך ומשום דנט"ר בברכה היין תחלה ואכ"כ למה קאמר והוא מברך על המוגמר והא מדאחמיל במתני' בברכה היין שהוא קודם בהמ"ז ועל המוגמר שהוא לאחר בהמ"ז ובהמ"ז גופי' לא תני ואמאי יתא הגדול מברך בהמ"ז הרי הקטן תחמיל בברכות ולז"א הואיל ובנטיי מוזמן לברכה ולהכי בהמ"ז שייך לגדול שנטל ידיו שאינו מענין אכילה אבל ברכת המוגמר שייך למו שצריך על היין תחלה דהוא שייך למוזן. וכו"מ ג"כ לכאורא דהאי לעיל מ"ב ז' ד"ה ואע"פ ויש הספק דאי דגם הוא מברך מאי ג"מ בהפסק ובאמת בפרש"י תיקן שאינו מענין אכילה. או ד"ל דברכה היין בירך הגדול ובהמ"ז מברך

ע"ב משום פירותא. ועי' בעקרי דניס' מאו"ת

סי' ט' אודי מ"ז בש"ס הגינת ורדים שהשיב על גדול א' שהי' מוזן הוא וחתמו ובמו בדכה"ג ליכא משום פירותא דמה שהרי אין חיוכס שוק דלשה אינה

אינה מחוייבת אלא מספק וע' ברש"י ותו' ערויבין ג"א
 אבל שתי נשים אין מנטרפות לפי שאין הנשים אומרות
 בריה . ולא הבית דלפ"ז ומאי קאמר הכא משום פרישותא
 כולה דבלא"ה ליתיה' בהדדי שאינן יכולין לומר אשר
 הנחשת לאבותינו א"ו דאם רותים לחייב עליון דמ"מ
 מחוייבין בדבר הוי לעיניו להטריף לזיומן דלא גרע ונשים
 לחודיהו דמצי לחיובי וכן באנשים מימ לא גרע מה
 שאינן מחוייבין הנשים בברכת בריה כיון דבשאר ברכות
 מיויבן סוה . ומ"מ רש"י ותו' בערכין ז"ל רק לעיני חובה
 לגבי אנשים כיון דאשה בעצמה אינה אלא רשות אבל
 מ"מ אם ראו מוצני כשהיא . וגם י"ל דמירי היכי
 שהאשה אינה רשאי לזנון ולהוציא את האנשים כיון דאין
 היובם סוה וא"כ לא מהני שיברכו הם אבל מ"מ י"ל
 דמנטרפות לזיומן : רש"י ד"ה ואר"ו כו' אלא שא"כ זיומן
 ועצ"ל וז"ל דהאי אין צריך כמו לעיל טו"ב צריך ואין לו
 תקנה וע"ז גיטין דל"ה בה"ד אי מהימא הו"א צריך ואי
 לא אמר אתר וע' בחולין ג"א וע' ביבמות ע"ב"א וה"א
 צריך קתני . ועב"פ מצות הילנה פ"ג דבי"מ שרקקה תלפזן
 וא"כ לרוק דא"כ ל"ד אלא אפי' אי בעי לחזור ולרוק אין
 שומעין לה עמיח . ועל"כ כתיב צריך להפלה תה"ד כו'
 ולט"א צריך שתכלה כו' יעשה . וע' בקדושין ו"א בה"ד
 צריך לפרש וע"כ בתו' . ובה נחה ג"כ קוהמ"פ בזבחים
 ג"א אף צריך שיהיה כו' דמשמע לעיכובא ואכתי למא'ן
 סתמא כשר ומ"מ לתתלה עדיף שיכחוד כבירום לשם
 אשה זו כמו בזבחים לת"ק דר' יוסי והניחו בקושיא ולפ"ז
 י"ל דס"ל דצריך הוי נמי לעיכובא . ועמ"פ ברכות ל"ב
 ד"ה כל א"כ לברך . ואף דאינו רשאי לברך דהוי במצד
 על השקדים בת"מ . וע' יומא פנ"ב א"כ לעשר וע"כ
 בשו"ת מנ"י מהד"ק סוף פאה"מ מש"כ בישוב קושיא
 א"ז רש"י מש"כ ויש ליישב ולפ"ה"ל אין הכרח לדבריו
 ועטא"מ סו' רי"ט וצריך לאודווי באנפי עשרה דלשון
 זה משמע דוקא לתתלה בעי והב"י כי לאדרבא לשון זה
 משמע שיש עיכוב . וכ"ה ב"מ דתלמוד ערוך הוא בברכות
 ט"ו הקורא את שמו צריך שישימנו לאוזנו ופרש"י וכל צריך
 לתתלה משמע ועכ"כ ע"א"מ מש"כ ולמ"ל הוא
 מבוואר דכ"מ דקאמר צריך והוא לעיכובא . ועמ"פ
 פ"ד מכתובין וצריך כ"ה להקדוים לכל דבר שבקדושה
 וכהמ"ס דה"ד דהוא מדאורייתא אינו אלא בזמן הבית
 שמקריב קרבנות כמי"ס וקדשתו וכמ"ס הירו' דקודש כ"ן
 ללוי רק בזמן הדוכן ועמ"פ ר"א סק"ב ובסב"ד מש"כ .
 ועב"פ בסב"ט דעמ"פ דר"ג דאם ירצה לברך על התפלין
 בשבת מצד משום דמספק"ל אי שבת זמן תפלין הלכך
 דעביד כמי"ע וכו' . וכנה בברכת דוד ונהה לשון השאלמות
 סב"א דה"ה כמי"ס מחייב להרבי"י ס"א אהא דאמר
 או"כ דאורייתא ק"ש דרבנן . ומכאן משמע דכל ברכות
 דרבנן אי' מספק"ל אי אמרן א"כ לחזור ולאמרן ע"כ
 ומבואר דאי' ובי מצד מצד . ובאמת דלשון להקל שאמר
 בגמי' נשמע נמי דצריך לחזור ולברך עכ"ל . וזה תמוה
 דהא בכ"מ דקאמר א"כ דהוי לעיכובא וגם דכ"מ הספק
 להקל היינו שלא יברך ועשו"ת שבות יעקב שאו"ה סו'
 א' באורך . וגם תלשון דעביד כמי"ע י"ל שמי שירצה יוכל
 לסמוך כן וכשנשבעו מח"כ האי דייגא כו' וכתל"ע כו"א
 בחי' באורך . ועמ"פ לעיל יב"א ד"ה לא לאתווי כו'
 לתמורא . ותמוה דאין יהא רשאי להחמיר בטפק ברכות
 וכן העיר בגליון ע"כ מרע"א ועי' מ"א סו' ר"ט סק"ב ולא"ו
 רש"א פסחים קא"ב ד"ה להודיער ועצ"ל לקמן ס"א א'
 שמחלק בברכת שחיינו שבאה על שמחת הלז ויכול לברך
 מספק ועמ"פ פסחים ג"ב סע"ב ועב"פ בכללי הסוגיות
 ועפ"י ופ"ת פרי תבואה סו' ס"ו מש"כ בישוב קושיא
 באורך ועי' תו' לקמן כ"ה ד"ה ואימא וע"כ בר"א ועב"פ
 לקמן ס' ע"א מש"כ : תו' ד"ה לא סבר עלא"ז רש"א
 שהאריך דר"ו ידע ב"כ דר"י"א דאורח מצד רק דזה לא
 הוה כ"ה בשוין . ולפ"ד ז"ל הא דנקטו כשבע"ה מ"ס
 ואף דגם כשבע"ה מ"ס הגדול מצד מ"מ כשאין

בעה"ב מ"סב כיון שזמן כיון שזמן הכולל מ"סב כשבע"ה
 מ"סב כיון שזמן האורח מ"סב ובעה"ב בוצע בעין יפה
 ורק באחר גדול ממנו לא מהני רק טעמא כדי שיבצע
 ועי' במ"א סו' קס"ו ס"ק ל"ב סה"כ בע"א דלא שייך
 עין יפה כיון שאינו נותן לו פרוסה גדולה שיוספיה לכל
 הסעודה וע"כ . והוא דומה לכוון כן בפסח הגמ' כמבואר
 למעין בסוגיון . ואולם לקיים פשטות לשון התו' כשבע"ה
 מ"סב י"ל ככונתם דהא בעה"ב בוצע מירי אפי' בים
 גדול ממנו אלא דכ"מ גדול ממנו רשאי הבע"ה לכבדו
 שיבצע משא"כ בשוין דמירי כשנתן לאחר לברך משום
 שאינו רוצה לבצוע בעין יפה ולכדו ולכן אינו רשאי ב"כ
 לכבד לאחר וה"ה באורח כיון דטפי שייך לגבי לברך
 לבע"ה ולכן בשוין כשמצדו מוסיף כאלו אינו רוצה
 לברכו אבל כשבע"ה גדול ממנו י"ל שמכבדו משו"ס חסידותו
 למ"ז ב' ג' קס"ב עד הון כו' עי' פרש"י וב"ז אינו מובן
 לכאורה דל"כ הוליל שנים וארבעה דעכ"פ נברך חשיב
 בברכה בפ"ע . אך לפי ה"ה ה"ה ח"ס : עד היכן פרש"י
 שצריכין לזמן כו' ועברש"י שבר"ק מביא ב' הפי' כמו
 שפ"ו בש"ס וב' לא יאמרן ואמ"ן כו' וי"מ לענין
 הפסקה כפי' התו' וא"כ לפי' קמא לר"ש שנים אין אומרים
 ברכת הון וגם ברש"י ע"כ ד"ה חזר לראש וד"ה למקום
 שפ"ו תמורם כמ"ס התוס' ודלא כמו שהבין הב"מ וע"ז
 בסו' ר' : ע"כ תו' ד"ה לסיני כשה"ד דהיינו למר דהו"ו
 ולמר מנצרך ובגליון הס"ס מרע"א הגי' ולמר מודה
 לך וכן הגי' א"ו רש"י יעשה . ובאמת לא ידעתי למה
 הוצרך כלל להבי' זו דכיון דה"ד חזר לראש היינו למד
 מ"ד וא"כ יחא לפי' קמא דמוסף ברכה קאמר והא
 דחזר לראש היינו מהו :

דף מ"ז ע"א שנים ממוינין כו' . וכה"ג בסוף
 דא"ר . ועי' בתר"ו ובמעו"ט וע'
 ט"ז אר"ס ק"ע סק"ו שמי"ב קושיא הבי"ח דהכא אמר ה"ו
 גרבין ושפיר משכחת בט"ו מהגדול וכדלעיל בסו' קס"ו
 סו"ז דבוצע פושט דיוו תתלה ואם באו לחלוק כבוד רשאי
 וכו' דש"ה דיש לנט"ר ב"כ מעלה וקיינו שיוכל להקדיה
 בשוין אחר הגדול כיון שבא ברשותו יעשה . אך י"ל דודאי
 לא מהני נט"ר ומ"מ בוצע הוא ואף שיש גדול ממנו דמירי
 שהוא בעה"ב וכמ"ס בסו"ק ל"ז ולכן יוכל לחלוק בגדול
 ממנו שמגיע אליו מצד חסידותו . אבל הנה מירי בכנס
 ב"א שיבדו לכולל דבעה"ב ה' בוצע תתלה בלא"ה
 וממילא פושט ידו תתלה וכיון דמירי בגדול ממנו טוב
 לא מהני נט"ר . ומזה יהי' מוכרח כפי' ה"ה ס"א ה"ה
 דלפי' השני דמירי שהוא נט"ר ב"כ א"כ למה הוצרך
 לומר אם בא לחלוק כבוד לגדול ממנו כיון דהגדול יוכל
 לחלוק כבוד ואפי' לקטן וא"כ הו"ל מני שהגדול חלק לו
 כבוד דיוכל השני לחלוק כבוד גם לקטן ממנו ואין סברא
 כלל לרחוק דכיון שבא מצד הגדול אין לו רשות לחלוק
 לאחר כבוד למו שהגיע מצד מעלתו דמי"ס דכיון דרשאי
 לחלוק לאחר א"כ בודאי רשאי לחלוק לקטן כמו הגדול
 בעצמו ועי' ירו' פ"ח דברכות דאר"ז לרי' אבהו מכיס ר'
 לרב הו"א דאמר הפוקח הוא מותסי . וקאמר מתני' פליגי
 ע"ה דתני סדר גט"ו עד ה' התחילין מן הגדול כו'
 לאחר המזון מהמצדן אין תימר הוא הפוקח הוא המותסי
 כבר מתוקן הוא אר"ז תיפטר כו' יעשה : ע"כ הנה
 ראית עי' תוס' ערויבין לא"ב דוק : מחויר"ש ע' סק"י
 תוס' מגילה כ"ה : גמ' והשליו למנין . ומזה כ"ל לפשוט
 מה שכתפק בש"ת ח"כ סו' ג"ב באותה שאמר רבא
 דבא גברא אי מותר לצרפו לכדן שבקדושה ועי' בעקרי
 הד"ט פאה"מ סו' ד' סע"ו וז"ל מדלא ברא גברא להשלים
 עי' סנהדרין סח"א דוק . וכעת ב"ד לדין סו' כן יומאי
 וראיתי שהרגיש בזה ולא זכה מהא דכנסהדרין שסותר
 דכריו : ואינו מגדלם לת"ת . ומזה כ"ל הא דנקיט ר'
 יומאן בב"מ פה"א וכל השלמה את בן ע"ה תורה כו' משום
 דמי שאינו מלמד את בנו תורה כו' כיון דהוא קודם ללמדו
 לכל אדם ולהכי נקיט אורחא דמלתא ב"בן ע"ה : מח"א
 דכתיב

דקתי סלסלי • ובידועי דמכלתון מפורש כהוב כבן
 כורא ועי' בירו' קור פ"ה הג"ב ועי' לא"ר רש"א ועי' חו'
 ז"כ ז"ב ועי' השוכת גאוני קדמוני' סי' ע"ח מש"כ:
 ע"כ א"ב דיעבד • וכה"ל: בע"א ו"ב יע"ש: אבל בהמ"ז
 מנדלו עי' לעיל מה"א: מ"זוה וז מורה עי' לעיל ה"א:
 מטי"א והארי"ח חדה זימנא • והמ"ל לאשמעין דהטוב
 ומטי"ב דרבנן ולכן בעי מלכות ועי' חמי' הרשב"א: ע"כ
 לפני הכירה עי' רשי"א ועי' יומא ב"א מאי בירא ארי"ח
 כו' ועי' מויו"ט פ"ג דפרה וברמב"ם פ"ו ממע"ק ה"ו
 ועי' בירו' ס' כו"ד זולין ר"ל"א כל הר הבית קרוי בירה
 כו' והארכתי זמ"א: תוסי' ד"ה ר"מ סבר כו' על"א:
 רשי"א • ובידועי כאן ובפסחים מפורש יתחלקו הי' מיני'
 מהפכין וע"ש עוד איוה שונים: ג' ע"א דל"י גובר עי'
 רשי"א העניה כו"א ומגילה כ"א ע"ב ועי' רשי"א ערוזין
 ס"א"ב: פתיה כו' וכה"ג בזמ"ג י"ג ב' • תוס' ד"ה כמאן
 ועי' ש"א בשמ"ס ראש ס' קל"ח ועב"ד ר"ר פ"ט • ומש"כ
 הקאס' ממסכת סופרים עי' ביה עו"ב בהא דר"ר ה"י
 כנ"א כו' • רשי"א ד"ה שיכרא סיכנה בזמ"ו וע' השוכת
 גאוני קדמוני' סי' י"ח סימיכה זמ"ו ז"ו ושל שטר
 סימיכה כפ"ה כו' • ג"א ח' לינוקא כו' וכה"ג בזמ"ג
 ג"א יע"ש:

רפ"ה רשי"א דיה כ"ה ש"א כו' מי שאין לו כו' •

וער"ב"ר ספ"ס מה"ס הי"ב
 ובה"מ • והנה בש"ח שא"ג"א סי' ז' ורס"י ל"א כתב
 לכוניה דאין קדימה למ"זוה לאורייתא נגד דרבנן דהא
 קה"י לאורייתא ואפי"ה ברכת היין דהו' דרבנן לדעת
 הרמב"ם קידמה לקה"י יע"ש ובק"א באורך • ומיהו יש
 להבין מאי קאמר שהיין גורם כיון דאפי"ה אם אין לו
 שום יין או פה נר"ך לקדש נה"ת וע"כ דמירי בזמ"ג
 שכבר קה"י בתפלה וכמ"ס סי' ע"א דמלאורייתא יוצא
 י"ח קה"י בתפלה ואפי"ה לק"ה קוה"א • וזוה מסולק קוה"א
 הרשי"א שבו"ב זל"ל"א דאכתי כשהקדים לקדש זמ"ו
 ליכא הך טעמא שכבר קה"י • וז"ל דאי ביו"א כמ"ס
 הקידוש יש לו מעלת מקודש וליכא טעמא דב"ה ואי שקיבל
 עליו בתפלה ע"י תוספת שבת אפי"ה קה"י מיד ע"י
 מה שקיבל עליו כיון כשמקדס אפי"ה על היין הרי אין היין
 גורם דקדושה כו' שכבר קודש וכ"מ מדרש"י וכבר קה"י
 משקיבל כו' והיינו דהך קודש זמ"ו מ"מ משקיבל עליו
 בתפלה הרי קודש היום ע"י תוספת שבת וענת"ל לעיל
 כו' בתפלה שיש בע"ש • ומה שהקשה עוד הנ"ל"ה דהא
 בלא"ה בעי פת מנ' היום דכתיב' • יש לפקק ג"כ דרשי"א
 הוא ב"ה בשביל מיו"ב קה"י דה"ל דה"ל היום מתקדש
 מעצמו מ"מ היום גורם חיוב קדש והך קודש לאכול
 הפה בלא הב' סעודות מ"מ יש להקדים קה"י כיון דקדושת
 היום ב"ה מתקדש וכמ"ס רשי"א כו"ס או לא ב"ה אלא בשביל
 שבת לקידוש והיינו דגם כפ"ה הוא בשביל קה"י והיינו
 הוא הגורם ובטיק קושיהו דתיקשי נמי לב"ס י"ל דאי
 לאו דקדושה ב"ה הרי טעמי' ה"א לפרש בד"ש דהתויהו
 חד טעמא הוא דקאמר שהיום גורם ליין כו' והרי גם
 בלא קידוש מ"מ ה"א אפשר להביא יין קודש אכילה שהיו
 ונהגין כן וכדלעיל מנ"א ולהכי הור"ך לחוק הטעם שהרי
 כבר קה"י שהרי אסור לטעום קודש שיקדש על היום
 ואפי"ה שפיר דהיום גורם אכל השאה מוכרח לומר דתרי
 טעמי' נינהו וה"ל שכבר קה"י היינו טעמו שקודש ליין
 ולהכי מפרש שפיר ופשוט ואין להאריך: במרכיבי דני
 נעילה כו' ע"ש אוטל סה הכלי • אבל בפרש"י על הרי"ף
 מובאר שהס' נעלה לפי שיחא מוקנת לשער זו כלי
 רביעית ליטול ידיו:

לקונו להאי חששא • ואפי"ה י"ל הכי כסדרת התו'
 דודאי לב"ס דאסור להשתמש בשולחן שני ולכן מניחה
 על השולחן דהו' אין לחוש אבל לבי' דאכתי נשאר הך
 חששא ואפי"ה היכי דליכא למיעבד תקנתא לטומאת ידים
 דהא גם על השולחן איכא הך חששא הכ"ל ליכא למיקוני
 לטומאת אוכלין ומי' משום דהאי חששא עדיפא טפי ולכן
 חששו למיעבד תקנתא אבל לטומאת ידים לא חששו משום
 דקיל טפי כ"ל לכאורא: אבל כמ"י לב"ס • י"ל לפ"מ
 שהקשה אפי"ה רשי"א דאכתי אמאי לא מכבדין ואפי"ה
 נוטלין וכדפריך לעיל מאי שאל לגבי מפה • ולכאורה
 י"ל דודאי התם פריך לבי' מ"ס דמיישת טפי לאסור ה"א
 מזהבא משא"כ הכא ד"ל דכאמת לא עליג כלל אב"ש
 רק כהא דמוחר להשתמש ולכן וכל ג"כ ליטול ואפי"ה
 לכבד • וגם ד"ל דנ"מ שמעבד הברכה שוכל לאכול בלא
 ברכה כמו לענין שמו ב"מ כ"מ יע"ש בפרש"י וכדבעי
 למימר נמי לקמן בצורה לבי' • ומה שהרמ"ו שם החו'
 לומר דלשון קרא עדיף משום דהתם קאמר להס"ד כי
 פליגי בצורה ולא מסתבר להו דפליגי לענין דיעבד •
 ומש"כ התו' בד"ה כבולוה ללא חשבי משום דהתם גם
 ב"ה מודים לב"ס י"ל דהכא מ"מ פליגי אי מותר להשתמש
 בשמש ע"ה • וזוה מובאר ה"ד אבל נטוי לב"ס כו' דלבי"ש
 דוקא מכבדין ואפי"ה נוטלין אבל כהא לא פליגי ב"ה רק
 בהא דס"ל כ"כ דה"ה נוטלין ואפי"ה מכבדין • וכעת ראיתי
 בשו"ת זכרון יוסף איו"ח סי' י"ב שגם הוא נשאל בזכות
 הגמ' וע"ש בשו"ת אלו' מש"ס: בשלמא נר שלא שבת.
 וא"ל דכי ברע מאור של מ' שמכבדין עליו והרי הא"י
 אינו מ"זוה על שביקתו ד"ל דש"ה בנר של מ' שהרי
 הישראל בעצמו ה"י רשאי להדליק לנורך מ"זוה וכן בעשיית
 שהיקה דולקת והולכת זמ"ו • משא"כ הכא כיון שהישראל
 בעצמו לא ה"י רשאי להדליק לא מיקרי אור ששדה ופשוט:
ג"א • מיעוט לומר כו' • עשו"ת עמק הלכה מ"ד סי'
 כ"א ועב"ה לריש יבמות מ"ש: ע"כ ד"ל"א
 פרש"י שבת קמ"א ועי' נדה סכ"ד ורש"י ב"ק ק"ט א'
 ועיר"ו שבת פ"ב ה"א אידא שמשא שאל לר' אחי' בגין
 דאנא זבב פתילתא מן מולא כו': להודיעך כמן בד"ש:
 ול"ל דקוטעא הכי כיון דקמ"ל בהא כוות"ה מ"מ כיון
 דבב"ה כחא דהתירא הוא ולפליג בתרומה ובבב"ה ז' ע"ב
 אלו מים אמרוני • וזמולין קה"א דריש ר"א בן ערף
 מקרא זה • ומ"ס התו' והרא"ש דאין מלה סדומית בזינו
 עב"י סי' קפ"א בשם הרמב"ם דמ"מ יש לומר מפני מלה
 אחר שבענו כן ועב"ס עליית אלו' שהביא פי' מדש
 שמשל סדומית טעמו מוערב בכל חלקי המלה יע"ש:
רפ"ו • הרואה מקום שנעקר כו' • ובגמ' כה"ב • רפתקא דמחוזא
 בשני לבב"ד • וע' בישועות יעקב א"ח סר"ל"א
 כנגד כו': טרקסין ערש"י ז"ב ג"א • פתקא דערבות •
 עפי"ג דתענית ובמ"ק עו"ב ובבב"ה כה"ב • רפתקא דמחוזא
 עי' שבת קכ"ד • ע"ב וי"א אף ת"ח בלילה ע' חולין
 לא"ב דילוף מקרא ועמ' • פסחים ד"ה שנאמר
 ותמהני לכאורה דרשי"א סי' בחולין בדיה אל' יצא כו'
 וכשי"כ יחידו ועוד דבזמ"ו לא היו שני נערוי: נה"א פניך
 דומים כו' • ועיר"ו פ' ע"פ חדא מן חלת או שתי חמר
 או מ"זוה בריבית או מבר"מ וז"ל אולפנא שכיס בי
 וכתיב חמתא אדם האיר טניו • ועיר"ו שקלו"ס פ"ב ה"ב
 וכן ביר"ו דשבת פ"ח הא' ועי' פס"ר פ"ד ועי' נדרים
 מ"ב • אלא ארי"ח ובעי' ליכא אלא: ע"כ לאדם טוב
 אין מרחין חלוט טוב • ולכאורה קשה מיוסף וא"ל דברמו
 הראו לו דא"כ מאי פריך מדוד דלא ראה חלוט טוב דהו'
 ברמו וי"ל • ובאור בענין ומשום דמלמא שבת מדווקא
 מסתייע ערש"י דכשהו' זכר את החלוט אינו עוזר לו
 רק אהוה חדוה שבת לו ע"ל ידו ועי"ש ב"ח א"ח רשי"א
 ולכן לגבי הרשע שה' לו לפסמים מחשבה טובה מקבל ג"כ
 שכו' מ"מ במחשבה והנדיק שה' לו לפעמים מחשבה
 רעה מקבל ג"כ עושהו במחשבה • וז"ל דה"ד לעיל דחלוט
 טיב נר"ך רחמים היינו שלא יודע לו: תו' ד"ה סוקרי

מסמכת בטובי דרבנן ללא דעי' העיס וכל"ש רש"י בשם
 הערוך אך למ"ד מאי נימ' כו' ועי' דה' סוכר דחולין
 ורק לדרבא נימא לאוקמי גם בדאורייתא דחולין וכל"ש
 ועי' ע"כ' נחלת יעקב בחדושו לטובה דל"ה בהגהות וע'
 פסחים מ"ג ב' אות ד' בהגה וע' דת"א ע"א דת"א דכשהאיסור
 חידוש או אמרין כמו דהתירא עדין וע' רש"י ב"ב ל' ז'
 א"ל"ה להודיען כמן דרבנן לא אנט"ך כו"י

דף ס"א א' רש"י ד"ה ע"ה וע' לעיל מ"ב
 ואפי' קר"ה ושנ"ה כו"י
 ללא כתיב בה ויז' ע' ב"ק י"ט קרן לאו צרי' תקיף :
 ס"ב א' כדו שלח יתרחק . וע' כ"מ ובהג"מ וע' ח"ח
 ס' ג' ס"ה בהג"ה ומ"א סק"ט ומש"כ סס
 המ"א בסק"ה דמיי"ה ג"כ סק"ט שמוכח וליהא לפנינו .
 ומש"כ ואפי' איטר כו' ע' מ"א ס' תר"א סק"ג וע'
 כו"א ס' ס' ר"מ כשם הוהר והוא מפורש בגיטין ע'
 ובמסכת כלה . וי"ל ג"כ דק"ס אפי' לירדן דכ"ה שלנו
 בעיר ובתו' מביה ג"ה וכע"פ ק"י"ב שלא תעבורו בישומו
 ש"ע . וזה דעת המושבים שאינם מניין בתוכינו מאחר
 שבכ"מ הוא מקום ישוב ג"ה וע"ש בגיטין וזה הביא
 בשם הוהר דבבב"ס מ"מ איכא למיחש מאוס ר"ר ולכן
 לא דקדק בג"כ להביא שיש בה שיעור מיל וע' תו"י ומ"א
 ע"ז ב' ד"ה אסור לטמא את הטמא וע' וירושלמי ספ"ה
 הרוממות וספ"ק דחגיגה ופ"ד דסנהדרין ה"ה וע"ש דהכי
 פ"י דאם ידע בודאי שמוטר אסור לאסור אבל אם הוא
 לו ספק לא מביעה דאורייתא מחמירין אלא אפי' בספק
 דרבנן אם הוא חסרון ידיעה לא סייך ספק כלל וזכ"ר
 להחמיר וכמבואר ביו"ד ומסק"ה א"ה להחיר ע"כ כחא
 דהחירא עדין דמסקתה יש לו רח"ל בנורה להחיר . וכן
 משמע גם ברש"י נחובות ו"א ד"ה ומ"א איכא הוראה לאיסור
 וע' תו' קדושין א' ד"ה לא ולא"ה רש"א מש"כ ואכמ"ל
 בפרט זה ועש"ך יוד' רמ"ב בכללי הוראה אות ט' אסור
 לאסור המותר שמו' הנגבל אחר מאה דברים וע"י נוב"י
 מ"ה חאהע"י ס' קל"ז וע"י רמ"ב פ"ב ממונים סוף
 הלכה ב' לענין ו"מ אפי' אם אחר ק' דברים בא לדבר
 שזונו כרת ושגבחו טמאת חייב כו' . וגם י"ל בפשטות
 דהא דאסור לטמא כו' יש ל"מ לענין קדושי אשה וכן שובל
 לבא לירי קילקול בשתי קדירות וכי"ד בבימי ק"א .
 וע' באחרונים דהיינו דהוא משום גזירה אין לחוש לתומא
 על זר חרוק לתלות ובימינו ל"ה דחומרא לירי קולא ללא
 שכיח לא אמרין וע' בשמ"ר ח"א ס' ל"ט וע"י ש"ח
 בית יעקב ס"ד לכתוב ג"כ מה"ט באומר על מותר אסור
 שיש להעבירו כיון דש"פ נ"מ לענין קדושי והסמ"כ כ' ד"מ
 לענין שתי קדירות וע' לקמן סיב ב' בשלמא הוא מותר
 וכו' . וע"י תו' סנהדרין ג"ה ד"ה ב"ה שבעה דאמאי
 בטיהר את הטמא מה שעשה עשויו ולפ"י י"ל ב"ה דמסקת
 בשני סאין של תרומה וא' של תמאה וא' של סהורה דתלין
 וא"כ כ"מ כשהורה על סאה של טהורה שגפלה לתוך של
 טהורה וטמאה ללא סייך חולין ולכן מה שעשה עשויו . ואף
 לתאי דמשי כאן בשאינו מומחה ע"י רש"י מ"מ זכ"ר
 לשלם דמי יומר טהורה עכשיו כדון ובה"ה הוא דטעה . אך
 לפ"י בדאורייתא לא סייך לומר שאני אומר וגם דלא"הך
 אוקימתא תחלק בין טעות דנו"כ ביד ובין טעות דסק"ד
 וכי בשכיל הכי ברע הדין דאין מחזירין וכלא"ה אין
 לאוקמי הך ב"ה דטיהר את הטמא לענין שתי קדירות
 וע"כ הא דמ"מ את הטמא לא מייירי דכ"ה ל"כ
 למה יהי' מה שעשה עשויו וגם דכיון דאכתי לא ידע דעירבן
 עס פירוחין וה"ה נמי בנפל לשתי קופות . וע"ע
 בשו"ט שמ"ר חו"ד ס"ו ל"ו . וכלא"ה הא משכחת ג"כ
 כ"מ ב"ה לענין קדושי וע"ע במנחה אהרן עה"ה סנהדרין
 פ"ז ספ"ה וע' בדרוש לזיון דרוש ל' מש"ש תלמות
 פלוגתא דר"מ דחייש למעוטא בענין ספד"א ויש' להעיר
 בשטת מההרי"ט דתליא ב"ה דחסיכה מז' חסיכות
 ועש"כ ובהג"ה מנ"ה החסדר מה שבעיר מדתתו' . ועמו'
 שכת' יג"כ ד"ה הכה' רוי"ר בשא"בין דת"ל דהו' טכ"י והא'

א"י מוצך מספק הוי לחומרא וכו' וע"כ . וע' ברכות
 כ"א טכ"ב והאי דקמיסלני בוז להודיעך כמן דרבנן כו'
 ואף דר"י הוי דהתירא משום דהו' רק מוצרי קבלה
 מתקנה עורא וכל"ה תיקשי וליסלני בתריוהי וכריש ב"ה
 יעו"ש . ועת"ה ערונין כ"ג סע"א ב"ה דר"ה דאמר
 עומד אדם על המוקצה דאע"ג דאסקא במלתא אחרתא
 קאמר ר"ה ועוד משום דכחא דהתירא עדיף והוי
 דאחרין הכי גם דרבנן . אך מזה אין הכרס ד"ל ג"כ
 כסברת הג"ס דכיון דמוקצה חמור כעין דאורייתא
 דאוליג גם בספיקו להקל וא"ש . ועמ"ק כ"י ע"ב תו'
 ד"ה להודיעך וא"ה וליחני שלא ילאו כו' כחא דהתירא
 עדיף והס' לגבי מלכת חוסימ דהוא מדרבנן . וע' תו'
 חגיגה יח"א ד"ה חשימ אסור בעשיית מלכתא דאף דהוא
 מדרבנן מ"מ הו' כעין דאורייתא לפי שיש לו סמך מה"ס
 וא"כ ניחא ג"כ קושיא זו דהתו' לסיטתו' וכל"ל . וע"ע
 ברש"י שבת קמ"ב ד"ה וכן"ה כו' ולהודיעך כו' יע"ש .
 וע' דידים פ"ג מ"ג ע"ל דלביא רח"ל סאתה מהמיר
 והס' הוי דרבנן . ואולם הול"מ כתב שידים קילי יותר
 משאר מילי דרבנן ואין ללמוד מהס' וע' נוב"י מ"מ חו"ד
 ס' ס"ג . ומלמתי ככ' נר תמיד לבריות י"ע א' בתו'
 ד"ה אוקימת יע"ש ב"ה בירוי כשם שאסור לטהר את
 הטמא כך אסור לטמא את הטמא וע' וירושלמי ספ"ה
 הרוממות וספ"ק דחגיגה ופ"ד דסנהדרין ה"ה וע"ש דהכי
 פ"י דאם ידע בודאי שמוטר אסור לאסור אבל אם הוא
 לו ספק לא מביעה דאורייתא מחמירין אלא אפי' בספק
 דרבנן אם הוא חסרון ידיעה לא סייך ספק כלל וזכ"ר
 להחמיר וכמבואר ביו"ד ומסק"ה א"ה להחיר ע"כ כחא
 דהחירא עדין דמסקתה יש לו רח"ל בנורה להחיר . וכן
 משמע גם ברש"י נחובות ו"א ד"ה ומ"א איכא הוראה לאיסור
 וע' תו' קדושין א' ד"ה לא ולא"ה רש"א מש"כ ואכמ"ל
 בפרט זה ועש"ך יוד' רמ"ב בכללי הוראה אות ט' אסור
 לאסור המותר שמו' הנגבל אחר מאה דברים וע"י נוב"י
 מ"ה חאהע"י ס' קל"ז וע"י רמ"ב פ"ב ממונים סוף
 הלכה ב' לענין ו"מ אפי' אם אחר ק' דברים בא לדבר
 שזונו כרת ושגבחו טמאת חייב כו' . וגם י"ל בפשטות
 דהא דאסור לטמא כו' יש ל"מ לענין קדושי אשה וכן שובל
 לבא לירי קילקול בשתי קדירות וכי"ד בבימי ק"א .
 וע' באחרונים דהיינו דהוא משום גזירה אין לחוש לתומא
 על זר חרוק לתלות ובימינו ל"ה דחומרא לירי קולא ללא
 שכיח לא אמרין וע' בשמ"ר ח"א ס' ל"ט וע"י ש"ח
 בית יעקב ס"ד לכתוב ג"כ מה"ט באומר על מותר אסור
 שיש להעבירו כיון דש"פ נ"מ לענין קדושי והסמ"כ כ' ד"מ
 לענין שתי קדירות וע' לקמן סיב ב' בשלמא הוא מותר
 וכו' . וע"י תו' סנהדרין ג"ה ד"ה ב"ה שבעה דאמאי
 בטיהר את הטמא מה שעשה עשויו ולפ"י י"ל ב"ה דמסקת
 בשני סאין של תרומה וא' של תמאה וא' של סהורה דתלין
 וא"כ כ"מ כשהורה על סאה של טהורה שגפלה לתוך של
 טהורה וטמאה ללא סייך חולין ולכן מה שעשה עשויו . ואף
 לתאי דמשי כאן בשאינו מומחה ע"י רש"י מ"מ זכ"ר
 לשלם דמי יומר טהורה עכשיו כדון ובה"ה הוא דטעה . אך
 לפ"י בדאורייתא לא סייך לומר שאני אומר וגם דלא"הך
 אוקימתא תחלק בין טעות דנו"כ ביד ובין טעות דסק"ד
 וכי בשכיל הכי ברע הדין דאין מחזירין וכלא"ה אין
 לאוקמי הך ב"ה דטיהר את הטמא לענין שתי קדירות
 וע"כ הא דמ"מ את הטמא לא מייירי דכ"ה ל"כ
 למה יהי' מה שעשה עשויו וגם דכיון דאכתי לא ידע דעירבן
 עס פירוחין וה"ה נמי בנפל לשתי קופות . וע"ע
 בשו"ט שמ"ר חו"ד ס"ו ל"ו . וכלא"ה הא משכחת ג"כ
 כ"מ ב"ה לענין קדושי וע"ע במנחה אהרן עה"ה סנהדרין
 פ"ז ספ"ה וע' בדרוש לזיון דרוש ל' מש"ש תלמות
 פלוגתא דר"מ דחייש למעוטא בענין ספד"א ויש' להעיר
 בשטת מההרי"ט דתליא ב"ה דחסיכה מז' חסיכות
 ועש"כ ובהג"ה מנ"ה החסדר מה שבעיר מדתתו' . ועמו'
 שכת' יג"כ ד"ה הכה' רוי"ר בשא"בין דת"ל דהו' טכ"י והא'

תו' ד"ה רבא כו' עד אחר אב"י ולא ידעתי דהא
 התם בכתובות מפורש שמייטה בזה של רב
 מסדא לאחר מיתת אב"י מדברשה את חומה דביתא
 דאב"י לאחר פטירתו מהעיר יעו"ש : גם שקוסר תפילין
 ותמוה דאיכ' שזאל חשיבא עפי' וזכ"ר ספ"ז ליתא .
 וי"ל דהתם אינו מתייבא אלא על הדוע אבל הכא קוש'
 על יד ימין דהיינו על כ"כ בהגהות מוה"ל"מ על
 או"ח : כשם שפירעין וכו' והרמב"ן וטו"ד ס' שד"מ
 סוף ס"ה וע"ש ב"ז דמקלתו מוסיפין שחושב לפעמים
 מחשבה טובה . וכל שזכו שז"ל בשבת קל"ב מהספירו
 ש"ה ניכר אן כן עה"כ הוא כ"ה דמתמו' ל"י ולא אחיס .
 ולכאורה הא לפעמים הרשעים עלבין על מיתת רשע .
 וכמשיכ' התו' ב"ק ספ"ק באמאב ורק דמייירי היכי
 דהמועין מתעוררין להספירו . ואמרינן כשם שפירעין
 כו' לכן לפעמים כשמחמס' אותם עפי' מ"מ אין מתעוררין

מלתא לשמנו כמו בריה ור"א בסנהדרין יד' ובשואל
 בסיו דבימי ומ"מ רגיל בירו' להוכירו ר' שמואל ז"ל
 שהמיקו לגדול ממנו כחולין נה' (וע' ברכות יח"ב
 וחולין קיא' ב' וקדושין מ"ד ובמו' עב"א וע' ירו' ב"ק
 ס"ק ואבא מודה מאן הוא רב או לאבא בר אבובא אר"ח
 נעשה העיקר טפילה ומשמע מזה דהוא בכלל מכריע
 דכרוי גם שלא בפניו) אך למתבונן בכמה מקומות בירו'
 שהזכר שמואל בר אבא שהיי אחרון בירו' שכן פיג
 ה"ז שמואל בר אבא קומי ר' יסא ופ"ט ה"ז ר' שמואל
 מחס ר' זעירא ושביעית רפ"ז ר' שמואל בש"ר אבא
 וכה"ג בריס תרומה ובערוכין ט' ב' רב ששק לרב
 שמואל בר אבא וע' בפתיחה ע"ד בניי הירו' ובמי'
 ליבמות מו' ב' וכן רב שמואל בר רב יצחק ובכ"מ
 הווכר בר יצחק וע' זבחים קיד' ב' וכה"ג בירו' פסחים
 פ"ק סוף ה"ב ובריו' מלה פ"א הי"א וע' ירו' יומא פיג
 ה"ז וע' ירו' נזיר פ"ו ה"א ר' ובכ"מק לאין מספר וכן ר'
 חייל בר רב בע"ג מט' ב' ובכ"מק ואף דלא הווכר
 בסמיכות ריה פ"ג סוף רב וביבמות ע"ד אי ובכ"מק ר"ח
 בר רב מרספי ובתענית ט' ב' ובכ"מק רב שמי בר
 אשי לריפ' ובערוכין ב' ב' ר"ס בר רב אשי לריפ' ומנחם
 כ"ג א' ר' יהודה ברי' דרי חיילא וע' שבת יז"א כ' ע"ב
 וערוכין מד' ב' ופסחים מב' א' ויומא ט' ב' וסוכה
 מט' ב' ומגילה ו' אי ויבמות זב' א' קיט' ב' כבוד
 יב' גיטין כה' א' ב"ב סו' א' ע"ב ס' ע"ב זבחים קי'
 ב' מנחות ט' כ"ל א' קיב' דנה ע"א א' חולין קמ' ע"א
 וכימ' וסוטה ה' א' וכן בירו' לאין מספר שהזכר זעירא
 בלא קמיכות . (אך בשבת קה"א א' וע"ב וקל' ע"ב
 בינה ז' ב' זבחים יד' ב' כה' ב' ופסחים דה"ר
 קדמון וע' במבא פדר"א לרד"ל אות יט' וע' סנהדרין
 פח' א' ובק"ט מי שאחזו ס"י יד' וע"ב לו' ב' בחו'
 וע' חולין ע"א ומה ישמעאל אומר ואף דהקס י"ל
 כמ"ס המפי שזה ה"ל לאחר שלמד ממנו הדרש וע' שנת
 קמ"א א' רבא בר רבן א"חכ"כ בריה"א וע' כ"ס א'
 רבא בר הונא וערש"י ע"ב ד"ה רבנן וע' בכריכות כה'
 רב תהליפא אבוב דר"ה בר תהליפא וביומא ו' ב' וע'
 בזבחים ע' בריה בר נתן ופסחים פ"ז ורש"י וע' ב"ק
 פג' ב' ר"ד בר יהודה ובא"ר פ"ב ר"ד בר יהודה אומר
 לעולם ה"י כו' (וע' ברכות ז' ב' ר"ד בר' מתון וכה"ג
 ביומא ל' ע"ב זבחים זט' א' ר' יוסטאי ברי' מתון
 והוא מרב מתא או ממני' וברכות כ' ע"א מה שמך
 מתון וכ"כ בכמה שמות משופטים כמו נהוראי אחתי'
 דר"י נשיא בירו' ברכות רפ"ב ואולי דל"ל בר מתון כמו
 אבא ז"מ ושמואל בה מרתא וע' רש"י ברכות ט"ז א'
 ד"ה יצחק שמואל והו' בי"מ ע"ב ב' ו' סו' דנה מט'
 סע"ב וכתובות פו' א' בן אחא מריס וכו"ג) :

וראתי כפ"י לברכות ח"א בה"ד ח"ל רבא לפרס
 ב"פ לימא לן מר דלאו היינו פרס ב"פ שה"ל
 עשרה ביים דהכא משמע דה"י תלמידו של רב סדא
 שה"י רבי' דרבא וריס גוסי' הוי תלמידו דרבא וכן
 מה"ד רבא לימא לן מר משמע דה"י ר"פ גדול ממנו
 וע"כ דקרי פרס ב"פ הוי ע"כד ולא הזכיר הסוגיא
 דתענית כ' ע"ב דא"ל רבא לימא לן מר כ' דעביד ר"ה
 ובאמת כבר הוכחתי במי' לכתובות כ"כ בכמה ראיות דקרי
 סס רבא הוי וע' ברכות נג' ב' אומר רבא כו' אלף
 אמר רב יובב וגם לא זכר ליהוה ב"ב ר"ל ושבוט
 לדי' דהרב קורא לתלמידיו רבתימו וכס"ג מר וע"מו
 ערוכין ה"א ד"ה והאמר וע' כתובות כ' ע"ב יקיב ר"י
 קמי' דר"המנ כו' א"ל מר דגברא רבא כו' וערש"י
 מ"ק עו"ב בה"ד מ"ט עביד מר דגריס מ"ט עבדות
 וכן לקמן לישרי לו מר וע' ברכות כו"ב ולא קאמר
 מי בדילמר וע"מו נדה י"ב ד"ה מא' לאו ובהההה ריי"ב
 וע"מו נדה ל"ב וע"ירו פ"ג דסקלים ה"א זאת אומרת
 כן עואי חכר ותלמיד ה"י דר"ע כו' שמע לה מן הדא
 אלא שנתא לחלוק עלינו את השוין אית ובה"ד המר

לרבי' אלא שנתא ועב"ק' מדלא קאמר שדא וכו' ולא
 זכר מד"ההו דלעיל ועירו' פ"ק דר"ה ה"א וע' כנדרים
 ע"ד סע"ב דוק . וע' מ"ק כח"א וע' תענית ז"א לית
 מר וערש"י סס ה"ב ולא גריס מר כו' וע' יומא ג"ב
 ואלף מר כו' וע"ב קנ"ה וערש"י כתובות נד' וסד'
 שכנגדי חלוק עלי' דמשמע דר"ל ה"י תלמיד חכר לרי'
 יוחנן ובערוכין סג"א דאמר רב אשי לרבינא מ"ט עביד
 מר הכי וע"ס ברש"י ד"ה סר וע' פסחים קא"כ דא"ל
 רבא לרב ספרא מר וע' שבוט כ"ב דקאמר רבא
 לרבינא לישרי לו מר ואף דהוי רבינא קמא מ"מ ה"י
 רבא גדול ממנו מדכתי רבינא מיני' וכדמוכא בכ"מ
 וע' במנחות לד"ה ר"פ א"קלע לבי מר שמואל דמשמע
 דהוי מרי' רב פפא ומר קדמון . אך ביבנה כא' ע"ב
 אדכרי' רבא למר שמואל ודרס וגו' אינו מוכרח כמ"ס
 בחי' לכתובות דה"י ססר רבא קדמון וע' ברכות מ'
 ע"א דאמר ר"ה גלותא לרבא בר שמואל דדר מר
 משמעתי' ובגיטין סו"ב אמר ר"ב לרב ששק מ"ט לא
 סעיד מר גבן וב"מ קיד"ב דקרא אל"י לרבה בר אבובא מר
 וע' יומא כ' ע"ב ולימא מר ואף שה"י מחורגמן סלו ולא
 ידע עדיין שהוא רב וע' יומא ע"ח דקרי פרס לרבינא
 מר ואח"כ אל' רבינא ולא ססר מר וע' בהההה מהרי"ב
 ברכות סא' ב' וע' כתובות ס"ה דאמר רבא לרב פפא
 מר וע' יבמות קא"כ דאמר רב כהנא לרב אשי סליק
 לן מר ואף דה"י ר"כ הקדמון מ"מ ה"י גדול מרב אשי
 כדמוכא בכ"מ שהזכרו בהדרי' משמע שה"י רבו של רב
 אשי והארכתי במי' א' ועמו' קדושין ח"א אך מ"מ יומר
 כ"ל שזה ה"י רב אשי הקדמון דה"י בסמוך מיימי' הקס
 עובדא דר"כ ה"י קאמינא קמי' דר"י ומשמע דה"י ר"ב
 הראשון דקיבלה מר"ו וע' תענית כד' א' ומגיגה ה"ב
 ובסוטה דקרי תלמידו דיתבי קמי' דרבא דא"ל מר
 מאהבה ומר מיראה וכן בכ"מ לאין מספר שחבר א'
 קורא לכתירו מר בגיטין סח"א ר"ח לרב ששק וכן להיפך
 וע' ברכות מו"א ויומא פג"ב וקדושין עו"ב ובכ"מ .
 ואמר הימים ראיתי בעק"ד מיו"ד ס"כ אות יט' שהביא
 מפסחים קד"ב שגם האב קורא לבנו מר וע' בתשבי' :

השמיטה לפתיחה ע"ב שורה לא' (וע' ר"מ פ"ה
 מתשובה אין הקב"ה גוזר להיות חסס כו'
 וע"ס בהב"מי מנדה ט"ז ב' ורק כאן ק"י על תכמה
 השכלה ועיון שתלוי שבעו ימי' מובשר מתהלת הבריאה
 וכן מלך המדור אבל א"ז מלך הגווירה וזה היפך ממש"ס
 בהההה רז"ה"ה ועיפ"ט כ"ר פ"ב ובמ"ס פ"מה לשני
 וכד' לגי' ומי' ליבמות מה') :

בסוף הפסיקה בתו' סר"ה לאו לאתויי נחמא דמאי
 קמבעייל פשיטא דמנוח א"כ ולינו מוזן למה לא
 העמידו דבריהם לעיל בה"ד פשיטא הכי דקייט כו' .
 ואולם בעל"מ שכתב דהך פשיטא היינו ר"ח לקמן מ'
 פ"ב דמה ששינו על כולם אס' אומר שה"י יצא כולל גם
 סה ויין וכמ"ס בתו' וכל הפוסקים דכוותי' נקטינן
 ולר"ה אין סילוק בזה ובה"ה יחא מה שהקשה הרשב"א
 ה"ד לקמן לאתויי נחמי' ותמרי הול"ל לאתויי חמרא
 ושיכרא כמחלת הסוגיא רק משום דהכל הולך אחר
 החיטוס ברייתא היא וע"כ הוי מוכס לריה דהתחמה
 עיקר והרי בזה לא מאלנו חולק ער"ה ולכן הוצרך לחדש
 פריך דמנוח דא"כ דר' יוחנן לטעמי' דכתי' כוונה אבל
 ר"ה משפתח ס"ל כסוגיא דעלמא דתלמידו כרבו ס"ל
 וכדפרכינן בסוף בינה ובכ"מ מכדי ר"ה תלמיד דרב
 הוי ואף דאקדמי' הבל לריחא אין הכרח מזה שה"י ר"ה
 קמא וכמ"ס התו' ב"מ דל"ב סה"ד אין נשבעין ובכ"מ
 ולרב ס"ל א"כ ולכן הקשו התו' שמר כוונה לכאורא
 בעת הכתיבה (ועכתי' דאפי' דאפי' דאפי' דאפי' דאפי'
 שהמנהג במקום כוונה אבל דמנוח התלמידו כרבו הכי
 לכ"ע אס' לא יכוון הוי כאלו לא עשה כלל . ובאמת קשה
 מהא דר"פ ה"י קורא שמ"מ מ"כ ובכר דשו בזה רביס
 נקסריהס

מלתא לשמנו כמו בריה ור"א בסנהדרין יד' ובשואל בסיו דבימי ומ"מ רגיל בירו' להוכירו ר' שמואל ז"ל שהמיקו לגדול ממנו כחולין נה' (וע' ברכות יח"ב וחולין קיא' ב' וקדושין מ"ד ובמו' עב"א וע' ירו' ב"ק ס"ק ואבא מודה מאן הוא רב או לאבא בר אבובא אר"ח נעשה העיקר טפילה ומשמע מזה דהוא בכלל מכריע דכרוי גם שלא בפניו) אך למתבונן בכמה מקומות בירו' שהזכר שמואל בר אבא שהיי אחרון בירו' שכן פיג ה"ז שמואל בר אבא קומי ר' יסא ופ"ט ה"ז ר' שמואל מחס ר' זעירא ושביעית רפ"ז ר' שמואל בש"ר אבא וכה"ג בריס תרומה ובערוכין ט' ב' רב ששק לרב שמואל בר אבא וע' בפתיחה ע"ד בניי הירו' ובמי' ליבמות מו' ב' וכן רב שמואל בר רב יצחק ובכ"מ הווכר בר יצחק וע' זבחים קיד' ב' וכה"ג בירו' פסחים פ"ק סוף ה"ב ובריו' מלה פ"א הי"א וע' ירו' יומא פיג ה"ז וע' ירו' נזיר פ"ו ה"א ר' ובכ"מק לאין מספר וכן ר' חייל בר רב בע"ג מט' ב' ובכ"מק ואף דלא הווכר בסמיכות ריה פ"ג סוף רב וביבמות ע"ד אי ובכ"מק ר"ח בר רב מרספי ובתענית ט' ב' ובכ"מק רב שמי בר אשי לריפ' ובערוכין ב' ב' ר"ס בר רב אשי לריפ' ומנחם כ"ג א' ר' יהודה ברי' דרי חיילא וע' שבת יז"א כ' ע"ב וערוכין מד' ב' ופסחים מב' א' ויומא ט' ב' וסוכה מט' ב' ומגילה ו' אי ויבמות זב' א' קיט' ב' כבוד יב' גיטין כה' א' ב"ב סו' א' ע"ב ס' ע"ב זבחים קי' ב' מנחות ט' כ"ל א' קיב' דנה ע"א א' חולין קמ' ע"א וכימ' וסוטה ה' א' וכן בירו' לאין מספר שהזכר זעירא בלא קמיכות . (אך בשבת קה"א א' וע"ב וקל' ע"ב בינה ז' ב' זבחים יד' ב' כה' ב' ופסחים דה"ר קדמון וע' במבא פדר"א לרד"ל אות יט' וע' סנהדרין פח' א' ובק"ט מי שאחזו ס"י יד' וע"ב לו' ב' בחו' וע' חולין ע"א ומה ישמעאל אומר ואף דהקס י"ל כמ"ס המפי שזה ה"ל לאחר שלמד ממנו הדרש וע' שנת קמ"א א' רבא בר רבן א"חכ"כ בריה"א וע' כ"ס א' רבא בר הונא וערש"י ע"ב ד"ה רבנן וע' בכריכות כה' רב תהליפא אבוב דר"ה בר תהליפא וביומא ו' ב' וע' בזבחים ע' בריה בר נתן ופסחים פ"ז ורש"י וע' ב"ק פג' ב' ר"ד בר יהודה ובא"ר פ"ב ר"ד בר יהודה אומר לעולם ה"י כו' (וע' ברכות ז' ב' ר"ד בר' מתון וכה"ג ביומא ל' ע"ב זבחים זט' א' ר' יוסטאי ברי' מתון והוא מרב מתא או ממני' וברכות כ' ע"א מה שמך מתון וכ"כ בכמה שמות משופטים כמו נהוראי אחתי' דר"י נשיא בירו' ברכות רפ"ב ואולי דל"ל בר מתון כמו אבא ז"מ ושמואל בה מרתא וע' רש"י ברכות ט"ז א' ד"ה יצחק שמואל והו' בי"מ ע"ב ב' ו' סו' דנה מט' סע"ב וכתובות פו' א' בן אחא מריס וכו"ג) :

בספריהם וע' ספיי ברכות רפ"ב ובסו"א וכפ"ה וכתר
 כהונה ס"טו וישועות יעקב על או"ח ס"י ס' ושו"ת
 זניע האו"ח ס' יח' ובאר יעקב לאו"ח ס' תקפ"ה
 ושכ"מ ועב"ה ס"ב משופר ה"ד וגם למ"שכ האחרונים
 הא דמזנות אל"כ דמסתמא לשמן קמכוון וא"כ כפסא
 ואכל מזה לא שייך זה וכן בתוקע לשיר וע' דברי מגמס
 ס' פא' ככונת התו' דפסחים שאכילה לא בעי כוונה
 כתפלה ול"ק קו' או"ח רש"א דכפאו ואימ נמי לאו מעשה
 מיקרי ועלמ"מ ס"ב ממגילה ה"ה שהגיה ראי' דבמגילה
 לב"כ מפ"ג דר"ה לשמוע והא שמע סבור חמור בעלמא
 הוא וקשה דהא במגילה שומע חתוך האהיות ועט"א
 וי"ל דהקו' רק משופר משא"כ במגילה דתלוי באמירה
 ובמ"הר"י במולין כתב בשם הרמב"ן דסלוגתא דרב
 ור"ח כנדה שאנסוה וטבלה רק במכשירין אי חמירי
 ממזנה אבל במזנה גופא אי בעי כוונה לא פליגי כלל
 וערד"ב ח"ה ס"לד וא"כ קושיא תרי' לרב דל"כ שיאמר
 שם ומלכות וכדמיתו בסוגיא דהאס ולדירי' מוכרה
 לחלק כחירונו וכן להסבורים לחלק בין מכוון שלא לע"ה
 וא"כ המחבר דבעי כוונה לכתילה היינו רק באנסוהו
 לטובל אך לפ"ו נסתר מש"ל דר"י אמר רב לשיטתו'
 במזנות אי בעי ש"לס ופלוגתיהו לא תליא בהכי כלל
 וכדאמרן) וע"מ סוטה ככ"א ד"ה לעולם וז"ל דה"ד
 תחוד שלא לשמה היינו כשאנו תוהה על הראשונות
 וכמ"ש התו' כמ"ד דש"ס דל"ה היינו שיכבדוהו וה"ד באבות
 אל תהיו כו' מיירי במזיל דמסידי אבל מ"מ הוי ככה"ג
 ז"ב וכדאיתא ברי"ה דד"א. וזוהי ניהא הי"ד בהוריות י'
 ע"ב והר"י לעולם יעסוק כו' דאי לקנטר וכה"ג וא"כ
 עבירה נמי יש ולא שייך לשון גדולה ולהכי פריך
 מה"ד לעולם יעסוק וא"כ אין סברה דעבירה לשמה
 עדיפא וכו' למשיין כחו' נזיר כג"ב וכבוד מותני הגאון
 כ"י העיר בישוב קו"התו לפנ"מ הרמב"ן בפ' אחרי"ע"הכ
 את משפטי תעשו ודע כי מיי הארס במזנות כפי הכנהו
 להם כי העושה המזנות ש"לש ע"מ לקבל פרס בעולמו
 חמי' בןן בעה"ז ימים רבים בעושר וכבוד וכמ"ש
 בשמאלה עושר וכבוד וכן העובדים מיראה אוים להנצל
 ממשפטי הרשעים כו' ובערובין יג"ב ב' שנים ומחנה
 נחלקו ב"ש זביה ונמו ורבו נוח לאדם של"כ יוחר
 משנברא ועכשו שנברא ישפסז במעשו. ועתה ראה
 כי דחול לא ברעש נאמרו כי העוסק ש"לש הנה שררו
 אהו בעיהו בעושר וכבוד ונחמין לו מה שלכו חפץ
 בעבודתו אבל מ"מ הכלית הנריאה לא הי' בשביל העולם
 כזה העושר עכ"ד ועב"ד ד באבות הלמוד ע"מ ללמד
 מספיקין בידו כו' והלמוד ע"מ לעשות כו' וכסברה
 הרמב"ן הג"ל ויש להחמיק לפנ"מ או"ח רש"א בח"ה סוף
 מכות דמנו מנין הל"מ סהמה מרובין ממנין המ"ע וא"כ
 קרוב יותר להפסד ורק דאמרינן בקדושין ד"מ דמחשבה
 טובה מנטרפת למעשה וא"כ ב' פעמים רמח' מרובה
 מהל"מ וא"כ לא מהני רק כשעוסק לשמה וגם י"ל
 דכחעניה ז"א קאמר העוסק ש"לש נעשית לו ס"המו
 ומייתיה הא דלר"ח דאסור ללמוד מרב שאינו הגון ע"ש
 בחו' ולפ"ו י"ל דמי שהוא מוכה א"הר אין חטא בא על
 ידו וגם דמיחשב כאלו עושה הכל בעצמו וא"כ הי'
 לטובתו אבל מי שלומד ש"לש שאסור ללמוד ממנו וגם
 לו של"כ וז"כ באבות ס"ד מ"ד ריב"ז קיבל מהלל ושמאי
 אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך
 נולדת כי לולא שהוא מוכה את הרבים הוא נוח שלא
 נברא וכאמור :

דף ה' ע"א סורה יוד אחר היבן טובלין נחלפו
 התיבות וכו' ל' קודם בה"ש ד"י וס"י דהוי
 כה"ע וע' לא"ז רש"א בדה"ה נכנסין ומש"ס בחדושי :
 שם אחר שורה כ' יש חסרון הניכר בדפוס וכו' ל'
 דהיינו מעשה שכיבו לו אבל בתוספתא דלעיל משב"א
 נכנסין לאכול סתן בע"ש וגם לא"רמ בשבת וע"כ דלא
 מיירי משכנסין ממש להסב וכפרש"י בע"ש שהכל מוכן

מבעו"י וקאי על שעה שמכניין להם סעודה ע"ש וכת'
 או"ח רש"א במתני' בדה"ל אוכלין בתרומתן דקאי משעה
 שאין להם טומאה המעכבתן אבל בעני דהוי משום
 שאין לו נר להדליק וכיון דמוכרת דפורתא מעיקרא
 קאמר דלא יקרא קיש ויהסלל אח"כ וא"כ הוי זמן תפלה
 קדים טפי לז"ה"כ : שם סורה לח' אחר תיבת ספ"דר
 חסר מכה קושיא או"ח רש"א הג"ל דמתי יאכלו אבל
 בתוספתא דמיתו בי"כ משב"א נכנסין להסב וע"כ
 מוכרח לומר דקאי משעה שמכניין עצמן לאכול וממילא
 י"ל כן גם לענין תרומתן כשאין להם טומאה המעכבתן :
 שם ע"ב כמה שכתבתי דרב לשי' דא"ז ויאמר כולו ערבית
 (אך למ"ש ב"ח ס' יח' ס"א בהגה בשם מהר"א יש
 לדון בזה) ור' ירמ' לשי' דבני משרבא כונתי לגי' בה"ב
 המובא במב"א דהוי גלי' ר' ירמ' אחוריי דרב תפלה
 של חול יעש"ב וע"כ דר' ירמ' הו' ממתין עד הלילה .
 אך לפ"ו יש לדון במ"שכ לעיל בנאור דהתו' דרב
 דהקדים על שבת רק לזריות בעלמא כיון שכבר הגיע
 הזמן ואף שקבלת שבת אינו תלוי כלל בתפ"ע והא דלא
 המתין עד הלילה נמשך הפלה כצבור ד"ל דה"י במקום
 שלא היו עשרה ולפ"ו וזמקן יותר דיעקר הקדימה הו'
 משום ויאמר דאין לאמרו כלילה וזוהי ניהא ג"כ דאף
 דמגלי גם בחול מקודם משום ויאמר הי"מ כשלא היו
 מתאספין קודם כלילה הו' מוכרח להמתין יותר על
 תפלה כצבור אבל כאלו הו' במקום שלא היו עשרה ולכן
 הוי שייך להקדים משום ויאמר ואין להקשות למה לא
 קאמר נמי ושי"מ דלא יתחיל ויאמר כלילה ד"ל כיון
 דמפורש להדיא מ"מירא וז' דוכתא אחרי"ה להכי לא
 חשיב ל' הכא וע' שבת מ' ע"ב אפרושי מאיסורא שאני
 ולא קאמר דברעה כיון דזה מוכח כבר מר' וע"ש לשי'
 רש"א דקוד (וזוהי מיושב ג"כ בנדרים ז' ב' ש"מ תלה
 וע' בגליון הש"ס מרע"א דנ"ע אחאי לא פשיט מהכא
 וש"מ דל"ג הוא בעלמא כו' וכונהו כ"ל כמ"ש התו'
 ככסחים קז"א בה"ד ש"מ טעם מבייל לא ש"מ כל היום
 אלא דנקיט הכי משום דה"ל כן וע' הו' שבת נה"ב'
 דהי' ש"מ אך לפ"ו מיושב ג"כ קושיא ו' דאף דהלכתא
 כן מ"מ כיון דהוא מפורש לעיל וממירא דהכא לא
 מוכח כלל לא שייך למיחשבי' הכא וכדאמרן) ואף
 דבברכות הוא רב ירמ' ובסנהדרין ר' ירמ' י"ל כמ"ש
 רש"י כתובות מג' ב' דאמר שעלה ר"ז לא"י קרא רבי
 ובבבלי רב (ועי' רש"י מ"ק כה' ב' וברכות מו' א' וע'
 תו' נמוח מ' ע"ב שהסיגו עפרש"י וע' רש"י קדושין
 ע"א ב' ד"ה נסבי וע' רש"י חולין נו' א' כי סליק זעירא
 מבבל לנהרדעאי וכונהו מדקרי ל' בלא סמיכות אך
 או"ח מוכרח למ"ש בסוף ברכות שכמה אמוראים הווכרו
 לפעמים בלא סמיכות ויותר יתכן כמ"ש התו' דמאי'
 לבבל רגיל לומר נחיה ומבבל לא"י סליק לפי שא"י
 גבוה וע"כ דמירי הכא מבבל וע' שבת קמ' ע"ב כי
 סליק זעירא) ולפרש"י יתכן לומר כן בר' ירמ' דלאחר
 שעלה לא"י ככהו' עה' נקרא בסמיכות וכזכרים עדי'ב
 מדסקיל וטרי' בהדי' ר' ל' ועב"ק פא' ובכ"מ רב ירמ'
 קודם שעלה לא"י. ואולם התו' ככסחים קו' סע"ב
 הוכיחו דתרי ניכחו וע' מ"ק ד"ד ר' לר' ירמ' ברי
 וב"מ טו"ב אר' אכחו ירמיו ברי וב"ב קמ"ב וקמטי'
 ר' אבהו לר"י דרדקי ועב"ק מו"ב"א וע"ב קמט'
 דמוכרח ג"כ לחלק בהכי : שם ע"ג סורה כא' אחר
 תיבת ורש"י ז"ל כנדה :

ף' א' אלא הניק עבש"ה הני' להיפך רוע"ל ר"ג רור"ל
 רשא"ג ועתו' יבמות ל' ע"א ד"ה מוספין וע'
 יומא פו' ח' : ע"ב וקראו אדון. שג"א כו' וכו' באורו
 דלא יבא התואר אדנות על מי שמכריחו לעשות בזה
 שהי' עושה גם במחירתו התפסיה ולכן כשאמר אברהם
 כמה אדע שאוני יגרום עוונותיהם לבטל ההבטחה
 ובברכות ד"ד א' שהסמא גורם ולז"א. כיון שאהי אדון
 על הכל שזה מורה ש"ל לאדם בחירה תפסיה ואולי
 יטעלו

חלו"ם והנך תנאי דהתם ר"א ור"י ר"ע ורשב"ע פליגי
 בהך כחש"ל ט' א' הו' תנאי כהני כו' וע"ב כפ"ה: דר"ט
 הכריע לרובא דהיו מספרין בי"מ כל אותו הלילה
 ואיפסק הלכה כר"ע דהא ר"ט לטעמיה בלתי ס' לא
 הו' מניח להמחיר בשר דאיעניש ע"ז לעיל יא' א' בקרא
 והטע וע"ב אחר כל הפלוג שרבו עליו אמר להם
 ראבי"ע הרי איכא רביס דקיימי כוותי דהרי ב"ז דרש
 מקרא דמוכרין י"מ וחכמים דרשי קרא לית"ה וע"כ
 דחקו הכי משום דס"ל בא"פ כוותי. וזוה מיושב מה
 שלא הביא הרמב"מ להלכה בה' מלכים דמוכרין י"מ
 לית"ה כרבנן ומ"ס הגל"ח דהוי הלכתא למשיחא לא
 יעלה ארוכה לדרך רבינו הגדול ו"ל שמיא במ הלכות
 ליהמ"ס ובג עור ראיוו לבה' מלכים פ"ג ה' ה' שקורא
 בתורה ביום ולילה שאל' והיתה עמו כו' כל ימי חייו
 והך דבליגה מלמתי מקורו בספרי ערוך ס' שופטים
 פ"קא קס"א ימי מ' הימים כו"ה הלילות ולדבריו
 א"ס הכל דלטעמיה בא"פ כל הלילה כר"ע א"כ ע"כ
 ס"ל ככ"ז דכל ימי חייו דהוכרה י"מ או"ל לרבווי לילה
 א"כ אי אמרינן נמי התם לרבווי לילה וית"ה לא רבין
 התם ואולי' בשר פשטי' דקראי כיון דל"ל רבו"א לזה
 וא"ס שלא הביא דמוכרין י"מ ליה"מ עכ"ד דפ"ח:
השמיטה לעיל דף י' ע"ב שורה טו' וגם י"ל בזוגת
 התו' לפת"ס רש"י בריס בי"ה די ע"ב
 וכ"ת כחא דהתירא עדיף לפי שהמחיר צריך להביא
 ראי' לדבריו ועב"ל"ח שהאר"ך לחמש משום דהאיסור
 הו' ספ"דא לטומרא ויכול להחיר מספ"ד וא"כ א"ס
 הפלוגתא בשל סופרים דהוי ספ"ד"ר דלקולא וא"כ אדרבא
 כח דאיסורא עדיף ומוקצה שאני שפטיקו לחומרא שהוא
 חמיר כעין דאורייתא וכמ"ס בתו"י ג"ב יע"ב ובאמת
 יתולדו עפ"י כמה ד"ים מחודשים בענין היכי דאיכא
 לברו"י ובספ"ן ראו"י ידועה ואכ"מ ועב"ד"ח מהגרע"א
 לבי"ה בי"ה כד"ה ואפשר לומר שכתב לפלפל ג"כ
 מסכתא ע"מ דכיון דבכרבנן ספיקו לקולא א"כ כמו
 דאיסורא עדיף ולר"פ דספיקו אסור מיירי בספק
 טריפה ומוכח דס"ל דספ"ד מותר גם בדשיל"מ
 יע"ב. וע' כהובות ז"א רש"י ד"ה ומי איכא ובס"י
 לברכות ד"ס ע"א והנה תמוי כהנו בביטין ג"א ד"ה
 וכיון דידאורייתא אין חילוק בין לכתחלה לדיעבד ועתו'
 קדושין כ"ה' דכיון דלא כתיב בלשון זיווי ובללת משמע
 דלא בעי אלא ראו"י לבי"ה ועיתו מנחת לח"א ד"ה
 וא"ס וע"מ קדושין סב' ד"ה אין תורמין ובתו' פסחים
 יא' א' ק"ל קורנין ועתו' קדושין כ"ה' ע"ב. ולפ"ז
 מוכרח דלמא דמטיק ד"ס ס"ל כראב"ע דר"ש שמע
 דלכתחלה צריך שישיע לאזו"י ע"כ דהוי אסמכתא
 בעלתא מדאורייתא אין לחלק בין לכתחלה לדיעבד
 רק בקדשים דשינה הכתוב לעכ"ד ומ"מ דרו"ס מיני' בכל
 לשון שאתה שמע ולא מרבין מיני' לכתחלה. ובמ"ק
 התו' פוט"ה ד"ב ד"ה ורבנן וכמ"ס הרא"ש ברכות
 פ"ב כה"ד תרתי שמ"מ דמסקבר ל"י לאוקמי כרבנן
 דר' דהלכתא כותי' ועמו' עו"ב ד"ה דלמא אכל הכא
 לא ניחא לכו למימר הכי דלא תיקשי הלכתא אהלכתא
 וזוה ניחא ד"הו הני"ל דאשמעין רבותא דברי' יוסי
 דהוי בדאורייתא ולהכי אפי' דיעבד לא יא' ול"ל
 דלאשמעין רבותא כחא דהתירא כיון דבדאורייתא
 אין חילוק בין לכתחלה לדיעבד וע"כ דהוי מדרבנן
 וא"כ כחא דאיסורא עדיף. וזוה נסתרו גם דהפ"י
 טו"ח ד"ה ודלמא וקדמונה שלא זכר לפי שעה ד"הו
 הני"ל וגם מד"הו סה"כ יתבאר היפך דבריו וכמבואר
 למעין ואף ד"ל מ"ד בידים על ההמחיר לה"ר הוא רק
 דיעבד וא"כ גם להוציא מוקפה אכל לכתחלה וכ"ש
 בשנסתפק כוונה כאומר הוי לחומרא וכהיהו דר"ה
 ר"ג גמי אסתפק בעו' בשבט ומעשר פירות דרבנן ואף
 ש"ס לחלק מ"מ אין עושין ספ"ד לכתחלה דספ"ד
 בחסרון ידיעה לחומרא ועל"ז ד"מ טו"ד רמו' דלא

מיקרי ספק ידיעה מה שנסתפק דעתה הזכמים וה"ר
 ממה דקיי"ל לקולא כבעי' (וע' זכמים מ' ע"א ועי'
 בחומות ירושלים ס' ע"ב) בת"ס דדריקה שיכולה
 להתברר לריכה דריקה הוא ד"ס דכד"ת אין סברא
 לחלק אינו מוכרח דגבי הרבה דברים מצינו בד"ת חלוק
 בין לכתחלה לדיעבד כמו בנקצר ביום במנחות ע"ב
 וכה"ג והרבה מצינו שניה עלי' הכתוב לעכ"ד מיהו
 רובו בקדשים עכ"ל וע"ש בס' קנה במצוה אחת א"ס
 שינה הסדר אע"ל הא בשתי מצוות מהני ע"ב ובס'
 ע"ב וע"ש בס' קלו וז"ע דלי"מ שינה הכתוב לעכ"ד רק
 בקדשים ד"ס חלוק בין לכתחלה לדיעבד יע"ב. ועי'
 בהגות ר"ה"ה סוטה מח"א רש"י ד"ה א"ע"פ שאין איתן
 יע"ב. ועש"ה"ת פ"א מק"ש היכי דאיכא לאו מפורש
 לא אמרינן שינה לעכ"ד וע"ה חתם סופר האו"ח ס' קכ"ד
 ועש"ה"ת סו"י ס' קס"ו שהאר"ך ממו"רע שאל' בהן
 ומיפ"ת שאין לה שיעור ומק"ד דכוסה מה"כ אע"פ שאין
 איתן כשר וער"כ"ד דספחים בשרצים לכס להחיר מוצמן
 יהיו לאסור לכתחלה ולא קאמר לכס לדיעבד. ועי'
 יבמות ק"ה"א דבר שהוא מעשה מעכ"ד כו' וע"ש בתו'
 ד"ה קב"י ועל"מ ה' נדרים פ"ה הי"ז עכ"ל ש"י
 דאי כבודר מפירות האילן אסור בחלופיהן מדאורייתא
 א"כ א"ך מחלק הנמ' בין לכתחלה יע"ש וע' בירושלמי
 פסחים פ"ב ה"ד בש"ק ד"ה למצוה אהמחית דאי"כ
 ל"ל לחס עוני' ס"ל שאינו יכול לנא לירי מימוך י"ל
 דנ"ך קרא למצוה כו' וע' בנדה ו"ב לענין חלות
 ארבעים וכה"ג בכל"מ דכיון דעומד להתק"י לכן צ"ך
 קרא לעיכוב. ועתו' יומא כס"א ס"ה"ד אלא ומיהו אפי'
 לא יהא נפסל אחר התמיד קשה דמ"מ ה"ה אסור
 מדאורייתא משום דהכא הוי הקרא בקדשים ולא אשכחן
 קרא לעיכובא כהני' ובל"ה"ה כאן הוי רק לענין שינוי
 הסדר ועי' בחגיגה כ' ע"א בתמ"י כולן שעשה כו' וע'
 תו' יבמות כ' סע"ב ודוק וכן לת"ד ביהא כה"כ פוטרת
 ועתו' סוכה ב"א ד"ה דאורייתא כו' ודק"ד בלשון
 דלמא אח"א לחס"דא ומשום דהתם לענין כ"י אמה
 מנוכה הסוכה אפשר למיטעי דהוא מדרבנן. וע' תו'
 מגילה ו' סע"ב דאי לאו קרא הו"א דאין מעבירין
 לכתחלה הא דיעבד שרי ומשמע דכ"מ דקאמרינן
 דאין מעבירין היינו לכתחלה י"ל דהא במנחות ז"ב
 ילפינן מקרא את מחמת כו' תשמעי מוצמ ועכ"ש
 בוסו של מוצמ והיינו ג"כ בענין קדשים ועבר"פ בני
 העיר דמוכח דאף דיעבד אין מורידין ואפי' א"ס מכרו
 ואין יוכלין לקנות רק קדושה קלה הימנו והמקח בטל
 לש"ס ילפי' י"ל דהלימוד דהש"ס לא קאי רק על הנסח
 לש"ס הפנים לחוד דמיימי התם וא"כ י"ל דהש"ס ידע
 מהך קרא דויקס דמעלין רק דקושיה הש"ס בכתחלה
 מגיל לעיכובא דאין מורידין ולכן לבתר דמיימי' למך
 קרא דויקס דיליף מיני' דאין מורידין פ"ך מנין
 דמעלין דייקוין מיני' לעיכובא ולזה מיימי' כסדר
 המקראות מדכתיב את מחמת כו' וע"כ דהא לעיכובא
 ועירד"ז ס' תקכ"ד דאין מעבירין הוי מדרבנן ודרשה
 דמכילתא מושמרת את המצות אסמכתא בעלמא ועי'
 סוכה כה"כ וזוה מבואר דברי' התוספתא שהביא רש"י
 ברי"פ ד"ה"ע דיליף בכתחלה דמעלין בקודש מדכתיב ויקס
 מהה את מחמת בל"ל"א עשה וזשה הוקימו ולא מורידין
 מדכתיב את מחמת כיון דהוקדשו הוקדשו ועי' בהגות
 הגרי"ב וע"ש"ת ד' אלי' ס' מ"א וממילא מוכח לעיכובא
 ודלא כתו' הני"ל וכדאמרן ועכ"ש"ה כלל סה' מש"ס
 ג"כ בענין הללו דאין מעבירין אי הוי מדאורייתא וע'
 ר"י ספחים פ"ב ד"ה מדיון ומטובין כו' אכל דיעבד
 אי איפוך ד"ל כל דעיכובא לא כתיב וע' רש"ס כ"ב
 ז"א כע"ה ד"ה וא"ס כה"כ אלא לבי"ה עיכובא כו' וע'
 בכ"מ פ"ח מה' פרה דהוא ג"ש למצוה נחקבלה ועתו'
 סוכה יביא ד"ה מצות וז"ל דגבי לולב לא אנטריך
 לרבנן בג"ש למצוה כיון דלכ"ע בעי' ואזו"ו לכתחלה

במשיר ובהכי יוחא נמי ה"ד במגילה ו' סעי' מע"י
 טובעין בים ואחס אומרים שירה וער"ה ל"ב ב' ועי'
 כח"א כאן ובפסחים קינ"א ד"ה הכל מודים ועצמ"ה
 ב' פראג ב' הרוחה ועי' בהענית כו"א ושיות מעיל
 זקנה סי' ז' מששיב ועכ"פ דר"א רפ"ט ועש"ת יד אל"י
 סי' כח' באריכות ועי' בסנהדרין ל"א ברז"ו דבעי עלי'
 ליהדרו כו' וענ"מ פד"ב בראב"ש יבא בעל הכרס
 וכו' ועי' בסנהדרין קי"ב שקראו מדת חסידות לחונן מי
 שאינו כדאי וכן בברכות ז"א וחסותי וכו' ועיתו גיטין
 ז"א ד"ה השכם כו' אל"י לבה"מ ול"ד להא דברורי' מי
 כתוב כו' רי"ל דהכא הוי מצערי לי' בקראי והי"ל
 להפלה רק שיכירי האמת אבל הכא שעמדו עליו ה'
 בידו להשכים לבה"מ ועי' ברכות ז"א ברבי"ל כי מעי'
 ההוא שפאה כו' והתם נמי משום דהוי מצער לי'
 בקראי לחוד וז"ל דהנקיט בקראי לפי שריב"ל ס"ל
 דאסור לעסוק באגדה וכדאשכחן בע"א דד"א דהוי
 מצערי לי' אל"י אמר דאמרי כו' ועב"ק נה"א עד שפאה
 שאלני אס נאמר כו' ועב"ק נה"א כו' עד שפאה
 שאלני למה כו' ועב"ה פשע גי' בכללי הג' סי' קח'
 הביא בשם כ"ה דלפעמים שהמורה לא ידע אותה אחר
 מסויא דהכא ועי' בא"ע בכללי הסוגיות כלל גי' ושכ"מפ
 שהביאו ליישב דבריו ואכמ"ל:

השמטה לעיל טו' ע"א שורה לג' ועי' בהגהות הג'
 מהר"ש ק"ב ועי' נדה כ"הא ובפרש"י ור"ז
 מחמיר ע"ע טפ"י וע"ס בהג' רכ"ח שהרי אסור מהדין
 וי"ל שהי' בעל מנוה ועי' בש"ח שנות יעקב בש"ח
 זבא דבר קפרא ועי' בחי' לעיל ה"א:

לרי' ב' בבקתא ערש"י וזה כשלושה שנים ששמעתי
 מחותני הגאון גי' שלולא דבריהם ה' מפרש דהפי'
 בבקתא כמו בכתובות נד' א' בביתו ולא בבקתי וכמ'
 בשבת עו' ב' דתתם לשון בקתא כ"ה ולפי' זה נאמך
 למי' מקודם אל יתפלל כו' חלונות כו' החי'ף לעע"ג
 ואולי זה דעת הרמ"מ והר"א ז"ל שהשימו מיתרא
 זאה שכללת בנה שקדמתו לפירושו זה ומסולק קו'
 התוס' מייצק. ושמעתי שעתה נדפס מחדש בהגהות
 הגר"ש שגרבי' קתא מעין זס: לז"א חו' דיה רש"י פי'
 אורז מיל וכו' ועי' רש"י ר"ה יב"ב ד"ה האורז דוחן' מוליו
 והכא פרש"י לדיא כהי"מ ועי' ב"מ מי' ע"א באורז
 דקליף לענין כמה יוציא חסרונות ובפ"י ועי' ט"ו או"ח
 סי' רי"ח סי' ק"י יא': רש"י ד"ה הכוסם עי' רש"י לעיל
 לז"ב ועי' לקמן מדי' וכמובן עו"א ומולין יד' א':
 לח' א' ליטא אחרינא עי' רש"י וי"ל דל"ק ד"ף שנתכוון
 לאכילה ולרפואה מותר ולז"ב בעי שלא יתכוון רק
 לאכילה הוי' כ"מ וכ"מ פ"א מברכות ה"י' וגם י"ל
 דלעיל ס"פ ח' פ"ה פ"ר ד"ה וישתחולל ובלישנא
 בעלמא כו' ונ"מ שחיוב לומר בלשון רבו וכבודות ה'
 וכה"ג לקמן מ"א ולקמן נב"ב ושבת עו' ובירובין גב"א
 ובר"ה כב"ג ויר' שבת פ"ה ה"ב וערובין פ"ה ה"א ועי'
 ירו' נדרים פ"ה ה"ב ר"ז אמר לשינן כו' וע"ס בש"מ
 ועב"ק סי' ע"א ובירושלמי ועתו' ע"א ב' סע"א ועי'
 סנהדרין ה"ב ועב"ק י"ב האי הגא' כו' וזבא יוחא ג"כ
 קו"התו ברי' קדושין דלא קפיד ברישע' לדישנא די"ל
 דכ"מ ה' שונה כלשון מחדשי השמועה וכתו' ברי' עי'
 דלפעמים מקדים המין ברישא ומוה ענין לז"א
 כי הוי שונה בלשונם ממש ומר אמר כהאי לישנא ועי'
 בגליון חו' ריש ב"ק ד"ה ארבעה ומהר"מ מל וקצ"ע
 בשבת ה"ב ברש"י ד"ה מר אמר: מ' ע"א רש"י ד"ה אדם
 מלא חכס וכה"ג בקדושין כט"ב ואס' הוי' בנו ממולא
 לגי' הס"א וי"ג ממולא והיינו מעורב עם כל ההכמות
 ועשיות נוכ"י מית בהקדמתו שמי שהו' חריף טובא
 נמצא בו יותר חלקי מלה בהרכבתו יע"ש ועי' בדא"י
 רפ"א דכ"ה ח"ה להיות ממולא וכן הוצא האדר"ה
 בר"ה ממולא מכל טוב:

השמטה לעיל טו' ע"א שורה לא' ואולם שמעתי
 דבר נחמד בשם חמי זקני הגאון הנדיק
 האמתי מוה"ר רוב צער בהרב הג' וכו' מוה' יעקב
 טורענר ז"ל כוונת הגמרא דכתובות ידענא ב'י'
 בנחמתי והיינו משום דלביי עצמו אמר בתענית יו'
 סנהדרין כב' כמאן שהו' האידנא כהני חמרא ואבוי
 ורבא מדבי' עלי קאתו ובלתי ספק לא עבר אשמעתי'
 עכ"ד וש"ל אך לפי' קשה מברכות זב' ב' דשחה בלחמ
 רק דלא הוי' רגיל לקבוע סעודתו ע"ז וכן מרבא במגילה
 ו' ב' ובסנהדרין עי' ע"א ועי' פסחים קג' ב' באמימר
 וכבוד מר חותני הגאון שליט"א השיב לי' ע"ז דהא אין
 אל"י בא בעי"ט ואף דכ' רש"י בר"ה ל' ע"א ובסוכה
 מא' דכין ביי"ט אל"י גם ביו"ט והטעם משום שמה
 יבנה כו' מ"מ הרי סעודה ט"ט היא עכ"פ קרוב לחנות
 או אח"כ ועי' רפ"ב דב"ה הללו בעלי פססין וכ"כ
 הרמב"ם הל' יו"ט ומשה שלח' שינו' אין מהכנין המזבח
 אלא בקמיד של שחר וא"כ אותו היום לא יקריבו ושם
 א' רק סמוך לשק"ה או בזלייל' ורק משום מורה
 ה"ל ליהדר וזבא אפשר שהי' שות' להסיג יינו ובמ"ש
 ליישב על אבוי א"ש ג"כ הך דמגילה זב"ה דשקה אחר
 חנות היום. והוסיף עוד ליישב בזה קושי' איז רש"י
 לעיל ב' ע"ב בתו' ד"ה משעה שהעלי כו' למה לא הקשו
 בנחמתי מאימתי כו' נכנסין ללבוש בתרומתן דכהניס
 מתי' יאכלו וזבא יוחא דרבי לטעמי' או"ל בתענית יו'
 סנהדרין כב' אמר' אני כהני' יאסורים לשמות יין
 לעולם ובשבת יי"ע"א אמר ט"ט ערבית דאסור למדל'
 מוכה א' שמיא שברות כו' לא קביעא לי' זימנא [ועי'
 בתו' ד"ה למ"ד שרות כו' כגון שקרא ק"ש וא"כ לגבי
 ק"ש הוי מוכה לכ"ע ואינו רשאי לנטלה בשביל אוה
 נורך] ורק בכהניס לא שייך שברות וקביעא לי' זימנא
 ג"כ לר"א דס"ל עד סוף אשמורה ראשונה [ולמד
 אוקימתא לקמן ב' ד' רישא ר"א ר"א] ועי' לקמן
 ד' ב' אמר ואשקה קימעה כו' יאן כל הלילה שלשיך
 ה' הגזירה ולענין הפהלה דבר מצוה דאכילה תרומה
 לא גזרו משום לא פלוג עכ"ד ודפס"ה לפילמולא בעלמא
 ומה שפיראו התו' דשבת בקרא ק"ש י"ל דהיינו למד'
 שות' דלא בעי סגילה לרב עומד בתו' לעיל ד"ד ב'
 ואף דלבי' לטעמי' דכ"מ דלמד ר"א ר"א לפרושי ולא ס"ל
 וגם לתו' הגי' רב אמר שות' ובל"ה כבר כתבתי לעיל
 כ' ע"ב בחדושי' להכותיה הוי' פתס אבוי קדמון והכא
 משמע דרב שסת קאי אלביי מדלא מיימי' אדר' חנינא
 ועי' חו' חולין קד' ב' ד"ה מתקיף ר"ש לאו אבוי כו':
בז"ב חו' ד"ה מצוה כו' מוכאן קשה כו'. והנה גם
 הרי"מ פוסק בהגה"ב וז"ל משום דסובר דתפלה
 דאורייתא ולמזבחה כפ"א מהתפ' דעכ"פ הא דתפלה
 בעשרה אינו אלא מדרבנן וז"ל דסובר בהרמב"ן דגיטין
 ל"ח וברש"י"א בשמו דלאו עשה גמור הוא אלא מדרבנן
 דאי הוי עשה גמור לא הוי דמיון משה עשה של הורה
 או כפי' הי"מ ויש לפלפל עפ"ז בישוב קושי'ת הי"מ
 עש"ת פרש משה אהרן ח"א סי' כה' דהיינו כשלא עשה
 לרבו קורה רוח יעש"ב ועט"ה להגיגה ועמ"א סי' ז'
 ס"ק ל' וכן הקשה הב"י יו"ד רסו' ועי' בפרישה וז"ל
 דגם לפי' הי"מ ס"ל כסדרת הר"י לחלק בין דאורייתא
 לדרבנן אך הא גופא טעמא בעי דמי הכריחם למד'
 סברא זו ואולם לפי' מ"ש ה'ו' ב"ב יג"ה ב"ה כוסין
 כו' ואור"י דמשום מצוה רבה שרי' ודבריהם התוהבים
 דלפי תירוצם מתי' מקשה אהא דר"י דלית לי' דינא
 גדוד או אגוד טעמא דמפני תיקון העולם וכמו שפ"ס
 הא אי לאו משום פ"ו כו' ואולם לתו' שפירצו דמשמע
 דאי לאו משום פ"ו לא כייפיון לי' אפי' נותן משת
 וכת"ש רש"י אי אמרינן גוד כו' איש ומ"מ הקשו התו'
 שפיר דמשמע היכי דלנו נתן לו מעות כ"א שטר ואס'
 לא

לא יהי' לו כמה לשלם מ"מ יהא משומר ואמאי הא
 עובר בעשה וכדומה שגם סב"ג נקטור לפלפל
 דהיה"מ ה"ל ועב"פ דברי ה"מ מוכרחים משיטת הקו'
 וכחשילע וגם כל"ה תיקשי לר' ישמעאל דס"ל תעבודו
 רשות דבשה גודל או אגוד לא סובי עלי ר"ע וע"ירו
 רפ"ק דסוטה הקיניו ר"ח חובה ור"א רשות וקאמר
 אחיה דר"ח כב"ש דלא יגרש אה"כ מצא בה ע"ד וכו'
 יעשי' והמפרשים האריכו הא דלא פריך נמי הקס'
 בניטין מהך דמהכ"נ בע דהסא פריך מדשמואל אדר"א
 ושמואל ס"ל ר"פ לולב הגזול דלא חייס המהכ"נ בדרכין
 משה"כ בני כך שניא ובאמת אינו מוכן דהא מהכ"נ וע"סות
 כו"ב מ"ק בסוטה ובאמת אינו מוכן דהא מהכ"נ וע"סות
 בדרכין היינו ש"נא בזו"ט שני בלולב הגזול כיון דהשתא
 אינו עושה העבירה אבל מ"מ וכי כשזיל שהוא דרכין
 יהא רשאי לשחרר לכהנלה בשביל זה ואי ימא דכוונת
 הקוסיא מדפריך והא מהכ"נ הוא למשמע דגם בהמזוה
 אינו יונא י"ל לפמ"שק הקו' בפסחים שג"ל דהא לא
 היו בעידנה ועב"מ בפ"ח דכיון שמתחיל בעשיית
 המזוה מיקרי בעידנה וענו"ב מ"ח ח"ה"עו ס' קמא'
 ועמ"א תמוי ס"ק ב' והארכתי בח' לריש חגיגה ויש
 לדחות לכאמח קוסית הש"ס והא מהכ"נ בע הוא ולא
 שייך עשה דומה ל"ח כיון דלא היו בעידנה ולזה תירצו
 דהו עושה דברים ובכ"ה"ג לא בני בעידנה שוב מ"כ
 כהר"ב"ה מסוס בעידנה וכל"ה הא כאלו הו"ע לית
 וגם הארכתי בתשובתי להזמנה אי בעשה דרכין בני
 בעידנה וע" ש"ח ס' לו וע"ש בהגהות רש"י למ"ד
 בניטין ד"מ ריב"ל עבד שמו"ה חס"ן בפני רבו יונא
 למירות וע"ש בתו' והל"כ במה שגירסו לעשרה ורק
 דשמואל לשיטתו בניטין דהמפקיר עבדו א"ג גט שהרור
 ולא גזמין לה לה מאשה ולכן לא פריך הקס בניטין
 לשמואל מהכ"נ בע הוא מש"כ להלכתא דנריך ג"ש
 ומ"ש הר"מ וכו' להשיאו ישראלית וע"כ דשימרו
 מקודם בג"ס ופריך מהכ"נ בע וליהו בעידנה ורק דמזוה
 דרכים ל"נ בעידנה עת"ד וז"ל דהקס בניטין קאי
 להמסקנא דט' ועבד אינו מ"מ ופ"ק וכו' הו"ו אינו
 מוכרח דלמא ה"י העבד השני של אחר שלא ה"י עמו
 ולא ה"י יכול להשחרר מפ"ו רק עבדו של ר"א למוד
 וגם להר"ש קטן ועבד דהדין לא מ"מ ע"כ בס' לרי"ב
 ויחא ג"כ להמסקנא וע"י גיטין למ"כ ובפסוטה י"ל
 מדוה"ב להביא משעה בר"ח כו' ואף דבד"ד השו"ס
 נמי ש"י להנאקו וע"כ דלא כסברת הר"ב אבל למאי
 דמסקי לית הלכתא כריב"ל דט' ועבד מ"מ פ"ק
 ובפסוטה דברייה דמייני וא"כ י"ל דקרא אנטיך
 לאפקי מדריב"ל וז"ל ז"ל דעשה דברים דומה עשה
 דיחיד ומיושב ט"ה פ"ג ויש לפלפל בחי' של שותפין
 שיעבד אה רבו יוס' א"ה דכ"ע דהשחרור לא עבר על
 העשה לז"כ וע' במה"ל לוי להרש"ח שבת דר"א
 דכ"ע ומ"י ב"ח כו' ומשום פ"ו י"ל דכייסין מדה"י קטן
 רק כיון דמשי הרי הו"ה עבד וקטן אין מ"מ פ"ק
 כמו בשני עבדים יע"ה ויש לפלפל ג"כ בהא דפ' עשרה
 וחס"ן פ"ט ברמות ר"ח"ה לא שקיל גיטא דמירותא דמוכח
 לכאורא דר"י ס"ל דנריך ג"ש נ"ל וע"כ דה"ה ס' י'
 קע"א ס"ו לראבי"ה דקדושה הגוף פקע בכדי וא"כ
 ביום של רבו יש בו זכר עבדות גמור מסוס דלד חירות
 שבו נפקע וע' תועפות ראש ס"פ"ה וע"ש מש"כ על
 קוסית העולם מהא דביטין לח' אה והא יהוה אמתא כו'
 ומאי פריך מהכ"נ כיון דכ"ע ופ"ח אינו עובר בעשה
 וע"ס"ה עולת שמואל ומ"י נחלת יעקב לשבת מהבאון
 דליטא שהאריכו ליישב וע"ש בהג"ה שמי"ש הסתירה
 עפ"ד התו' כתובות כ"ב ד"ה שוין יעשי' וע"י בשו"ת
 פרי הבואה ס"ה וע"ש עב"א וכוונ' מ"ת ח"ה"עו
 כו' קד' שניונו ג"כ לשבת הרש"ב"ה וכו' הע"ס כיון
 דלא שייך עשה לטולס ואכ"מ וע"ש בש"ת יד אלי'
 פ"ו' שהעיר ג"כ מסוב' דהב"ל לענין בעידנה וע"ת

סוכה ל' ע"א ד"ה משום כו' דל"ק לכס למעט והא
 הו' מהכ"נ בע בגזול ותו' דמשום שאזל אנטיך לוי וכו' ל"ע
 ט"א ד"ה הוה דמו מסוכה והכריעו דמהכ"נ בע דרכין
 וע"ש"א ו"ל למ"ד הכו' בסוכה דהיה בכל מזוה דהו'
 דאורייתא מה"ד הרי שגול כו' ור"א ס"ל הכי בסנהדרין
 ז"ב ולר"א בסוכה כו"ב דאינו יונא בשאלו והתו' דפ"ק
 הקשו לדין דקיי"ל כרכן ולהכי פריך הכא ספיר לר"א
 לשיטתו והא מהכ"נ בע היא וזוה מקושר הכמ"כ דר"פ
 ב"מ כ"ח למעלה מכ' אר"ה מ"ד והכור כו' שנתחבטו
 כולם בהמך המאמרים ד"ד' דלפ"ו ל"ל מ"ד כנגד
 יהודא ורק למי שגול כה"ה והו' מהכ"נ בע ג"ס כשאר
 מזוה וע"כ דלמעט שאולה ולהכי מדמה כ"ח לטובה
 וס"ל דירח קבע ותיקשי קוסית רש"י לקמן לא ח' לז"ל
 לך למעוטי גזולה כיון דל"ל לטובה העשו' דראש
 הספיה וקיי"ל קרקע אינה גזולה והארכתי בחדושי'
השטמה לעיל יו' א' שורה יג' וע"הו לעיל יו' ב'
 ד"ה מוחלפת וע"הו ור"ה"ש גיטין יו' ב'
 וע"ש בר"כ וע' כתובות י' ע"א ולעיל כ"ב' ובחולין
 מ"ט"ב ומאי חז"ת כו' וכן כשבה נט"ח וכו"מ וע' מדרים
 ס"ב דוק וערש"ס ב"ב ע"א וראב"ד ש מחליף כו'
 וכו' לרוב בירושלמי עז"ז כידוע וזירו' פיה"פ מ"ג
 וכו"מ לעין מספר וע"הו בינה ט"ב ד"ה מוחלפת דקאי
 אדשומט (ולפ"ו ק') דחסר מד מהני תלחא דכ"ש לקולא
 ומה שייכות בהדי ו"ל למ"ש במסקנא דמניח לפי
 הטעות וא"כ מוכח דר' גופי' סהס כמה דברים כמו
 ששנו מקודם בעשות רק שהכרח להחליטן והנה הרא"ש
 באות כד' כבוד דהלכה כר"מ דהו' כבויה ואע"ג דקיי"ל
 כר"י לגבי' ר"מ הכא קיי"ל כר"מ דהו' כבויה דקיס
 ל' ר' יוסקן בשיטתו ולא ידעתי מאי ראי' מיימי מר"ה
 דסוכר מוחלפת ולכן פוסק ג"כ בכז"ת מש"כ לראבי'
 דלא חסודן וכן הרגיש דר"ח מרע"ה וכדומה שכן הרגיש
 גם בשאלה שלום ועבדו"ש ס"ק ל' וי"ל דר"ה שה'
 עומד לפני ר' מנכ"ה המשה קרוב היבר שזרדך קבלתו
 הוא חומר שמוחלפת מה"ט ור"ה לא נחלק על ר"ה
 אלא לרווחא דמלתא מתוך ולהגדיל תורה עכ"ל . ואולי
 שגם לזה כיוונו התו' דסוגיין בקורר לשונם והומ"ל מהא
 יהודה משמי' דרבא לעיל מח"כ דלהו"ה את הרבים
 עד שיאלכ כו"ה דגן דהא קיי"ל כרבא לגבי אביי אף
 אי חולק בהדיא ואלו דהקו"ש ביומא ע"ס ד"ה פחות
 מכבי"ה מנזרין יותר שכתבו נראה דל"ן הלכה כר"י
 דבני כבי"ה ואע"ג דקיי"ל ר"מ כו' וא"כ למאן דלא
 מחליף וע"ס"ה חו"י ס' לז' כי הקבוץ הנבחר שנימי
 רב אש' כשידעו מהרבה הלכות שכיוון פלוני אל האמת
 קבעו הלכה כמותו שלא נעטרך לומר ככ"מ שכלכה כמותו
 אם לא שזכרו בפירוט שאין הלכה כמותו כו' יע"ש ולפ"ו
 י"ל דר"ה לטעמי' בערוזין מו"ב כר"י לגבי ר' מ' והכי
 אשכחן להדיא דעבד עובדא כבויה וא"כ אף ר' מ' סוכר
 ר"י ח"פכא מ"מ כיון דס"ל הכי אין ל"מ כיון דלא תליא
 במימרא דתנאי' . אך דהתו' ממוה"ס בנימי שהרי אמרו
 בערוזין מו"ב השתא במקום ר"י ליתא במקום ר' יוסי
 מיבעא ואלו ה"י רק לפי שנינו במקומות הללו לא שייך
 ק"ן בזה וביבמות יד"א מבע"ל דהריפא עדיפא טפי מרובא
 וע"בתו ומ"ה"ט קיי"ל כרב באיפו' שהי' רגיל ובסנהדרין הי"ב
 י"ה חדשים כו' לענין מוס קבוע כו' ושמואל ה' שכיח
 לגבי שבור מלכא והי' נריך לידע מה להשיב להס תמיד
 לדמים וערש"ס פ"ב דשבת ד"ה כפי' כג' הא דקיי"ל
 הלכה כרבא לגבי רב יוסף היינו אליבא דנפשי' מוס
 דרבה ה' הריף טפי ורב יוסף הי' בעל שמועות יותר
 וכו' וע"הו חולין כט"א בר"ה ור"ל וכן הביא ח"ו רש"א
 בקדושין כ"ג לגבי אביי ורבא והארכתי במ"א . וכשיג
 מבואר כ"מ דהא דפסקין כמד לגבי חב"ד' שלא כיוון
 לכון בזה מנין ההלכות ורק שהעידו כמו ביותר וא"כ
 הדבר פשוט דהכי דמוסק' אמורא כהד תנא' ולדרי'
 מהס"ן הך מימרא ודאי דראוי לפסוק כהני כללי דייני

שוב דר"ג הוי מסדר מתני' קמי' דר' וכב"מ פויב
 זכר"טי ועב"ב קליא והוריות י"ג ועתו' ב"מ כד"ב
 זר"ש פ' האומר כו"א ור"י רז"ה שר"כ ה' חבירו
 זע"ה ה' ב"ב עו"א ד"ה ובפוגתא וע' ביוחסין שעד ימי
 הלל היו שזיני ח"ר סדרי משנה וע' ס"ה חכ"ס סי' י'
 מחגיגה יד"א שזה מאות כו' שה' הרבה משניות סדורות
 קודם ר' כו' וע' בע"ג יד"ב וע' בהקדמת הר"מ
 למשניות שז"ס ריש פסחים וזמ"ה אמרו ועימו סף
 מכות וע' תו' כחזות קי"ב ב' ד"ה עמודין לסיים
 דבר טוב וע' זאו"מ ס"ה קלה בהג"ה ויסיים בדבר טוב
 וע' תוס' ברכות ל"א א' ד"ה שכן מצינו וע' תו' סוף
 נדה ד"ה הדב"א וער"ש' סדר"ף סוף מ"ק וכן הוא
 בז"מ בש"ס ברש"י והו' שסיימו באזה ססוק רק לסיים
 בדבר טוב וכמו בסוף תענית זה היום עשה הי גילול
 ושמחה בישותו . וע"ד מאמר ר' יוסי בסוף גילול
 אשריך שנכנסת בו' וע' רש"י סוף ב"ק ד"ה מתא וכונתו
 דלא מוקי למיד כוליה נזיקין מהא מסכת וכב"מ נב"א
 מאן דמוקים אלוו בו' ורק משום שזריכין מרעה טוב
 וכב"ב לו"א וע' סוף סוכה דמיימי הך קרא אמרו לזדיק
 כי טוב ולא מיימי מסוף המקרא בכדי לסיים בדבר
 טוב וזכה הבין כונת רש"י דמה טובה מרובה כו' :

שבת דה בי ע"א רש"י ד"ה יציאות ויוס

השבת הוי
 והתום' ל"ג התם ואי דלא תימא אמלאכת מעשה מדפי'
 ויכלאו מהביא וע' ש"ת ס"א : תום' ד"ה פסטי ונ' לר"י
 ובשבעות גרסי לר"ה וכהולע ס"ה יציאות ועי'
 בזיב הא"ס ס"ט אות ד' בהגה ובז"ו למשניות הקדמו'
 ודחה דבשבעות כוליה לחיובא ועתו"ט ובתורע
 ועמ"ש הא"ס ס"כא ויוד' א' דלא דמי ללולב ומילה
 דלא בעי רק בשנה אחרת ועי"ד רס"ד ומ"ס מדריך
 תרי קראי . דאי מדלא יליף ממשכן כא"ו רש"י דאיכ
 היכי ידעינן חד מחבר' מקראי . ועי"מו לקמן קי"ד
 סע"א . וה"ד בכוריות דף ד' ע"א הוצאה הא כתיבא
 והא אין חייבין אלא על שזדוני בכרת שס ח' א'
 דמ"ה הוא מוד על הללו והקרנן בא על שגבתו מרתת
 וגם דלמ"ל בת"ג משגבו דהא בעי הודאה מרתת
 ובחלב קיבה שעל הדקין אינו בכרת דמ"מ כיון דמשכחת
 בחלב שע"ג הכרם הוי הודאה וא"כ בשבת כיון דבמורה
 כתיב להדיא כרת על מלאכת שבת ולכן חייב על הוצאה
 אף אף לא הוי בכרת . וער"ש' לקמן ח' א' ד"ה רבבה
 ז' ובתו' ודוק : ומ"ס לקמן ע"ב ד"ה ומי ומ"ס
 דחגי הולדה הוצאה . ואף דהוי כמשכן מ"ט הני הכנסה
 דבע"ה וב' ליתני נמי מוסיט :

עב

והא דומיא דמ"ע"הו' שבועות ה"א' ומ"ס לא"ז
 רש"א דלהר"מ מאי פריך לעיל והא דומיא דמ"ג
 קתני דהא חכ"י שבועות עיקר ופי' דקושיה בגמ'
 איפכא דל"ל מ"ב דלא הוי דומיא ולא עיקר . ובזה מיושב
 קושיה הויס עמוקים בשבועות ג' דהו"ל מ"ג לר"י
 הא דומיא דרעיות קתני ולר"ש דומיא דשבועות דסליק
 מו"י' ונדקא דפריך בקורא דמוקמי לתרויכו ולפ"ו לק"מ
 דלא מצי למימר דומיא דרעיות דמ"מ אין לו להניח
 מלפני דמי שבועות כדאמרן ובעיקר דל"ז רש"א
 שסיים ומויאו מראות נגעים הוימלמ דהוי דומיא
 דשבועות . והוכרח כן לפ"מ שסיימו התו' אבל לבתר
 דמוסיק הכא דלאו עיקר שבת והא אף אי הוי עיקר
 פריך ספיר כדלעיל דלא ליתני מו"י כלל . אבל מאי פריך
 לעיל והא דומיא דמ"כ דהרי לר"י דומיא דרעיות דהוא
 ג"כ עיקר ולר"ש דומיא דשבועות ולי"ל דלפסברה דהוא
 דמתן לחיוב ומתן לפטור לא דמיא רק לחדא מו"י'
 ולא הוי דומיא דהתם אבל השתא דכוליה לחיובא ואף
 דאי הוי קמי בשבת חיובי ופטורי לא הוי נמי מראות
 נגעים דומיא דכל מילי מ"מ כיון דשבת עיקר לאו

המסכת הני לוי נגעים אגב שבועות ורעיות רק דהמי'
 פריך ספיר דומיא דמ"ג ולא ליתני לשבת כלל כיון דלא
 הוי דומיא דמתני' . אך לע"ז כסוגיא דהכא דה"קל
 דאכתי הוימל דומיא דשבועות ורעיות כיון דהשתא
 הוי כוליה לחיובא . אבל באמת לא ידענא קושימו דהא
 לפס"ד הוי מ"ג עיקר כמו שבת ואף שהוא במסכת
 אחרת מ"מ אין ל"מ בכך ולא הוצרך לכך סברא דומיא
 דשבועות אבל להמסקנא דהתם עיקר ופריך ספיר :
ג' א' תו' ד"ה בבא . ועי"מו ברכות ז' ע"ב ד"ה
 משעה ובמהרש"ב א' דחמיק ל'י' לאוקמי בא"י אף
 דלא מיירי רק בקביעות זמן . ולי"ל כש"פ יו"ד ר"ס
 קי"א ועמ"ה שמ"ו סק"ד משום דל"ז מביא אטאת כחולין
 ה"א . וגם דגרע דחייב לפרנסו וכי"ד רנ"א ב' . ואף
 דטפי הו"ל מ"מ בקטן לסימנא דאחיא לכלל חיוב מ"מ
 לא ספינן ל"י בריים וגם דדרבנן רק לזורכו וכר"ג פ'
 כל כתבי . וער"ג ור"ש א' תו"י דפטור מאיסור שבת :
 ומ"מ פריך משמואל דהוי מותר לגמרי דהיכי שפסע
 בע"ב ידו מלאה למוך ליתא לאפרושי מאיסורא . ועש"ך
 יו"ד פ"ז סק"ז ושם סק"ד דוחק דהאי לגשל כו' ואף
 דו"ל דלגשל ממש ואסור משום מ"ע גם בעוף וכמש"ל ע'
 וע"כס נר תמיד כריתות כ"א ע"ב ד"ה אחר רב' :
 רש"י פשיטת יד לגזי טיהס כל"ל ותיבת לפניס נחמק
 ולפי' הוי מהא בבא מחיובא דעני ומלא דבע"ב ובתו'
 לריביא . ואף דלא שייך עקירה בפשיטת יד ריקנית
 מ"מ כיון שפסע ידו מייסין שמה יקבל בעצמו דאלו
 לפי' קמא אין שערך הכפע"ב ילדי העני מאי חשש
 שמה ובמרה איכא ומכ"ל ביד העני מבפנים : ע"ב
 דרמליה פרש"י מיערו וכרמילו ועי' לקמן קו"ה ועב"פ"ה
 לרי"מ והוי לקמן ו' א' מתיירו : תו' ד"ה ואב"א :
 ולהרשב"א כיון דל"מל להיפך משום מוכא וממילא מוכא
 הא דרב ביבי ולשוניא קמא תפשוט דאבי' ועי' בימות
 קי"ד ובמ' ולי"ל דל"מ הכא במאי דלפשיט מהא מיני'
 היכי דפסע ידו למטה מעשרה משהיכה למת"ג חייב :
 רש"י סה"ד בשוגג . והא דפשיט לעיל דברב ביבי דלא
 התיירו הא התם ודאי יבא לחיוב חטאת ו"ל כה"ש
 בתו"י דא"א לתסום ידו כל היום או דליבא איסור
 בהחורה והכ"ג יס למיפסע לאסור מדקנסו צמוד :
ד' א' וכי אומרים : וה"מל אס לריך להודיעו ועפ"א
 ס"נד שהרגיש גיב' לר"י לקמן סע"א דש"כ
 והי"ד בלאו הוי בר חטאת וק"י דטפי מצינן להודיעו
 שז"כ שלא יבא לירי חטאת ול"י דהא אכתי יתחייב
 כרת אס לא ירדנה וע' תפארת נזי סו"ד ס"סי כ"ב
 מש"ס ביטוב קושיא א' ועי"מו לקמן סט"א ד"ה כאן
 ודוק . וע' תו' ד"ה וכי כו' מעירובין ג' ע"ג ופסחים
 ושמעתי מחותני הגאון כ"י שהס"י שזכה הוא שרונה
 ומלשון זכ' וריוח כמו בהנחות מה' א' ע"ס כולה סוגיא
 שהיא מלשון ריוח זמון לבד דגם כאן אין להשוגב
 סוס וזות או חטא יותר אס ירדה חבירו הפס את לא
 דהא איסורא דעבד עבד כבר ואח"כ נגמר ממילא
 וכמ"ס בתו' ורק ריוח זמון יהי' לו שיפטר להביא
 החטאת וכב"ב מתפרש בקדושין מה' ב' שרלוה זמון
 להגיל הקרבן . ולפ"ו לקי"מ כאן ושם מעירובין וע"ס
 עה"ג מבעל עין משפט ובה' ה"י ג"ל פי' התו' ד"ה חטא
 בשבת כו' בהנחות שס ואין ללמוד למה שחתירו לרדוה
 כו' . [וד' ה"ק שס תמויהס לע"ל א' בזה שחלק דסס
 בשבת רדיית הפס ואינו אלא שבות לא ידעתי ומאי
 איסור דאו' יס צורק הדס בשבת וע' שבת קי"ג א'
 ולא של ויה"כ בשבת כו' היינו דהקטרה דאו' דאו'
 וריקה רק משום שבות דמוקפא כדאסיק בפסחים מו'
 א' דמוקפא דרבנן וכ"כ הל"מ ביבא ב' ב' דהא משום
 מוקפא חתמן עלה וכן בפסחים ר"פ א"ד הוצא שבות
 כו' . ב' מה שתמא דלא מצינו בשבת שהתירו ורק
 בעי' דלא איפשטא היא הוא פלא דכ' התו' למסקנא
 דמתני'

דמתי לה כהדו' בלא צעו' וע"כ זיינו לרק ד' ולא
 ב' ע"ב וזו"ל הי' לפני' הגי' בשבת צעו' ר"ב כגי'
 ס"א שהציוו בתו' ד"ה מחני כו' והיינו דשם למסקנא
 יניח חזירו מאזכור סקולה וסו ריוח צעלמא וז"כ בתו'
 וי"ל דל"ו זכות ר"ל לאכול מי אינו ריוח כלל והנאה שאינו
 דרך אכילתו אבל אכלי' שאין זה מצוה כלל כמ"ש תו'
 ד"ה שגונאין כו' במגמות קי' א' ולפ"ד הנז"ל נטה
 בזה בכונתם צמ"ש צביצה שם מיהו מחו' ד"ה מטא
 בתפלת כו' משמע שפיר שיוכה לשון זכות ומצוה עיי"ש
 ולפיטתם הקשו בסוגיין :

ה' א' רש"י ד"ה מייב ע' קוס' לקמן כתיב ד"ה אבל
 ע"ב שמוע"ג יין . וכבוד חמי זקני הגאון
 מוהר"ר רב ז"ל עמד בחי' ע"ד רבינו ירוחם בכתב
 יב' מ"ה שפסק כרי"ב ותי' דסבר דפגומתו אי הוי
 שמון משקה או לא וכמ"ש התו' ד"ה ר' יוסנן כו' ובודאי
 אי הוי שמון משקה הוי כל מיני משקה או ירק רבנן ס"ל
 דשמון לא הוי משקה ודאי קי"ל כרי"ן עכ"ד ולכא"ל
 מיל' לריי' לפרס כן . ואמר בנו מר חותני הגאון כ"י
 שניל כד"ק שנסמיעי לזה מסוגי' דמור סד' א' דמצע"ל
 בגווי טובא ורק' באוכל ע"ב משקה שנימוח ע"ש אבל
 אי הוי שמינ' נימוח כמשקא אע"פ שהוא מין אחר כחד
 פסיב' ובחמת מה שהכריחו התו' במגמות לה"א ד"ה
 אימא שהשמון משקה ומסמח דגמ' שבת יו' א' מט"מ
 אין מוסקין בטמיה כו' אין ראי' כלל דשם הלל קאמר
 לשמאי לטעמי' ואיחוי ס"ל בחוספתא דטי' דשין חיבור
 לין וע"כ ס"ל דהוי משקה לפ"ד הגיל וערי"ש פ"ב במ"ה
 דמס' טכ"י רמו לחוספתא זו [ובזה יובן לשון חס תקיטני
 גוורני חף על המהיקה . וראיתי למתחכם א' שהתיר
 נגד מחמר זה . ולפ"ד יובן כיון דקושייתך לשיטתי
 דלדידך לק"מ דשמון לא הוי משקה כלל ועכ"פ אינן
 שוים כ"כ לגזור עליהם ואם תקיטני ולומר דלדידי
 ע"כ שוין הם ואי לא הא ליק הא כמ"ש בתו' מוכרתי
 לגזור על המסיקה לקיים גזירת [בזירה] וסייג לזבר
 לומר דשמון לא הוי משקה דו' משקין דחשיב במכשירין
 ס"י מיד יליף בחו"ל לרבות מכל משקה אשר ישתה
 ושמן הא לא הוי לשתי' דאזוקי מו"ק וכברכות לה' ב'
 א"ש בעיני' אזוקי מו"ק [ועפ"ן גיל לפ' פסוק יסעי'
 כ"ה כפסטי' משה שמינן כו' שמרים מווקקים דשמן
 ע"י אגרונו ועירוב טוב כמ"ש בברכות ועו"א שיהן
 להם שמינן זקוקים וממוחים וע"פן אין ראייקת ההוספתא
 פ"ט דשבת במדעת נגד הסוכרים דשמן לא הוי משקה
 ועכ"פ א"ש מאוד דברי אביו מרן ז"ל דפגומתו בזה
 וכראייתו ממזכיר דא"ל בענין אחר ע"כ . וע' בגי"א כלל
 ל"ב שהכין ד"ד בנזיר סד"א בחר כלי דזה כקרקע וה"ה
 לפסק הרמב"ם בס"מ מה"ש ה"ד דאינו מונח בכלי והכלי
 ק"פ ע"ג מים פטור והרמב"ם פוסק כאח"ל דאוליגין
 בחר כלי וא"כ לא נייה . ותמוה דכאן האיבעא אי
 אוליגין בחר וי"א או בחר כלי והר"מ סובר דאוליגין בחר
 כלי והוי כמזא ע"ב קרקע וכמפורש ברש"י ותו' וע"פ
 דש"ה לגבי שבת דהאיבעא אי אורחי' כדך להלניע הפנים
 משאי"ב בטומאה דלא הליא בהנהה רק דאי אוליגין בחר
 כלי לא הוי כק"פ ע"פ מים וכיון דמז' בטל גבי כלי
 וכמ"ש התו' במדע אבעטו דנפשו בת"א ור"ת עשבת"א
 וע' בגיטין ח"א בספינה דלא מופסק אורחא ובערוינן
 מג"א' וע"מא סת"ד סק"ג ובמ"א רכו' סק"ו . וע' קוס'
 זכמים כ"ד ח' ד"ה הואיל ודוק :

י' א' ראב"י ובכתובות לא"ב אי כרי"א האמר כו' :
 רש"י חסופי' ור"ת דכדיב' : ע"ב ואמאי קרי
 ר"ה ע' ביב פה"א : תו' ד"ה בשוגג ולא מסתבר כפי'
 רש"י וכלקמן ל' ע"א דאיכ מייב מטאת מבי"על . [וע"ש
 ב"ספבל דלא שייך במו"ד שהכל כבקי"אין לחולה וע"כ
 בשנת מלאכה או בשבת שהיוס שבת ומתהני דהא בעי
 שימיר א"ש וכסנהדרין מ"א אי וע"ש בתום' וא"כ לא

משכחת שיטעון שהי' שוגג א"ס לא דניחא לאוקמי בהסמ
 בלא התראה וגם יש לדון כיצו דלמותרה אין ספק
 וכמ"ש הקוס' וגם דלר"י ס' בשבועות דה"ס שמי' התראה
 וע' קוס' יבמות פ' ע"א ד"ה נעשה ומשכחת כשהודה
 אח"כ משום תשובה דליכא משום אמתע"ר : ז"א לא
 אמר כעולה כעולה כ"ל וכ"ה בהגהות הכ"ה והיינו
 דפסטי' מיירי בר"ה : ור"א רש"י קתני ע' בגליון
 דה"ס לרע"א מטהרות פ"ד מ"ו ועמו' בימ' י"ב ב' ד"ה
 ד"ה במגב"ג : ח"א זרק כורת עבר"ק : קוס' ד"ה
 רחבה י' ע' בחי' רע"א ונתו' לעיל ה"א ד"ה כאן ובר"שי
 לקמן ד"ה פתוח ועמולק י"א ב' ד"ה אלא : לימא דלא
 כרי"ת עלאי' רש"א וכה"ג בע"ב דר"ל וכו' בס"ה דלריד
 ליתן טעם כ"א ע"פ עינוטע"ב : לא שמי' חשמי"ול' לאכילה
 ע"י דמק' כדלקמן ע"א דבכ"ה לא הוי תשמיש כלל :
ב' ב' תו' ד"ה ואם דשרי הימני' עלאי' רש"א ומוהר"ם
 ועמולק ד"ה ולמ"ד : תוס' סד"ה בספירת
 דבבא דמסוקין קי"ל כותה' ולשי' דלימא דאפי'
 בהתסיל באיסור אינו פוסק וע' ברכות כ"ט ד"ה כיון
 שסתרו ולבריהם דהכא דלר"י כל גם בהתסיל בדיקה
 מפסיק ול"ד להבדלה וכרס"ב בע"פ שזה כבודו של
 יפסיק בסעודת שבת וע' צמעי"ט בסתירת דהר"א ש'
 קוס' ד"ה סל"ד שאינה עוברת ובברכות כ' הסוכרת
 וע' בתום' יו"כ לימא דשמי' כהני' בע"פ . וי"ל דהכא מיירי
 בתחלת הלילה דקאמר כיון דכי שרי כו' ופריך מומחה
 ומשני ערבית כולו ליליא ואי בחזוהי עוברת אפילו
 בחובה לא מסתבר לאסרה מפני קדימה ת"ע לדחותה
 בסוף הלילה דלמ"ד רשות אין לדחותה רק בשביל מצוה
 העוברת ולכ"י פריך מה' המנו דהס' בדליכא שות
 כחול"ע וגבי ת"ע למ"ד רשות אין בדליכא אפי' בסוף
 הלילה דיי"ל דס"ל דגם ת"ע אי הוי בסוף אין לדחותה
 בשביל מצוה שאינה עוברת כיון שיתבטל ת"ע וא"כ י"ל
 דבסוף הלילה כיון שאינו יכול להתסלל אין לבעלה בתום :
י' ג' תו' ד"ה רמי עכ"מ פ"ה מתפלה ה"ה ובמגילה
 דכ"ד ב' : נגה ללזוי' ע"הו ברכות ה"ב ד"ה
 סמוך וע' עמולק י"א א' ד"ה כנון . ביני צמזי וכברכות
 ח"א : תו' ד"ה אי דהא וי"ל חסידות גדולה מכולן כספיק
 דע"ב ועכ"מ לברכות ו'א' . וע' בלח"מ הת"מ פ"ה א' ח'
 שתמה עהרמב"ם דפוסק כרבנן גבי לחי"פ ומ"מ ס"ל
 דסבי בקביעות זמן והמפרשים האריכו דר"ל לטעמי'
 בשבת דיון עדיף מתורה ולדיון דיון נמי היינו תורה
 וכברכות ו"א ושפיר מוכח דהך קרא דויעמוד העם לכל
 דיון כו' וברש"י בשומם הגי' כאלו לומד כה"כ וכו'
 לפלפולא דמלכד דכבר כתבו התו' ב"ב יא"ב דרב חמי
 לחור ור' חמי לחור וכל"ה אטו לדיון שיוצא בק"ש ש"ג
 מ"מ כל טעה הוא חיוב בפ"ע ואף לרבא דפוסק כמ"ד
 דיוצא בק"ש ש"ע כמגמות צ"ט מ"מ דריש ביומא ט"ב
 ודברת בס ולא כד"ב דעובר צעשה וברכות ה"א יתלה
 בביטול תורה וע"ש בחדשי' ובשבת י' ע"א על המאריך
 בצלותי' מתיחין מיי' עולם וע' בהוריות י' ע"ב אהו
 לקמי' דרבא א"ל אוקמייהו מכתה פלן איעתריתו פורחא
 וע' בפרש"י ועש"ך יו"ד ס' רמו וער"ן נהרי"ם ח"א וברש"י
 אר"י גופ' ביומא פו"כ איחוי ח"ש כנון אלא דלוליגא ד"א
 בלא תורה ומ"מ ס"ל מוכח ב"י' וברש"י פ"ה מיתקי' ל'י
 נמי מדברים שאין להם שיעור וכתו' ברכות יא"ב ד"ה
 שכבר נפטר וע' בחי' לברכות כ"א א' וע"כ דלכ"ע נהי
 דיוצא בדיעבד לא פסקה התורה וממ' בתדירות ובה"ש
 דהט"ז באו"ח סתפ"ז דממ"ג עדיף ות"ה נדחית לגמרי
 והא רבא דחיר פשיטא לי וס"ל דיוצא בק"ש : ובז"מ
 ג"כ דהרי"ג בריש מגילה דהא דמ"ג דומה עבודה לענין
 קדימה . ומאי' פריך במגילה ג"א מיהושע ז"א דבפ"ה
 ל"ש כלל שלא ידמה וזל"ה דאי דבק"ש תקיים ושגחה
 א"כ ל"ה חיוב הלימוד ג"כ דאורייתא וממילא עדיף
 ממ"ג דהוי פרומוי ניסא וע' סו"ת שמ"ר ח"ב ס' ז'
 דכ"מ

דמתי לה כהדו' בלא צעו' וע"כ זיינו לרק ד' ולא
 ב' ע"ב וזו"ל הי' לפני' הגי' בשבת צעו' ר"ב כגי'
 ס"א שהציוו בתו' ד"ה מחני כו' והיינו דשם למסקנא
 יניח חזירו מאזכור סקולה וסו ריוח צעלמא וז"כ בתו'
 וי"ל דל"ו זכות ר"ל לאכול מי אינו ריוח כלל והנאה שאינו
 דרך אכילתו אבל אכלי' שאין זה מצוה כלל כמ"ש תו'
 ד"ה שגונאין כו' במגמות קי' א' ולפ"ד הנז"ל נטה
 בזה בכונתם צמ"ש צביצה שם מיהו מחו' ד"ה מטא
 בתפלת כו' משמע שפיר שיוכה לשון זכות ומצוה עיי"ש
 ולפיטתם הקשו בסוגיין :

דכית מדאכור לאמרו בפני עיה שלא יאמר בקים סג' לכתחלה וכמ"ס רש"י יעשי' ויחמט' למסוס ושנתה לוכא כיון שלמד כל ההורה וכו' כד"ל שיהיו ד"ק מיוחדים בפיך וכר"מ בכת"מ שחם שאינו לומד הוא שוכח ורק נקיים מדברי קבלה דהפורט טפי בשעה שאינו כ' ועב"א ח"ז רש"א שהיו מבטלין מלמודם ולא מק"ש וגם י"ל הא דס"ל לרבא דמנציה לאמרו כמ"ד ברכות מו' ב' איהו ע"א כל שלא קרא ק"ס ש"וע [בזכרות ה' ב' רישמעאל אומר יכול דברים ככתבן ורשבי' כליג והמפרשים הקשו בדמחוק לט' ב' סברתם להיפך ול"י קושיאם דכתי' מנחת ד"ה לא שמעתי דיינו בשאר לימודים דכשהו פנוי ממלאכה מוטל עליו לעסוק בחורה ולהכי לא פריך ההם מר"ש אהדבריים ע' הו' פסחים ה' ח' דנימ' אינו נדה מפני חיי נפש ולר"ש אפי' בג' עבירות החמורות ככהדרין עד' ח' וע' דיומא פ"ב זשכ"ל ע"ב וע' פסחים קיג' ח' א' טרמי בך בשמעתא ולא מסתיעא כו' ובזכרות ח' א' גדול הגהה כו' וע' פ"י סוף קדושין ב"ה דא"ר אדוראי מיחא אפי' כו' לפי סה"י בנו ריז' וממולא (וע' קדושין כ"ב) ור"מ דקאמר לעולם ילמד את בנו אומנות קאי על הכלל וע"ש במקנה ובפסיה לפי מ"ס וע' רש"י ב"מ ד"ל בית מייס כו' וע' כ"ח ס"ז ו' בישוב ספירה דרש"י מ"ב ט' כו' וע' ס"ל כמ"ד ההם בקדושין מו"מ לא דלמי' כו' אלא שהרעותא את מעשי ודקסי ס"ל דכשיחאל עושין רש"מ מלאכתן נעשית ע"י אחרים ואף לדריד' ויזא בק"ש ש"וע וע"כ דמי' לכתחלה מוטל עליו מצוה והבית בקדירות וע' בירושלמי סוף ברכות ר' סימון אומר העוסקתו חו' פת"ס היו מוסר ברית מטעם עה לעשות כו' וי"ל דר"ס כו"ב רכש"י דהמר אפטר אדם חורס כו' וכדאי' דב"ר רפ"ד לעולם הוה ממעט בעסק ועסקו בחורה וכיומא לה' ב' ח"ל מו"מ לא עבקה בחורה אם אומר טרוד במוותו כו' ובא"ת אס אין מורה אין קמה כו' וע"ד האמור דרמי' שהולא להם לנצחית המן כו' או דקאי לענין שאר לימודים וכמו שהשיב ר' ישמעאל ח"י דר"ס מיידי לענין הגלגת חלמודו אבל מ"מ כשא"ל לו ללמוד בתדירות מוטל עליו לקבוע עתים בכ"י וכפר"ש בשבת ל"א סע"א ורבא דאמר ההם קבעת עתים לטעמי' בברכות לה' ב' ח"ל לרצנן במוטתא דלא תקחון קמאי בימי ניסן והשרי כו' וע' ה"ש ערובין נ"ד ז' ד"ה עשו מועדים (ונ"ל שזה שסיב' מנהג בין המנים אף בעליהם דלא ליטרדי) ובת"דאר פ"א לא כתבתי לכס' לא ימוש כו' אע"פ שאהם עושים מולאכו ו' ימים שבת ועשה כולו הורה וע' ב"הש עשר א"פ ח"י דה"ד רבא דלא תקחון קמאי מ"מ ודאי שלא היו בטלני' ב' שבתים באלו הימים וע"ב ורמי' בירו' ר"ק דמיא איתא ב"ה ח"י ר' יהושע מהו שילמד אדם את בנו ח"י ח"ל ולמדנו בשעה שאינו לא יוס ולא לילה והתני' רישמעאל ובחור' בתיים זו אומנות בגין דכתב והג"ה בו יומם וליה חר"ה מנשי המכורות וע' בירו' קדושין פ"ק ה"ו ובמ"ס פ' וא"כ בש"ס דילן בנמנות דברים שאלו את ר' ישמעאל י"ל ב' כשיטת הירו' דקמי' בעלמא הוא ולהכי קאמר ר' יוחנן בשם רשב"י דיוצא בק"ש ש"וע דרי' ישמעאל נמי ס"ל כותבי' בהא' טוב בא לידי הקו"א משהו שהרריך מו"ד קדושין לד' ח' וליק' דמ"ע שהו"ב נ"ח מת"מ מללא חמר הניחא וע' השואת חן סמ"ח וע' ב"ה קדושין י"ד וע' הוס' סכהדרין פ' ע"ב ד"ה עובר ותני' קדושין י"ד ב' ד"ה הו"ל וכו' וכו' קו' הוס' ב"ה משום לאביי לביא ב' הכובים דשים חייבות במ"ע ש"ז"ב והל' טעמי' בזכרות כא' ח' דכשכבך דל"ת מסתבר לקיים לה"ת וכוה' לעיל לד' סע"ב וע"כ דלכ"ע לא פקע חינוכו וע' ירו' ברכות פ"ב (ובל"ה כ"ל הא דפטי מסתבר לקיים לת"מ למ"ד לא ובדוק כו' למ"ד בזכמים ז"א סע"ב דקדרי עדיף נמי ממקודש וע' ט"ו או"ח כו' הרפ"ל מו"ד לעיל ונקיים הפילין למוזוה דל"ל דהליא אי לימוד גדול ממעשה

כהתו' ד"ה גברא דקאי אמונות וגם דבירו' פסחים פ"ג וחגיגה פ"ק סוף ה"ו דאס אין סס מי שיעשה לכ"ע המעשה גדול וע' ירו' סוכה פ"ב ה"א וע' יו"ד ס' רמ"ו ס"יד ושס"א ובמ"ט ב' ירו' פ"ק דפיהא וכוה נסמר מ"ש בשת"ו רשב"ס ס"י סג"ד שאס אין ס"ת לקרות לציבור עדיף ליתן ס"ת לציבור מלהשיא יהומה שהתלמוד קודם ואף דהכא הוי ח"ה דרבים מ"מ פ"ר הוי מנזה רבה וכמגילה כו' ח') ואולם דפרס"ד ד"ה אקיס דתתרי' כתיב וכתבהם על מוזוזות זכחו' פסחים מג' ב' דסיפא מפרס'; **ת"י ד"ה דין עמ"מ ח' ס"ב ועב"י בטח"מ ס' ח' ועב"זו ולא"ו רש"א ב"ב ס"ח ועמו' מגילה טו' ב' ועב"ח וד"פועתיו"ט סוף פ"אה ותמתי מנסהדרין ז"א שגורס שסתלק וזה גם בשיים שעוסקים בחורה שרו' ביניהן וגם י"ל כשכונות לכ"א שכל יעשה סגורין לדבריו; כאלו שוקף כחמ"מ ס' ח' א' שגורס להתקיים ישוב העולם לאחר שנכרא ועיירו העניה פ"ד סוף ב"ב ובירו' מגילה פ"ג ה"ו; ולא בשאר דמעניה טעון כוס י"ן לכהמ"ו וא"כ אסור לדון;**

ע"ב ת"י ד"ה ומתרגמינן עמו' מגילה י"א ונ"ל עד"ה"כ עושה שלום במרומיו כי האדם יתכן שיהי' לו משניות השלום אבל הואר נאמן רחום וחנן המה מדות התלויות בטבע בחירת האדם כמאמ"ל נלדך במדותיו כו' וכוה כן ניסן במחירה לאדם להשמר מדרך המוות והכליון כמאמ"ל לא מלא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל הלא השלום שלכן מצינו בגלגון שפסד מהמיתה שראה מלאך ה' פא"ס וא"ל שלום לך לא המות שקרא להקב"ה נשם שלום ולא על האיים כי לא יקרא שייס דק מפאת השלום ולמו שדרכו להסתקף יחד במשלי שנות חיים ושלום ומפי' מוחר להזכיר שטר התוארים ומיושב תמיהה ח"ז רש"א ומה שהעיר מלקמן נה"א ובכ"מ חותמו של הקב"ה אמת דוה ממודות השיכות באדם משפת עצמו ומלכד ד"ל דהאדם לפעמים דמוקר לשנות מפני דרכי השלום או הסכנה י"ל כשפוטו שהוא על ענין הגמר שהאדם יצטרך לעשים לפעמים מותר דבריו אל האמת בראשונה והמנוקש מהכלית דבריו הוא על אחרת וכמוטה לה' אי ממרגלים שהפכו בתשובתם את הסדר ממה שאמר להם אבל הקב"ה הוא עצמוות האמת שאס לפעמים דרך רשעים ללכה וכשאלת מרע"ה הודיעני את דרכיך וכדלוח' ברכות ז' ח' מ"מ יש נדוק וכו' ומפאת הגמר יודע אשר כוף מעשה במחשבה חסלה ולזה השיב וראית את אחורי והמליצו על הקשר של הפליון מפאת שהרשיות הכוזבים בהם מעירים על השגחה ית' ומלילת חו"ל מה כתוב בכו' אסריך שיה' לעדות כי השגחה בתדירות עליהם ובש"ת חסם סופר חאו"ח ס"י קפ"ה דתפלין אינס מעטס ו"ל למוד כי הוא מוקוי אהבת אוהבים שישא כל אחד חותם אהבת חבירו על עצמו כדכתיב שימיני כחותם על לבבך וכמ"ס הח"ה"ל וכמאמ"ל מוס' כתיב בכו' אהבת ה' וקבלת מלכותו וימודו ורק מתאר שם ונ"מ מעורר אהבתו ולזכור אסדו ע"כ ראו' לזכור גם זה ע"כ דמשי"ח וזכו שהלילו חותמם אמת וכן ביומא ס"ט כענין בריאה הי"ג"ה להרים האדם לענינים בלתי נאותים מנר טבעו אשר הוא להכלית בלתי טוב ורק בהודע בטובו אשר כיו' ה"י לתכלית המועיל וליתן לו שטר טוב אס יתגבר בשכלו על ענה המליחו לרעה וכמאמ"ל כשהגלו את עשרת השבטים היו מתרעמין וכשהגלו את שבט יובנ' אמרו דין אליה קשט ללכה ולכילו לבני פלטרין דולי' לא נכיב אפי' ואיתא בקדושין יו"ד ה' כו' בתחלה סדרו כו' ולכסוף הודו;

הכי אמר רב הוהו כו' וכי הוהו לוקא דמתהה שאין המקבל מתבטים ולפ"ז כיון דאמר כל מאן דאיתא ומשמע אף שאין המקבל עני ולכן יבניהו ל"י בפרסיה' דהוי בחורת מתנה ול"ל דהוי בחורת השלומין וכדאמר רב בנדרים לו' ח' דאין נוטלין שטר על המדרס וא"כ י"ל אף דחשיב עוד כמה מילי כסמוך מורכב ב"מ אמר רב

שנה לסייע לדבריו דרב ס"ג כ"ג דבמחנה צריך להודיעו
 ולכן א"ל מלחא אלכשיהו יקורא ואף שאין הדבר חדש
 אצל ר' מנחם לזכורו וז"ל במרייתא עדיפא לי דהוי ג"כ
 שמועה חדשה ואי הוי לי אחרייתא הוי מגיע לך הדין
 תו' ד"ה ה"ג כו' כונתו דא"ל דקושי השיעבוד במצרים
 השלים שהרי כפי החשבון היו שם כמנין השנים וע"כ
 דהתגלגלות שלהם למצרים שגרם להם קושי השיעבוד
 בא מפאת יוסף והארכתו בדרושים :

שיך לעיל ע"א תוסי' ד"ה טרוחא ועי' בגליון מרע"א
 ועי' בראש כתובות רפי' וע"ש בר"ג ועי' שם בתו' דהי'
 סע"א ועי' תוי' וזכום ז' א' ד"ה דלמא ועי' תו' גיטין ב'
 אי ד"ה כיון וכה"ג בירושלמי ברכות ב' סע"א וע"ש
 במפרש ד"ה א"ר בין וכן לקמן ד"ה ד"ה לשינן ועי' ירו'
 נדרים פ"ק סוף ה"ב ויואל שאל וע"ש בפ"מ ד"ה ולמה:
יא' א' תו' ד"ה כגון וכבוד חמי זקני הגאון המובהק
 מוהר"ר ז"ל אמר דמפרש הגמי' עפמי"ש

בברכות לא' אי אין עומדין להתפלל אלא מחוץ להלכה
 פסוקה שלא יערך בתפלתו אם לא תהי' פסוקה וע"כ
 א"ל כיון שאתה מברכך לא תהא ההלכה פסוקה וברורה
 בידך ותהי' הפלחך תועבה שלא תכוון בה ותטרד וז"ש
 הכ' מסיר אזנו משמוע ע"ד תורה גם כו' עכ"ד ומר מוחני
 הגאון ל"י הוסיף ע"ד ר' ירמיה' לטעמי' דבירושלמי
 פי' אין עומדין א"י ר' ירמיה' אי אין עומדין כו' מתוך
 דבר הלכה (כ"ה ג' הו' והא"ש בירו') ואע"פ שהרא"פ

בפי' הירו' ובמעי"ט סי' שהיינו הלכך פסוקה מ"מ
 המעיין בגמ' יראה שהם ב' דברים חלוקים לדינא איש
 להתפלל כו' לא מתוך דבר הלכה שהוא באמצע העיין
 אלא מתוך הלכה פסוקה וא"כ ר' ירמיה' ס"ל כפסטי'
 צבם להתפלל לעמוד מתוך דבר הלכה ולא בעי' פסוקה
 רק מתוך עסק שמהם של מנוה כדמסקי' שם בירו' ר'
 ירמיה' א' עוסק בצרכי זכור כעוסק בד"ת דמי וע"כ

קמפרש כשהגיע עת התפלה וז' דברייא דברכות ד'
 ב' אדם בא בערב רגיל לקרות קורא כו' וטובה כו' היינו
 כדרייתא וכס' ר' ירמיה' לעמוד בתפלה מתוך ד"ת:
י"ב א' רש"י ד"ה ובי' דבע מקום והי' על מנוה
 כז"ל וכ"מ בסוגיא דיומא ועש"ת משיבת

נפש שהאריך: מדבר דכיר והקשה הבי' לאביי דק"ל כותי'
 דלא גזרינן גז"ל ועי' ביאור הגר"א בא"מ ס"ר כ"ב
 וקדמוהו הרשב"א ומש"כ והעיקר דל"ג סמוך לחשיבה
 אבל עם חשיבה גזרו ואפי' לרבא. וע"כ עם מעיין גנים
 לאו"מ דל"ע לדבריו מתוך פירך לעיל יא"ב והתייבא לא
 יא' בע"ש עם חשיבה ע"ש. ואולם עבר"אש ברכות

פ"ק סי' י' דלפי' ה"ד עם הנן היינו קודם הנן ועם
 שמש דעם משמע לפניו או מאחור: כמה גדולים כו'
 וכה"ג בחגיגה כ' ע"א ועי' יבמות תכ"א א': תו' ד"ה
 שכנא ועי' בתו' יומא ל"ה ב' וכתובות ק"ד סע"ב ועי'
 מוהר"מ מפדואה ס"ס פ"ו. ועי' ברכות כ"ב א' אבישלום
 ולעיל ז' ב' ובמבילה י"ד. א' ר"ש בן אבישלום ועי'

ב"ש בשמות האנשים בשם אבישלום ובט"ג מר"מ וראיתי
 בש"ת בשמים ראש סי' ק"ז ליישב קו' החו' דבשם
 נאה ניתן לדרוש מעצמו כמו שמצינו בישמעאל וא"כ
 בזה לדברי המדרש שעה' תשובה אבל בשם שאין לו
 הוראה נעימה מתוך שתלכש בו אותו רשע סימנא
 מלפא וע"ש בבסא דהרשב"א שביא עוד ראיות לדבריו
 וזוהי ליחא מה שמצינו כמה שמות שתייחסו בהם כמו
 זרח ושאלו' וכבר ראיתי בש"ב שהאריך להשיג על
 בהש"ר הנ"ל ואינו כעת אחי לעמוד על הסוגיא ועי'
 בתנחומא פ' שלח ע"כ ואלה שמות וברבה יש שמתויתן
 כו' ועי' תו' מבילה ס"ג א' ד"ה אמר יעקב והגרי"ב
 ועי' תו' ע"ג כמ"א ד"ה יעקב וע"ש יו"א ובמד"ש ק"ל
 ע"כ מוצא אני כו' וחולין פד"א ותו' מבילה י' סע"ב
 וכ"ה לקמן טו"ב רבה בר עופרין ועי' ירו' סוכה ס"ה
 ה"ה וגיטין פ"ה ה"י ר"י בן טיטוס וכן בירו' ברכות פ"ג
 ה"ג ושבת פ"ד ה"ב ועי' ירו' בכורים פ"ג בן טיטוס היו

ברומי כו' ומניין ע"מ לחזור וירו' חלה פ"ד בן אטיטוס
 העלה וירו' שביעית ספיה ר' יהודה בר טיטוס. ועי' ב"ש
 שמונה האנשים ערך שבתאי ובטיב גיטין מהב"א ע' ז"ל
 כיומא פ"ג א' נפיק מיני' שבתאי כו' ומוכה סה"י שם
 ישראל ורק דלא אסקינתו בשמי' ועי' תו' גיטין יא' א'
 ד"ה שבתאי ועי' נדה כו' ב' ועי' בירו' ערובין פ"ה ה"א
 ר' חייה בר' דר' שיבת מקשי וכן בירו' יבמות פ"ב
 טוף ה"ב ועי' ירו' סוכה פ"ב ה"ד ארמלתא דר' שבתאי
 כו' ועי' גיטין כו' ב' ר' שבתאי בשם ר' חזקיה וכן ב"ב

קט"ב א'. ועי' בתו' יומא ל"ח בשם ישמעאל ועי'
 בש"ת משיבת נפש סס"י מ"ח בשם יונתן ועי' בש"ת
 יעקב על אה"עו בשם יונתן בגט שכתב יהודית ורזו
 להצריכה בט' אחר למ"ש ב"כ"ש ובאחרונים לכבוד יודית
 וכתב דבלתי ספק עמות נפל בדפוס ב"ש ולא ברע
 מחיכה המפורסמת שהכל קורין אותה כן ואפשר שחששו

שלא יהי' ג' אותיות השם ביחד כמו ביונתן ומכת בארי
 התקרא אשת עשו הא כתיב וטהיין מורת רוח לינחק ולרבה
 דלא מסקינן בשמי' אך בדיעבד אין להצריך בט' אחר
 יע"ש. ואלו' להבש"ר המוכתר לכבוד להתחלה
 יהודית כמו במקרא לכיון דיתן לדרוש מעצמו מסקינן
 בשמי' ועי' במבילה י"ב א' ע"כ ואשתו יהודית ומחני

שלא תתעוררו מהא דיבמות ס"ה סע"ב יהודית דביתהו
 דר"מ. ובל"ה הא דלא מסקינן בשמי' היינו כשמכוונין
 להזכיר על שמו (כמו בני' בן יהודע ובנו יהודע ועי'
 תו' לעיל ד"א ורשב"א אביו של ר' בשם רשב"ג זקינו
 ור"ג דיבנה וכן ר"ב ור"ש בנו דר' ר"י גשיא ור' הלל
 בעל חשבון העבור בשם הלל הנשיא ור' פדח בשם אביו

זקינו ור' אבה בר' דרשיבא ור' יעקב ברה דבת יעקב
 ע' סוטה מט"א ושבת קמ"טב וערובין פ' ע"א וירו'
 שקלים ס"ק ה"ג ומע"ש פ"ה ועי' שבת קכ"א ע"ב וק"ב
 א' ורב יעקב בר' דרב אחא בר יעקב קדושין כ"ט ב'
 ור' אחא בר אבה בר אחא ברכות כ"ב ר' ישמעאל
 בשם ר"י זקינו כתי' יבמות ק"ד ור' חלפתא בר יוסי

ע' שבת קמ"ב וירו' רפ"ק דיבמות ועי' שבת ק"ומא וכו'
 הרקיעים בנו של רב"ה ונחמן בר' דר"ש בר חמון
 ירו' מגילה פ"א ה"א ור' יסא בר ברתי' דר' יסא בניר
 ס"ו ה"א ור' זבדי בר' דר' יעקב בר זבדי ירו' ברכות
 פ"ג ור' מוסיא בר בר' דר' מוסיא יומא ג' ב' ור'

ברכי' בר' יעקב בר בת יעקב ירו' מע"ש פ"ה ור'
 אלעזר בן פרטא ב"ב של ר"א בן פרטא כתובות ק' ע"א
 וירו' מבילה פ"ד סה"ג ועי"ו חל ברי' דר' עיזאל ח"ק
 ה"א) ועי' מ"ק כ"ב א' אסיקו לי חנן על שמי' וכה"ג
 בעובדא דר' נתן הכבלי בפא"ט וכה"ג שהיו רגילין גם

דימיהם לקרוא ע"ש אבותיהם לזכרון שמש ובאמה כן
 מוכרה להלך גם לשיבת התו' דמרי שכנא היו וע"כ בגט
 מוקשר אות' דינא מע"ש וכבר עשיתי מעשה להתחלה
 לכתוב יהודית וכתב אשחק דביתי כבוד מר חותמי
 הגאון שליט"א ונתגלגל עליו זה על שסתי הביא עמי
 סיוע לדברי דהרי במדרש וכן בפרש"י ורמב"ן על הכתוב
 בראשית סי' ל"ו פסוק ב' ואת אהליבמה בת ענה כו'
 ואהליבמה היא יהודית ועשו כינה את שמה יהודית לומר
 שהיא כפרה בע"ב כדי להטעמו אביו וא"כ מבוחר דאדרבה
 עשו כינה אותה ואולי הי' אהליבמה מורגל בין ע"ב ע"ש
 לתדון מאגדה ואולי הי' אהליבמה מורגל בין ע"ב ע"ש
 אהלי' בצמח"ע ע' בסי' הישר ע"ה ועי' ב"ר ס"פ לו' בימיו
 נפלגה הארץ ירו' ראשונים שידעו יחוסם היו מוסיאין
 שמונים לשם התאורע אבל הנו מוסיאין לשם אבותיהם
 ורשב"א הראשונים שהיו משמשין ברו"הק כו' ועי' בהג'
 רצה"מ ביטן ל' דלא מצינו בלשון התנאים והאמוראים
 שהיו נקראים ע"ש אבותיהם והר"ן כו' ובלי ספק דר'ק
 מקרה קרה שלא היו חכמים בזמניהם בשם זה או שלא
 הי' להם לספר מהם וכמו קדושין ל' ע"א זבולון בן
 דן שלא מצינו בזמן האמוראים שהיו א"ש בשם זה במקרא
 וכן בשאר שמות שלא זכרו אינו רק במקרה עכ"ל.

ותמיהו

תחמתי דמחמות עיר ב' ובה' ג' צ"ק ק"ט ב' אחיבי
 רב אהרן לרבינו וע' כחובות צ"א ר' ר' יצחק בר נפתלי
 וברי"ף הגי' רב יעקב בר נפתלי וכהיג' בלמק :
 הוי' ד"ה שאין . ע' ברי"ף ור"א רפ"ב דברכות וע' בל"ח
 סו' ק"א ס"ד ובסוטה לגי"ב וע' מ"א סו' וכו"ס
 וע' חגיגה טו"ב בל"ח כה"ס ובג"ש בתוספותיו סוטה
 ג"א דלזה אנו אומרים קדש בלשון תרגום שלא יתקאלו
 כו' וע' הוי' ברכות ג"א ס"הד ועונין ודיהו נשכחו
 ממזכרי הפוט' שכ' בהקדמות ומה פוט' כה"מ :
י"ג א' הו"ס ד"ה מה אשת ע' תוס' יומא ר"ח ב'
 ד"ה יחוד וע' תוס' סוטה ז' א' ד"ה נדה :
 וטעמא תפלו ע' מנחות מ"ד סע"א : ש' גרבי כו' ע'
 רש"ס פסחים ק"ט א' ד"ה משו' ש' וכל ש' שש"ס
 גומא ול"ד וע' חולין ז' ע"ב ושקלים פ"ח היד וע' הו'
 סוטה ל"ד א' ד"ה ויתר מש' וע' פסחים ל"ז סע"א וע'
 ב"מ ל"ח א' ורש"י ב"ה ד"ד א' ובערוכין ב' ע"ב וגיטין
 מ"ד א' וע' ברכות מ"ב א' ופענייה כ"ה א' וכו' ברכות
 ג' ע"א וס"ג וע' רש"י שבת ק"ט א' וע' רש"י פענייה
 כ' ע"ב וע' י"א א' ותו' שס כח"א וב"ק ג"א ד"ה
 שיתין וכה"ג במגילה ו' ב' ובכ"מ וע' פסחים ק"ב ב'
 דעל ב' ס' ועש"ע לעיל ע"א ולא ענין ס' וגיטין וע'
 בכורות מ"ב מטבעה ס' כרכיס וכו' ע"א וע"ב פ"ד
 ב' ובת"ס [ועל"א] רש"י ב"ה ד"ה ג' ר"ך ב"ש ד"ה
 ס"ד והיינו שלא ית' ניכר ר' לענין הכרע ובפי הרוח
 ה"ד א' מס' ע"ש בח"א והיינו דל"ד בטל כ"ס וע"תו
 ר"ה ו"א ד"ה חסר וכן א' חס' בחלו כ"מ לי ע"ב
 שמקילין עליו ומאובזין וכו' י"ל ב"ה' ברכות ו' ע"ב
 א"ל כ"ה' לך בקר כו' דחוקי' ב"ה' און כבודו מחול
 רק לגבי ישעי' דס' און חשיבות א"כ משום דביקור מוליס
 מיע' והלכת דרכיו ער"מ וע"כ דשומר מצוה לא ידע
 רע וכן ליכא גאון במקום חוכמה : וט"א האיכא שמאי
 ערשי וע' ט"א לחגיגה ו"א : ע"ז רש"י ד"ה גללים
 מלשון אכן גלל וכתו' בשס ר"ח רש"י ד"ק אכל הרימי
 פ"י דללים כ' שוא מלשון בגללי כו' דיוחאקל וע' ש"ת
 מ"ב סו' ג"ד וס"ח השנ"ן וכ"מ ברש"י יומא רפ"ה וכמ"ס
 בתו' ועמ"פ"ס לקמן ג"ח וע' גיטין ס"ב וע' ב"ה'
 דאהלות מ"ה : י"ב ע"ב אמר שמואל וע' בחי' לברכות
 ט"ז מה שהשגתי ע"ה' ר"ה' ומכאן מוכח נמי להדיא
 שהי' שס ישראל : יבש"ע ערשי' פענייה וע' ע"א י"א
 והתניא אפר ע' רש"י רפ"ב דקענייה :

ה"טו ובהשגות ובחיותו ובלת"מ רפ"ח והר"י גדרים ו'
 א' ור"א' ברכות ט"א וע"ר"ו סוטה פ"ח ה"ט ובכ"מ
 עהר"מ רפ"ו ממלכים ה"ו ספוק כר"ע ומחבריו וע'
 ר"י גדרים ג' ד"ה דמפרש דמפרש דמפרש ממני' מלון
 אר"ע קי"ל כותי' אבל לגבי רבי' לא תהני ובסנהדרין
 כו' ב' לגבי ר' יוסי וע' בחי' לר"ה כ"ב א' וע' רי"ף
 יבמות ס"טו וקדושין ס"ק דמיוכב ג"ש כר"ע נגד ר"מ
 ובר"א' וע' ש"ך חו"מ סו' ס"ה ס"ק ב' וע' זכחים יג'
 א' בלשון הזה כו' וע' ר"ש ר"פ ה"הכ שר"ע ה' מתלמידי
 ב"ס ובח"ו וע' ב"ר תמיד לבריתו פ"ו דביבא דהי'ו
 דמסכת עמ"י פסקין אפי' ברבים וכו' רש"י ב"ב
 קל' ב' בחו' ד"ה מספקא כו' מחבריו וכו' וצ"ב ש"ת
 מקמט' ו"ל דהתם כיון דרש"י' אחר נראין הו' לאיפ"ק
 הלכתא רק כיון דנהוג צלמא קטין כר"ע ותדע דבל"ה
 און הלכה כתלמוד קודם אבי רבא ועכ"מ ה' רוצח
 פ"ח ה"ט כר"ע לגבי ראב"י ועש"ת חו' דאף אי קי"ל
 כר"ע מחבריו היינו היכי דפליגי עליו יסודים מש"כ
 כשחלק עם חכמים ובשדה יהושע כהן דהי' שלא הווכח
 בר פלוגת' אמרין האי סמא דרבים הוא וע' כס"הד
 דע"ב ע"ג וע' חו"מ שביעית פ"ק ולא זכר הכ"מ טעם
 במ"ס הלכה כר"ע וחול' משום דהלכה כר"ע מחבריו
 ומושע שהו' נתינת טעם כיון שרבים הם החולקים
 ולכן לא כתב האי טעמא דהלכה כר"ע וזה מוכרח דהי'
 התו"ט והכ"מ כתבו בכמה מקומות דרק מחבריו ויהי'
 יתח' למ"ס לעיל בשס ה"ה דגם מחבריו היכי דמסתבר
 טעמי' לפעמים פוסקין כר"ע' וזולת ראיתי לאז' רש"א
 ביבמות ס"א ב' ד"ה וב"ס דק"ל כר"ע מחבריו והכא
 קי"ל כ"ה' וכו' נסת' דבריו הנ"ל : ובתמא מנאר
 בירושלמי ותו' דהשיבו ב"ה ל"ס מ"א דטוענין קורוח
 גי' הבד וע"גולי גנת והרי' דכ"ס מודי ב"ה ורש"ס
 קאמר מאן קנא דבאחי' ממילא אף בשבת ליכא חיוב
 מטאת וא"ש ג' הספרים דל"כ כ"ס ולא כ"ה וע' ב"ה
 לפירתיה ד"א ד"ה רבנן ס"ל וכו' :
ע"ב חו' ד"ה שמו' עתו' ריש ב"ה' ד"ה קס"ד :
ב' ע"א הלכך בעינן כו' עש"ת מאיר נתיבים סו'
 לה' ב"ה דאר"פ בחולין יח' הלכך צריכה
 דריקה לומר הלכך בעינן תריוו' דיש פנס היתה רגש
 אטופרא או אטיטרא ומשיב מ"ה על ה"כ המלך דלהתו'
 דטעם הכדיקה בצ"ל הוושט והקפה או כששעת הוושט
 והיתה פנימה הנרגשה אטופרא כשר וכן להיפך ועש"ב
 שמש"ג לדינא וע' בשחיטת מוה"ר'ן שנתן עוד טעם
 לדריקה ביטרא וטופרא ע"כ וע' בחולין מו' א' אר"ב
 הלכך בעינן כו"ס במקום תרה כו' וע' פענייה ז' א'
 וברכות נ"ט ס' וחולין הו' א' ומגילה כא' ב' [וע' הו'
 כחובות ב' ע"ב קו' ד"ה פאז כו' שר"ך ר"א כו'
 ובשבוטת מא' ב' וחולין ס"ה ב' ובכ"מ כה"ג וע'
 בע"ג ס"א א' דמשע דה' ג"כ אמורא וע' בש"ב מ"א
 אות א' בשס הא"רי דמ"ס בתלמוד פריך רב אחאי הוא
 מרבנן סבוראי ועש"ב וכן מ"כ על ר' אבהו ומ"ס התו'
 ממה שתייר תהי' ר"י' וע' קדושין ג' ב' וב"ב ל"ג ב'
 ורש"ס ס"ה' ה"ג וב"ק עו' ב' תהי' ר"א וזכחים ג' ב'
 ה"ה כה רש"ל ובחולין ה' ב' תהי' ר"ו וברכות לח' ב'
 וע' כחובות ע"ב ב' הוי' בה ר"ו וסס הוי' ג"כ ר"פ"ו
 ירו' פ' כל כתבי סוף הלכה א' אר"ט אקסס את בני
 כו' וע' בק"ע כך הוי' דרין על ר"ט ליבשע שיקפה את
 בניו אס אינו כן עכ"ל וע' שבת ז' א' ו"א וערשי' אבות
 ה' ב' וע' חולין ס"ה' ב"ה' ודל"א וכן בר"ה כר' במדא
 מורקא מ"ס חזרה בשבת ג' א' ובג"ב בפסחים ס"ד א'
 וחולין ל' ע"א וכן רגיל אבי' לומר מה שהי' מסורת
 ב"ה קטין כמ"ק יב' א' וגיטין מ"ד ב' וכו' ב' א'
 ונט' ב' וכחובות ס"ה' ב' וקנ"א וז"א א' וגדרים מ"א
 א' וזויר נ"א ב' ובערוכין ה' א' אר"י ב"כ נקטין
 וביגיטין ומ"ק יג' א' אר"י ב"כ נקטין ובגיטין מה' אר"י
 נקטין

גמ' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו'

קטין ושבת קנאי כי איר יוסף קטין ועי צימות קוי כי ובע"ג יח' תמי' אפי' כיו וכה"ג טובא ועי' ב"מ מ' ב' אמר רבא אידי אסברה לי ועי' שבת קה' ב' רבא כו' ובהנהו ריי"ב גרים רב וכונתו מדמייתי אח"כ עובדא דשמואל ואין מזה הכרח מהקדמה עימו ב"מ ד"ד סעי' ובכ"מ כה"ג וגם לא עיין בברכות ה"א אמר רבא אמר רב סמורא ושם כו"א ושבת כדאי' וביק' כא' ע"א ומנחות מ' ע"א ובכ"מ ועי' בכורות ס' ע"א:]
 אחווינא עכפרי' לקמן ע"ב: בני חזורה עמו' פסחים פה' סע"א ועי' ירו' פסחים פ"ט ה"ה אוכלי פסחים בשעתן וריוון סן כאוכלי תרומה וכו' נסתר מה שהבאתי במדושי לריש ברכות הא דהקטר ח"ו עשו סייג לר"ש'י משום דהפטס וריוון מא"כ בנאכלין דנאכל רק לזכרי כהנים והמו' פסחים ק"י לשיטתייהו בפסחים פ"ה דלא ס"ל לחלק בכחי ועפ"ד הירו' נסתר זה מצרכות ט"א בפלוגתייהו בפסח לאחר חלות:

ר"פ במה מדריקין

אמר שמואל שאלתינהו לכל מהותי' כו' וזכרו' אמר רשב"ג חזיתי כו' ועי' ירו' בלאים פ"ט ועי' רשי' מנחות ל"ט ד"ה והכלך: כא' א' ומפרז'ידיהו ע' הענית דד"א: לפי שאין מדליקין וכה"ג בירושלמי שבת ס"ו ה"א מ"ט לפי שאין מטלטלין ע"כ"ע שאף בחול אין מטלטלין מפני כובדן והכ"ג י"ל לפי שאין דרך הדלקה בכך גם בחול ואפי' להטי' ועי' ירו' סוכה פ"ד ה"ו מהו לעטל' כלי אורגים כ' א"ל א"מ כו' ועי' גיטין ס' ע"א ומ"ט לפי שאין כותבין ועי' בהג"ריב: היא גופא גורר' עמו"י ועט"ז בס"י רס"ד ס"ק ג' ועי' בתו' לקמן כ"ד סע"ב:

מפני

יר כשר אין לחוש דפסולי שוליים כשיש עוד דא"כ מני' לרבא דה"ל לאורה דתי'ס ותי'ס לשמא יטה דהא רבא דאמר לקמן כג"כ דנר ביתו עדיף ותי' דלפתי' הרשב"א בה"ד משום שלום ביתו דעי"כ ס"ל דאסור אפי' בתשמיש של מצוה דא"כ יאה נר ביתו עולה לכאן ולכאן כמו בשעת הכנה דמניחה על שולחנה ודיו' ועי' בת"א חרע"ג ס"ק ב' ובל"ה בימי'ס היו מדליקין בפסח הבית מצפנים ועי' שבות ועקב חאו"ח ס' ל"ט משום דהני קודם וצשעה הפסכה מניחה ע"ש ולכן צריך נר אחרת להשתמש לאורה משום היכרא ועש"ב ועי' ש"ת דברי מנחם ס' ג"ז ועי' ש"ז חאו"ח ס' תע"ה"ר ס"ק ב' ועי' ש"ת מנחה עני חאו"ח ס' כ"ו שהביא לדקדק במ"ס הפוס' מדלאמר כיון שבבת ש"מ ש"ש עוד טעם אחר שמה יטה וע"כ דמותר להשתמש לאורה וקשה דאימא דנקיט ב"ן בשבת משום שמה יטה כיון דזקוק לה וכתב דמלבד דא"כ ל"ש שמה יטה רק אי ככתב וקוק לה וכמ"ס הרשב"א דהא לאחר השיעור לכ"ע מותר להשתמש לאורה ואי דאסור לאורה וא"כ נר ש"ס קודם ולי"א לשמא יטה משום דזקוק לה דהא חיבא הכירא בש"ס עכ"ד ולי' לכאורה דהא לשיטת הר"ף והקטב דלאחר שהדלק מניח שעורו לכ"ע מותר להשתמש וא"כ מה מועיל דאסור להשתמש לאורה והא מ"מ יש לחוש לאחר שדליק שעורה וע"כ הוכיח דמיירי כשנותן בנר כפי שיעור מצוהו בצמזום וא"כ דהא למ"ד דאסור להשתמש א"כ ממיילא יש נר כשר צדיהו לש"ס וליכא ליהמיש שמה יטה וי"ל דמיירי גם צוהוין ויתר מכשיו' ועי' דה"ל לרשב"א דאכתי יש לחוש שמה ככתב נר ש"ס קודם לשל חנוכה שלא יאה כ"כ שמן בנר ש"ס וכיון דלא ס"ל להרשב"א ככרא זו א"כ י"ל שאסור להשתמש ואף שיש נר כשר מ"מ חיי'ס להטי' שיתבער וקודם נר ש"ס והוא הרכיב ב' הטי' יחד דמיירי בשיעור ומיירי הכי ש"ל נר כשר לשי"ס וגם מ"ס מוהר"ם אבובי שהובא בצ"י ס' תעב"ר דבנותן שמן בפסח אז הותר אף לאחר שעורו אסור וע"ד מ סנ"ז וקשה לרב דאמר ש"ס שאסרו בחול מדליקין בשבת ולרשב"א דמיירי בשעור מצומזם נוחא:

וראיתי לפעתיק פה מה ששאלתי מאת כבוד ידידי הרב הגדול המפורסם בנשיד גוע ישי"ס החכם הכולל איס' המולות ויקר רוח קש"ת מוה"ר ר' בנימין רוד ראבינאוויץ ג"ו וז"ל: נתפסקתי בשמן של נר חנוכה אי בעינן שלו דוקא ואם יש צדיהו שמן הסקר שלא זכה בו כגון שלא הגביהו והדליקו על מקומו או שלא רצה לזכות בו אם יוצא משום נר חנוכה (ועי' תוי' סוכה ל"א ע"כ ד"ה באשירה) וקל"ט משמע מהא דר"ז הוי משתקף בפריטי' ולפ"ו קשה לי לז"ס דשניית כלים דארוייתא ונר וגיגית אפקורי אפקור' להו פ"ק דשבת ד' יח' ופי' בחזו"י רשב"א דהכונה הוא שמפקיר שם למה שבחוק הכלים א"כ לדידכו היאך מדליקין ג"ס בע"ש הא צריך להפקיר הנר והשמן ואיך מדמין ב"ס כ"ה לפרי החג הלא הכא צריך ליססוק בע"ש עכ"ד:

וזהו

השבוט' אליו. מה שהקרא מעכ"ת בני"ח אם הוא במקום שאפשר שלא לזכותו אם יצא י"ח ועפ"ו הקשה להרשב"א אי מושכתם הדלקת ג"ס בע"ש ובה"ר לא הכנתו כלל דמה שירך גבי פרסומי ניסא שיצטרך דוקא שלו וכמו במגילה שצריך לקרוא מתוך הכתב ומ"מ יוצא בשאלה ואף ללכתות הירו' דאין מעילה בקול והאי אין גוילה בקול והיינו שאין בגוילה והמעשה תלוי במצוה עצמו והכ"ג במגילה דעיקר מצוהו הקריאה וכי"א צריך להדליקה וגם ליתא' צאורה מ"מ כבר כתבו באחרונים דאצטרך ג"כ בלולב הטעם משום דלא כתב ב"י לכס דאי משום דאין גול בקול ולא הוי מהצביע מ"מ לא מיקרי נמי לכס כיון דמ"מ לא הוי שלו וכבר ראיתי בישועות יעקב ב"ה חנוכה שהצריך לפלפל בחקירה זו והכ"ג במגילה כיון שאסור לקרוא שלא מתוך הכתב ואי נימא דכפי לכס במגילה לא הוי כגי ג"כ בשאלה ופשיטא לגבי ג"ס דלא בעינן שדליק משלו דוקא כיון דהוי ג"כ רק משום פרסומי ניסא. ואלו' כוונת מעכ"ת נראה דאף דהדלקה מהני גם במה שלא זכה בו מ"מ אם הדליק ג"ס ואפי"כ הפקירה פשיטא דלא יצא ואף דכיון דהדליקה איתקף למצוהו ואין הסקר שלו מועיל כלל אף שהיא שלו ולפ"ו חיקי' טפי דע"כ מוכרח להפקיר מקודם. י"ל דכ"ס ס"ל כמ"ד הגהה עושה מצוה וא"כ בשעת הדלקה לא עשה עדיין המצוה כלל ורשאי לשנות ואף דהוי מעשה חשוב בבוף הדבר כמו עיבוד מ"מ ע' במג"א ס"ס מנ' ס"ק ו' דתשמישי מצוה כגון ג"ס אפי' עשאן לכך לא מיתסרי ואף לדין הדלקה עושה מצוה מ"מ הכי שלא זכה בו בשעת הדלקה והרי כל"ס בעי שיתן שמן בנר כרי שיעור קודם הדלקה דוקא כמבואר בא"ח ס' תע"ה"ר ס"ב וא"כ כיון דלאחר הדלקה לא הוי שלו וא"כ הוי כאלו לא נתן שמן כשעור בשעת הדלקה ולא מהני אפי' כשיוטף אחר הדלקה ואף דלא בעינן שיהי' שלו היינו בשאר מצוהו כשעוסק בהם משא"כ כשאנו עוסק כלל בעשיית המצוה ועי' הו' סוכה ל' ע"א ד"ה ל"ס וע"כ חולין פט' ב' א' אך זה תליא בפלוגתא דר"י ויחנ ור"א לי איסור משום חיו' או משום ממונו וכדאי' בב"ב כ"ב ולכן למ"ד משום ממונו אינו מקיים מצוה שהדלקת אה"כ כיון דלא זכה בו ומיילא לא מהני ההדלקה לפתחהו כיון שמוכרח להפקיר לאה"כ ואין סברא לומר דאף דהוי אנוס מחמת הקנת חכמים דמי' דמי' לבה' דשבת מ"ג הוהיל ואם עבר ותיקנו מחמתו ויש אריות דברים בעינן כל העומד כו' עי' הו"י ובחי' ליבמות ז' ואכמ"ל. והנה הנימי הקשה בב"ב כ"ב איך שרי להדליק נרות לצורך השבת למ"ד אינו משום חיו' ועי' דה"פ' דנחשב כאלו עשה עתה בשעה שירה החך דלא"כ הרי אנוס הוא דהא למ"ד איסור משום חיו' חייב כשמשום ממונו דהא צאוב' ופסור ב"ד דברים וע"כ דנחשב כאלו עשה הכל בשעה שירה החך וא"כ ע"כ דלכ"ס ס"ל משום ממונו דהא אינו מצוה באמת רק על שניית כליו וע"כ כדאמרן [והארכתי לפלפל עדיפד הנמי' הני'ל בישוב סמיכה הני תרי מימרי דר' קנאום

למפקיר מוקדם . בזה ל"ל ברור דמועיל הפקר הכלי
 ול"ל הפקר השמן גם לפי הרשב"א ול"ש שביטת כלים
 בכה"ג בשבט נזכר לומר דמדלוי מועיל הפקר רק
 מדרבנן ל"מ ובהו ולא עבר כמיש חוי בשבט גבי רדיית
 הפת ר' א' ואכמ"ל עכ"ל כבוד חותמי הג"י בתשובתו
 והנה מ"ש ע"פ דהו' שבת דד"א ברדיית הפק ולכא"ל
 ל"ד דמ"ע לכתחלה אסור להדליק כיון שאכ"ל יעבור
 על שביטת רכלים כיון ללא מהני ההפקר אך לממ"ש
 הר"ן בר"ש צ"נה מהך דכוסיו שאסור לשחוט שלא
 יצטרך לזכור כיו"ט ואף דבשעת השז' לא עבד איסור'
 וא"כ להקו' דמחלפת הכוונה הך דהשואש וז"ה לקולא
 ואין למצוות אלא שעתן ולב"ש הוי דמיו ולענין ל"מ דרבנן
 ל"מ לחלק לשחיטה דאפשר מאתמול כמו בתלפין ע"ס ס"ק
 לבר חנוכה שחלוי רק בזמן שתיקנו חכמים .
 ובלא"ל ל"ד דהפקר לענין שלא יצטרך לרדות אבל הכא
 אף ללא מהני ההפקר - מדרבנן מ"מ הרי יוכל לכבות
 הרי ול"ש בכה"ג דהעמידו דרביהם שלא לבעול בקום
 ועשה שיצטרך לעבור באיסור שביטת כלים ויש לפלפל
 בעשה דרבנן ל"מ דרבנן ובמ"למ ה' תרומות כיון
 דמדרבנן לא מהני ההפקר אי עבר מדלוי' ובענין אי"ה
 אי הו' שלו ע' בחי' לערובין לי' ופסחים כ"ט ויבמו' פ'
 שז' הגיע אלי בענין זה עוד מכתב בחיית מלת כבוד
 הרב המאו"ב וכו' מוהר"ר רבד' והא' ה' העתקת מכתבו
 והמענין יבחר וזה לשונו :

צפרא

עבא למר חבובי הגאון המפורס' בחריטתו
 ובקיאותו שגי' ביראת ה' מעוזה ומשבכו קבש"ת
 מוהרי"ז שטערין ל"ו . הלילה הוה רעיוני על משכבי
 בליקוי אשר לעני' לבי אומר לי אחר הענין בחי'
 הרשב"א ז"ל דמלבד שלא כתב דל"ל כן רק לרבה וגם
 למסקנא דילי' אמר דהוה דמוק אלא טעמא דנר וביגית
 דלא אפשר לזיכור בלא הם לא גזרו (ובזה נ"חא נמי
 דלא תיקשי ממורה דהי' משל זיכור כיומא ג' ב' ובשל
 זיכור לא שייך הפקר ואפי' ביחוד חיישינן שמא לא
 יומצונו יפה יפה ורק להר"ג משום דלכ' ד' מתנה דלכ'ן
 מהני הפקר ב"כ ביחוד ובל"ה אולי הוה בכלל מדליקין
 בבית המוקד באחו האור ברובה ואכ"מל) . וגם נזכר
 לומר דאפילו ל"ה"ש שלו דזריכין להפקיר הם ומה
 שפסוקי מורה בנ"מ לב"ש לפי מה דק"ל דככתה א"ז לה
 ואסור להשתמש לאורה בזה ודאי לא גזרו כיון שהוא דבר
 שא"ל לו לא אחי לגמוריה שבכ"ג הרשב"א ז"ל שהביא
 דלא גזרינן בגזירת חמיו גחלים בדבר שא"ל לו וכמו
 שהביא הרשב"א ז"ל כסוגיא זו ד"ה ולענין מדמיו לה
 ב"ש להא' דאין אולי' בשר לרבה . ובשיקור הדבר אם ל"ל
 בל"מ דוקא בשל עצמו ולא הפקר שאינו שלו ע' בריג'
 פסחים פ"ה ב"ד"ה ומיהו ש"ש ב"כ"מ בו' כיון שאינו יוצא
 אלא בשם עצמו בו' וכן נראה דעת הרשב"א ז"ל שהביא
 המב"א בסיומן תרע"ו סק"א שאם מקנה לו במתנה ש"ד
 זבאמת הר"ש ז"ל פסחים ע"ס לא תירץ בהר"ג ז"ל על
 קושייתו ואפ"ל לדעתו אם חבירו מדליק בעדו בנ"מ
 בפי' ואפי' לא הקנה לו שמו יוצא חבירו אם נעשה
 שלוחו ללא הפקירו חז"ל אלא דכ"א"ו יעסוק בפרסום
 הנס אלא דבנר אי' אינו יוצא אלא איש וביטוי אבל
 בל"ה"ה ונעשה נר לחבירו בעצמו אפילו בשמן שאינו
 שלו יבא פרסום הנס דלמה לחז"ל להחמיר במצוה זו
 דליבעי לנס אשר גם במצוות דאורייתא אינם אלא
 בזהו דכתי' לנס . וכ"כ דכתי' ס"י תרע"ג סק"א
 משתק בשמן ערלה ומתנת דכתי' ישעור' ה' ערלה
 אינו שלו כדאמרינן בסוכה לה' לענין אחרונ' של ערלה
 ואי' בענין שיהא שלו בל"ה"ה אינו יוצא בה אבל לנאה
 בשל חבירו ל"ך ליתן פשיעו שיהא ניכר בהוספת שמן
 שלו עשיתו של פרסום הנס . מאפיקת הפנאי ההכרח
 לקר' וכ"ש ממעב"ה בל' יבצר כנסת הגדולה ונפש
 ארכוזי לנצח מענין דוד דרמב"ן ח"מ ד"ה ווארשא :
מאי חנוכה ע' רש"י וכו' . ול"י דהר"ג והטור פ'
 ע"ש שמו בכה' ואפי' רש"א בח"א דמה כיון שהוה

מוקד במלכה אלא ע"ש חנוכה אבני מוכח שגנוס'
 לפי ששקטוס והטעמים לבנותו מחדש ולא אמר מאי חנוכה
 אלא מאיזה נס קבעו להודות : בחוממו ויכר שלא נגעו
 בו כוחו כח' דהרי גזרו בהיסט וז"ל כ"ר שניכר
 כיון שהי' בחוממו דל"כ היו פוקחין לראות מה שבחמו .
 וע' בהג"מ וע' ב"מ שהי' מונח תוך שידה קבועה
 בכותל והי' פתחה חמוס ובסגירת הפתח כחוסם הכיור
 שלא נגעו . וע' שו"ת פני ארז' סי' מ' לפי דרכו . וע'
 פסחים יט' ב' דמ"ט בעורה טהור ברי"ה וכו' כדמב"ש
 פ"כ מאה"ש ומקו"יהוה בפשטות וע' ברא"מ על הספיג
 דלא עבדי ט' יומי ומספק דהוי מדרבנן וליחא דמגיילה
 כ"ט המרדכי משום ולא יעבור . וי"ל דהתם ניתן לכבוד
 מדאורייתא וע' ח' מגילה ז' א' ומיהו לק"מ דבספיג
 דר"ה דעל כסלו ה' השלמות יוצאין מפני חנוכה . וקושי'ת
 ב"י וט"ו דכ"א' לא נעשה הנס ע"רשי מנחות פ"ט א'
 דבכל בוקר סיו נטלין מותר ובשבת לא הוי יכו"ל לכבות
 וע' ר"מ פ"ג מהוי"מם הי"ב וגם דבשבת היו מדליקין
 קודם שק"מ וגו' השאלות וישלח להדליק אפילו יום
 א' ובפ"ט ומותר קקקיס כו' ימי ח' כו' והוא כתי'
 הט"ו שאין הכרעה חלה ע"ד ריקן וע"כ דמתייר גם
 בלילה הראשונה ואף שאלו הרתת הקודם שלא נגעו
 לשי' הם שטעמו בל"ן זה ע"כ כבות וכו' . וע' בעק"ד
 בשם שדך הארץ ח"ג ס"ל דמי שאין לו שמן למ' לילות
 לפרסם הנס ידליק כשעור בלילה אי' ועבמ"א כתי'
 תשי"א ולמ"ה הבי' כתי' תע"ד בקו' הרא"מ שחלקו השמן
 למ' חלקים דאין סומכין על הנס ולא הקפידו שטעשה
 בהכשירה וע' בחי"ע ספיג סק"ב וכו' מא' ר"ק ס"א
 וכו' תרמ"ט ס"ק כ"ו וע"מ ויחא ל"ד ד"ה ר' אומר
 ועסק"מ וע' ב"ל"ה ה' חנוכה סי' ד' :

כ"א

דיה משתי רוחות אחת בנפון וא' במורה .
 ע' ח"ג בהוספות סי' ג' דבימי'ס א"י' החג'
 לפני הבית הרשעה אחורי הבית וא"כ אי"ה לרואה יסיכור
 שהבית חלוק דכשיש לה בית פתוח א' במורה ח"כ
 הפתח ש' פתוח רחבה למערב : ע"כ וזה ומתנא ג'
 ע' במגילה כו' ב' . כד' ב' חו' ד"ה אלא ע"י תביע'ר
 סי' רב' בק"ו מאוכל נפש ומכ"כ מילה שדושה זרעת
 יעשי"ב : כח' א' חו' ד"ה מה לשרי'ס ואו"ר' משום
 דג"ש . וק"ל דא"כ מאי תיבע' אי טהור הוי הקחש דאי'
 עמא הוי עור בהמה טמאה מטמא בזהוה האת וז"ל
 בשרז"ל דעורו טמאה מטמא והא' ילפינן ב"ש ממת
 אע"כ דטהור הוי ואצט"ך קרא בשרז"ל וכתי'רונ' .
 ל' ע"א ובד"ן הוה דליתני כו' ע' בהג"ר יב' וכו' ב' כתי'
 ד"ד ב' ואידי דקתני גבי מיר עולם וע' בכה"מ פ"ג
 משכירות ה"ט : לא הלאים ע' במ"ק ז' ב' :
 ע"כ שפסוקי ששוי'ס קודם וחי קיחא מל"ל חכונה
 כ"ל דמתי'ר א"ספ"ה דקרא ידיו כו' והמבין יבין וכבר
 אמרתי חו"ה דב"י'ס ב"ד' ושמתהי לפרשו בדרך נסתר
 ושלל להניחו פקום חמינא ע"פ ה"ד בירו' שקלים פ'
 סה"א ובריו' כוטה ממולאים בתרשי'ס מה הי'ס הוה
 ב"ן גל לגל גלים קטנים כך ב"ן דיבור ודבור דקדוקי'
 של תורה והכ"נ ששלל מוכח בהי"ך שהוא מדה כנגמ'
 דרבה . עירו' סוכה פ"ה ה"א : ללך ע"תו ב"ה כ"הב
 רש"י ומע"פ שלא יוצאו כו' וע"רשי ברבות ט"ו ספי'
 וע' רשב"ם ב"ב נח"א ד"ה חבוטו וכדאמר בני' כלה
 מדחז"ק כו' וע' ירו' סוכה פ"ט ה"א בפי"מ ד"ה חפן
 ראשע וע' נדרים ל' ע"א ופי' שא"ל בושט כו' וע"ד
 מארז"ל ע"ה"כ אשר קמטו כו' וע' יומא פ"ה פרדה לבנה
 יע"ש בבב"ה והא' דב"ה כ"כ דישראל עיני' שבאומות
 היינו למעלותא וכיבמות ע"א דישראל ביישנין ורק
 כפ"ש" קשין להנצח וע"ד וסלמת כי ע"ס קשה עורף הוה
 ובאבות הוה עו' כתי' וע' בחי' לכוטס כ"ב ע"כ שהאר'
 ל"א סוף ע"א חוסן זה כויןק וע"מ"ו"ט בהקדמתו
 שהשיב על הכ"ה נחם שסידרו לבסוף נגד הגה' דהכ"ה
 ואולם בקו' ע"ג רפי"ב ד"ה א"ן מעמיד'ן ובתי' מסכת
 לכ"ש א"ן סדר ע' לא"ז רש"י וכו' ש"ס ברא"ש ומכנה'
 דע"ס

ועצום דליה קושיה רבא דלקמן ולהכי הקשה דלא שריך
 מסיפא ע"ש ב"ר' ובעיני ס"הר טעמא וע' רשב"ס
 ז"ב עמ"ל ד"ה הא מני' וע' לקמן עמ"ל ברשב"ס וע'
 הוריות ג"ח ב"ה אש"דג ואולי דנקיט סיפא דדומה
 ממש ללא דהכא דקמי' רוב קהל וגם דהוי חידוש יומת
 דאפי' אי טעמו רובן מביאין פריס ונחמתו א"ל כלל
 מוכרח וכמ"ש התו' בחולין ס"ב ד"ה והוא וכדמטי
 בריס נדריס דאיכא דמפרס וכ"כ ב' התו' ביומא ב"א
 וב"ק ב"א וע' שבעות לוי' מכלל דכי לא אחרו ב'י'
 כו' והו"ל א"כ א"ה א"ה א"ה עבדין דהא ע"כ מירי
 בדאיכא סהדי דהא א"ן א"ס לוקה כו' אלא דניחא
 ל'י לאקשווי מרישא .

ג'ה א' חו' ד"ה ק"ף משני הקס הרי הוי ואלס
 הקו' ע"ג ד"ה הקשו דבנדרים מפיקין
 מהך קרא דמשה הרגו ובעיג מסיק ששבעתי ות' ד"ל
 כדמשני הקס דהרי הוי ולסברתס ל"ל דאף דבנדרים
 דריס מהסיף דמימה א"ן לי על הסיף דמשה מימ אכתי
 תיקשי דהא הרי קרא דמימה א"ן לי הוי זמן רב לאחר
 דאמר משה כי יגורתי וא"ך אמר מי יתני וע"כ מוכרח
 ג"ס על השני נשבע ולכן אמר דמימה א"ן לי ולא מסתבר
 להש"ס דע"ג דקרי מימה הוי רק ששבע עליו דהא
 התם בצורה שביק דלרגו פסיקא ל'י דמשה התפלל
 והרגו וע"כ דעל השני נשבע לאחר שנתירא ממנו יע"ש
ג'מ' מעולם לא יתנה . ועלמ"מ פ"ט מ"ס"ת ה"ד קו'
 הר"מ מברכות דד"ה ראיון היו ישראל ומייתי מיני'
 דלהכי נתיירא יעקב יע"ש וע' ברכות י"ע"ה כלה נבואתך
 כו' ו"ל דזה לא הוי חזרה כיון שלא הבטיחם רק על
 גאולה האחרונה ואילו זכו ה"י אז בגאולה שני' דא"כ מאי
 מייתי מיני' יעקב שהי' ירא ג"כ סיסור הבטחתו כיון
 שלא הסיר כלל הבטחתו בזה מעולם . ואולי י"ל דה"ד
 מעולם לא יתנה היינו שנקודס לזה לא מנינו בעינין
 זה דהכא שני' הי' לאחר זמן רב וזה הי' הפעם הראשון
 שזדמן כזה וגם דמ"מ לא מנינו שיסור לגמרי להיפך
 ואף שיעקב אמר מזה אולי ביטול השמירה היינו
 שהטח גורס שא"ן ההבטחה מתקיימת כשיטתא א"כ
 אבל הכא לא מטאו א"כ יומת מבראשונה רק שקיטרגה
 מ"הד ונכ"ה"ג לא מנינו שיטל הגזירה לאחר ההבטחה
 שבזיל טחא שהי' מוקדם ההבטחה וגם י"ל דהא גופא
 קשי' דלעולם לא חזר חזן מוז וא"ך חזר צו מלכות
 ונ"ל דהא הטעם שלא יחזיקוהו לגביה שקר ולכן בירמי'
 שאמר לחנני' דכיון שבזאתו לא נתקיימה כלל והו"ך
 לומר הטעם משום דעל הרעס יוכל לחזור משא"כ
 לטובה וכיון שיחזקאל הי' מוחזק בזה המעשה עצמו שהוא
 נביא אמת כיון שנתקיים מה שאמר על ישראל ותו ל"ס
 הך טעמא וכמו שפ"ה חזר חזן מזה שאמר לגבי נביא
 עצמו דלגבי ודאי לא שייך האי חששא וכעין זה כי
 הל"ה לברכות על משה כיון שהחזק לגביא אמת והכתוב
 הבטיחו וגם כך יאמינו לעולם וכיון שכבר נתקיימה
 נבואתו שבזיאה ראשונה ואף שלא באו ביאה שני' אפשר
 שהטח' הי' גורס כיון שראוין שנתקיימה נבואתו עכ"ת
 וע' רמב"ם פ"ה מהי"ס"ה וע' ברכות ס"ב ז' א"ס אהה
 מחזיר כו' וע' ברכות ז' ז' ואפי' על תנאי לא חזר כו'
 ול"כ דמהי"ט ניחא דהא כבר הבטיח לו ע"י נתן הנביא
 שחזל לו וא"כ למה נתיירא וע"כ דהטעם רק להבחין
 בין נביא אמת וה"כ בהבטחה לעיבד ליתא להך טעמא
 ולכן ה' ירא שמה יבדום כיון שהבטחה ביד האדם וז"ס
 לעיל דף ל' בחיי שמה אני מודיעך כדאמרן דאלו הי'
 גורס לא הי' נחמל לו וז"ס ברכות דף י' בחזקי' כלה
 נבו' דזה הוי לענין הבטחה ורק לענין עונש א"ה
 להסתחם שלא יחזיקוהו לגביה שקר אבל במיעד עמידות
 אפשר שאדם יכריח טבעו : הו' ד"ה ושמואל דבריה לא
 תמה וז"כ פ"י עקב אמר לך את הבטחה כו' :

ג'ז' ר"ג בר ינאי א"ר וביר' ר"ג בר יעקב : מה
 טעם וזכ"ה בברכות ל"ב ז' וז"ס ס' ע"א וע' :

מדריס פ"ג זב"מ קנ"ב וק"ב וע' תו' וט' הוריות
 פ"ב מ"ב ד"ה שא"ן וע' רע"ב פ"ז מ"א וב"ב ס"ב מ"ח
 ומה שה"ר מ"ק דבינה ואפר כירה וע' בלקוטי שו"ת אלי'
 דהכ"ס וש"ן כו' וגם שא"פ כ"מ אך מדהתו' מולין פמ"ב
 ד"ה מנינו ל"מ כן וע' תו' ב"מ ק"ג סע"א דהיכי
 דאמר הכ"ק א"ן דרכו על הרוב רק לפרס וע' ערוכין
 לז"ב דקאמר רבא הכ"ק ופריך א"ה של גליות וזכ"ג
 בכ"מ וע' יומא פ"ב מה טעם וזכ"ב כו' שא"ן הו' במקום
 ש' רק שמימלא סיפא מפרס לריס וע' סוטה לז"א
 והוריות יב"א ובע"ג ג"ב מה טעם יומס כו'
 וע' פרש"י פ' וילך לזאת לפי שה' אמר אלי וע' רא"מ
 שמה וכ"כ לא ירבה ולא יסירו את לבבו שהו' במקום
 ש' וכ"מ כוונת רש"י ברכות נב"א ד"ה אלמלא וביהמפ
 דה א' המחלוקת דמקרא כחומר מוכח דביר' לקמן
 והסירות משמע לגמרי ולפמ"ס שרבינ' לשמ' ב' במקום
 ש' וי"ל דגם רש"י דרכו כן בפ"י והוא חדא מלתא וע'
 יבמות פ"ה"ב דאמר ר"א ומפ' לראב"ה וע' ז"ה יד"א :
ס סע"ב רש"י ד"ה חסר ערש"ל וע' רש"י לקמן
 סו"א וסימך והכ"ס סו"א חסר . ס"א ה'
 הסך גופו וע' מ"א סו"ב סק"ד . סד"ז ובפ"נ ע"ג
 ולא"י ד"מ ס"ג ומ"א ע"ה סק"ה וא"י ראי' דמירי
 רק מאיסור שבת וגם דמלשון הא"ה א"ן הכרח וכר"י
 ברכות בא"ה שבעה כו' ע"ס בל"ס וע' רש"י ות"י
 ישע"י סו"ב וע' צנור כח"ב ע"ה"ג מרי' בועז וע' ב"ה
 ד"ט ע"ד משום דלת"ק הוי גיוול במנוסה קר ה'
 או לבינו ולוי' א"ה במגולת דל"כ ה"ה שפ"ע וע'
 במי' דבי' חא"ה ס' ל' וע' מדריס ל' ע"ב זימני'
 דמיכסי וע' סנהדרין קי"ב"ה דלדקניות כו' : שבר ר"ע
 כו' ולטעמי' במתני' סוף גיטין אפי' מנא אחרת כו'
 ס"ה א' תו' ד"ה ואלו דאינו מייב בפיאה רק ס' חילנות
 דחשיב . הכס וע' חו' קדושין ג' א' ד"ה אחרוב כגון
 האוב כו' . וכונתס הכא רק מדחשיב האוב וע' דהרשב
 מוני' חילנות פטורין וכדומה שנתעורר ע"ד כס' חקר
 הלכה וע' תו' מולין קלא"ב ד"ה כגון וע' רש"י סנהדרין
 לח"ב ד"ה וא"ס : ד"ה בר כו' ב' ותזהינה דהס' ביבמות
 קהתי' דר"מ לטעמי' ביר' דהר כשר והכא לר"ס דפ"ל
 ביר' ברכות רפ"ז דשי"ס דינא דין וע' סנה' ג"א :
 ע"ב ד"ה אבל וע' קדושין מ"ג א' וזכ"ס י"ח וע' תו'
 ד"ה שובג וכדומה ל"ב א' ח"י שבר ובט"ז ק"ב ז"ט
 ס"ה י"ב ובפ"מ ומני' ובט"ז יו"ד ס' ק"י ס"ק לז' ומי'ה
 שי"ט ס"ק ג' וע' תו' סנהדרין ל"ג ב' ד"ה ומה שש"ה
 ובגיטין ל"ג ב"ה מדאורייתא ובקדושין ג"ה ומתנת
 מי"ט וע' בית ינאי שער הקדוש כו' ס"ב וע' בכ"מ
 פ"ה מי"ס"ה ה"ד בסס הרמ"ך ואינו מוזן דהא קבלת
 הקראת שתי' עמוה א"ן הכרח מה"א אפי' דמכוון לבזוי'
ס"ט ע"ב רש"י ד"ה איפכא וביר' וכן רכ"ב
 מכאן משמע ג"כ דלא כשיטת רש"י בגיטין
 לח"ב דהס"ס ר"ג הוא רכ"ב ז' וכ"מ מברכות כ"ב סע"א
 ר"ג יקין וע' תו' ז"ב מ"ב ד"ה שלח דרבא הי' רבו
 של רכ"ב ז' וע' ז"ב כ"ה וע' ב"מ ק"א רב יהודה לרבין
 בר ר"ג רבין אחי כו' והלא ב"ס שמת ר"י גולד רבא
 כקדושין ע"ב וע"ס ב"ה"ס ד"מ וע' בגיטין ל"ט רכ"ב
 כו' משמי' דר"ג דמשמע דהס"ס ר"ג לז' היינו הך וע'
 ברכות לח"ב ר"ג משום רבין כו' רכ"ב ז' שלקת מברך
 כו' וע' לקמן לט"ב רכ"ב אמר כו' ומנו בר ברי'
 דרבינא ומשמע דהוא עצמו קאמר לוי' וע' קדושין ו"ב
 ר"ג לרב אשי אף שמה א"ן הכרח מדאי' רב אשי קדמון
 וכמ"ס בכ"מ להוכיח דתלמא סתם רב אשי הוי וע'
 בשבועות מט"ב רכ"ב אמר כו' יע"ש וע' ב"מ קמ"א
 דבה בר ר"ג ורבה בר ר"ג וע' בגדה מט"ב ר"י ורבינ' ז'
 וע' יומא נד"א רכ"ב בתר' ר"ג וכ"מ קל"ת בתענית ו'
 ע"א יע"ש ע"ג : במגילת טו"ה אר"י ובע"י ריב"ז ופ"ס
 כח"ב אר"י וע"ס בפרש"י דמייתי מר"ב וע' ס"ת
 באו"ס קדמו"ס ס' מ"ד בהא דר"ג ורב ע"ן ואע"ג
 דר"ב ז' :

דריביו גופי ס"ל להאיננה נהוג עלמא כקלתא סני
 כו' וכו' יאשי' בכלאים אך בספרים שלפנינו בקדושו
 לט"א רב חנן ורב ענן ולגירסתו אי יומא דסמא ר"נ
 היינו רבינו איבא לרחמי דקבילה מרב ענן ולבחר
 דמרה פסק הלכתא כוותי' וע' ב"ב קנ"ב יתיב רבינו
 אחורי' דרבא ויתבי דבא אחורי' דרבי' וע' ב"ב כו"ב
 ר"נ ר"נ בחר ר"נ ובלאיה מדא"ל אבא תני ע' רש"י
 ומסביר שהי' בר רב חסדא וכדמוכח בתענית כ"א ע"ב
 מוטב יבא מנה בן פרס כו' שאמר ר"נ ר"נ בר רב
 חסדא בשביל שאביו לא הי' מוסמך ותיה וכן שאמר
 אבא תני מסביר טפי דעי' ר"נ בר רב חסדא וע' שבת
 קס"ו ר"נ בר רב חסדא ומשמ' דר"מ וברא"ש משמ'
 דר"מ וע' נדרים דס"ע"ב ר"נ בר ר"נ ימקא. ובאמת
 צרוב המקומות מוכח כשיפתתו המו' דסמא ר"נ היינו בר
 יעקב עי' הו' מנחות קכ"א ועי' רש"י כבוד כ"ב רב
 אשי ראש ישיבה דימי רבינו וע' סנהדרין נו"ב אר"ב
 כגון שכתבנו כו' ולרב אשי יוקשי מר"ג גופי' דאמר
 ל"ג אלא לעד ועי' ב"ב כה' א' ר"ג אמר כו' אלא אמר
 רבינו ועי' קדושין ע"ב א"ר הקל מעלך כו' ובסנהדרין
 לו"ב ר"נ ר"נ ומוה משמע כשיפתת רש"י דסמא ר"נ הוא
 ר"נ בר יצחק :

ד"ע יב

תוסי' דיה מודע דלא איירי אלא בדברים
 הנוכחים בזה ועי' ב"ב ועי' בש"ו בית אפרים
 ח"א העני' ס"ק כ"ב ובש"ו רשמי' שאלה החי' סמ"ד ובסו'
 ש"ס מנחה בלולה מה' ב מורה"ש מסלמטס ז"ל שהקשו
 מזה ע"ד המו' בסנהדרין מ"ו ס"ע' . ותמתי' דהא גם
 לפי תי' השני לא הועילו כלום על מה שיקשה לאבוי
 למ"ש המו' ב"ב ה"ב דהך כללא דהלכה כר"מ לגבי ר"נ
 הוא אליבא דכ"ע ועי' ד"הו ב"ב שכתבו דגם לדין
 קיי"ל כר"מ אזלי לשיטתיהו בשבת לחלק בין דברים
 הנוכחים בזה ועי' וספיר י"ל דלכ"ע לא ס"ל דך כללא
 אבל לאידך היווצא שכתבו שם בשבת דאי גרסוין רבא
 ינחא דיי' דאיהו ל"ל אך כללא ולכן ע"כ לא ס"ל לחלק
 בין דברים הנוכחים וא"כ הרי אבוי גופי' מוקמינן לי'
 התם בשבת דס"ל כרבה כהא ולכן לא הקשו המו' לשיטת'
 דאבוי דאיהו ע"כ ל"ל הא כללא ולהמו' ב"ב דכ"ע ס"ל
 כרבא וא"כ ע"כ צריך לחלק בין דברים הנוכחים וא"כ
 ב"ב לקמ' ואף השפיר יש י"מ גם לענין הומנה בגוף
 הקדושה ז"א למ"ש הרש"ש ב"ב פ"ד לענין נתינות דבתר
 עיקר פלוגתייהו אזלינן ועי' תוס' ניר כ"ב ד"ה ואמר
 לה כו' מימי כו' איחשיל כו' ועי' תו"ש ב"ב ב"ב פ"ה מ"ד
 וע"ש כ"ב ועי' יומא יב"א הלכה כר"י ועי' שש"ן ח"ב
 סי' ל"ט דכל הני כללי לא אהדר בהלכתא למישא' והקשה
 מהבא ובאמת המו' הרביע דיש ל"מ לזו' ולהיך מוכח
 מדאינטריך לפסוק כר"י אע"ב דאיהו דאמר בערבין מ"ו
 כר"י לגבי ד"מ ועי' כיון דעיקר פלוגתייהו לתשימא
 ועל"ז רש"א ומ"א ק"ב ס"ק כ"ט ומת"ש ובכ"ה
 סי' יב' קריית חנה סי' ב' ועי' מימי סס"קמט ובפשוטו
 דלר"י דשני אינו ראוי כלל וזה"ש בפרנס משא"כ לר"מ
 דשני מקצת כ"ב עליו וי"ל דבפרנס לא שייך זה דדבר
 א' לדור כו' וזירו' מפורש שלא יבא כה"ב משמש בר'
 אבל לר' יוסי דטובר משום מעלין בקדושה וה"ה בפרנס
 ועי' דברי מנחם סי' ס"ה ועי' מהרי"ק סוף שורש קסה'
 שעל דינים שלא היו מנהיגין צימיהם לא קבעו הלכה
 כפלוגי לגבי פלוני וה"ר מרש"י ב'פ' חזירע שפתא טעמי'
 דר"ש דמסתבר טעמי' דיליך בק"ו משער לכן . ובאמת
 רש"י לא ס"ל לחלק בזה וכתיב' התש"ן מנחות כ"א
 ואף דמהגמ' אין הכרח דה"מ שלא לומר בשם חכמ' שאלה
 גמר ממנו ובכבודות כו' ב' וגם לפ"ש י"ל ועי' מנחות
 ל"ע"ב זכמו' ועי' גיטין כה' א' וכ"מ ועי' תו"ט כלים
 פ"ב מ"ב ופ"ה מ"ו שהביא להמורה"ק בדרך אגב ואף
 דלא ספיקא לי' הא כללא וכמו שמקשה בתבירו על
 הרמב"ם במקומות לאין נוספר . ועי' ב"ב פ' ה' הוואה
 אוח' ו' ועי' בת"א רימי' ס"ק ג' ודבריו נכונים דה"מ

ב"ב משגות ה"א כ' כר"א ברם ועי' דהא דפוסק ברישא
 דשבת א' אוקרי קהל דגלי קרא דל"ל. ללא מני למימר
 ששש נסים לאבדוהו דהא גם הנהיגים היו כהני מזקה
 ולענין ברכות היו ספק ז"א דהא בברכות ט"ז דמי
 האו טעמא אלא דטפי לא השיבא ועי' בס' דעת קדושים
 דכ"ב שב"א ג"כ בישוב דר"מ פ"ב ממעה"ק ד"ה
 יע"ב . ומה שהקשה המ"א על המורה"ק מנחמים ו' א'
 תו' ד"ה אחד עשו"ת רשמי' שאלה המו"מ סי' מ"ד וע"ש
 ח"ב דז"ב בשם אסיפת הכללים וכו"ו במו"י ס"ד
 אשר ממנו הועתק הקו' הג"ל רובו ככולו ומה שתי'
 התו' לתו"י יורש ע' ב"ב תו' מנחות ז"א ד"ה
 הכל ועי' תו' מולין קיט"א ד"ה ור"י . ומה שהעיר מהא
 דס"פ התכלת והאר"י הלכה כסמ"מ ל"ל דאע"ב
 דבדברים שאין נוהגין לא לתמר מ"מ היכי דסתים כחד
 ח"כ מוין שסתמו בלשון דברים דזה שייך חמיד דאמרי
 דב"ס להטות וכמ"ש הל"ה שהבאמי לעיל וכיון שהביא
 הדין בסתם ראה לפסוק הלכה בזה ועי' תו' זכמים מה'
 א' ובש"ו מו"י סי' קכ"ו ועי' כסא דהרש"א סי' קכ"ו
 ומ"ב מ"ה אה"ע קמח' וקכ"ו וש"ב ל"ן סי' כ"א
 וש"מ ח"א סי' ד' ובפאסוקי שהאר"י וכו"ו ג"כ הרמב"ם
 דפוסק כשמואל דשוחט חסום נטילת נשמה וכשבת ע"ה
 משום דהוי בדברים שאינן נוהגין בזה לענין הלקוח
 ומסק' כשמואל דמסתבר כוותי' וכדאמר רב התם
 וכשיב' ב"פ מא"ס כ"ו והאר"י ע"פ' בישוב דהכ"מ
 והתו' בכמה סוגיות לאין מספר ועי' תו' פ"ג ב' ד"ה
 תניא . ומיהו היכי דפלוגתייהו אי דנין בזה"ו פשוט
 דאמרי הני כללי לאשמעינן הא גופא ואחמ"ל :
 ע"ה תו' ד"ה הגד דרבו לפרנס . ולכאורה לתו"ל
 ד"ה ד"ה קודם שיבא וא"כ הכא ל"ש תו' המו' כהא
 דודאי לא פליג רי"ח בתיאורות הכל כמה דאיה' ב'
 נשמה ינחא לי' וקו' ה"ס . ואולי לזה כיוון איז רש"א
 בקושטיו הא דלא אמר תסום דניחא לי' ומיהו י"ל
 דר"ח לפעמי' בשנאות ובמכות פו"א רע"ס :
פ"א ס"ב תו' והאמר עי' בתו"ל לע"ב וע"ש
 רע"א סס"י קכ"ב ועי' תו' יבמות מ"ב
 ועי' שש"מ פ"ה מתיבות ה"ו ובפ"ב ממעש"ש ה"י
 ועי' ירו' תענית פ"ב סי' א' אהא עובדא קומי רייה ועי'
 ח"א ס"ס חפ"ט : ור"ח תי' בסי' ס"ה נחמה בכסף
 דהא דאש"לנו במחלוקת וא"כ בסם היינו היכי
 שהאמוראים נסמפקו בזה דלמא נשנית קודם . ותמתי'
 שלא העיר מפרש"י בגזיר ל"ב ב' באס"ה דמפורש כן
 להדיא יע"ש וזה נספחו בר ד"הו דכיון דלא מוכח
 להדיא להיפך מסתמא נטו על הסדר וכן בתו' ע"ב
 דר"ב ובכ"מ מוכח דלא ס"ל לחלק בזה . ועי' ד"ה
 אמרי אינהו כו' וברש"י מולין ק"ב דהא פ"ו זה :
פ"ד ב' תו' ד"ה שטהורים עי' בתו"ל כ"א ע"ב ד"ה
 שהי' מונח ובש"ו מנחה עני' חלו"ס ס"ב
 ועי' מ"ב מ"ה חלו"ס סק"ו יע"ש פ"ב מ"ה ה"ה דהכא
 דמח"נ כמחוסר מעשה וכן הביאו תו' הגי' ב"ב כו"ב
 ד"ה ומה ענין . ואולם בחולין קכ"ו לכונינו הגי' שפ"ט
 ל"י דלאו כמח"מ ועי' רמב"ם אה"ט פ"ב ה"ב סה"ד'
 בספק וכמ"ס הכ"מ ש"ל שה"ל ג' אחרת בגמי' וע"ע
 בתו' למ"ק ב' ע"ב : פ"ה דרש ההוא גילויא וכה"ב
 לעיל לא"ב ו"ב"ק פ"ה א' ובסוף סנהדרין ומכות כ"ב וי"ל
 בה"ד תליתאי לולא פרש"י שהכונה כדלקמן דליא חכס
 גבור ועניו דיליך ממשה כו' הנה בעל"ס מזל מעלתו
 ולא חשיב עשיר דהטעם רק שהיו דבריו נשמעין וכדל"ל
 ע"ה וכי' ואיש תרומות כו' והסימן והחוט המשוש למ"י
 שורה השכינה בקדושות והעד שהרמב"ם לא חשיב ג"כ
 עשיר וגם בסנהדרין יב"א רלוי שפתה שכינה על
 הלל כמ"ר אך י"ל שזה הי' לאחר שמינוהו לנשיא
 וכדאמרינן גדולה משל אחיו והרשב"א בש"ש רש"ש דר"ל
 בקדושות ור"א מאביתלך ומוסר ובלע"ל לכן ובלע"ס
 זכ"מ ב"ב י"ב ע"ה אטו חכס לאו נביא כו' וע"כ דמסרה
 היינו

היינו בקביעות דילפינו ממש וע' כימ ובלח"מ פי' מוס"ת ה"א וע' בש"ת פס"ח חל"ח סי' י"ד ובפסעות דהרמב"ם מייירי אחר החורבן וכיון שניעלה בנבואת ארעאי א"ן הכ"ה משרה רק על חסם בחורה והארכתו בחי' ליבמות מ"ו וע' בהרמב"ן ב"ב י"ב וע' כ"מ פ"ה מוס"ת ה"א ולא"ו רש"א בנדרים ל"ח דהכ"ק דמעלות ההכמה עדיף מנבואה לחוד דלכ"ת הרי חסם ב"ב נביא וע' בש"ת ח"ב סי' י' : ע"ב עושים מאהבה וכוונ"ש הר"מ פ"ב מית"ת ה"ב כשיבטונו האדם במעשיו כו' וגם שיור במדעו של בוראו וירמה אליו ללכת בדרכיו וכוונ' שדרשו מה הוא רחום וכוונ' שפ"הזם ולדבקה שהוא חוזר על האהבה שלא תהא דבוקה בלא"ב בעבורו והוא מקוה תועלת לעצמו ורק מנ"ד פעולותיו וכדו"ל ואהבתו שיהא שיש מאהבה על ידך כאמור אהב המקום אהב את הכריות ומי שעושה רק מאהבת המקום ולא לכבוד ב"א אינו מרגיש ביושרים להשביחו מעבודתו ולכן הוא שמח גם כמה שישירו חלוקיו בנגיני ב"א וכמא"ל חייב לדרך על כו' וכמ"ס בשו"ע ולא יתבייש מפני המלעגים וכמא"תם איו"ו יסורין כשא"ב ביטול תורה ועל כו"ב נאמר כשמש בגבורתו וזהו על ישראל שהיו תמה שעבוד האומות ופתאום זרחה עליהם היסועה כמו שהשם אשר יהיה אורו מתוך ענן וערפל אשר יאיר אורו שבעתים להפיץ וכן הנעלבין אשר לא יחשו למרפת לזרייה"ט שיתגבר אורם לזכות א"הר וכהעני"ת ד"ל נמ"ר כיון דנביט נביט ועי' בדא"ר רפ"ב ושם מסיים להזשפילים רחום כו' עכ"ל לעבד מושלים וע' רש"י קעני"ת טו"א :

ק"ב א'

לכח ומית"ת מקשים מהדל"ע ד"ה ומי מחייב והתן כו' ולק"מ למש"ס התו' דאס הקירו ואינו רודה אינו חייב ואס לא הקירו ממילא פטור ואין זדונו כרת ועי' דהאיבעא אס הקירו ואינו רודה דהוי בידו וע' ת"א תמ"ו ס"ק ג' ובכ"מ פ"ג מסו"מ"ל דרזונו לכפר והוא אנוס כו' וע' הו' יבמות ל' ע"ב ד"ה כוליה נמי ודוק . ומש"ס בנש"ס יוס' ל' בחו"מ ח"ק אי הוי דרבנן הו"ל אנוס בתקנת חכמים ואינו עובר בלא חשקן וכיו"ד סע"א וע' באחרונים : ק"ד אי בימי יב"ב לא אהתיר ע' בח"א א"ו רש"א דמנ"פ"ד צ"פ"ס אמרו דשכחו אחר מות משה והם מלאו לדרוש הכפולים ועי' תו' מגילה ב' ב' דהא לאחר ששרף אמון את התורה וזש"י נשכחו הכפולים וגם דמ"מ הוי יכולין לומר קהלת הדרשה ושמעתי בשם אבא מארי ז"ל דבסוכה מטיב גדול העושה נדקה יותר מכל הקרבנות וגדולה גי' יותר מהלדקה ובמגילה ג"ה דעבודה עדיף מת"ת דיהיד וא"כ לא הוי אפשר שיתאמר בימי יב"ב דהא מהתם לא שמעינן דעבודה אחרת רק מת"ת דרבים דכתיב עתה באתי ובלתי ארץ בנה ואח"כ בומל דלים מוכת דחורה עדיף מנדרה ומכ"כ מכל הקרבנות עכ"ל פתח וא"ף כי לא נאמר רק לדרוש בעלמא דהרי מיהושע מוכת דמ"ת ערוסא והא דמחלק בין ת"ת דרבים זה לאו מיני' מוכה לה ועי' רש"י חגיגה י"ב ב' אלו ל"כ את להקדים בו וגם י"ל דהא לכבוד יריתו עפ"הד הוי מעשה וע"כ דהיי' סובר יב"ג דמעשה עדיף מה"ת ומדאמר מקורם חל"ף בינה ע"כ דחורה עדיף ממעשה וע' ירו' פסחים פ"ג ה"ו : ק"ה ב' לאקרורי דעתי' והרא"י מ"רפ א"ע דתבר כסא כח' זווי וכמ"ס התו' דמז' נוהבין לשבר זכוכית כשוא"ן כיון שהוא למוסר ולתועלת להכניע לבבם מפאת סקב"ה ארזי ועט"ו וי"ד סק"ז ואולי דהיי' בו נקעים וכדבומת דתבר מאני ויהא להם כי יש אחרים לכל דבר יקר וע"ש בתו' לקמן כ' ע"ב ו"ל דלענין בזוי אוכלין ל"ש זה מה שהוא לתועלת :

ק"ו א'

מדאצטריך קרא למילה כו' וע' טו"ת חמדת שלמה חל"ח סי' י"ט דלר"א דמילה דהי' שבת מהלכתא ובוים למכשירין וא"כ מגיל לר"ש דמקלקל בחבורה חייב דהא י"ל דקרא צריך למכשירין כיון דלא

צריך קרא על מילה ובפשוטו כ"ל דכמו דקיי"ל דלחומרה מקשינן והכ"י עדיף לרבווי מתקבל ולא לרבות על מכשירין דלחוד וע"קו שבס ק"ב ב' א' ד"ה ה"ה : מה לי ביטול סמנין וקפסה מר מותני בגאון כ"י דלימא ביטול סמניה הוי בקרס נקיב כמ"ל ק"ב ב' , ולשי' ההו"י דכעי' שיהי' תיקון בדבר אחר כמו סמנים מתקנים הנלעב ע"י וע"כ לא הו"ל מקרס דסג גם האבר עצמו מתוקן ונהנה ממנו אח"כ ססוסם הבנין ומה ראי' לשריפה פת כסן שררי שם האבר נכאר בפנים וא"ל ליהנות ממנו כלל גם אס הי' במחן כלא"י ס נהדרין מ"ה ב' א' א"ן שנסקל בו כו' וע"כ מיתירא' מסמנין דסג הנעב א"ן בו תיקון בעצמו כדמי' בסוגי' דא"ן שבה סמנין ע"ג צמר בב"ק ק"א א' ורק כיון דלפניה נשבת הוי ביטול הסמנין תיקון וחסוב מלאכה ה"ה"ג שריפת ב"כ כיון דמיתהבת חשב תיקון גם ביטול הסמניה לנודך זה הוי תיקון (ולפ"ו א"ש גם מה שדמקו ב' בחוס' ע"ש ב"ד מ"ה ל"י) וגם לר"י ההו"י ה' אפשר להמתקן סמנין א"ן לו שום חשיבות בעצמם רק ע"ב דבר הנעב ומשא"כ פתילה דהוי ב"ב הועלת לעצמו דהוי מנ"פ"ד כסדרת רש"י וכן ה"כ עיקר התועלת המיתה כמ"ס תו' סנהדרין ל"ה א' ד"ה א"ן כו' ד"ס זה כפרה וע"כ נקט יותר סמנין וגם לז"ר דתיר נשוא סי"ב ומש"ס להא הטרופ' ולא הועמו השורים והעגלות נופשי המשכן ולמד מזה ק"ו"מ לישראל וק"ו"מ זה ב"כ לקרשי המשכן ואמרי' במנחות ע"ג"ס שהחליטו הוי מוס' ע"ס פ"ה ב' ואב"י לטעמי' בפסחים ס"ד ב' דסומכין על הנס גם לכתלה פסיעא דלא הוצרך לאבר לפסוק נקב דהרנא וע"כ כ"ה לר"י דתיר וע"כ מוכרח להר"ך שבסג משום פטופטי כירה ור"ש בפסרי ס"ל ג"כ כן ול"מ שחלוק עליו ר"י בזה וע"כ א' משום ביטול סמנין כאוקי' יתא' דאב"י ולפ"מ"ס התו' בעירובין בשם הערוך דלמקדש ראשון לא ה"י כליא עורב בסוף שראו שמקדושתו לא נגע בו דבר טמא א"כ כ"ס במקדש דלים לדרנא וסוביא דכחא אפ"ל דס"ל כאב"י דלא ה"י דרנא כלל ואב"מ"ל דדרוסיי (וע"ל שבת ע"ה א' יריעה שפלה בה דרנא ושם ודאי אינו מוכרח רק משום נקב בעלמא ג"כ א"ש התו') עכ"ל וע"כ ליבמות ע"ב בגזין פרשי' סגב עהור ובכורות ז' שיהא טמא ז"ל דתרי מינין ככרפות ט' ערוד מין חמור ושם ליב מין נחש וע' אדר"ג פל"ט וכה"ג וע"מלמ : ק"ס א' רש"י ד"ה מאי כו' דלא בשמים הוא ע' מורה טו"א וע"ש בח"א א"ו רש"א וע' רש"י סוכה מד"א ד"ה שכחוס ובכרובין מ"ה"ה ד"ה הרי' ומתהימא עה"כמ . פ"ט מהס"ת שחמה עהרמב"ס דשביק קרא דאלה המנוות ע"ירוי' ברכות פ"ו וחלה ספ"ק זכ"פ הוורג והוכר בר"י פסחים ס"ב ד"ה ויול"ין והבי' או"ס סק"ו וע"ש ס"ו דאלה המנוות דאס פשה כחצותן יאל ולכן הר"מ לשיטתו ב"פ"ה מהפל"ן ככרייתא דוכנתתם שהא' כתיבה תמה וע"כ דסמוס ועשאו פתוח פסול ודלא כר"ס ואצטריך שיהי' כמנוותן אך פסותן ש"ד לאו מיהורא אלא מפשטי' קרא ידעינן דאכור לחדש ולהכי נקיט בחמורה תהלה מקרא דלא בשמים הוא עיקר הלימוד שמואל נקיט מאלה המנוות דממילא כיון דלא כלל בחובו א"כ ממעטין מקרא דלא בשמים ובאמת ממקרא זה לא ידעינן כלל דאלה פוסל אה"ד וע' ב"מ נ"ב וירו' מ"ק פ"ג ה"א ומגילה פ"ק ה"ה וע"ש בל"מ רה"ט"ה דאע"ג דבגמ' מסיק מאלה המנוות דרכו להביא המבואר יותר וא"ף שלא נזכר בגמ' כיון שתי' נפק"מ בדיו ובאמת מלינו כה"ג גם בב"מ כיון ע"מ"ו מ"ק ח"א וסובה ל' ע"א וסכה' לד"ב תמו' ב"ק פ"ב ד"ה כיון ועי' בר"י פסחים ר"ס"ג וע' רש"י חגיגה ובר"פ"ד ל' ט והא' מיתיה מהכל ועי' לחי"מ פ"ו מע"א ה"ד שדרך הרמב"ם להביא הדרס היותר פשוט וא"ף דהוי דלא כהלכתא כיון דלא נפ"ק מידו לרובא וכה"ג ב"מ ברמב"ם למענין עליהם וע"כ כ"מ ולח"מ פ"ג מה"ס ה"ג ובזמ"ק הכ"מ ר"פ"ה ממלכוס שקדי'ס

מקשינן והכ"י עדיף לרבווי מתקבל ולא לרבות על מכשירין דלחוד וע"קו שבס ק"ב ב' א' ד"ה ה"ה : מה לי ביטול סמנין וקפסה מר מותני בגאון כ"י דלימא ביטול סמניה הוי בקרס נקיב כמ"ל ק"ב ב' , ולשי' ההו"י דכעי' שיהי' תיקון בדבר אחר כמו סמנים מתקנים הנלעב ע"י וע"כ לא הו"ל מקרס דסג גם האבר עצמו מתוקן ונהנה ממנו אח"כ ססוסם הבנין ומה ראי' לשריפה פת כסן שררי שם האבר נכאר בפנים וא"ל ליהנות ממנו כלל גם אס הי' במחן כלא"י ס נהדרין מ"ה ב' א' א"ן שנסקל בו כו' וע"כ מיתירא' מסמנין דסג הנעב א"ן בו תיקון בעצמו כדמי' בסוגי' דא"ן שבה סמנין ע"ג צמר בב"ק ק"א א' ורק כיון דלפניה נשבת הוי ביטול הסמנין תיקון וחסוב מלאכה ה"ה"ג שריפת ב"כ כיון דמיתהבת חשב תיקון גם ביטול הסמניה לנודך זה הוי תיקון (ולפ"ו א"ש גם מה שדמקו ב' בחוס' ע"ש ב"ד מ"ה ל"י) וגם לר"י ההו"י ה' אפשר להמתקן סמנין א"ן לו שום חשיבות בעצמם רק ע"ב דבר הנעב ומשא"כ פתילה דהוי ב"ב הועלת לעצמו דהוי מנ"פ"ד כסדרת רש"י וכן ה"כ עיקר התועלת המיתה כמ"ס תו' סנהדרין ל"ה א' ד"ה א"ן כו' ד"ס זה כפרה וע"כ נקט יותר סמנין וגם לז"ר דתיר נשוא סי"ב ומש"ס להא הטרופ' ולא הועמו השורים והעגלות נופשי המשכן ולמד מזה ק"ו"מ לישראל וק"ו"מ זה ב"כ לקרשי המשכן ואמרי' במנחות ע"ג"ס שהחליטו הוי מוס' ע"ס פ"ה ב' ואב"י לטעמי' בפסחים ס"ד ב' דסומכין על הנס גם לכתלה פסיעא דלא הוצרך לאבר לפסוק נקב דהרנא וע"כ כ"ה לר"י דתיר וע"כ מוכרח להר"ך שבסג משום פטופטי כירה ור"ש בפסרי ס"ל ג"כ כן ול"מ שחלוק עליו ר"י בזה וע"כ א' משום ביטול סמנין כאוקי' יתא' דאב"י ולפ"מ"ס התו' בעירובין בשם הערוך דלמקדש ראשון לא ה"י כליא עורב בסוף שראו שמקדושתו לא נגע בו דבר טמא א"כ כ"ס במקדש דלים לדרנא וסוביא דכחא אפ"ל דס"ל כאב"י דלא ה"י דרנא כלל ואב"מ"ל דדרוסיי (וע"ל שבת ע"ה א' יריעה שפלה בה דרנא ושם ודאי אינו מוכרח רק משום נקב בעלמא ג"כ א"ש התו') עכ"ל וע"כ ליבמות ע"ב בגזין פרשי' סגב עהור ובכורות ז' שיהא טמא ז"ל דתרי מינין ככרפות ט' ערוד מין חמור ושם ליב מין נחש וע' אדר"ג פל"ט וכה"ג וע"מלמ : ק"ס א' רש"י ד"ה מאי כו' דלא בשמים הוא ע' מורה טו"א וע"ש בח"א א"ו רש"א וע' רש"י סוכה מד"א ד"ה שכחוס ובכרובין מ"ה"ה ד"ה הרי' ומתהימא עה"כמ . פ"ט מהס"ת שחמה עהרמב"ס דשביק קרא דאלה המנוות ע"ירוי' ברכות פ"ו וחלה ספ"ק זכ"פ הוורג והוכר בר"י פסחים ס"ב ד"ה ויול"ין והבי' או"ס סק"ו וע"ש ס"ו דאלה המנוות דאס פשה כחצותן יאל ולכן הר"מ לשיטתו ב"פ"ה מהפל"ן ככרייתא דוכנתתם שהא' כתיבה תמה וע"כ דסמוס ועשאו פתוח פסול ודלא כר"ס ואצטריך שיהי' כמנוותן אך פסותן ש"ד לאו מיהורא אלא מפשטי' קרא ידעינן דאכור לחדש ולהכי נקיט בחמורה תהלה מקרא דלא בשמים הוא עיקר הלימוד שמואל נקיט מאלה המנוות דממילא כיון דלא כלל בחובו א"כ ממעטין מקרא דלא בשמים ובאמת ממקרא זה לא ידעינן כלל דאלה פוסל אה"ד וע' ב"מ נ"ב וירו' מ"ק פ"ג ה"א ומגילה פ"ק ה"ה וע"ש בל"מ רה"ט"ה דאע"ג דבגמ' מסיק מאלה המנוות דרכו להביא המבואר יותר וא"ף שלא נזכר בגמ' כיון שתי' נפק"מ בדיו ובאמת מלינו כה"ג גם בב"מ כיון ע"מ"ו מ"ק ח"א וסובה ל' ע"א וסכה' לד"ב תמו' ב"ק פ"ב ד"ה כיון ועי' בר"י פסחים ר"ס"ג וע' רש"י חגיגה ובר"פ"ד ל' ט והא' מיתיה מהכל ועי' לחי"מ פ"ו מע"א ה"ד שדרך הרמב"ם להביא הדרס היותר פשוט וא"ף דהוי דלא כהלכתא כיון דלא נפ"ק מידו לרובא וכה"ג ב"מ ברמב"ם למענין עליהם וע"כ כ"מ ולח"מ פ"ג מה"ס ה"ג ובזמ"ק הכ"מ ר"פ"ה ממלכוס שקדי'ס

הארץ לחוכים לפי שא"ת מתקלה לייב שבטים ולכן
 קשמיטוכו הסוסקים לפי שאינו כוהב דימינו וקממתי על
 הב"ם ואו"ת שיש למנות ב"ל בכל גליל ואפי' בוימו
 לניכא סמוכין ומסוה דכל דתיקון כו' ולהלמ' לא שייך
 זה בוימינו ודומק למדע דעכשו לניכא שבטים יש
 למנות בכל גליל דהא בקרא לא כתיב רק לשבטיך וע'
 רש"י ב"ב פ"א א' ד"ה פלך :

ה"כ ע"א

רש"י ד"ה מהפיקרא עי' ברי"ג דהא בל"ה
 כיון שאינו רשאי להגזיל הוי מוסקר לכל
 מידי דהוי במגזיל משלולתו של גהר יע"ש וי"ל דרש"י
 ס"ל ללא הוי הפקר בכ"ג כיון דהיא מצו' בשעה זו
 אלא כל אדם וכב"מ כ"ב ולהר"י כיון דלא לא ינילה
 מיד הוי אכזה אלא ב"א כיון דיוכל להגזיל עכשו ממינא
 מוטל עליו מצוה השב"ע ופי' פסח"א הכא ב"ש עסקין ;
 קד"ב רש"י ד"ה של תמרה ואף דאיכו דאמר לעיל
 כב"א דלן הלכה כר"ש בגריה מדאמר אלא מחמה
 ללא ואימא דר"א ס"ל כהלכמא וע"כ דמודה ר"ש : קב"ב
 דש"י ד"ה היכא כשלאי להא לא כ"כ בברכות וא"כ
 ונ"ב סע"י בחסדי א"י וכה"ג ובילדותי הסבתי תכ"ד
 משום דקו"ל כריב"ב דב"ק מותר בדי"ת ורק דהיב"א
 דהוא סתם ר"י ס"ל בברכות כ"ב דב"ק אסור בדי"ת וע'
 ב"ק ק"ג סע"י ובסמ"ע ט"ו סע"ב ובמדומה שראיתי
 אח"כ בס"ד שהאר"י וע' ב"ק ד"פ מעשה בחסדי וביר'ו
 סוטה פ"ט ה"ו סה"י בן בבא וע' באדר"ג ספ"ה :
 קב"ט יקח דבר כו' עמ"א ס"ס קנ"ו :

קל"ה ב' מה לנזנה שכן נהגתה כנשים כבאגשים ובספחים
 מבי"ב קאמר לר"א והני נשי הואיל כו' יע"ש וא"כ הוי
 הד"ק ל"ל הו"ם והשכתי דל"ק מ דהו"ה במגילה דד"א
 הקשו דלנין מהוך שאף הן הוי כמותו הנם ות' דסד"א
 לפוטרי מנ"ס דט"ו דסוכות ומה שתי' דהוי רק מדרבנן
 ליחא דכ"כ דפרוך ל"ל קרא סברא הוא וא"כ הוי לא
 גמסר כלל ג"ש דט"ו ט"ו ממילא הוי ממויבין במנה שאף
 הן הוי כמותו הנם ובמ"ש הקוי להדיא בפסחים דא'
 לזו ג"ש קוי דרשינן טפי למותרא וא"ש בפסחות ובל"ה
 עי' חו' שנה ד"ה סד"א דמנא הג"ש נתקבלה לשאר מינ'ו
 יע"ש וע"כ פתח סופר מאוים ספ"ה יתייבבו נשים
 דתפלין דכתיב לגבו' כי ציד חוקה כו' :

חוי ד"ה סד"א דמנא בעלמא יתקן למידע וע' בזה"ר
 לכהדרין נא' אשכרין סד"א קרא לאשקין מדרבא דלא
 לזבל ג"ש מעיקרא אמרו אלא שלא ללמוד ממנה שהיא
 בשרש"א אבל עיקר ג"ש כו' וע' כתי' ממינא מדרבנן
 ור"י והיטו לזבון דנתקבלה ג"ש ח"כ ממינא מדרבנן
 לכל מינ'ו שס' לא קיבלו רק מנין התיבות ועי' חו' סוכה
 יא' ב' ד"ה לקושה וע' רש"י קדושין ו"ז א' ד"ה מיכה
 וע' לע בתר"י ד"ה מנ"ל לר"י וע' סנהדרין מ"ב בה"ד
 הכס ומך מ"ס לא אמר כחברי וע"כ דכיון דדר"ש סס'
 לג"ש לכמה מינ' הוי מל"מ נ"כ מהכא וע"כ צנר תמיד
 לכריתות ה' א' ונהן עסקר כו' דא"ו רש"א בפסחים כו'
 א' חו' ד"ה שאני וליפורך מה לכלאי הכרס ו"לל מה
 לבב"ה דהסך ילפינן מנכילה והוי דפתיב אכילה בגופי'
 וז"א דבמעילה בל"ו נר"ך לשאר דברים אבל גבי ב"ב
 אי כתיב לא תחלף אשכרין הג"ש וע"כ דהוי לוקוין גם
 שלכד"ה וע' חו' בברכות כ"ו א' ד"ה ומה וע' רמב"ן
 בהשגותיו לס"מנ' שורש שני דלן הפי' דפרטי ג"ש
 צריך להיות מקובל דא"כ אין מקום לכמה סוגיות
 דפרוך הן ערוך דלמי ל' כו' וע' חו' ב"מ ליא' א'
 ד"ה כנ"ד ויש להקטור לכאורה דכיון דמנין התיבות
 נמשך להם חסוי ח"כ הוי ילפינן בג"ש מדברי קבלה
 ולא מספר דניחן לדרוש כב"ג דכיון דמקודש דנכתבו
 דברי קבלה לא הוי ילפינן ג"ש זו וע' במגילה ב' ע"ב
 בשלמא ריביק כו' ל"ל פרוי פרוי וב"ב י' ב' כתיב הכא
 עוף וכו' וברוק ז' א' ויבמות קט' ב' וע"ש בתי'
 וסנהדרין ז"ב א' ובכ"מ לרוב ועי' יר'ו חלה ס"ק ה"א
 ולמדן מקבלה איר סימון מן מה דכתיב וישרו למשפט

כו' כמו שהוא ד"ת ע"כ דהסך הוי גילוי מלתא על
 פסות הלשון וכר"ש ב"ק ב' ע"ב ומהו משמע דמשפט'
 דקרא ניחן לדרוש מד' מחברי' (וע' בחגיגה י' ע"ב מדיק
 לא ילפינן משום דצני למילף בג"ש ואף למ"ס רש"י
 דגליון העניות רפי"ב י"ה דהוי ג"כ כחצקס על מה שלא
 עשו כדאמר הוכחים ומנחה הגשמים כו' וע' בכללים
 מהק"ט סו' י"ח שדחה דברי הגליון מהא דב"ק וכי
 שחלמיד טועה קצבו עי' בר"ה ז' א' ועכתי' סו' טו'
 ועי' בזה"ר כג' א' ואולי דשיטתא דליינא נקיט דלפי'
 מדברי קבלה ל"ו וע' חו' חולין קל"א ד"ה אחי' גיז'ה ועי'
 חו' הוריות ב' א' ד"ה קבל גדול וע' סופרים פ"ה ק"ג
 ועי' ב"ב א"ח"ס סו' תקנ"א ועי' ירו' פ"ה ג"ה דקבי"ה
 בכורי אדמתך וקבי' וע"מ הביא בית ועי' ספחים ס"ח
 א' ועי' סוטה ל"ז א' ועליו אמר בקבלה הושיעני שהוא
 דרך תפלה וע' סוכה ה' ב' אחא פני פני ועי' מגיל'
 ימ' א' והוי סוטה ר"ד י"ה דאמר כאן הרקע כו' ויבמות
 ע"מ ב' ועט' א' וקדושין י"ז א' ועי' ירו' ברכות רש"י
 עשאוה כשאר מצוה של מורה וע"ש דפרס' וא"ע
 דילפינן לה בק"ו וג"ש אין הברכות דאורייתא ולא ק"ו
 ג"ש גמורה הס שהרי ד"ה מדברי נביאים הס אלא כגון
 גילוי מלתא בעלמא סב"ל ועי' ב"ב ג' ב' ב' ב' ב' ב' ב' ב'
 ל"ד אלא דומיא דב"ש מדרבנן ועי' חו' גיטין מו' ב' ד"ה
 הגדר ומ"ק ה"א חו' ד"ה ה"א וב"ב קמו' א' ד"ה מנין
 ועי' ב"ב טו"א לגי' ה"ס ס"א וכי' ואימא ע"ב דקבי' ב'
 ויורח הוא מעט' שמש ששקעה כו' ואף דהוי רק גילוי
 מלתא דברי קבלה מפשט' דקרא מימ דרך הש"ס
 לשאת ולתת דרך שקלא וטריא וע' רש"י פסחים ז' ב'
 ד"ה זכר לדבר וע"ש בפ"י וי"ל ובז"מ הילקוט פ' בא'
 חדש הזה לכם הז ניסן ואז"ע שאין ראוי לדבר ז' ל'
 במורס הראשון הוא חודש ניסן והיטו נמי כדאמרן
 דכשה"ג הוי דברי קבלה וע' ר"ה ז' א' ראשון למלתי'
 ודוק וע' ירו' ברכות פ"ב ובערבון רפ"ו כל מלתא דלא
 ממורה מאתהין כגויאין ופי' הנמי' בס' הרא"ה כ' הנובל
 דכל שידועים ש"ה האמת ולא נכתבר הסמך מהכאוב
 לשות ביד כ"ה לרונה ולהביאה וע' חו' שבת כ"ח סע"א
 וכה"ג בכ"מ ועי' חו' מנחות ל"ד א' ד"ה מאי נ"מ ות'
 קדושין ב' ע"ב ד"ה באולתו שהוא כענין ילמד סהום
 מן המפורס ועוד סמך לזה מה"ר בערבון ובכ"מ ל"מ
 היכי דליכא דדמי ל' כו' וסא כיון דמנין התיבות נמסר
 להם בג"ש א"כ אף ב"כא דלמי ל' ודאי דבג"ש שנמסר
 בקבלה הוי על מנין התיבות שיתקן לדרוש מעצמן וע"כ
 דבדבר שיש לו סמך מצד הסברא גוכל להמציא מעצמיו
 בג"ש וע' חו' ב"ק כ"ד א' ד"ה חו"א ולקוין רש"א וע'
 באה יעקב בכללי הסוגיות ועי' חו' מור ל"ה ב' ד"ה
 איכא דאחי פרטי דלא קליף מג"ש וע' חו' סוגיון ד"ה
 שבעת וכו' בס"ד ובתובות לח' ב' ד"ה אימא וע'
 בת"ק דד"א וע' חו' קדושין כ"ע"ב ד"ה באולתן דגלוי
 מלתא הוא דהל"כ מאי קאמר או דלמא לקולא אמרינן
 הא אין ג"ש למחנה [נו"ל] שמוג' או למד בס"כ
 בית שני סו' י"א דבדוכתא אחר' קאמר דיש ג"ש
 למחנה וע' בא"ע בכללי הסו' שהעיר מתו' קדושין
 ל"ו א' ד"ה תפלין ועי' במו"ב מ"ת חו"ד וכה"ג יס'
 להוכיח מכ"מ וע' חו' נדה י"ט ב' ורבנן אמרי דאין אדם
 דן ג"ש מעצמו ונ"ל דהיינו כיון דילוף מדברי קבלה
 וע"ש כ"ב ב' ועוד גמור בריאה כו' והתם קאי גרמ'
 דלדע' דן ג"ש מעצמו : ישמע חכם ויוסף לקח :

הר"ב א'

חוי ד"ה והתניא ועי' קדושין מ' ע"א
 ד"ה א"ן ובז"ה עי' חו' וינא נה' ב'
 ובבהיות רל"ה א"ח סק"ל ובס"ד בא"ע בכללי
 הסוגיות וללא צורך גבי רי"ב לח"ן מספר דתניא וע'
 מעניית ה' א' דתנן ויהי כו' ע"ש ו' א' וברכות לו'
 והתנן על המלח ובהג"כ וכן בל"ף וע"ש גבי' ואיל'
 דתנן ובהג"כ ותוי ברכות כ"ב ב' ד"ה מיכ' ובתרי'
 וסולין טו"א דתנן המבטל ונ"ע בתו' ערובין לו' ב' ד"ה
 ק"ן

אזניו דהכא [ועי' ירו' בכורים פי' ויר' קדושין פי' כו' דאמר רב זבדי כיון שההרהר הכוונה אף אני מותר בה ועי' במפרש דרב זבדי הוא בנו של אביי שהי' מעלי הכהן והרי רבא ואביי היו בזמן א' ורבא נולד כשמת רב יהודה כקדושין ע"ב וא"כ מוכח מהכא דרב זבדי סתמא הי' מוקדם טפי ובערובי' בני' רב זבדי א"ר יהודה ועי' מנחות ק"ג ב' ונדה ס"ב ב' רב זבדי אריב"ל וכה"ג בני' קהלה פרשה יוד ועי' מכות יז' א' א"ר זבדי אריב"ל ועי' במי' איכה עיי' בלתי יהודה רב זבדי בשם רב ועי' ביבמות קט"ו ב' דקדים רב זבדי לאביי ואף שהתו' כ' בכ"מ כ"ה דל"ן רמי' מהקדמה ועי' כתובות ל"ט א' ר' זבדי קמי' דר"י ועי' נדה כ"ה ב' א"כ רב זבדי בר אביי ששמענא משמי' דר"י ועי' דהי' בנו של אביי קשישא דהא אמרינן אביי חי ארבעין שנין ועי' במידותיו לברכות כ' ע"ב בהשמות ועי' במורה כ"ה א' ואמר אביי מאי תיבעא ואלפא הי' זימרי ר"י כמעני' ורב עמרם תלמיד רב ועי' ביבמות דגריס כנדה א"כ ואבין] ועי' י"ל דכ"ה ה"ה ר"י דע"ל דת' משא"כ דדרבנן דלא אמרינן על"ת וכיבזאר במב"א סי' פ"ו ועי' במי' לפסחים פ"ח א' מש"כ אך אין הכרח להמוי בפסחים ל"ט דבעשה החמור לעשה הקל לא בעי בעידנא ובהא דר"י היינו משום דהוי עשה דרבים ועי' מו' ברכות מ"ו ב' ד"ה מנאן ו' ר"י ר"י מ"ק פ"ג דמה שעשה ר"י לבדו לא עיקרי מנא' דרבים א"כ אינו מוטיא אחרים ועי' שו"ת בשמים ראש סי' ק"ה ועי' מ"א סי' תרנ"ה דל"ן דומין דרבנן מקמי דרבנן ועי' במ"א כ"י ז' ס"ק מה שהביא בשם הרא"ש דל"ס עשה דרבים אפי' דרבנן ועי' שו"ת רע"א סי' י"ב וזוה ית"ש ג"ס ק"י ה"ה דחגיגה דל"ק עשה דלשבת ית"ה כו' וזה הליא אי עש"ר במנא' רבה דוחה ועי' שו"ת חו"י סי' ק"ב שצ"ד ג"כ דע"ד ר' לא בעי בעידנא ועי' להשאון דל"סא בקהלת יעקב סי' תנ"ח סעיף י"ד לדחות א"כ דר' לא בעי בעידנא וא"כ י"ל דהשקא לא שייך עשה דל"ת כיון דלא היו בעידנא אבל לעיל ו' ס"ל דהוא עשה דאורייתא ולכן בעי בעידנא . אך דאמת ל"ד כלל להא דר"י ב"א דהס' אין עושה השקא שום איסור כלל רק שא"כ יבא ממילא לאיסור סקילה משא"כ הכא דבע"כ שהרי גם עכשיו הוא עושה איסור בכל רגע ומה בכך דהאיסור נעשה עכשיו ממילא כיון שגם עכשיו הוא עושה איסור ולכן ככה"ג ודאי דראוי לתקן שלא יעבור על עב"כ ובעיקר הקושיא דלית' דע"כ כו' יש לדחות להמוי ערוובין ק' ע"א לחלק ליתני שהיא ע"י פשיעה שהי' יכול להתקיים בלא דמית' הלאו אך זה י"ס לדחות דדוקא הכי ר"י ר"י ולכן אין לדחות ה"ל"ת דכל הניעוין שנתן במתנה א' כיצ' ולכן אין לדחות ה"ל"ת אבל הכי שמסכיד המנוה וכמו דר' קוב"מ א' ז' ב' וכמו שהק' חמ"פ ע"ד החו' דהכא דא"ס לא ידמה ה"ל"ת יבא לידו הספר קדשים ולא שייך קנסא ולכן לגבי עבדים לא שייך כאן ער"ל דכשכלל שש"ב או וולוי י"ס לחלק עבדים ועי' בתשובתי להזמנה מש"ב ואלוי י"ס לחלק ג"כ דלגבי שבת חששו משום הרחקה שלא יבא לא"ס דהא החמור אבל בעבדים דליכא עשה דאורייתא לא חששו כ"כ ויש לדון למ"ס האחרונים לפלפל דר"י ור"א"כ פיו"כ אי עדיף שלא לעבור על חומר איסורין או על ריבוי איסורין דקולי והרי כ"א הוא עובר על כל שהי' ועי' דל"ך לחלק ג"כ בין הכי שהמעשה נעשה מאליו דלא חששו לריבוי איסורין דקולי והארכתי בפרט זה בתשובתי ליומא ס"ב ב' וא"כ מ"ל :

ומה ששאל מדברי הגמ"ס בסי' תרנ"ה לענין ערבה שנתלשה ביו"ט ב' דעת הרשב"א דדוקא ביו"ט שני אסור לעטלה הואיל דהוא מדרבנן ועי' דדרבנן לא אמרינן דידמה מנוה לאיסור עכ"ל ועי' באו"ח תרפ"ז ס"א ב"ס ה"י"ס ד"ה וכבזאר ל' המדרכי בענין אי עשה דרבנן דו"ל דרבנן ובאמת מד' המ"א ה"ל מבזאר בפשטות להיפך ולבאורה י"ל בפשטות המשום

דלא הוי בעידנא וכמ"ס האחרונים בהא דשופר של ר"ה אין מחללין עליו יו"ט אפי' בא"ס דר' הייט דוקא סיכי דבעידנא כו' ולכן י"ל דכ"י שהביא שופר ללכתלה אסור דלא הוי בעידנא ומ"מ כשכבר הביא עשה דוחה לל"ת ויש אריות דברים בזה לפלפל כמה פרטים ומהא דעשה החמור לית הקל אי בעי בעידנא ועי' תו' פסחים כ"ט א' וא"כ מ' וגם י"ל דהוי כמו דבר שאפשר לעשותו מע"ש והיה הכא גבי שופר כיון שלא הכין מאתמול ועוד י"ס לחלק בכמה גווי :

עירובין

דה ב' א' חוסי' דיה דאורייתא דל"ל כפרשי' מדלא קאמר ואכ"א דדרבנן בני' חני פסולה ועי' בחולין דע"י ב' דגם דרבנן שייך לשון פסול רק לליכא למיפסק ולמיתני בסתם פסולה ועי' לא"ז רש"א דרי"ש סוכה דלא יחא ליה דיומטע היינו לכתלה וקושטא הוי הכי כיון דהוא מדרבנן דל"כ לא הוי שייך למיתני פסולה משום אגב גבי י"ח כיון דדרבנן דיוטבד כשרה ומיהו למירוש' בתרא דיומטע משמע כמו שהוא יספיל ומשום דהרואה יאמר לנכרו דאדלוק ולא הוי פרסומי ניסא כלל ולהכי לא הני גבי י"ח ימטע וא"כ י"ל דיומטע היינו לכתלה כשנויה בתרא ואף דלסברת התו' לעיל במילי דרבנן אינו מוקדק שאני הכא דככה"ג מתמוי כאלו לא קיים המנוה כלל ועוד דיש לדחות דהתנא לא מיירי כ"א ללכתלה ימטע ודיוטבד לא מיירי ולא יהי' הטעמו בעיקר הדין ועכ"פ ידעי' דלכתלה הוא דאסור אבל אי ימא' כמו שהיה מולקת יספילנה אי"כ יש לטעות בדן דמיירי ב' דיספיל א"ס הגב' ולכן אינאריך למיתני פסולה . ועוד אמיתא לחלק דודאי לפירוש דפסולה לא הוי ליטנא מעליא וביון דדרבנן הוא לא חייס לאשמעינן רבואה בדון משום ליטנא מעליא אבל השתא דפסולה הוי משמע דאורייתא וזו חני ימטע ואי משמע יספיל ולכן ימא' ל' למיקט לשון פסולה אף דליכא למיטעי דפסולה נמי דקאמר מדאורייתא מי"מ לא יהי' הטעמו בעיקר הדין אלא אי הוי דאורייתא ואי הוי חני ימטע י"ס לטעות ג"כ להקל ולפ"י א"כ כיון דל"ך לטעות בליטנא כיון דמדרבנן הוא ובז"מ קשור ד"החו' דהך שנויה בתרא בנ"ח תליא נמי כשנויה בתרא שכתב לעיל וא"כ מבוזר הטיב דברי א"ז רש"א שז"ר מהא דחני בנ"ח פסולה דהך שנויה ע"כ לא מתקומי לתו' קמא שכתבו התו' לעיל . ומיהו י"ס להבין לתו' התו' משום אגב דלתי' בתרא דגמי' דבסמוך דבדלתי' נמי הני מתקנא רק הכא דנפשי מי"מ וא"כ לגבי כ"א לא שייך למיתני אגב סוכה כיון דגם בסוכה שייך ליטנא דיומטע ולא נקיט רק הכא במתני' לשון פסולה משום דהכא נפשי מי"מ בהך מתני' וכבזאר בפר"ש וט"י הול"ל לשון ימטע כמו בנ"ח ועי' בע"ז או"ח סי' ל"ב ס"ק כ"ב ש"כ דפסול אפי' דיעבד משמע ועי' פסחים עו' ב' ועי' רש"י דא"כ פסולה משמע לכתלה ועי' ברא"ש פ"ג דמכלתין הי"ד בשם הרא"ד וכן מחלוצה קטיה דקתי' במתני' ביבמות קטנה שחללה חליטנה פסולה וכמה מהפוסקים ס"ל דפסולה רק מדרבנן ועי' חו' יבמות קה"ב ד"ה קטנה ועי' לח"מ יבוס פ"ד הע"ו ובה"מ ועי' שעה"מ פ"ה מאישות בה"ד והנה ועי' ריש חולין ושמיטתן כשרה דיוטבד ועי' תו' ש"כ כו' ב' סדי' ארש"כ . ומש"כ א"ז רש"א דמשום אגב לא נקיט שקר בנ"ח ע' תו' כתובות ב' ע"ב שהי' אלא ותו' ש"כ ג' א' ד"ה כבא יעו"ש ובח"א ומ"ס מה"ס דליטנא מעליא ואף דהכא לא הוי כי הדדי דבריי י"ל דמ"מ אינו חושש רק דבדרי הת"ק וסוגה כלשוננו : רש"י ד"ה מנוי שהנימו' את הקורה למעלה ולקמן ג' ב' חלל סוכה חנו וע"ש בתו' ד"ה תניא וי"ל דכ"כ לאביי דליכא סיוע וזוה ימא' דרש"י ב' א' ד"ה והא דקתי' ועי' רש"י ריש סוכה :

יב ב' תו' דיה יתר דמדרבנן בעי גי' וכ"כ התו' לקמן כבי' סע"א וא"כ לזרוק אסור דמה"ט סני בני מחיצות גמורות וזוה הרגים כדו"ט מרע"א על התו' שבת ו' ב' אחמי קרי ליי גמורה וכן שמעתי בשם הגאון רי' אבלי מוילנא ז"ל ואמר שלפי' התו' לא גרסינן מהד"ט דאדרבא לאון גמורה איפכא מסתברא והי' תכוב בר"ת לג' וטעה המדעים וחשב שהוא בר"ת דלשון גמורה ע"כ דפ"ח וגם תמהני בדה"ט ד"ה לחי מוכחן דלא פליגי רבנן עלי' במבוי מפולש מהא דלקמן ג"ה אי ועוד אר"י מערבין למבוי המפולש והכמים אוסרין וע"ש בתו' דלא פ"י כפר"שי וא"ש וגם משה"ק בגליון הש"ס משבת ו' ב' וע"ש בתו' וני"ל בפשוטו דלקמקשה דלמי וקורה משום מחיצה א"כ לימא איפכא דזוה ר"ה גמורה למעוטי הויא דאס' דרך הרבים וע"ז הוי קאי ואמאי קרי ליי גמורה וזוה רה"ר לאידך דיתר על כן ואידי דקני' לעיל גמורה קרי ליי ג"ס הכא גמורה אבל בשבת אוקים הכא לרבא דלמי וקורה משום היכר וכדמפורש ס' להדיא בתו' וזו"מ דה"תו סוכה ו' ב' דאי במבוי שאינו מפולש לגבי שבת כמי אסור ולכאורה להטו' ס' דיה אמר רבא דמשמע דהיכי דמה"ט קרי שפיר הקילו לגבי סוכה וע"כ דה"ד הכא התו' דרבנן לא פליגי עלי' דר"י רק מדרבנן היינו להמקשה וקורה משום היכר לא א"כ מוכח דבדרבנן דלמי וקורה משום היכר לא א"כ מוכח דבדרבנן לא מהני למי וקורה מהתורה לכלוס בני מבוי מפולש והקשו שפיר וע' במ"א ה' סוכה ולדבריו א"כ לגי' הסי' שם רבא ותו' א' יש לסתור מהד"ט כ"ס : י"ג א' תו' דיה על זה וע"ש בתו' יוט' וברפ"ג דפ"אה וע' לקמן י"ז א' הו' דיה אמר ובתו' יבמות כח"ב ד"ה ר"א וע"ש ק"כ א' וע' ביצה ט' ב' ויבמות טו"ב ד"ה ר"י"ח וסוכה ט' ב' וזה"כ וע' בחגיגה י"ז ב' לפי הכריתותא דאשעיין בבא יתירה דב"ש ונרסה ג"כ משה"א א"ן רשיא דדיה מאי לאו יום טובא וע' ביצה ב' ע"ב ונפילגי בתרתי' וע"ש י"ז ב' וכמהר"מש וע' לא"ז רשיא עירובין ע"ב וע' ברכות מ"א ב' ומ"ז ס"ע"א בתו' וע' ג"ל"ט פסחים ח' ב' וע' תו' ביצה ג' ב' ד"ה לדודי ובש"מק ופסחים ס"ח ב' ד"ה ומהו' שבת כ"ט א' וכתו' ע"מ ב' :

י"ג ע"ב ב' לא ר"מ שמו אל"ר' נהוראי שמו נחמי' ולא ר' נהוראי שמו אל"ר' נחמי' קמו וע' ברכות מ' ע"א ר"מ"א כו' ר"י אומר כו' וע' בהקדמת הרמב"ם על ה"ד חזיריו של ר"ע קו' עד ור' נחמי' וע"ש ובש"מ נוב"מ מ"ח חו"ד סק"נא שכתב ש"ע"ז ששמו מפורסם בפי כל בשמו ר"מ אמרו ששם הע"ט שלו היו ר' נהוראי אבל ע"ש חכמתו שהאיר עיני חכמים קראוהו ר"מ ושל הפסס ששי' מפורסם בס"כ בשמו ר' נהוראי אמרו לא ר' נהוראי שמו אל"ר' נחמי' או ר"א בן ערך והוסיף להכריח זה שהרי ר"א בן ערך הו' מתלמידי של ריב"ז כמוזכר ור"מ הו' תלמיד ר"ע יע"ש"ב ולס"ו א"ש בפשיטות ג"כ מסוביא דהכא וע' דא"ן פ"י וכן בסוף סוטה ר' נהוראי ור' נחמי' וע' נדה ג"ט"ב ר"מ ור' נהוראי וע' בשלהי קדושין א"ר נהוראי מניא א"י כו' ובסמוך פליגי ר"מ לעולם ולמוד אדם כו' ומבואר דמרי נינהו אך משס אין הכרח כ"כ לפמ"ש הפ"י דר' נהוראי משמע לגבי עצמו שראה בנו זרית לעסוק בתורה אבל גם ר"ג ס"ל דכל מורה שאין עמה מלאכה כו' וא"כ לפ"י א"ש בלי"ה דאין כאן מחלוקת כלל וע"ש בתקנה (וע' רשי' ב"מ ד"ל בית מייחס כו' ובש"מ"ת ככתיב"ס חו' ו' ב"סוב סקירת דרשי' מ"ב"ק ג"ט) וכה"ב מצינו במגילה טו"ב ר"מ ור' נחמי' וע' במגילה יב"א וע' סוטה יב"א דאיפילגי ר"י ור' נחמי' וע' סנהדרין פ"א ס"ס מתני' ר"מ ס"ס הוסיפתא ר' נחמי' . ובסנהדרין ג"ט א' דמיתיי דפליגי ר"מ ור' נהוראי אהדרי וע' אבחים ק"א א' דפליגי ר"ע ור' נחמי' וע"ש ע"ד ור"ע לא ידע מאי קאמר ר"ג ובסנהדרין י"א וכן

בע"א ח"ב ר"מ כו' ור' אביא מוסיף אף ר' נחמי' וברכות ב' ע"ב רמ"א משעה שהכהנים מוכלין ור' נחמי' פליג אר"י יוסי בשעורא דהה"ט וכמבואר בפ"מ והיכי קאמר דקאי אבה"ט דר' יוסי וע"פ יפלו ג"כ כמה פלפולים לרוב מדברי המפרשים במש"ס לשיטתו ואין עת האסף פה וע' במדרש קהלת ולבסוף העמיד שבעה כו' ור' נחמי' ור' מאיר וע"ש וע' ברש"י סנהדר' כ' ע"ב ד"ה ר' נהוראי לג' בתוספתא דהא קיי"ל ר"ג הוא ר' נהוראי ואמרי ביטויי כפסרים מלאמי בשו"ת תפארת נבי חו"מ ס' ב' שהעיר ג"כ בתקירה זו והביא האי דרש"י דסנהדרין ש"ל דלא מסתבר דהא אדר"א בן ערך שמו דהוא הו' חכר לר"א ור"י וא"ך פליג-עס ר"י תלמיד ר"ע והוקדם דבריו לדברי רב"ע ועס וגם הביא בשם היוספין דגריס לא ר"מ שמו אל"ר' מישא שמו ולא ר' נהוראי וכו' יע"ש וע' בילקוט ש"א ח' ס"ה' מנהיק מאור) וע' פ"סיקתא רבתי כ"ט האילן שאכל אדה"ר רמ"א הטיס ר' יוסי אומר תאנה ר' נהוראי אומר ענבים ריב"ל' לא גילה ולא הגלה ולא יאמר וע' מ"ד פט"ו בפסוק ויטע רמ"א חטה רי"א גפן ה' וכו' וכה"ג בפ' שמיני בפסוק וין וסכר ובמדרש מני"א פ"ס ה' וע' בהקדמה בשש"ס מוהר"מ מלובלין מנן המחבר דה"ט בסוגי' דעירובין יע"ש :

ספ"ק על עירובי תחומין ד"ח. והנה הרי"ף והרא"ש ז"ל הקשו דהרי לא קיי"ל כרע"ק דתחומין דאו' ועמ"ש במאור ומלחמות ועיקר קו' על מה שפסק כירו' דיב' מיל דאו' דא"כ למה אמר בכמה דוכתי דידע לה בתחומין אליבא דרע"ק והבערה אליבא דר"י הו"ל ככ"ע ובי"ב מיל ושמע"ק מוחתי הגאון כ"י שאמר בזה דהנה במלחמות הוסיב ד' הרי"ף לדעת אחרת שגם הוא פ"ל דתחומין דרבנן ולא משמע כן שטחיהו לשנו ויניד עליו ריעו הרמב"ם רפכ"ז מהל' שבת דפסק דתחו' דאו' ולק"ע וגם דבריו ס' צריך ב' מלמד האריכות קשה סוף ד' ומד"ס שלא יא"כ כו' חוץ אלפים אסור כו' מגרש העיר ע"ש ולכאו' כיון דלמד ממגרש אחי' כרע"ק דאלפים דאו' ולכאו' גם ק' להיסק כיון דס"ל דאלפים מגרש לא קאי לתחום שבת והווי דרבנן וקו' התו' ד"ה מר סכר בסוטה ל' ע"ש"ה גם ד' הירו' פ"ג ה"ד הגיעוד סוף תחומי שבת שאינם מורוין כו' די אלפים מחוור הוא כו' אין לך מחוור מכולם אל"א י"ב מיל כמחנה ישראל עכ"ד ואין לו ביאור והי' ששי' הרי"ף ורמב"ם ברורה כפשטי' דתחומין דאו' כפשטי' דאל יא' איס' ממקומו ורק שמקום זה א"י כמה וע"כ כשהודיענו רי"ח לדודי חו' לי האי אחרת והווי י"ב מיל אי"כ מפורש מקרא י"ב מיל כקבלת ועדות חו"ל אינו נקרא מד"ס רק שתרגמו פי' מקום כן כמו פרי עץ הדר שתרגמו אחריו וטוטפות תפלין מאחר שביארו לנו רק כוונת לשון הסו"ק ללשון המובן לנו ורק בגמי' עירובין כ"א א' ילפי' גו"ש ממקום וינסה ממגרש שכונת הסו"ק"ק גם על אלפים ורק שגלמוד מגו"ש וזה נקי' בלשון הר"מ ז"ל מ"מ"ס (כמ"ש נו"כ על קידושי כסף מיקחא קיחא יכ"ש דגו"ש הואס הווי כעין אסמכתא וכגו"ש דבדוקין לאור הכר ממציאה ומיפוש עיש"ה) וא"כ מובן ד' הירו' בהקדם התוספתא סוף עירובין תמוס ערי הלויס אלפים כו' מגרש רביע וכמו דקיי"ל דעירובין נו' ב' ביתא דהו' הרי אלפים וכמ"ש התו' ד"ה משכתא כו' דערי מגרש אין ע"ש אוחס גדולים ואף בירו' דסוטה פ"ה ה"ג כ"ה ע"ש וע"כ אי' דלכאו' ד' אלפים מחוור אף שתלמד משני דדיס מגרש או העיר עס מגרש לגד אחד בא"זה נד שתרגם לייך מ"מ ד"ה מחוור וע"ז א' אין לך מחוור ונוצורר צפירוש בכמוב רק יב' מיל כמחנה ישראל וע"ז נאמר בהד"י נו"כ הרמב"ם היו"א חו' כו' פ"ה אל ינא איש ממקומו מקום זה הוא תמוס העיר ולא נהנה תורה שיעור לתמוס זה אבל חכמים העתיקו (כ"ל תרגמו ופירשו)

פ"ה ח"מ"ס רישא ומ"ס ספא ולמלא סופא הוא משום
 דשיל"מ וע' ברש"ל והובא בע"מ ומ"ס ס"ג דבדש"מ
 אהר"ר וזכר הרגשתו בקוסתו כסוגיא דחולין ואמתי
 לחלק ע"פ סברא הכלל דהכא אי אולין בחר רובא דהי'
 השמיטה כהוגן אין כאן איסור כלל שהרי בחמ"י מודים
 רבנן דא"ל לכסות וכן אי נימא מטעם רובא דעשו
 שלימותו אי לא שידך ג"כ משום דשיל"מ ורק להפוסקים
 דבדש"מ סמכין אמרובא פריש וע"כ דלא סיל הטעם
 מזום דאיכא לברר איסורו וע"ע בש"ת נו"כי מ"ת
 חאו"ס ומה שפלל מד"התו דערויין הכלל לענין הנאה
 דלא שידך לגבי דשיל"מ דהא ירצה ליהנות גם היום גם
 למחר וא"י לא קשה כלום קושיהם בערויין וע"ע בחי'
 לברכות ז' א' וע' בר"ר נדרים דף מ"ו לקולא
 בטור פירות והחליטין אחר דפיקא דף מ"ו לקולא
 ועפ"י שפיעתי מהג"ר יעקב זבי מעקלפורג הרב דק"ב
 י"זו ליישב קו' הגרע"ל בס"י קפ"ט וכן קשה בשא"ה
 וזאר אמרוניס עשה"כ מפ"ע דכלאים דא"ס נהערב
 זמר רמליס זמאר גמליס א"ס רוב מן הגמליס ומחר
 לערב בפסקתו וזא"ל היתר עם זמר גמליס ודומה
 לפת שאפ"ה עם הכללי לשיטת הר"י"ף הג"ל אך לסברת
 הכל"מ דהא דדש"מ לא בטיל היינו רק לענין אכילה
 משאיכא לענין טעלוב וכוון דהר"כ ס"ל ג"כ כשעת רש"י
 לחלק דכיון שמאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר וכאן קו'
 לענין הנאה ע"כ דפ"ה וע' לל"מ ספ"ס ג"כ ב' ובינה
 ג' ז' ד"ה א"ס נהערבה ובד"ד א' בדרוש מ"ו המחבר
 ובט"י מ"ת חאו"ס מ"ג ומאשה"ע סלי"ת וזכר ניחא ג"כ
 בנה"ט ט"ו בעלה מחשב עליה דהו"י ס"ס וע"כ לענין
 נדה לא שידך דשיל"מ אך להרשב"א דהכי שאלו היתר
 בודאי שיבא לא הוי דשיל"מ וע"כ א"כ בל"ה ניחא
 וע' ברי"א חו"ד ס"י"ח א"ס ק"ד בענין טעלוב אי שידך
 דשיל"מ וע"ש ס"י"ו י' עדה דהל"מ מחו' ערויין
 מה"ב וכבר הביאו בנ"כי מ"ה וע' פ"ת ספ"ו קפ"ו ס"ה
 דבג"ה כנח"ל א"ס אין להו"ת קבוע בו' וע' הפ"ת זכר
 חו"ד ס"י י"ד דה"ל א"כ יורה האיסור מעולם וע"ש וע'
 זמ"ע"ב לברכות ד"ל"ה ז' ד"ה דרך טרקסומן דהא דב"ה
 דל"ב כיון דרובא דהיתורא יע"ש ז' ותהני שלא העיר
 ג"כ מדה"פ"ס דלא שידך דשיל"מ כיון שמסופק א"ס י"ס כאן
 איסור וע' מ"ה תק"ג ס"ק א' חו"ד ק"י"ב סק"א דא"ס
 ב"ס ונעקרב דאסור משא"כ בטעלוב ליגע בה וע' בשמ"ר
 ח"ב ס"י י"ד פרט ג' משש"ב ובמש"ל בפת שאפ"ה עם
 הגלי דהו' קול"ת ע"י י"ד סק"ב ס"ד וע"כ ס"ק י"א
 דלדין לא קיי"ל הכי האו"ל ואל"ל לא נאסר מעולם
 ונל"ה"ר לכא"ו דהרשב"א לא ס"ל הכי וכמו"ב ביו"ד
 ז"ה ס"א א"ס י"ס בזמנ"ש ע"ש הקדירה יותר מ"ה ב"ס
 אסור לאכלה בטומא וק' דא"כ אי איכא ס' הוי דשיל"מ
 ל"ס זו וע' ז"ז ס"ב פ"ת שאפ"ה עם הגלי וע"ש ב"ד
 ז"ה הוי כלבתחלה כיון שאפ"ה לאכלו בלא חלב ב"ד
 בטור בש"ס הרשב"א וע' בשע"מ ט"ו מ"ה להחמיר
 וע' חסובה מתקנה ח"א ס"י ג' דל"מ"כ האחר' ביו"ד
 ס"י ס"ט ס"י"ד דתקנה שלא נמלכה מוד ג"ה מיקרי
 קול"ת הואיל שאין היתר להא שיהי' אסור וכן ב"ס
 ק"ב ס"ג וז' נבד דהר"ף וע"פ סק"ב סק"ב סק"ב סק"ב
 דכריו ותמהני שלא העיר ג"כ מהא דהכא ועש"ך ז"ט
 בהג"ה ס"סע ו' בחלב שנפל למים ונכתבל בו' ואפי'
 לכתחלה מותר ליתן המים בקדירה של בשר ועמ"א
 חמ"ו סק"ה וע' ראב"ד פ"טו מ"ה הי"ב ובלח"מ
 הוא כדקד"ס כ"ח א' אלא לנעוור וע"ש חו' מ"ב א'
 ד"ה קונס וע' שעה"מ ס"ו מ"ה סוף הלכה ה' יע"ש
 מ"ו א' אלא לרב ליחמי' להני' כללי וזכר שמעתי ליישב
 בש"ס אב"ה מרי ז"ל בר"ה כ"ב א' הכי תנית בו' וז'
 ס"י ו"ס לתמוה א"כ מעיקרא דמקשה ל"ר וע"ע
 דרמב"ר ל"י וז' זמנין סביאן בו' הו"ל לאהדורי אלא
 נח"כ כהוא' מעשה אמר"א דכ"י להכחא ואנ"ה היתא
 ר"ש ומעשה וי"ל בדוקא עכ"ל. ואמר דבאמת יש להבין

למה לא שאלו כשאמר הלכה כר"ש ולא נפל דעתו לשאלו
 היכי הניח וגם ה"ד מש"ה לא אמר לך ולא מידו מיותר
 אך זכר מתוך כדפריד"ר י"ו ומעשה הכוונה דהא
 קיי"ל ר"ש ורי' יוסי הלכה כר' יוסי והלכה כמותו
 מחבירו וקיי"ל הלכה כמעשה ובפוסקים מזכיר דמעשה
 הוי כמו רבים וא"כ הלכה כר' יוסי וכשאלו ר' יוסי
 ומעשה הבין דאיכא הני וכו"ס הפ"י אך דלא כומ"ל
 היכי הניח דא"כ דמעשה ה' לבידך מ"מ קיי"ל כר"י
 מחבירו דהא מעשה לא עדיף מרבים והסי' לו איכא
 ול"ה דמ"ה לא אמר כו' והיינו לדידי' דרב ל"ל להני
 כללי אך למאי דקיי"ל דהלכה כר' יוסי איכא גם אי הוי
 הני איכא הלכה כר' יוסי מחבירו ע"כ שמעתי בשמו
 מגיסי המושג יקר רוח אי"ס תבנות מו' ה' יע"י לנדא
 ממאקווס שמע ד"ו מפי' אב"ה מרי ז"ל ודפ"ה וע'
 רש"ס ב"ב ס"ה א' וע' ב"ק ז"ו ב' וכו"מ כה"ג וע'
 ב"ס לבימות מו' משש"ב י' וע' שבת ג"ד א' רב אמר
 הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' יוסי דלאפוקי
 מדרב' לל"ל להני כללי וכדאמרן והארכתי במק"י :
 צ"ח א' חו' ד"ה אלא דלאב"י גורנין בהולא וכ"כ החו'
 בשבת י"א ב' ד"ה אמר אב"י וע"ש בחו' כ"ג וב' בע"מ
 שההר"ך לת"רי כפי' מ"ס לחלק היכי דהסי' אסורה
 משא"כ בחפ"ין דגוירה שמה יפ"ת דל"ג אט"ו ק"ע
 וי"ל דאב"י דפ"ך כסוכה כו"א אלא הא דתמו' לשיטתו
 בגוירה קרובה והי"כ דשינה מעט קרוב לשפ"ה וגם י"ל
 דאב"י קוב"ר כפי' ז' שבת' שבת מ"ט משום היסח
 הדעת יעו"ש ומיהו א"כ דכסוכה הו"ה רב א"ש קודם
 לאב"י אין מזה הכרח וכמבואר בכ"מ וכו"ס בחי' לבימות
 וע' בחו' ד"ה אב"י וע' בחו' בינה י"א ד"ה גוירה
 וברכות ג"ה בחו' ד"ה ה' :
ק ע"א חו' ד"ה מתן בו' דהיינו מתן עולה שז"ל
 מתן שנים סוף ד' בכבוד או בפסק יע"ש
 ולכא"י יש ליישב זכר מה שהקשה לי בזמנ"ש ס"ד לחמירין
 הא ע"י תערוכות מיר"ו כדקמ' אכריס תמימים כו'
 והא לר"א דס"ל בערויין ק' ע"ה דקום ועשה עדיף
 וע"ה וזכריס פ"ה סע"א וזכר י"ל לפ"ה ר"ש' דפלוגמיהו
 דר"א ור"י דר"א סובר דעשה דקרבן דוחה לאו דבל תוסף
 ולר"י כיון דבדעבד כיפר לא שידך עדל י"ת וז"ל כמ"ס
 קמו' כיון דע"י פשיעה הוא ב"ה ולכן כיון שח"מ כיפר
 בדעבד מהני וא"כ לעבור בכל תוסף וא"כ י"ל דוד"ה
 הה"ס שפ"ר י"ל דלר"ה עשה דח"ה ל"ת ול"ק קושי' :
 דלא הוי בעידנא ז"ל דהא להו"ת ד"ה דמירי' במתן שנים
 א"כ הוי בעידנא אכל הכ"ה כיון דע"כ הוא מביא קרבן
 סכול וזו לא הוי בעידנא ואולם בערויין מפרש דמירי'
 שנתערב במתן ד' וזה סותר לפירושו ב"ה שבת כפי'
 החו' והארכתי במ"א וע"כ לפרש"י ז"ל כמ"ס אגמ"י
 ב"מ ד"ל לבני עומא"ת כן שכתב אב"ה דהו' הוי
 בעידנא כיון שעוסק בעשיית המזוה"ו כן בעשיית הניזית
 לסי' החו' בימות ז' ע"ב דמקיים לאחר שנתעטף
 וכמו"כ האחרונים ואולי י"ל דגם לפי סברא זו מ"מ
 הכא לא הוי בעידנא כיון שאינו עוסק כלל בעשיית
 המזוה"ו כשיביא החולין ולא שידך כאן עשה דוחה ל"ת
 ול"ד ג"כ לפחילת ב"ה כן לפי הריטב"א בימות ז' ו'
 דהתם עוסק בעשיית המזוה"ו וא"ל לקיים המזוה"ו ולחו'
 וכן ברקיק שנגע ברקיק להפסקו חו' בזמניס ז"ב וגם
 דכיון שנתערב מתן א' במתן ד' ויכלל מתנה שמתן איכא
 מתן ד' וא"כ שזכר או בכל תוסף דמתן א' מ"מ הוי
 בעידנא וע' כמ"ע לפסיח דפ"ה יע"ש ואל"ס
 לסכרת רש"י זר"ך לחלק דודאי גם לר"ה לא מסתבר
 מספק לכביא מולין לעורה אי הוי ספ"ה לחמורא מה"ת
 דודאי ש"ו וא"ת עדיף ורק לענין כל תוסף דמסתבר
 לעבור בקום ועשה ד"ל כיון דעושה כן מספק ורק לקיים
 המזוה"ו לא מתחייב כמוסף על עשיית המזוה"ו ולכן עדיף
 לקיים מספק וכיון שעכ"פ הוא עושה גוף המזוה"ו מוטב
 לעשות המזוה"ו כתיקו"ה כיון שח"מ י"ס כאן מתן ד' רק
 שז"ל

מ"ה ח"מ"ס רישא ומ"ס ספא ולמלא סופא הוא משום
 דשיל"מ וע' ברש"ל והובא בע"מ ומ"ס ס"ג דבדש"מ
 אהר"ר וזכר הרגשתו בקוסתו כסוגיא דחולין ואמתי
 לחלק ע"פ סברא הכלל דהכא אי אולין בחר רובא דהי'
 השמיטה כהוגן אין כאן איסור כלל שהרי בחמ"י מודים
 רבנן דא"ל לכסות וכן אי נימא מטעם רובא דעשו
 שלימותו אי לא שידך ג"כ משום דשיל"מ ורק להפוסקים
 דבדש"מ סמכין אמרובא פריש וע"כ דלא סיל הטעם
 מזום דאיכא לברר איסורו וע"ע בש"ת נו"כי מ"ת
 חאו"ס ומה שפלל מד"התו דערויין הכלל לענין הנאה
 דלא שידך לגבי דשיל"מ דהא ירצה ליהנות גם היום גם
 למחר וא"י לא קשה כלום קושיהם בערויין וע"ע בחי'
 לברכות ז' א' וע' בר"ר נדרים דף מ"ו לקולא
 בטור פירות והחליטין אחר דפיקא דף מ"ו לקולא
 ועפ"י שפיעתי מהג"ר יעקב זבי מעקלפורג הרב דק"ב
 י"זו ליישב קו' הגרע"ל בס"י קפ"ט וכן קשה בשא"ה
 וזאר אמרוניס עשה"כ מפ"ע דכלאים דא"ס נהערב
 זמר רמליס זמאר גמליס א"ס רוב מן הגמליס ומחר
 לערב בפסקתו וזא"ל היתר עם זמר גמליס ודומה
 לפת שאפ"ה עם הכללי לשיטת הר"י"ף הג"ל אך לסברת
 הכל"מ דהא דדש"מ לא בטיל היינו רק לענין אכילה
 משאיכא לענין טעלוב וכוון דהר"כ ס"ל ג"כ כשעת רש"י
 לחלק דכיון שמאכלנו באיסור תאכלנו בהיתר וכאן קו'
 לענין הנאה ע"כ דפ"ה וע' לל"מ ספ"ס ג"כ ב' ובינה
 ג' ז' ד"ה א"ס נהערבה ובד"ד א' בדרוש מ"ו המחבר
 ובט"י מ"ת חאו"ס מ"ג ומאשה"ע סלי"ת וזכר ניחא ג"כ
 בנה"ט ט"ו בעלה מחשב עליה דהו"י ס"ס וע"כ לענין
 נדה לא שידך דשיל"מ אך להרשב"א דהכי שאלו היתר
 בודאי שיבא לא הוי דשיל"מ וע"כ א"כ בל"ה ניחא
 וע' ברי"א חו"ד ס"י"ח א"ס ק"ד בענין טעלוב אי שידך
 דשיל"מ וע"ש ס"י"ו י' עדה דהל"מ מחו' ערויין
 מה"ב וכבר הביאו בנ"כי מ"ה וע' פ"ת ספ"ו קפ"ו ס"ה
 דבג"ה כנח"ל א"ס אין להו"ת קבוע בו' וע' הפ"ת זכר
 חו"ד ס"י י"ד דה"ל א"כ יורה האיסור מעולם וע"ש וע'
 זמ"ע"ב לברכות ד"ל"ה ז' ד"ה דרך טרקסומן דהא דב"ה
 דל"ב כיון דרובא דהיתורא יע"ש ז' ותהני שלא העיר
 ג"כ מדה"פ"ס דלא שידך דשיל"מ כיון שמסופק א"ס י"ס כאן
 איסור וע' מ"ה תק"ג ס"ק א' חו"ד ק"י"ב סק"א דא"ס
 ב"ס ונעקרב דאסור משא"כ בטעלוב ליגע בה וע' בשמ"ר
 ח"ב ס"י י"ד פרט ג' משש"ב ובמש"ל בפת שאפ"ה עם
 הגלי דהו' קול"ת ע"י י"ד סק"ב ס"ד וע"כ ס"ק י"א
 דלדין לא קיי"ל הכי האו"ל ואל"ל לא נאסר מעולם
 ונל"ה"ר לכא"ו דהרשב"א לא ס"ל הכי וכמו"ב ביו"ד
 ז"ה ס"א א"ס י"ס בזמנ"ש ע"ש הקדירה יותר מ"ה ב"ס
 אסור לאכלה בטומא וק' דא"כ אי איכא ס' הוי דשיל"מ
 ל"ס זו וע' ז"ז ס"ב פ"ת שאפ"ה עם הגלי וע"ש ב"ד
 ז"ה הוי כלבתחלה כיון שאפ"ה לאכלו בלא חלב ב"ד
 בטור בש"ס הרשב"א וע' בשע"מ ט"ו מ"ה להחמיר
 וע' חסובה מתקנה ח"א ס"י ג' דל"מ"כ האחר' ביו"ד
 ס"י ס"ט ס"י"ד דתקנה שלא נמלכה מוד ג"ה מיקרי
 קול"ת הואיל שאין היתר להא שיהי' אסור וכן ב"ס
 ק"ב ס"ג וז' נבד דהר"ף וע"פ סק"ב סק"ב סק"ב סק"ב
 דכריו ותמהני שלא העיר ג"כ מהא דהכא ועש"ך ז"ט
 בהג"ה ס"סע ו' בחלב שנפל למים ונכתבל בו' ואפי'
 לכתחלה מותר ליתן המים בקדירה של בשר ועמ"א
 חמ"ו סק"ה וע' ראב"ד פ"טו מ"ה הי"ב ובלח"מ
 הוא כדקד"ס כ"ח א' אלא לנעוור וע"ש חו' מ"ב א'
 ד"ה קונס וע' שעה"מ ס"ו מ"ה סוף הלכה ה' יע"ש
 מ"ו א' אלא לרב ליחמי' להני' כללי וזכר שמעתי ליישב
 בש"ס אב"ה מרי ז"ל בר"ה כ"ב א' הכי תנית בו' וז'
 ס"י ו"ס לתמוה א"כ מעיקרא דמקשה ל"ר וע"ע
 דרמב"ר ל"י וז' זמנין סביאן בו' הו"ל לאהדורי אלא
 נח"כ כהוא' מעשה אמר"א דכ"י להכחא ואנ"ה היתא
 ר"ש ומעשה וי"ל בדוקא עכ"ל. ואמר דבאמת יש להבין

שהוא חוסף בעשיית המזוה משא"כ לענין קדשים לבית
הפטול והא"ס יתנה ע"פ הוי חולין בעורה וכה"ג כתב
בשו"ת מהר"יק דלא שייך בהא אין על"ת שבמקדש
דזוה רק לענין חומר המזוה והארכתו בתשובתי לכוזה
ט"א בענין הזמנה בספק עשה אי דוחה לספק ל"ת ועי'
במי לפסחית פתיח מש"ס בפרט זה ועי' בחגיגה
ב' ע"ב מש"ס לענין בעידולא ועמי"ש בחדושי לכוזה
דבספק עשה לא בעי בעידולא ואכמ"ל. והנה מש"כ רש"י
ביומא דלרי"ט סד"ה לחומרא מה"ת ו"ל דר"ה לשיטתו
לפתי"ש מוהר"ט דהא דס"ל להרמב"ם דספק מותר
מהיית אע"ג דלענין אשם חלוי חייב להביא מדאורייתא
על הספק היינו כיון דקיי"ל כמי"ד דבעינן חתיכה מב"ח
דאיכבד איסורא וא"כ ו"ל דר"ה לשיטתו בכרימות יו"ב
כוי חייבין עליו אשם חלוי ללא בעי חתיכה מב"ח ועי'
דס"ל דסדל"ת מה"ת וחולס לכו"י יש להעיר לכאורה
דרכ סובר התם דבעי חתיכה מב"ח וע"כ דס"ל דסד"ה
מה"ת לקולא ולמה בעינן קרבן הראש ויש לעיין בהא
דחולין שבנע"ז אי הוי דאורייתא ובשיטת רש"י ותו'
פסחים ככ"א וכוה ו"ל קושיה הש"ס לשיטת התו' דס'
נפסל בחללת שקיעה דהוי ד' מילין קודם זב"ח והא
בה"ש דלא הוי יוקר מגי' מיל הוי ספק וא"כ ליכא א"ת
כדאיתא בהוריות דר"א בהורו ב"ד וטעו דלר"ה מביא
א"ת וסומכס פליג לדומה להביא בפרתו בה"ש דל"ה
לברר הספק דליכא א"ת והכ"ז דלמא תולה בהוראת
עצמו או בהוראת ביד דא"ה לברר ולפ"ז ו"ל דר"ה
לשיטתו דס"ל אלמא מה"ת ולכן קאמר ביו"ט הקריבו על
חללת שקיעה לר"ה ולסומכס ו"ל דקאי על בה"ש דהי'
מותר מספק הוי לפסל טובא בפרט זה ואכמ"ל :

והנה מיש הוסיף לחלק ע"י פשיעה. ע' בשבת קל"ג
א' דפריך ואי איכא אחר כו' וז"ל דהתם אינו
ענין לפשיעה מה שהוא מכוון ממילא לטערת בנו כיון
שלא יוכל לעשות בענין אחר וע"ע בטהרת הקודש לזכר
ובשעה"מ בה"י נדרים ובנו"ב מ"ה חאהע"ז סי' קמ"א
ובחמ"ס חאו"ס סי' ט"ו שהאר"י לפי דרכם מרקיב
שנע ברקיק ובלא כ"ו יש לדחות דלא שייך עדל"ת כיון
דלא בטלה מזוהו בכך כמו בנותר וכמ"ס התו' יבמות
ה"ב סה"ד כולאי והכ"ז כיון דעכ"פ בנתנן בנתנה אהת
כיפר ועי' ברשב"א שנת כ"ד דהא דיכול להמתין לא
מיקרי יכול לקיים שניהם טו' שבת ד"ד א' ד"ה וכו'
דדוקא ה"כ שפסע וא"כ למאי דלמבע"ל אי כהניס שלוחי
דידן כו' ועי' תוי קדושין כ"ג ב' ובגדרים לה"ב וכיון
דכין עובד העבודה הוא שלוחו של בעל הקרבן לא שייך
לדדמי עשה הלאו דבל חוסף אך במפרשים העלו
דלקתו דיבמות דלמ"ד ינו"ג אין קרבין ב"טו איכא
למילף מנהר ומוכח דע"ה אפי' ע"י פשיעה וא"כ
הא דרקיב שנוע מוקמינן לר"ע ולדדמי בשבת קיד"ה
דני"ג אין קרבין ביו"ט וא"כ ילפינן מותר אך לפתי"ש
אין הכרח מזה כיון דהכא א"ה להתקיים העשה בלתי
פשיעה וכנ"ל ועי' בשו"ת עמי"ח ח"ב סי' א' שכתב ג"כ
סכרא זו בהא דשבת כ"ד ב' דה"ק לא חותירו ממנו עד
בוקר לימן בוקר שני לשפתו אלמא דאי לאו קרא
הו"א עדל"ת וז"ל למתנות שהי' יכול להתקיים העשה
זולתו אבל הכא דאם לא הי' מותר לא הי' מקום לשריפה
הנותר וע"י הפשיעה בזה העשה ולכן דמי העשה להל"ת
וא"כ מוכח להדיא דבנותר העשה דוחה ל"ת גם ע"י
פשיעה וכדאיתן ובחמ"ס איכא לדחויי דמשכחת בנותר
במות שבטמנות וכפסחים דפ"ה דהא א"ה לשבר הע"ס
ולחלוץ וככ"ג לא הוי ע"י פשיעתו דהא אין עדל"ת
שבמקדש כזכר"ג ז"ז ב' וא"כ לא דמי לגבייהו העשה
דאכילת קדשים לל"ת הע"ס לא תשברו ובל"ה ו"ל דבאמת
גם בנותר א"ס משהא בפשיעה ע"מ לשרפו א"כ ללא
דמי ובשביל מה שלא הוי יכולין לגמור אכילתן לא הוי
בכלל פשיעה וגם מה שהביא רא"י בעמי"ח מבינה ח"ב
דעשה דיקטיו דוחה יו"ט ש' לגון ג"כ ד"ל דמה שהחיל

לשחוט אח"כ לא מיקרי פשיעה כיון שאין לתזוה אלא
שעתן עי' ר"ה ובמלחמות שם וגם מאוס שמחת יו"ט
מותר לשחוט וזה לא הוי פשיעה רק דמאוס דעדל"ת
יצטרך ג"כ לכמות ועי' ב"ה ז' ב' וע"ע בשו"ת עמי"ח
חאו"ס סי' ס"ח באורך וגם מה שהעיר מהא גדולה
תשובה שדוחה ל"ת דהוי ע"י פשיעתו כיון דבלא פשיעה
א"ה לקיים העשה ולא ניתן העשה רק לחקן על הפשיעה
וע"ש בחו"י"ו ולהסבירי דהא דבאטמ"ה ואשוב קרי
זימני אין מספיקין היינו דאין מסייעין לכיון שמתקנת
ע"ז איכ לא הי' אפשר מקודם בלתי פשיעה ולכן מועיל
תשובה גם בכה"ג ומי"מ בתי"זימני טוב אין מסייעין
אותו וכן גם הרמב"ם שמכבידו את לבבו מלשבו ומבחר
דכ"פ מהני תשובה גם בכה"ג. ועי' בחמי"ע לפסחים
פ"ח בהג"ה אות ט' עמ"ש"כ הרמב"ן בפ' יתרו דעדל"ת
להגדיל שכו"כ במקיים המזוה וז"ל כהו' שבת ד' ד"ה
קודם דאין עליו עונש כיון שהוא אנוס בתקנת חז"ל
וע"ש בחו"י דאיכא דרב צבי דאט לא התירו לרדות
יתחייב וז"ל להא דפסחים ששעמידו דבריהם הוא"ל
ואנוס בתק"ה דלא פשע וכיון שדא ע"י פשיעה אין
לפוטרו מעונש ולכן לא דמי ה"ל"ת אבל בעשה לגבי עשה
אין מילוק בפשיעה ועי' בחמי"ע בכו"ס נכדו סי' א' שזה
סברת החולקים על שיטת ריב"א שהביאו התו' סוף
חולין בהא דלא אח"ה עשה ודמי לת"ע דהל"ת עכ"פ
נדה דהוא"ל ואנו אוסרין לו לכתחלה גם הל"ת אינו
נדה כי עונשה חמור וא"ש. וגם להסבירי דבעשה
הוי בנותר הימר דהותרה הל"ת לגמרי ועי' רש"י ותו'
ברכות כ' ע"ה ד"ה שא"ת ועי' שו"ת כסא דהרסנא
סי' רי"א. ועי' בד"ו"ח בכתובות מ' ע"ה וליתי עשה כו'
דאע"ג דהעשה בא ע"י פשיעה מ"מ כיון שא"ה להתקיים
העשה זולת הפשיעה בכה"ג דמי העשה להל"ת וכ"כ
בשיטת שתי הל"ת וכו' לכאז בזה הא דטוק יומא גדולה
תשובה במה שדחה ע"י פשיעה ובאמת אין לדבריו באור
דפ"ה העשה של וכו' תהי' לשה ה"י יכול להתקיים בלתי
הפשיעה ובלא דסיים הלאו באנוס דעלמא דלא עבד
איסורא בח"ל ושיאנס הנותרת לו ובל"ה לק"מ מהכא
דהא כל היתנין שניתנו בנתנה אהת כיפר רק שלא
עשה מזוה מן המובחר אבל היכי שהוא משום תקנתא
דירה והדבר חלוי ברעוה א"ס תרצה להנשא לו ובשביל
שפסע בלא שייך לקונסה ומיושב ג"כ קו' המפ' מרקיב
שנע ברקיב בנתיב ז"ז ב' אמונה שכמים פ"ד
דנו"ב ולפ"ז ו"ל דהתם יפסול הקרבן וא"ס לא ידמה
הל"ת יבא להפסד קדשים וליכא קנסא (ובזה יש לדחות
ג"כ מיש בתשובתי להזמנה לגבי חלות תורה שנתעברה
משום דהתם יבטל העשה לגמרי) ובל"ה יש לחלק מהא
דכל היתנין דל"ת לרקיב שנע וכן במילה וסדן בצינית
דבשם גופי' מקיים העשה ג"כ ולכן דמי ע"י פשיעה
אבל מהכא לא ניתן לדחות ע"י פשיעה דאך דאפשר
דמקיים המזוה וגם אינו עובר בכל חוסף מ"מ כיון
שהס גופין מוחלקין מהל"ת דבל חוסף שהוא בדם אחר
ולכן לא דמי ע"י פשיעה. ושעמתי מקשים בה"ד רעובר
בבל חוסף והא אפשר להניח בהזאת אחר ההקטרה
דאינו מעכב ול"ג דהא אפי' שלא בזמנו כיון דמתכוון
לשם מזוה עובר משום כל חוסף וכמ"ס התו' ב"ה
ומכא ועוד דמ"מ עובר על הלאו דאין מורידין לילף
מקראי במנחות ז"ט וכן בהוספה הובא בר"ש ר"פ
ב"ה ע"ג בלתי איכא דעוה אי לאו דאין מורידין הוי דאו'
ועי' בפתי"ג ובחמ"ס מני"ע סי' א' ועי' תו' יומא
כ"ע א' דעשה דהשלמה רק לכתחלה ועי' מנחות מ"ט ב'
ובתו' ד"ה חלמוד ורע"ב מנחות פ"ד מ"ד ועי' תו'
פסחים פ"ט א' ד"ה האי כהן נתיי' כהן קטן ועי' תו'
שבת ד"ד א' דהיכי דפסע אלא"ה כרי כו' איך רשאי
הכהן להקריב דבזה הוי עשה דהשלמה וע"כ דמיי"ר
שכהן בעצמו המקריב :

לא יאכל לא היו הנאה במשמע דהא מטריפה או מגבילה
 ילפינן ל' ולהכי לא חשיב ר"א לא יאכלו דזה וודאי לא
 משמע רק אכילה לחוד וא"כ מכה מי איכא מירי דיו לבא
 מ"ה"ר כו' דלא נאסר לגבי דהנאה וניל דא' בחולין
 קטו' עשיא אר"ל מ"ן לבב"ה כו' אי מהיחיא הו"א בהנאה
 לא קמיל' וא"כ מוכח דר"ל סובר כר"א דכמ"ש לא
 האכלו אסור בהנאה ובחולין לגי' א' לר"ל לא אמרינן
 מי איכא מירי ולפי' הדקיל כפסהדרין נטי' א' אדרבא
 מדלא נפיק כו' וא"כ ו"ל דלהכי כתיב בג"ה לא יאכלו
 ד"ש"ר והנה הו"ו כ' דהי"א להשולח אחיא כר"י ואינו
 עובר על ל"ע לת"מ דלא נאסר אלא לב"י וא"כ לר"ל
 דלא ס"ל מי איכא מירי ע"כ דס"ל כרבנן דמסיני
 נאמרה וא"כ מיושב קו' הנ"ל ומתוך דכשהומרה ה"א
 וחלבה כו' וא"כ אף בלא סברא דמי איכא מירי מוכח
 דלא נאסר דלא כטייל דה"א בגבילה כתיב מנור כו'
 וא"כ גס"ה מותר ולא עבר על ל"ע ושפיר אהיא
 כר"י וכו"מ קו' הפ' דלמה לא מתוך כשהומרה טריפה
 יע"ש דל"ה והרי ב"ה ולפי' לק"מ דבטריפה לא כתיב
 מנור רק לכלב דליכא לפני עור והר"מ סובר ליכא
 מירי וער"מ פ"ט ממלכים א"א יעקב והוסף בג"ה וא"כ
 ל"קו' הגמי' ולכן אף דל"א בגב"ש שרי בהנאה ומסולק
 קו' הראשונים בסמיכות דהר"מ עפ"ה ממ"א :

כו' ב' תו' ד"ה הקדש טימא ורס"ל הקשה דאמאי
 לא אמרינן חומר הקדש מערלה דאפרין
 אסור ופסומו כחוליע כו' ב' ד"ה חדש והכ"ל כיון
 דאינו בטל וא"כ גס' לרבנן אסור כיון דאיכא איסור
 משטו' בנחלת דלא כטייל: כמי' ב' תו' ד"ה תמה ע"ע.
 ולכאורא לפ"מ סה"ק המהגי' במילת על התו' בס"ד
 דיהא נהנה ממחך בפסח בלרת דאי"כ היכי קאמר ר"ל
 בחולין ק"י נפש לרבנות הסוקה מי' גרע מנהנה וע'
 בפע"ה. אך למד לעיל כב' א' דמ"ה חשב"ד א' חותו
 למעט' חשיב' ויליף מגבילה ומ"ד ל"דא יליף מאותו
 דטריפה וא"כ ר"ל לשיטתו' כדור כט' דל"דא ינריך
 קרא על כרח ור"א לר"מ דיליף מגבילה י"ל כמ"ש
 הו"ו בחולין לר"י הכי דנפש אחיא לשום דרשה ולפי' י"ל
 דלר"א לר"י דהיא מאותו אכל לר"ש בקדושין נח'
 דפשע"דה' וא"כ אותו למעט חשיב' וגם כחוקי' לא
 ס"ל לעיל כב' א' דחוקי' לא אחיא כר"ש וא"כ
 יליף מגבילה וע"כ מדמכב' נפס"מ דחז"ן מותר בהנאה
 או מדמכ"ב לך כלעיל כב' א' וכ"י לפלפולא דאף דחוקי'
 לא ס"ל כר"ש מ"מ ר"ש ס"ל כחוקי' והא לא כתיב לא
 יאכל ותמילא ליכא כרח בהנאה: סע"ב רש"י ד"ה כתיב
 בהאי ותעד כו' ולכאורא למ"ש הפ"י בה"ד ר"ש כל
 שישנו דר"ש לשיטתו ד"ה רומיא דקראי כתיב שח'
 כו' כפ"פ ע"פ ומפיק לחדש וישן כספרי וילקוט פי'
 ראה וע' במנחות כו' עכ"ר והימא דר"י ס"ל כר"ש
 וליכא הוכחה דכל ז' שות' אף לק"מ מדאמר לעיל ור"י
 לקבוע חובה בנ"ה ולי"א להקיש דכל ז' ימי הפסח חובה
 ומשום דכתיב עליו דמזוזה וכפריש'י ולהכי לר"ך היקש
 שלא בזמן הפסח ליליף הראשונה וכן בזמן הפסח רק
 ללילה הראשונה ובש"ת שמו' רוקח ח"א חלו"ה ס"י כה'
 אות יא' האריך דלר"י הו"ו כל ז' הימים חובה דכיון
 דדריש קרא לקבועו חובה בז"הו דבשעה שאמרת' לא
 האכל מחך כו' וע"כ דכל ז' הן חובה כהוכחת הפ"י
 ובמח"ב לא עיין אף כפריש'י וכדאמרו' וע' ירו' סוכה
 פ"ב ה"ז ר' הושעיא אחר כל ז' חובה כו' ר"י"ח בשם
 ר"י דיליף פו' המג' המזות ולפי' י"ל דשפיר יליף ממזות
 ורק דס"ל דכל ז' הימים הן חובה וע' לקמן קכ' ע"א
 דרבא פ"ל כר"ש דטמא דז"ה לא לר"ך קרא והתם
 מנרייתא דששק ימים כו' וע' ירו' פסחים פ"ו ה"א
 דמיית' דדריש עליו דמזוזה וכפריש'י ובה"מ וע' ירו' סוכה
 והסכים עליה. ובאמת לקמן זא' סע"ב משמע דר"ש
 לא ס"ל בהא כוחי' מדלא פליג לענין מזה וע' ט"ו
 או"מ תרסח' ס"ק א' מדקורין חב המזות ולא איסור
 הל'

חמך וע"כ דהכל נגזר אה"ל לילה הראשונה וא"ש וגם
 דהיקש לא קאי על שעה ששית דלימא עדיין בב"ה
 חמך וע' רש"י סוכה לא' א' דלר"מ לא כיתוב היקש
 לדרוש מעצמו כמו ב"ש וע' מ"למ פ"ב מק"פ דרש"י
 לא כתב כן רק לר"י וכ"כ ברש"י ר"ה ל' ב' ד"ה אי
 לאו ב"ש וע' שז"ר ח"ב חזו"ת ס"ב ולפי' מאי פריך
 התם לר"י שפיר קאמר ר"ש ד"ל דאיכא לא ס"ל דרש'
 וע' ר"ה כ' פ"ב חזו"ת לילה א"ב ע' רש"י ורש"י בש"ת
 משכנוה' יעקב שז"ר מחלן למה שנסתפק הר"ש ברכות
 פ"ק ס' ט' א' קי"ל כר"ע או כראב"ע בעינן אכילת
 ססמים דהכא משמע דאבי' ורבא פליגי בהך פלוגתא
 דראב"ע ור"ע עכ"ד ומלבד דמבואר בכ"מ דכ"ז היכי
 דלא פליגי אחרוני' בהא מלמא וע' במע"וע ברכות
 רפ"ק ובאמת הו"ו אורח' ככ"מ בש"ס דאבי' משני
 משמעות דרש"י ורבא מהדר לאשכח' הכ"מ בינייהו
 וע' מ"ק ז' סע"ב אבי' אחר כו' וכן ביבמות דר"ב
 וסנהדרין עו"ב וכה"ב ככ"מ ואף ד"ל דרבא לשיטתו
 כמפורש בס"פ ע"פ אחר רבא לדברי רבא כו' ואבי'
 לשיטתו בס"פ איזוה' דפריך וממאי דראב"ע דאורייחא'
 כו' מ"מ י"ל דקיבלה מרב' יוסף וכדמשני התם ויש ליתן
 פנים לזה בדרך פלפול דאבי' ורבא לשי' אמת' ולכל
 חד ר"ה ור"ל אזיל לשיטתו לפמ"ש המקנה לקדושין לח'
 א' שהאריך בשיטת הירו' דלא אחיא עשה דבערב'
 האכלו מזות ודמי ל"ה דחדש דלמ"ד במנחות ס' כתיב
 ששה ימים כו' בלשון מן הישן וא"כ כל ז' דומה ל"ה
 דקדש דבדאורייתא עשה כל שייך גזירה וכו' עוד דלר"ש
 דאין איסור מע"א אינו יולא במ"ה של עבל דאין
 איסורו משום בל האכל חמך כפסחים לוי"ב וא"כ ר"ש
 לשיטתו' דאסור לאכול מן החדש ביום הראשון דהרי זה
 אין איסורו אלא משום בל האכל חדש משום דאין אחיעא
 וכ"ל וא"כ להפ"י דלר"ש כל ז' חובה ובנ"ה דרש"י
 דלר"ה לשי' בחולין קב"ז דאין אחיעא ור"ל דפליג התם
 אזיל גיב לשיטתו' וכ"ז רק לשני' דאבי' כשטריפה עס'
 י"אח רובה משא"כ לשיטתו' דרבא התם דש"כ י"ל
 דרשי' אזיל לשיטתו' כפסחים דסובר כל ז' השות' וה"ד
 בסוכה כו"א דאר"י' משום רשב"י לענין סוכה כל ז'
 י"ל דאמר דה"ל ולא כ"ל דה"ל ילפינן בסוכות כו'
 עו' מהג' המזות וגם י"ל לפלפל ספ"ד האחרים בספ"ק
 דברכות ד"יב ולא רצינו להאריך בדברים הנאמרים
 לפלפולא בעלמא וע"מ סוכה ל' ע"א סד"ה משום ומיהו
 טימא וע' שו"ת מנחת עני חו"ד ס"מ א' וע' שאב"א ס'י
 זו' שהעירו ג"כ דהכא עשה דומה ל"ה ורק דבגמ' לא
 ניתן לדמות בז"ן לו היתור ותו דבלולא לא הו"ו לבס'
 אב' בעבל הו"ו אין לו חובות' כחולין קל"ג ובכ"מ ואף
 בזמירי כהונה רשאי ליתנו לכתן אחר וע' בש"ת יד א"ל'
 ס'י כ"ג וע' בטע"מ פ"ו מחימו' ובמסנה לחס' שהקשו
 כיון דאינו ראוי לאכול רק אותו כו"ה קודם מזות לא
 הו"ו ראוי לשבעה כפסחים לח' ב' בחלות תודה וע' ירו'
 מגילה פ"ק הל' יב' וע"כ משום דרבא קאי לר"ש
 דא"ס ע"א והו"ו כל ז' חובה ואולי י"ל לחלון כיון דהי'
 אפשר בהפרשה וכתיב' לר' ב' ש"ס עבר והפרישו דהו'
 מוכן לשבת מה"ט ומכ"כ דמחשב' ראוי לז' מזדעזמו
 וע' שבת קי"א הוא'ל ושרי' קודם טיבול ובתו' קדושין
 לחי' א' ד"ה דאקריב וע' ש"ת בית אפרים דלא הו'
 דא"ו לז' דלילה הראשונה אינו ראוי לחלול כ"ה בית
 עד שיקריבו העומר בעזו' וכן העיר בעז' לבונה ס"רנ'
 ובכ"ה כיון דלאחד חזות לא יאל' י"ה והטבל שאכל
 לא אישקרי ג"כ לאחר המזות ובמפרשים הקשו להמ"ל
 דבמ"ע מקיים גם שלכד"א ולהמ"ו דשלכד"א ליכא גם
 אש"ר וא"כ יוכל לקיים שניסם אך כ"ל להר"ש שבועות
 כ"ג סע"ב דלר"ש דש"ל למוס' כדא' וע"כ דאולא לר"ש
 ולדודי' כל ז' הימים חובה (וע' בס' החיים תרל"ב ס"א
 בח"ש דמזה וע' ש"ה בנין עולם החו"מ ס"י י"ט וע'
 בשערי תשובה ס'י תש"ה וע' בז"ל ח"ג ובעקרי הד"ס
 הל'

ה'י פסח האזיח ס' י"ט אוח י"ד וע' בס"ה דלענין
 מצוה יוצא אם לא שנה בין אכילה לאכילה זכדי אכ"פ
 ובאיסור מהחלה אכילה וא"כ תיקשי על הירד קדושין
 לח' א' דה' לשהות זכדי אכ"פ וא"ש לוכא גם לר"ח
 וליכא משום דהו' לאצטרופי דהו' יקיים המצוה וע'
 במפרשים לברכות לו' ז' ד"ה שלא ישנה כו' ואין בו
 חיוב כרח וע"כ דהמ"ע יוצא חף ביותר מכדי אכ"פ וע'
 שיהו מולל מאש ס' ט"ז שהעיר ג"כ אי דין דשהי'
 זכדי אכ"פ גם זמ"ש דאכילה נאמר וע' ספחים ק"ו
 ז' ובלבד שלא ישנה כו' וע' רש"י'ם וגם בל"ה בחדש
 מואר ח"ס כיון דיש היתר לאיסורו ורק יש להחוק כמו ש'
 המפרשים הו' דלא חללו שכ"ה להו' ז' הפס"ס בנושא
 אהז ולסירו' רפ"ו דתרומוה מודה רש"י דבעתיד להשלים
 לכשעור וע"ש במפרט) : וע' זמ"ה האזיח ס' קלו'
 דפסחים אולא לריש דכש"למ וליכא משום עדל"ת דלא
 הו' צעידה ורק לר"ח דמ"ש אסור מ"הה ובאכילת
 מצוה לא שייך הכי דהו' מקיים המצוה ותמתי דלמ"ה
 העה" ס"ק ד' דזריך בלולעו בנה אחת ובל"ה לרש"י
 בשבועות כג' דל"ה דכש"למ ובל"ה דהו' דבלע מלה
 כפסחים קט"ו דליכא הנאה גרונו והו' כד"ה גם בל"ת
 ועב"מ"ע לטובה ל' בהגה' אוח ז' ועב"ה בחולק קל'
 בלע מצוה דחף דהו' שכינה מלה"ל וכו"מ"י חו"ד
 ס"ה השוב עליו וע' בשמים ראש ס' קיד' ולמ"מ פיה
 מ"ס"ח דמיש מקיים שכל"ה ולפס"ס ח' וזכ"ס לו'
 הו' צעידה דמ"ע חרע"ג סק"ט ולמ"י בדימ ל' כיון
 שצ"כ בעשיית המצוה ונסהר קושיה עמ"ה האזיח ס'
 ג' וע' חס סופר האזיח קלו' שוב ראוי בל"ה לכריתות
 יד' ד"ה אין שעור ב"כב במ"ה הו' דכרך אכילה הו'
 ז' זמ"ס ובד"כב כהה דבלע מצוה משום דבית הלל"ע
 מהזיק יותר מכו"ת ומד"מ"י ס' ה' דגם במ"ה הכי
 דליכא דמזי לאצטרופי אסור מדרבנן כמו זה עוקר וזה
 מניח וע' בתי' עולם חו"ד ס' סג' בל"ה ולפ"מ"ש וע'
 ש"ת מנחה עני האזיח ס' ו' שפסל ג"כ בח"ש חמך
 דז' של פסח ב"הש וע' נו"בי מ"ה האזיח ס"ג ובר
 חמוד לכריתות יו"כ בס"ה כהז הרמב"מ וע' בפ"מ"ב
 דפתיחה לבי"ב לענין ח"ש צביטול והנאה אי דמזי
 לאצטרופי שיעור ויחלל זכדי אכ"פ ולא ניתן לענין
 הנאה או משום חשיבות ובאמה גם ר"ל מודה בעתיד
 להשלים כר"טו לתרומוה וי"ל דהיינו באיסור ממה הזמן
 וכן בהולכה פחות פחות מד"ה ועוקרה בל"ה הנחה אך
 קשה דמזי חפוש דב"כד ולסירו' עס מודה רש"י
 באיסורי הנאה וע' בירו' שבת רפ"ק הוציא סליו והניחה
 וסור והוציא כו' ולא הספיק להניחה עד שנספרה
 הראשונה כו' אלמא דעני' שיהא ממש הראשון ולפ"ו
 ליכא הכשרות בהנאה וע' שבת פ' וע' עמ"י ס' ו'
 דז"ק לענין שיהי' אסור מדמ"ה בעי חזי לאצטרופי
 חל"ל באיסור הנאה ברע ע"י משתה מש"פ דלא הו'
 דידך וע' מ"למ מסכת פ"חי וע' שבת קנ"ג מוליכו
 פתוח כו' וז"ל דבהה ליכא לאצטרופי כשעמד וע' הו'
 שבועות טו' ז' ד"ה מה"מ וע' לא"ז רש"י פסחים ר"ד
 מד' ובד"ה"מב"מ פ"ה מ"ח"מז ה"ד ובכ"מ ולמ"מ :
כ"ט א' אמר רבא ור"ש קנסא כו' ולכאורה הי"ט
 לשפול בענין אי עביר ל"מ לרבא לשיטת'
 ותלויא צדעות הסודרים אי שייך בשוגג ולהסמ"ע ס'
 רח' דחף כמילי דרבנן אך מה"ד לקמן וה"מ בעיני'
 וע"כ משום דהשהי' לא חשיב כמטעה לענין אע"ל וע'
 תו' שבועות יו' א' או דיימא לחלק בין איסורא דיומא
 וכמ"ס האחרונים והארכתי במק"ה לענין חמך פסח
 כסברה זו וע' ברי"ם פסחים ס"ק שמי' לא עבר רק על
 מצוה ביעור דרבנן אסור לאח"ה ועפ"ה ס' טו' וסי"ב
 וס"ה ס"עט וס"י ח"לוח ס' יג' וע' זמ"ס פ"ה א'
 דאמר רבא דקנסו רבנן וכו'. והנה הר"מ כ' כפ"ה
 מח"מז דהקנס כדי שלא יבא חמך צדעות פסח כדי
 שיהנה בו לאח"ה ובמ"ה ס"ס חמך במפקיד חמך לגבי

א"י וקבל עליו אחריות דיש לחוש ש"ה יעשה כן וכירו'
 וטור חמ"ה דלפ"י ביטלו שמה יערים וע"כ דחף דכשאר
 איסורין ע"ה נאמן להוציאו מחוקתו מ"מ חששו מהעבדיין
 שלא יבאו להשהות לאח"ה כמ"ס במכון ויאמרו שביטלו
 ול"ה"י מועיל התיקון כלום מה שאסרו בחמך שע"ה"פ
 ולפ"י יבא מוכח לכאורה דאיסורי הנאה אין רשות
 לאחר לזכות בו דל"כ למה יאסר ג"כ על אחרים וע'
 זמ"מ ס' ו' מה שהעיר ע"ד המח"ה"פ בסתירה דהרי"כ
 נדרים מח' ריש ע"ב דלע"ג דלזינו רשאי ליהנות אפ"ה
 גוף הנכסים דיד' ולקמן ד"ה כ' הרי"ג שמעינן מדרכא
 שהאוסר הנאה פירות ע"ע יכולין אחרים לטול צע"כ
 ואינו יכול לעכב דהכא מיי"י ב"ס אופר"ע ע"ה דמ"י
 כמו שהפקירן אבל היכי דאזיזו אסורן עליו לא הו' לגבי
 דיד' כהפקר וע"ש שחלק דאיסורי הנאה לא הו' אלא
 מטעם יאוש דלא זכה רק צהר למ"י ליד' מה"ה דכריתות
 כד' סו"ה"ס סהומו כל הקודם וזה והארכתי בחי' לב"ק
 ז' סע"ב על קו' שו"ת רע"ה ובקצ"ה ואכ"מ ל' ויש
 לדון דכש"ה"ג שוטל המצוה על צע"ל לקדורו וכב"ק
 לא' ז' בעינא למיעבד מצוה ולכן גרע טפי מה"ה דחמך
 שע"ה"פ דלזינו מוטל עליו מצוה ביעור לאח"ה"פ
 ולכאורה הו' לפלפל בענין לא תחלל כ"ה דלל שמישכתי
 לך כחולין קט"ו א' וע"ש בחו' וא"ש ולס"ל י"ל דכיון
 דנאסר מעצמו בשהייתו לא עשה חובבה ככה"ג והכ"כ
 אין לאסור כמו במש"ש זכדי שיעסו והכא כיון שהי'
 מחוייב לבער מקודם הסס"ס ה"י אסור לעולם גם
 לאחרים מה"ט ואפ"י דרבנן ולמ"ו חולין טו' א' ס"ל
 ג"כ כר"שי לחלק במיד' דשכיח וע"כ לכיון שהאיסור
 בא מעצמו בהליכתו לא שייך לאסור משום הנאה
 דהאיסור לא בא מחד מעשה השאי' רק מה שלא ביער
 מקודם וע"ש רש"י חולין לא יחלל והיה כו' ובל"ה ריש'
 בשוגג כו' ועמ"ה שיה' ס"ק ז' שמשיב עליו לזי"ה וע'
 ירו' ערובין סוף פ"ב שמי צעי דבר מדבריהם קונסין
 לו בשוגג כר"ה כו' והארכתי בכז' במק"ה"ה :
ל"ו ב' רש"י ד"ה ות"ק ואף דמפורש כן גם במתני'
 דמלה פ"ק מ"ו מ"מ מוכח דגם במתני' הו"ך
 לפרש דלא תימא דמשבשתא היא וכמו צדרי"ה דסיך
 משום דל"מ ב' ר"ה ור"ה ע' לא"ז רש"י שבועות לח'
 וכ"כ הרש"ל בל"ה סג' וע' זר"פ ע"פ ומאן לימא כו'
 וע' ר"ש"ב בטי"ן ד"ד ז' ויונין בה מאי אינו כו' וע'
 גי"עין ע"ה א' :
 לח' א' הו' ד"ה אכל וע' במ"ל רפ"ו מתרומה שבה'
 כמה רחוק דאיסור דרבנן לא מהני לאדם לפעול על
 ד"ת וע' במלה עזריאל בחולין ק"ה ד"ה חף שמה וס"ת
 זכרון יצחק ס"י מו' פו' וש"ה תפארת זבי סס"י סה'
 בלקוטי הקו' אוח ג' ובקבוצת שמש פ"ה מב"ה ה"ו
 וע' באחרונים שהעירו מתו' פסחים לסי' וכתובות
 לו"ה ועוד כמה ר"ח"מ וע"כ אר"זות סה"ס ס' יג'
 ובס"ה עולה שמואל וש"ת קס"ה דהרסנא ס' ז"ב וע"ש
 בס' סה' ובשמים ראש ס' קנ"ו וש"ת בית אפרים
 ת"ה"מ ס' ח' ובראש אפרים בחלק הס"ת שאלה כז'
 וכו"ב"י מה"ה ח"ה"ס ס"ד ובנחלת יעקב עה"ה"ע ס'
 כ"ה ס"ג וע' בטע"ה"ה כ' נדרים פ"ג ושע"ה"מ כ' מכירה
 פ"ג ס"ה ובטע"ה"מ וע' שע"ה"מ צ"ב"ג מברושין ה"ד כ"ה
 גם מאי דפשיטא ל"י דחי אין איסורו אלא מדרבנן דהו'
 ודאי מגורסת ד"ת ובשע"ה"מ פ"ה מלובב ה"ה ז"ה
 ומעשה וע' טע"ה"מ פ"ה מאי"סות ה"ל ז' דאי מיכתת
 שעורי' מדרבנן חליצתו פסולה וע' במ"ל"מ פ"ה מאי"סות
 ה"ז א' וה"ט ופ"ב מת"מ"ס ופ"ה ופ"ב מנע"ב"ה ופ"ב
 מוכ"מ סוף ה"ג ובס"ף ה' אכל דבר שגורו עלי'
 חכמים טומאה אי מהני לח"מ וע' במ"ל"מ פ"ב מב"ל
 ה"ז בהה דלזינו מטמא לאח"ה ארוסה בקדושין לרבנן
 וע' כתובות ע' ע"ב רש"י ד"ה שהגיע וע"ש בחו' וע'
 בקדושין י"ה א' כיון דמדאורייתא כו' וע' יבמות כ"י ז'
 תו' ל"ה לבימתו וע"ש פ"י ז' בחו' ואף לקדושי קטנה
 נמי

כמו דרבנן ואפי' יורשה ומטמא לה ואוכלת בנינו
 חרומה מטעם דהו"ל כדלוי' ויש אחי הרבה אריכות
 דברים כפי' אך לאשר נושא הענין סובל אריכות ואין עת
 האסף פה וע' בתשובתי לספ"ק דר"ה שהארכתי וע'
 שיות ח"כ סי' קנ' בד"ה מה שהוקשה לכ"ת כו' דכיון
 דס"ל לר"מ דאפי' ביו"ט עמנו אם עלה בסוכה שע"ג
 האילן אף ששכר על שבות דרבנן מ"מ י"ח סוכה ינ"א
 ממילא לוכא לדמינה להא' לשבועות לא' א' דהתם לכ"ע
 אף שכר העיר א"כ ממש יעש"ב וע' שיות ברית אברהם
 חמי"ט סי' י' אות ג' שהביא שהעיר יותר מלי' מקומות
 בש"ס ופוסקים בפניו אי עמ"ד נעשה כדלוי' וכ' דאפשר
 שזה טעמו של הדין ג"הות שהובא בר"כ סוכה כג'
 דטוסק כר"י בעושה סוכתו ע"ג בהמה ודלא כסתם
 מתני' דמשחק בקוביא דק"ל כר"כ"י ועש"ב וע' שיות
 בר"ה ח"ד סי' לו' אות ה' וע"ע בהנהגות דצ"ה
 לסוכה כג' א' שהעיר מפסחים פג' ב' אלף לב"ה
 ואליבא דר"מ כו' ומוקי בהתערבו וע"ע בהנהגות סוטה
 כל שהעיר ג"כ דר"מ דהכי דמדלורי' מימיו חזי
 דרזי לו' והכ"נ האיטור מדרבנן וע"ש מד' בעורכי
 האמלחמה מש"ב והארכתי במ"א אף בסתירת דברי
 האחרונים דר"מ אדר"מ דמעוברת ומניקה חבירו לא
 שותות ולא נוטלות כתובה ופר"שי דכתיב כי השטה
 אשתו בראוי לאישות כו' וע"ע בעמק הלכה מא"ח
 סי' קל"ז מש"ב. וע' תו' סוכה ג' א' בספ"ד דאל'
 מני וע' שבועות לב' א' והא קיימי שני' והא משכמת
 כהכ"נ השני' פס"לע מדרבנן דמ"מ מחוייב להעיד כיון
 דמימיו חזי ומדאי' והנה הראשונה ג"כ ח"לפע כיון
 דלא מהני של הכת השני' לחייבו לשה' לעיל לא' סע"א
 דכיון דמדרבנן מהני ומש"ב היכי שהכת השני' ל"מ גם
 לאחר עזותן ולא צריך לאוקמי ג"כ כשגומתין בוספות
 למ"ד דהוי מדרבנן וע"כ דאלוף לראב"י דלא ס"ל הך
 סדרא דמדלוי' מימיו וע' במע"מ מש"ב וע' ש"ך ח"מ
 סי' לב' ס"ב ולדבריו גם להר"מ הוי קרובי אישות
 מדלוי' וע' ברית אברהם חמי"ט סי' ד' אות ה' ונדל"מ
 סי' לב' ס"ק י' שהעיר ג"כ כהא דמשני כגון שהיו
 קרובים כו' ו"ל דהוה עמנו סוכה הכותה הר"מ דפסקין
 כר"כ"י מדלוא' כותבי דנת' כותבי' וכמ"ש התו' ור"ש
 ורשב"א כ"מ וע' במ"י לבימות ו"ב בהשוכה וע' כמ"י
 ז"ק פ"ה בדק כה"א וע' ש"ך ח"מ סי' ר' וזכ"מ. וע'
 באחרונים שהעירו וז"ק ע"א א' אלף למ"ד דרבנן וע"כ
 דאילן לשיטתו הכא דמשני כגון שגומתין כו' ואף דמב"ק
 אין לו דמיון לכאן וכמוכר בשמ"ר ח"ב סי' ו' ובק"א
 וע"ש בש"מ דגם הרמ"ה לענין מכיר כל קנין שהוא מ"מ
 מהני לענין דה' וע' ש"מ קרובות לר' אלף למ"ד
 דרבנן כו' וע' בסוף התשובתי ליומא בגי' ב' מש"ב
 [והנה דבר"מ מפורש דב"ד שהן קרובים בשוקיהן
 שהיה הכת השני' קרובים לסוכה או לכתוב וזה דלא
 כפר"שי דקאי על הכת בעמנו שגשאו שתי אחיות וזה
 פ"ח דהא ר"מ מוקי שפירו ואפי' בתכ"ד וא"כ ליומא
 הראשון מאי הפסדתיק יע"ש ואף דאכתי משכמת היכי
 שהעד תאכא הראשונה קרוב לכת האחרונה לכ"א מהעדים
 ובגוואל דכשר לב"ע"ד דכב"ג הפסיד מיד הראשון
 כשכשר אך זה דחוק וגם אינו מכוון כפר"שי. ואולם
 במ"י הכתיב אך ד"מ מוכר דל"ל דרבה ס"ל כר"י דאפשר
 לזמנא ור"י ס"ל הופר במלוה ש"ס עליו ע"מי וזכ"ה
 לק"מ כתו' לעיל ע"א ד"ה תכ"ד ואור"י כו' ויכול גם
 הראשון לחזור כמו' השני וע' תו' ד"ה שבועה שמתרין
 האמת ומתורין קו"התו' דמסיפא שמעין דמירי' כה"ג
בוא"א ח"ב ז"ל קדר והא' דלא אמר' זללא ואח"כ
 בשלו ע' שיות מק"ש סי' ס' ובא"מ לספחים
 ושמן רוקח או"מ סי' ד' ושי"א למכות ד"ד ע"ב מש"ב:
 מג' א' ר"שי שאור וכש"כ כו' ול"ל דלמא קרא רק
 לחמץ ע"י תערובות דמסתבר דקרא בעין דומיא דכוות'
 כדלקמן ואפי' נוקשה ולאידך מסתבר טפי בחמץ גומר

ואפי' כ"ש וגם דהא אעמ"ד ומכ"כ למ"ד אפי' בגלוי
 מלמא דפלונית' דר"ג רק ללא שמעין סכי מדר"מ
 וע"כ דתרויהו במשמעותו ורק לנוקשה ע"י תערובות
 דלא הוי ככלל חמץ ולכאורא לר"ש דכ"ש למ"ל וא"כ
 לא גרע ע"י תערובות ולא אנטרין קרא ורק דבע"ג
 כו' א' ר"י א' משום ר"מ לאיסורין מנטרין וע"כ דלא
 ס"ל כר"ש אך בתו' שס סמ' א' דדוקא בעין וע' תו'
 מנחות כמ' ב' ;

מה' א' אלא לכ"ר במיר ומימי מטמא : והקשה
 הא"ח בשם הגאון ר' ד"ב מגלוגא
 והא' בזכ"ס לו' ב' פרקינן יב"א ע"ש וילמא ל"ת ומשני
 רב אשי דיקדש ע"ולת וא"כ לר"א דמשני הכא דהוי ב'
 כתובים אנטרין גם בהטמא לע"ולת ונדחק בזה וע'
 ש"ח דברי מחס' ס"לו וע' בהלכת יעקב ובהנהגות
 מש"ב. ועוד הקשה הנו"ב חיו"ד ס"א ע"הרר יקיר
 המובא בתו' ע"ג סמ' ובמעילה דהא דכובר ר"ש כש"למ
 היינו כשהאיטור בעין כדמוכח מערלה וכ"כ דאין
 מנטרין וע' תו' נזיר לו' א' וק' מה"ר כשבעות
 כא' ע"ב ולר"ש ל"ל צירוף והא' להמו' גם ר"ש מולד
 ע"י תערובות וע"ה"ת גבעת שאלו סי' פ'. [ובאמת
 בירו' רפ"ג בחמץ ומ"ה שנתערבו מה אכן קיימין א"ש
 כש"לכו חמץ חייב כרת ואם כש"לכו מל"ה יולא י"ח בפסח
 ומשני תיפטר ש"ב חמץ וא"כ כות' לר"ש דכש"למ
 ומבואר דלא כתו' והארכתי בד' הירו' במ"א ואכ"נ
 וע' ר"ש טכ"י פ"ב דה"ש ע"י תערובות מותר מה"מ
 וע' לר"ש ר"ש פסחים מ"ד א' על הקו"ש סמ' כמאן
 כר"א. ואולם ע' רשב"א מולין נח' דקדשים דהמ"ל
 ס"ג מה"מ ולפ"ו אף דצריך משרת על המ"ל כיון
 דהכף היתיר לא בעי לצרף כות'. ובז"מ קו' התו'
 דשבועות דגבלי קרא משרת והנה רש"י הר"ג לי"ת עשה
 דכשרה דחלק קדשים כשרים מעורב' י' אפי' הכף חלק
 היתיר לוכא עשה. וער"ש מ"ל סע"א. וע' זכ"ל
 לב"ה יט' בד"ה ומדי יע"ש כהנהגות א"י איכא מ"ע
 בהלכת ק"ק. וע' זל"ת ר"ש ברכות ביבוס קו' א"ז ר"ש
 בתו' ד"ה משעה. וע' במ"י לשבועות שהארכתי עוד
 ביבוס הקוסיות הנ"ל : מט' ב' אפי' צ"ה"כ. כשטו
 הוא ע"ד שבת קיד' א' ת"ח להנמא כו' ומ"ו א' יא"ע
 גם המוכין אחרת כפשוטו להרנו והרי גם בח"מ צ"י
 שיתיר למיתה וע' תו' סנהדרין מה"א א' ורק בגוונא
 שגורס ביו"ל החורה דכתיב בה י' הוא מייך וכדגריש
 וכל משאני כו' וכמו בק"ש ש"ע בזמנו כדברות ד"ד ב'
 וכדאמר התם מ"ש ככל דוכתא כו' וע"ד הא דה"ר
 אליעזר דברכות מו' ב' כל שלא קרא ק"ש מ"ו ולגבי
 ק"ש נקיע ח"מ וכדאמר התם ע"ד ה"ד ברכות ח' א'
 כיון דמקמי' כו' והיינו משום דכתיב ב"י למען ירכוואף
 דהכא גרים ר' אליעזר דס"ל בסוטה כ"י א' ולא ש"מ
 ח"מ ע"כ דהתם הוא ר"א בן שמוע מדאקדמי' לרש"כ
 ור' ינאי והכ"ה א' אמורא [וע' במ"י לר"ה כ"ב א' בסוף
 הכתובי' מש"ב בזה ומע"ז הפליגו בת"ס שקרא לפניו
 כו' שלא יהי' ירא מעונש מי שקורין לו לס"ת ואינו
 עולה שאינו מאריך ימים וכפ' הרואה וגם שלא להיות
 מעביר במיל' דמוספין לו כהגיגה מ"ב' ולזה נקטן
 הכא ח"מ וכמו בשל ערבית דמסוקי ממ"ד כו'. וע'
 בסוף דל"ז שנה ולא קרא כו'. ולכן אמרו בת"ס ח"מ
 קודם לכה"ג ע"ה דהרי אפי' בא"י העוסק בתורה במצוות
 דידהו הוי ככה"ג וע' תו' חגיגה יב' א' ובמ"י ומלך
 שכתר הורה כו' וע' בעק"ד חיו"ד ל"ה ס"ק ז' מהא
 דס"ק דב"ב בר"י שא"ל קרית כו' יוה"ד הכא ע"הא אכור
 לאכול בשר הוא ע"ד מארו"ל כהנהגות נט' ב' אד"ה
 לא הותר בו מ"ה דהרי אפי' בא"י העוסק בתורה במצוות
 ומכ"ש מי שאינו עוסק בת"ו מי לא ע"הא חסיד אך
 האמת שהוא דרך מליצה לפי שנכלל במאכלות אסורות
 ע"ד מולין א' ח"ה צריך שידע כו' וע"הא אינו מהר:
נא"א עדיפא צדלא ע' קדושין ע' ע"ב. ומכ"כ
 כל

כל הפסחין כו' וע' חו' ד'ה' אפי' ראיתי וז"ע
 בירו' ברכות פ"ק דא"כ מאי סריך תהא ור"ג עביד
 כו' וע' ירו' דמאי ארש"ב כו' אתא מומר לך אע"ג
 דפליג על רבנן : ב' חו' ד'ה' כגון כו' אלא מפריה כו'
 עלאי' רש"ה דא"כ גם השלמים יכולין להגיע ובידו
 השבתי דבריה כח' דכל היכי דמטו שלומי ניכין וכו' וי"ל
 דבדר"ם היו מביעין השלמים בימים ותשרי והלך למקום
 שמיניעין ביכין ולא בתשרי ועוד דהא באמת אפי' ידעין
 בקביעת דירחא רק דזמנין דגורו כו' וא"כ ר"ם ידע
 שהגיעו במקומו וליכא למיגור דכשיהבטל ידעת
 השלמים יהי' להם הכירא בשלמים ובעת מצאתי בפ"י
 שהרגיש בזה ומשנה לז' ממקומו :

נמ' ב' שנקרי לקרא. ובידוהי הארנתי לפלפל
 דלקמן סב' א' שהחט על הפחין עובר בלימ
 ובע"ב מיימי התוספתא דא' שהחט האורק והמקטיר
 ומקשים מיימי לא חטשו על דם חמץ וע' לעיל ה"א'
 רבא אמר כו' . וי"ל דלעיל ר"ד נח' יאומר דבר שא'
 בערב וביהע כו' ויבליקוט דאי כתיב בפסח בערב הו"א
 בערב מיהא ואי כתיב ב"הע הו"א קמיה מפריה ויש להוכיח
 דלא כהילקוט דאי' הפסח ביד' כו' ושאר הזמנים להיפך
 דלתיב לא חטשו כו' ודלקמן סד' א' בזמן דהיא"כ זבח
 ל"מ אזמתי ואי כתיבת הילקוט לבחור בערב דאי בערב
 ממש ל"ל קרא דזמנין דהיא"כ לזבח כו' דשאר הזמנים
 פסולין בלילה ואפי' שחט סובר ר"ש שא"כ לש"ס וע"כ
 משום דלא יאומר כו' ולפ"ו אי כתיב לא חטשו על חמץ
 הו"א כהילקוט ולא מביעה' בזמן שהוא פסח דהו"א כגון
 שהקריב בלילה של זבח ולכן כתיב לא חטשו ואין שחיטה
 בלילה . ולפ"ו מוכח נמי דעו"ש קרב ביו"ט דא"כ
 לכחוב לא חטשו ואי כהילקוט כגון שהקריב של זבח בלילה
 הא אין מקריבין ע"ה ביו"ט וע"כ דעו"ש קרבין ביו"ט
 ולכן כתיב לא חטשו וע"כ מוכח בלי' דקרב ביו"ט
 ויש לפלפל מ"ההו דסוביין ואין ראוני להארך בפלפול :
 סב' ב' ר"ש אהא לקרי' דר"ם . ובידו"פ"ה הני' לבני
 ר' יונתן וע"ש מההוא ככלאה דהילקוט לבני ד' שחלמי
 וע' צע"ז לוי' א' דאי' שמלחה לודאה קאמרית [ובזה
 נסתר דברי החמה ששאר מ"שג לפלפל אי לודים דרמי
 טעמא דקרא יע"ב ב"ד . וז"ל דלוד דהא היא עיר
 אחרת ע' רש"י שבת י' ע"ב ופסחים יב' וע' גיטין סו'
 א' וזו"ל היא מלוד הזכר בבני סס וכו' עוד לוד
 בדומות מצרים שנקראת ליבע"ע שבת נא' ב' וק"ט
 ב' ומנחת פה' ב' וע' ק"י ע"כ פני להבנים וז"ל
 אזכיר רבב ובבל במלוק ה' בר' וע' ירו' פ"ק דסנהדרין
 מ"מ אין מעברין בה סהן גה"ר ומיעוטי תורה וע' סנה'
 לבי' ב' ומתני' ר"ש גיטין ז' חגיגה ב' ב' יורו'
 תענית פ"ב ה"ב יורו' עקלים רבא' מגול בלוד והיא
 היתה עירו של ר"א וע' בחי' לכותה כו' ב' משגיב'
 סו' א' ולא ידעו אי פסח דוחה שבת . ולכאורה למ"ד
 בזמנים יב' ב' לכן בקירא בשסח שחטו ביד' שחרית
 בין לשמו ובין שלי"ס פאלו הואיל ומקלחו ראו ומקרי
 ר"א לאחר חטוב וא"כ לר"ם דדמיו מעיקרו ל"ל הו'
 דמיו וא"כ ל"ל קרא במנחת פו' ב' ללא עיברו זמנו
 ולא שניה וע"כ דאשטריך הך קרא דזבחה דהיאקס
 חגיגה לפסח דוחה שבת כתי' פסחים ע"י ע"ב וא"כ
 לשי' דמיימי אחר חטוב ממילא מוכח וכיון ששבתו זה
 ולכן לא ידעו לדוחה שבת . ואולם בשבת פו' ב' אהו'
 יום נטל עשרה עשרות ראשון בשבת כו' . ואכין דר"ח
 ניכין ה"י באיתו פעם בתי' בשבת ה"י ע"פ בשבת וכתיב
 ולא יכלו לגשות הפסח ביום ההוא אבל למחרתו יכולין
 ומשעת דכל ישראל עשו וא"כ מוכח דפסח דוחה שבת .
 ואולם י"ל דלשי' לא מוכח מהא דהא דלבי' דלא משכחה
 כ"א כשהפרישו אחר חטוב כדכ"א למעלה וא"כ ל"ל קרא
 דפ"מ תקחו מבעשור ואין פ"ד מבעשור כפסחים נו' א'
 ח"ל דאי הו' תקחו מבעשור הו' נדמה ונראה ואינו
 ח"נו וא"כ גילף מיני' להכשיר לז"ב היכי שהפרישו

קודם חטוב או שאר נדמה ונראה ומצאתי בשו"ת פני
 ארי' ס"ג שפרכיב בישוקי זו . ואולם ל"ל דלק"מ
 לחוי קדושין לז' ב' דפסידה הו' והכ"ר ליכא למילף
 לדורות וליכא ג"כ ראי' מהא דהסח דהקריבוהו בשבת .
 ומיהו בלי' י"ל דהא דרריש מופשית פסח דשינה לעכב
 שיהי' כל עשייתו לשם פסח זה נאמר מסיני משא"כ
 בפ"מ דל"הי רק למנוה ולכן לא הו' דמיו כלל . ועי'
 צירוי דיליף בהיקס מתמיד שהוא קרבן לנור ודמי משום
 ש"ל קצבה ואס"כ מיימי בקו' שא"כ כרת ודמי דנקתיד
 הוא קדשי קדשים . ולכאורה ק' דהיכי גילף בקיו מתמיד
 ונימא דיו כו' ומקריבו צע"פ ששבת ב' תמידין או
 ד' עם המוס' ועי' ב"ק כה' א' ואמאי לא דמי נמי הכא
 ש"ל קצבה וי"ל דלכן הוגדר לומר להם נמי גו"ש ועי'
 יומא ד"ד א' . ובז"מ ג"כ קו' וכדאמרן ואפרכתי בחי'
 לירוי בדרך חדוד ואכ"מ : וכי מאחר דל"ב ג"ש ק"ו
 ל"ל . וי"ל דלא מקשה מקודם דהו' הקו' חזקה
 יומר . וי"ל דהכו' כי בדי' מה מועדו חומא דנשמעתין
 לא דריש כו' . ולפ"מ דל"ה ל"ק מאחר דגמיר ק"ו
 ד"ל דל"כ מ"ל דיליף מ"ג"ש דהא י"ל לאידך תנא
 דלא דריש משמעות דכמועדו מש"ה מיימי ועוד ק"ל
 וע"כ משום דלא דריש משמעות כמועדו דל"כ ק"ו
 כמועדו ב' פעמים הא יליף מקו' אפי' אטומאה אבל
 כיון דפרכה אק"ו קאמר ספיר . ובעיקר קו' הסו'
 דהא משמע דלא דריש משמעות דכמועדו ולקמן בפ"י
 כ"צ דריש אפי' בשבת ושומאה . וז"ל דאי' לעיל ברי"ס
 ת"צ לא יאומר דבר שא' בין הערב כו' ויבליקוט א' כתב
 ב"ן הערכים הו"א מפריה וכן בקירא בזמנים יב' ואי'
 כהב בערב הו"א בערבתי ממש . וקי' לפ"ד הילקוט
 מ"ל דלא יאומר דלמא לגוסי' אשטריך ועי' מש"לע מזה :
 וי"ל דאי' בילקוט העשה מל"ה ביום השבת יומא יכול
 שבליה מותר ח"ל השבתון (הגש שבחמה אינו מובן
 דלא לכחוב לא ריבוי ולא מיעוט) . ועצ"מ דאי'
 דהילקוט א"כ ל"ל בין הערב ואי' כהילקוט א"כ ל"ל
 שבת ששבתון דבלילה אסור במל"ה בלי' ידעין
 דא"כ ל"ל כמועדו ואפי' בשבת במל"ה מותר . במל"ה
 אע"כ כהילקוט וא"כ ל"ל בערב וביהע וע"כ דלא יאומר .
 ועצ"מ קו' הסו' דל"כ קרא דהמיד דוחה שומאה
 דהו' דריש משמעות דכמועדו לא ידעין דלא יאומר
 אלא דהיא הצריכותא של הילקוט ואי' ק' דל"ל כמועדו
 דהו"א משום שומאה ומש"ה פרט רמח"ל ללמד דוחה
 שומאה וע"כ דכמועדו אפי' דוחה שבת ומוכח שלא
 יאומר . ועפ"ו מדוקדק ה"ד לקמן בגמ' ע"כ אשכחן
 דדמי שבת דמי שומאה מ"ל ומשני דכתיב איש איש .
 דבקטור לא הו' סריך דדמי שומאה מ"ל דהו"א כתי'
 הסו' דכמועדו משמע אפי' בשבת ושומאה אבל השתא
 סריך הכי אשכחן דדמי שבת דמי' כ"ל ק' מ"ל דלא
 יאומר דלמא כהילקוט ואי' דל"ל דכשבת בלילה אסור
 בעשיית מל"ה דמ"ה כ"ר משום שומאה :

תוס' סוף ע"ב ד"ה אהר"ל תי' דלריש דאמר
 לקמן כו' . וי"ל דהכגון כ"ה
 דהקשה לא פריך למ"ד דכתיב לחלוק חטוב דהיאקס
 מאי קאמר דלמא צבור כלל לא דא"כ ל"ל יתורא דא"ס
 הא בלא מיעוטא נמו נימא הכי דמהכ"ה דהא פסח לא
 נכתב אלא בימיו ויהא כשאר קרבנות אלא מש"ה כ'
 אי' לדרסה דצבור עשה בשומאה . וי"ל דאי' כספרא
 ל"ל קרא דפסח דוחה שומאה הא יליפינן ב"ב ומה
 פ"ה שא"ה דוחה שבת דוחה שומאה כו' פ"ה ויכח .
 וא' בגמ' פלוגתא דר"ס ור"י דמד סבר פ"ס דוחה שומאה
 וח"ס אינו דוחה . ולש"ו לא פריך מידו לר"י דלמא צבור
 כלל לא דא"כ ל"ל אי' יתורא וא"ל דל"כ אי' הו"א
 מסב"א דיעבו דילפינן מפ"ה הא פ"ס ויכח . אבל
 לאידך מ"ד פריך ששיר פסח מ"ל וא"ל דא"כ ל"ל
 יתורא דאי' דמסב"א הו"א יליפינן מקו' וא"ל פסח
 ויכח דהאית ל' דפסח דוחה שומאה . ובזה מדוקדק
 ג"כ ס"ל דאשכחן דדמי שבת ולא פריך בקטור דדמי
 כל

טומאה מ"ל :

סח' ב' רש"י ד"ה כשרין כו' דכתיב עולת כו' :
ובלדותי עמדתי ע"ז דהא לעיל

נט' ב' מסיק האי קרא לדרשה אחרונה דלא עולת חול
בשבת ויו"ט . ואמרתי ליישב בדאמת י"ל מהכא בדרשת
הגמ' לעיל ודחיבה מצוה בשעתה מוכח בליה רק דאי
לאו הך קרא דלא עולת חול בשבת לא הוי מוכח מהכא .
דאי' סנהדרין נ' סעי' יכול אפי' חיללה שבת ח"ל לזנות
כו' עד ס"א איהו דאיסתרי שבת לגבי עבודה כו' .
וה"נ דע"כ אהקטרה קאי דהרי שמיטה כשירה בזר
וקבלה והולכה וזריקה לאו עבודה היא לענין הלול שבת
וע"כ אהקטרה קאי ולהכי אצטרך לזנות וע"כ מוכח
דחביבה מצוה בשעתה דל"כ ימתין עד הלילה ול"ל
לזנות . אבל יש לדאוג לאצטרך לזנות לענין עולת
ע"ש שלא הקטירו בע"מ ומוכרח להקטירו בשבת דא"ל
להמתין דא"ל יפסול בלינה ובהכי איסתרי שבת ומ"ל
להוכיח דחביבה מצוה לעולם באמת ממתינין אבל
מהא דלעיל דדרשין ולא עולה חול בשבת א"כ ל"ל
כניל דאצרי עולת ע"ש וא"כ מוכח שפיר בליה דחביבה
מצוה . אבל זה לפלפולא בעלמא דהרי עיקר הקו' על
רש"י דאימא אמנוס לחוד אחיא וא"כ נשאר הקו' על
עמדה דאימא דאצטרך לזנות היינו לאברים של ע"ש
ס"א להמתין ומ"ל לחביבה מצוה . ובדומק י"ל דאי
בד"ט ג' קו' ד"ה ולא עולת חול דאחיא כר"ע יע"ש
ולפ"ז י"ל דכאן מוכח דלא אחיא סוביא זו לר"ע דלפ"ז
דמציין הגמ' הא דר"ש על המתני' דהקטר חלבבים כו'
דקשה דלמא המתני' אירי בע"ש שכל בשבת וא"כ מה
חביבה מצוה הוא הלא אף אם נמתין עד הלילה הא
בלינה יו"ט הוא ואין בין שבת ליו"ט אלא אוכל נפש .
וה"ל דהכ"ה דהלא הקטרה דמתני' היינו משום הבערה
ואכן קו"ל דמתוך שהותרה כו' והנה לעיל אי' דר"ע
ס"ל דלא אמרינן מתוך וכמבואר בדף ה' סוף ע"א וא"כ
לא אחיא סוביא זו על מתני' דהכא כר"ע ולזה י"ל דרשה
הגמ' מתקרא זה :

סח' ב' מתני' רש"י ד"ה בזמן דאע"ג דלפסח

דמי שבת וטומאה חביבה לא דמי
שבת וע' תויו"ט ואפשר דלהכי לא נקיט נמי וטומאה
דלא ליטי למיטעי דתרויבו כי הדדי הוא דלא דמי .
ולכאורה ל"ה מהו לקמן ע' ע"א ד"ה לאו מוכה ואור"י
דמשמע בירו' דהא דפסח נאכל על השוכע הוא מדרבנן
גזירה משום שנירת טעם . ולקמן פד' אי' במתני'
אחיא אבל הוותר בטהור והשובר בטהר פסח הבא
בטומאה אינו לוקה יע"ש בתויו"ט ולפ"ז הי' מקום להרץ
דלהכי לא נקיט טומאה משום דפסח הבא בטומאה
אינו מזהר על שנירת טעם ולהכי בליה א"כ חביבה ואף
אם הי' חביבה דומה טומאה דהא לטעם הירו' הכ"ל
עיקר החביבה באה כדי שלא יבא לשנירת טעם . ואולם
למ"ס רש"י דלהכי באה החביבה כדי שתחשב להן הפסח
לאכילה וכמ"ס תויו"ט ב"ד' ובמועט וע"כ מוכרח
התויו"ט לשיטתו להרץ הא דלא נקיט טומאה כניל .

ע"א סכין שנמצא בז' שונה ומטביל ופר"ש דנקיט

שונה הואיל והוא ספק שמה עדיין לא
הטבילוה . והר"מ פ"ה המטכה שקלים פ"ח מ"ג והובא
ברע"ב פ' שונה להוות עליו שמה נטמא בדת והוא
עליו בג' ועתה שונה ומה עליו ואח"כ מטבילה יע"ש
ובתויו"ט וכה"ב ר"מ פ"ה מ"ה וכו"מ שלט"ד רבינו
מדוקק כל שונה ומטביל ועי' תו' חגיגה כא' סע"א
מה שדקדקו בזה יע"ש דוק . ואולם נ"ל דהר"מ
לטעמי' שפוסק בפ"ה מ"ה פ"ח מי שהוזה עליו בג'
ולא הוזה עליו בז' ושהה כמה ימים טובל בכל עת
שירצה אחר השביעי ומזין עליו והקשה הראב"ד מקדושין
סב' א' ס"א כו' אבל הכי דעביד בג' וכו' דמפ"ש
ב"מי טהרה אימא ס"ד קמ"ל דמשמע דבעינן דוקא ג'
זו' לענין הוזה . וניל שינוי מוכרח מסוגיין דלפי' הר"מ

ה"ד סכין דחד ספיקא היינו שכבר הוזה עליו בג' וע"כ
דקאי אהוזה שני' ואכתי מיקטי דע"כ דמוכרח להוות
ול"ל כפרשי' דאי משום חביבה ט"ו עדיין יש שבות
דא"כ יסיר הוזה ז' נמי אי' דאף לאחר ששהה יותר
מד' ימים בין הוזה לזוהא לא איכפית לן אף כפשוטו
י"ל דהא דפריך ביום ב' וביום ז' דלא כפר"ש דלכ"ע
פריך אלא דקאי אהא דלסליק מיני' דס"ד אי עביד
בחד כו' וא"כ לר"מ דפסקין כוותי' דכעי הנאי
כפול ולדירי' הי"ד ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום
הז' היינו הכי דלא הוזה עליו כלל ולהכי אצטרך קרא
דוהוזה דאי עביד בחד מיני' אבל לרשב"ג דלא בעי
הנאי כפול וא"כ כבר ידעינן דלא סגי בחד מיני' מקרא
דיתחטא ביום ג' וכדלעיל ופריך שפיר והוזה ל"ל .
ובזה ניחא פר"ש דפסחים דלא פי' כהר"מ לענין הוזה
ג' וזי' דא"כ יסיר הוזה דהא לשיטתו לא מהמי
כשמוה בח' להמסקנא דקדושין דהר"מ לשיטתו וס"ל
דכעי הנאי כפול :

ע"א גמ' מנין לשתי הלחם והקריבים עמון כו'

ויש לדקדק מ"ל דהקריבים עמון נמי דמי
שבת ודלמא לשתי הלחם לחוד אחיא וז"ל הכי דאי'
בחגיגה יו' ב' מנין לעזרת שיש לה תשלומין כל שבעה
דכתיב בחג ופריך והא הדז"ר יש מנה ימים וקדם חודש
מנה ימים וקדם עזרת מה חודש למנויו אף עזרת
למנויו מאי לאו דגמיר מחדש דיום אחד ומשני כתוב
אב השבועות והקשו מהו ב"ה ה' אי ל"ל קרא כסוכות
לינה ח"ל משום שמתה דהוי כל' ח' ותרצו דאצטרך
הכי ששלח שלמי' מאתחול דנאכלין לשני ימים . ואחיא
בגמ' כתוב חספרו נ' יום וכתוב שבע שבתות מכאן
סתירה לדרוקין עזרת לאחר השבת . וקשה ל"ל חג
השבועות דלא ילפינן מחדש דל"כ ל"ל לינה לגבי חג
המצות וילפינן שבועות בהיקש דאין היקש למחצה
הול' למ לינה גבי' חג השבועות והוי ילפינן חג המצות
בהיקש ולא הי' נריך קרא לסמור דרשה הנדוקין דאי
כזדוקין אכ"ק קו' הפו' דת"ל דטעון לינה משום שלמי
שמתה ותי' כתי' הו' כגון ששלח שלמי' מאתחול הא
אתחול שתי' הי' ואינו דומה שבת אע"כ דלא ילפינן
מחדש א"כ אי הוי כתוב לינה גבי שבועות לא הוי
ידעינן סתירה לדרוקין דהו"א כגון דשלח מאתחול ביו"ט
דמי לה תשלומין כל שבעה . וז"ל הכי דהא קשה ל"ל
סתירה לדרוקין הא בלא"ה נמי ידעינן דל"ל במועדו
ואפי' בשבת הא עזרת לעולם ביו"ט דהוא יום א' .
ויש לתרץ דאיחא דל"כ כתוב חספרו חמשים יום
וכתיב שבע שבתות הא כיצד יכול דשבע שבתות אחיא
דיקדש ביום נ' ויבאי קרבנותיו ביום מט' דשבע שבתות
משמע ביום מט' וז' יום משמע ביום נ' ח"ל ביום
הנכורים בהקריבם כל מלאכה לא העשו משמע דביום
שיבא הנכורים אסור בעשיית מלאכה לפ"ז אי לא כתוב
סתירה לדרוקין הו"א דבמועדו אחיא שיבא ככשי עזרת
מעיו"ט דמכבדים ממעטין כל הקריבות וא"כ סתירה
לדרוקין הו"א מ"ל דבמועדו אחיא קמחרת השבת
מלחרת יו"ט הוא דלמא אחיא דביא' מעיו"ט דהא
מכבדים אחיא כולן הא ככשי עזרת באה תורה ללמד
דיבא מעיו"ט ולכך כתוב סתירה לדרוקין . ואפי' בגמ'
ושמתם לרבות כל מיני עזרת עזרת לשמחה מכאן
אחרו שהכהנים יוצאין בחטאת ואם בכל סקן מותרין
לאכול יוצאין בהם . ולפ"ז מתורץ אי לאו דכתיב חג
השבועות דהוי ילפינן דל"כ לא סייד' לסמור לדרוקין
כל דל"כ סתירה הו"א שיבא ככשי עזרת מעיו"ט
א"כ הו"א דמש"ה כתוב לינה כגון שסכן לא אחיא שלמי
שמחה והי' יוצא ככשי עזרת עזרת והו"א דלא בעי לינה
דהא הכי מעיו"ט ומש"ה כתוב לינה לכך כתוב חג
השבועות . ולפ"ז דע"כ מוכח דבמועדו אחיא נמי על
הקריבים עמון דהיינו ככשי עזרת דל"כ ל"ל חג
השבועות דל"כ ל"ל לינה ואי דהו"א משום ככשי עזרת
הא

הא אית לי בסדרא דמועדו לא אחיא על הקרנים
 עמון ואיכ מוכח נמי דשתי הלחם דרמי שבה דהא
 כבשים מעבדון הלחם ועומר נמי מוכח כפי הצריכותא
 שבאו להתיר כ"ל למדד התלמי: ע"כ חו"ד ל"ה שאין
 כיו אחר שזרק כו' דה"ד הם בחמתי שמועלין
 בבשר העולה עד שיגא לבית הכסן דהיינו באכילה
 המזבח אחר זריקת הדם כיון דנעשה מצותו ועב"ל
 וש"ת רע"א סי' קכט' שהלים דבריהם בתומא ולא
 ידעתי למה :

פ"א עליות היכל שאני והל"מ הקשה על הר"מ
 שלא הביא זה ושמעתי ממותני הגאון כ"י אשר
 ה' גביר אחד מדרשו לקחון בגב"כ"מ כיוס ב' ש"ק
 אייר תר"סי ואמר ליישב בקה"ל מיס ב"כ נח' כ"י
 ראי' לדבר ככנין היכל והגר"א ז"ל דבר שם חמודות
 שהרא' משינו קומת היכל כנין שני מראשון שבראשון
 היו ל' אמה קומתו ובכ' מ' אמה והטעם שבראשון שהי'
 אמה טרקסין א"כ היו היכל מ' על ב' וחזיו מ' עכ"ל
 ורק מלכד דה"ל היכלות דהרא"י משימם ביחד בדיקא
 ב' דמחילא מופרך דא"כ הו"ל ק"ק גבוה ב' בראשון
 והי' גובה ל' כמ"ס בבני' ב' הקו' שם וזימא סוכה
 השיבו על דש"י נחקרל של שקיקה הי' רק גבוה כ"י
 נגד נח' הי"ל ד' לנדקק מה יחס לאגדה הסמוכה ר"ח
 נפיק לקרייתא כו' וע"כ ל' לנדקק דרמי מפי' המשנה
 שבאמת אין מקרא וילא מפסוטו לר' המשנה ובק"ק הי'
 גובה כ' ובהיכל ל' ומטעם ש"ל גובה חצי הרוחב ואורך
 ו"ס ראי' לדבר מבנין ראשון והוא מוכרח דמה שנתנה
 קומת היכל וק"ק ובימא לא' אי' דעין עיטס חו"כ
 אמה מקרקע המקדש וא"כ עליית ק"ק נמוכה קרקעמה
 מעורה במקום עין עיטס וא"כ לכא' מאי מקשה מעליית
 ק"ק שיהיה קדושה לימא ל' דהרי הי' לקרקע עורה
 כ"ל ורק שם סידר הגמ' ר"ח נפיק לקרייתא רמי ל'
 כו' ומוכרח דהי' עליית ק"ק ג"כ גבוה באמת ל' והכי
 ס"ל לרבי יוסף בפסחים שם והוכרח לומר כתי' דשאני
 היכל אבל למ"ד להלכה כמתני' דב"ב וכן ס"ל לר"מ
 כר"סי דעליית ק"ק הי' רק ר' אמה נתקדש בבית ראשון
 העלי' של ק"ק מעיקר הרין בכל גובהו וע"כ א"ל
 דשאני היכל ולעולם כל יתר עליות ל"ק רק קה"ק וכ"ל
 (ואף דבש"י הי' עלי' גבוה נודע שי' הר"מ ז"ל דקדושה
 מחיות קליל' במקדש וירושלים) וזוהו האריך ליישב
 בזה דלמר רב שבת פיק יא' א' כל עיר שגגות' גבוה
 כו' מה כל החרדה בגגות כפי ס' ורב עצמו פסק
 בפסחים ס"ב גבין ועליות לא נחקדשו במקדש ג"כ .
 ובאמת הגר"א ז"ל ס"סי קנ"א העיר שא"ל עליות
 ב"כנס היו כשל היכל אבל ע' ר"סי בפסחים פו' אי'
 שם דגבין ועליות דגבין הם למסקנא אינו ובמבואר אמת'
 ורק בר"ד ל' לגרר כיון שאי' ובחסין נד' ב' שב"התק'
 גבוה מכל אי' ואי' גבוה מכל הארצות ועתידין ב"כ
 שבבבל כו' כמבילה פ"ד וע"כ הי' לגבנות' הקדושה כמו
 בעליית ק"ק שכל נמוכה מקרקע עורה קדישי ומ"ש
 הר"מ גבין ועליות ל"ק רק בגבוה יותר מערך עין עיטס
 וכגון בירושלים או בהרי א"י ועוד ק"י הרמב"מ שם
 במ"ס דעובי החומה כלפנים ולא התנה בגבוה לקרקע
 עורה ובס' לפת"ס בשבועות פו' ב' ואח"ז היו מהלכות
 גם על עובי החומה דלא מוכח מפנימיותו והתו' ור"סי
 נחקדשו שם רק למ"ד זה כנגד זה וז"ל במדא דמקדשי
 לחומה וא"כ אין התחלה לקו' הגמ' בפסחים מעובי
 החומה לעליות והגמ' שם ס"ל זה כנגד זה ע"כ הוכן
 דבריו בזה ופת"ס ולפ"ס הכו' ד"ה וכו'ל בקדוש דגג
 בה"פ שזה לקרקע עורה וא"כ ה"ד מקרקע עורה היינו
 מתקדש לקרקע בה"פ וגם י"ל בפשטות דרב יוסף סו"ר
 לא קדשה לע"ל ועי' ב"ד ס' ר"א ס"א או שעיין
 ולסכרת הר"מ דמעייין גם ארס נעטר ככ"ש א"כ מל"ל
 בעין עיטס דגבוה מקרקע כו' וי"ל כמ"ס בחו"ד ד"ה עין :

ע"ב חוץ מלא ובח"פ מוחקו ללא סייך בעיכ וגם ללא
 שאלוהו רק מה שמיסכ בדרך השיבות ובר"א פ"ז
 חוץ מדבר כשרות וי"ל ללא הוצרך לאשמעין שלא יהא
 זו איסור רק שיהא כבודו לעשות כן וזה מפניכ לפי'
 הב"ס והביאו המ"א ב"א"ח סי' קפ"י חוץ מלא דהיינו
 ללכת בשוקים שאין כבודו נזה וייתר ל' דנקיט דבר
 כשרות דכשמדיר שלא לאכול לאשר שהי' מסרהב כו'
 שלא יניית לבעה"ב כדמייחי' לאח"ז ומעשה כו' זכט"ו
 קע' ס"ק ב' דלוג"א שהי' מסרסכ בהלכה היו כנדרי
 זריזין שלא יסרכו וזהו מייחי' שיעשה מה שיאמר כע"ב
 שלא יבא לידי סירוב וישבע אח"כ דהכ"ה ה"ה מהכיון
 לשבועה מעט ואולי יעבור זע' במעיו"ס פ' כ"כ סי'
 לו' וה"ד הם כד"א מ' שלך ומ' של חכמים הכונה לסי'
 שהלעיו עליו כפני חכמים המ"ס לא תשא שמע שוא
 או משום עדות שקר לחייבו כמה שהע"ד לפניהם : מ"ט
 לא אכדריה כו' ע"א ח"ז רישא וע' חו' בכורות מד'
 כ' : חו' ד"ה הכלה ע"מות זכרון יוסף ח"א חו"ס סי' יד'
 ומחילת הסקל קע' ס"ק ג' :

פח"י ע"א רש"י ד"ה על ידי ומשמע דגם על בתו
 מוזהר לטקן וע"כ דסו"ר דהלכה היא
 בזויר דלזיל לשיטתו כריש מחגיגה שכי' שביטלו חכמים
 על אביו וחמו לחנכס במזנות ומכאור דסו"ר דאמו
 חייבה ג"כ בחינת : אמנם מסוביל דהתם אין הכרח
 די"ל דהוכיח כן מלקחין ו' א' דלמר אבי' עד הכא אמו
 דתחייבה בשמחה כו' ומשמע דכ"י אבי' לאוקמי מתני'
 דילן דגם אמו מייבכת לתוך במזנות שהיא בעצמה חייבת
 וי"ל דאבי' או"ל לשיטתו בקדושין נו' ב' דמשמע דס"ל
 חוכע"דא וכדלקמן ד"ד א' וכמ"ס הקו' ד"ה א"ל דלמה
 אצטריך קרא דמחילא ימנע מחשש חו"בצו ומדלתיק
 התם אבי' ע"כ דס"ל הכי ומוכרח לאוקמי אליבא דהלכתא
 ואמו חייבה ג"כ בחינתך וזוהו נ"חא ג"כ הא' דאר"מ
 בחוס' ערוכין פ"ב לא נהנעו כו' דמשמע דס"ל דחייב
 ג"כ לתוך את כהו וע"כ דס"ל דהלכה היא וכדאמרתי
 התם משום דאבי' לטעמ' דחכע"דא ואל' ליל משום
 חינוך דהרי מייחי' מ"כ"עו וע"כ דמוקי דהלכה היא בזו"ר
 וזוהו מיושב דעת הרמב"מ שלא הביא אוקימתא דאבי'
 בחגיגה ד' א' עלמ"מ רפ"ב מחגיגה הלכה א' וע' ש"ת
 רש"י ח"ב סי' א' שפאריך בפלפולים ובאמת למ"ס
 החו' דקושי' הש"ס דמחילת ימנע מחשש חו"בצו דהוי
 דאורייתא והר"מ טוסק פ"ב מחגיגה ה"ג דחוי"ב ילד
 ולהפ"ח ב"ד סי' קי' דאף להר"מ דספיקא מה"ס מותר
 מ"מ היכי דאיכא לברורי מבררין וא"כ בלאו האי קרא
 הוי מחייבין ל' ומיחו וי"ל דאבי' לשיטתו דחוכע"דא
 וכדתיבא ביכ לקחין ו' א' עד הכא אמו כו' וכמו"ר כ"י
 א' וף דזכורך בר"פ כתיב י"ל להתו' לא"ל לא הביא
 קרבן אף ר"פ לא קיים ומיחו זה תליא בשיטת רש"י וקו'
 פסחים כ"ב א' ד"ה חולין וע' רש"י קדושין נח' שסותר
 לזה ולר"סי דרק איסור האחתו וי"ל דלזיל לשיטתו'
 וכו' בריש מכלתין דנקיט חדא דמשמע תרי וע"כ בשי"א
 סי' קד' ור"חי' בפ"מ על או"ח כפתוחה כוללת ח"ב
 אות כד' וא"י הא' בגמ' ממעט מוכרך מחוץ ולהר"מ
 כל ספיקא מ"הת שריא פשיטא קי' ל"ל ע"ש חו' ד"ה א"ל
 והבן ונ' שכיוון בפסטו' לדבריו האמורים למעלה בעושי'
 [ומה של עוד ביטוב ד"הרמ הנ"ל מקושי' הלח"מ דהנה
 התו' הקשו בס"הרד וליחי' על מנאי וקשה דלמא לכתי
 אצטריך קרא למעוטי בכל בוונא אך נוכח לומר כוונת
 התו' כיון דאצטריך למעט אנדרוגיוס א"כ מיל' למיפטר
 טומ' דלמא באמת י"ל לו תקשה על תנאי והמיוט קאי
 רק על אנדרוגיוס כיון דהוי ברי' בפ"ע מש"א' אי'
 אמרינן דגם האנדרוגיוס ספיקא הוא גם האנדרוגיוס
 יוכל להתנות ומעשה מחוץ בהשלמת דהגמי מקשה
 שפיר אמאי כיו"ל חנא דמקני' טומטוס אנדרוגיוס
 והא' אנדרוגיוס אימנע בכל בוונא דבריי בפ"ע הוא
 מש"א']

משום דכופר חובע"ד ולא מסתבר שיתקנו להביא קרבנותיו נדבד:

והנה הרמב"ם פוסק כר"ם דהלכה היא דמיר וכוונתו בפי"ב מנורות ה"ג ולכן פוסק דלמיר

נוהג בשאר נדרים ופוסק ג"כ כר"ל דהא"ש מייב לחתך את בנו ולא האשה ולא אורה רגיתי לרחוק דכופר דגם

לר"ם י"ל דאין האשה ולא אורה רגיתי לחתך את בנו וה"ד הלכה היא דמיר ולא אמר משום דהאשה אינה מייב

בחתך דר"ם לשיטתו דחב"ע דא"ל וכדמשמע בקדושין מ"ז ב' וכמ"ש התו"ם ב"ק ע"ב א' וכמו שהביא הר"ם בפי"ג

גה"ט סי' י"ז והרמב"ם סובר דחב"ע דא"ל ולכן פוסק דהלכה היא דמיר אך להסבירים בדעת הרמב"ם דחובע"ד

וכמ"ש הלח"מ רפ"ב משמיטה וע"ש ב"מ וע' בשע"מ פ"א מח'אומ"ט ה"ב וע' במנחות ק"ו א' וכן מותר להכניס

חוב"עו בפלו"ד דר' ורבנן יע"ש וב"ל דרו"ט ד' בהג"ה וז"ל ליכא לאוקמי הא דהא"ש מיר את בנו כמיר

משום חינוך ול"ל דמשמחת שביח' כדבד' כמ"ש התו"ם הכא לגבי קטן דהא דמיר מיימי טע"א דלמיר בא' כדבד'ה

וכמו שכתבו התו"ם דמיר ס"ס [ובמק"א] הארכתי עוד בישוב ד'הר"ם שהביא דטריפס אינה מ' מקרא

דלכלב תסליכון וע' כ"פ סי' כ"ט ששאר"ך ומ"ש דלחטריך ל"ל דבפסחים רפ"ב אוהו אהה משליך כו'

אך י"ל דה"ל לשיטתו דחב"ע דא"ל וא"כ ליכא לאשמועי' מהך קרא אבל בחמת התו"ם ור"ם ס"ל דהדרשה רק

מתיבת אוהו דקרא אלחטריך לפי שאיננו מקפס כו' ואולי דכופרים דהכל מחד משמעוהא דריש ל' וגם

י"ל דלרב משרשי' דס"ל לקמן ע"ב ב' בן פקוע הבא כו' וא"כ י"ל דקרא דלחב"ע ב'ן התו"ם קאי טפי לענין

בן פקוע דהוא ברי' וקיים כשאר בהמות משא"כ כשריפה דן למ"ד דטריפס מ' מ"מ אינה בריאה ולמ"ש רש"י

במולין דלרב משרשי' ל"ל ד' סימנין אכשר כו' והר"ם פוסק כדב' ד' סימנין אכשר רמנא וכו"מ פ"ד ממ"א

ולכן השמיט הא דרב משרשי' ע"ב סי' י"ג שמתא בזה וא"כ ר"ל לשיטתו במולין ע"ב ב' דלא ס"ל ד' סימנין

אכשר רמנא ולכן יליף מזהת התו"ם אבל הר"ם לשיטתו דלדיר' ליכא לאוקמי קרא דזאת התו"ם להכי רק לטריפה

מ' וא"כ ע"כ דקרא דזאת התו"ם אהיה דמ' אחרת לא היכול מבלי יתורא דזאת וע' כתובות קיא' ב' ולכן

מיימי התו"ם מקרא דלכלב דמיני' מוכח שפיר לשיטת הר"ם דחובע"ד וכנ"ל . ובאמת בעיקר דהר"ם בלי

בפשוטו לק"מ דכיון דפשיט' דקרא במסכתת רק דא"כ מ"א רבועא דיוחוקל' וע' ש"ת פני אר"י סי' לז' ודברי

מנחם סי' נו' . ובאמת מ"זינו כ"כ"ג גם ב"מ ב"ש"ם למינקט דהר"ם הוהר שטוט ואף שהוא נגד הדין ע' בח' לשבח קמ" ב' . ורש"י במק"ש מש"כ בישוב תמויה

הב"ה גיטין ספ"ו וס"ד דערוכין מהרמב"ם דפ"ב דכפורים דפוסק כר"ל ק"הפ כקנין הבוק ויקסא קו' התו"ם דגישין

ד"ה אי' ללו' וכל סת' לא שכי' לבאן והאריך לתרץ לגבי דאין ברירה היינו מספק שלא לבטל ד"ת ובהבאת כפורים

שי"ך למיר חב"ע דר' וז"ל דר"ם לשיטתו דלפי' בדרבנן אין ברירה וי"ל שפגמיו דבריהם כו' ז"א"ש לדין דקיי"ל

כר"ם דדעת הרמב"ם דחב"ע דא"ל י"ש ברירה גם בדרבנן יע"ש' והומיל' דר"ם ור"ל לשי' כמיר כמ' א'

אי חב"ע דא"ל רב יוסף גוס' סובר בערוכין לז' ב' דאין למלק בין דאורייתא לרבנן ובמ"ש הרשב"ם ב"ב סא' ב'

ד"ה דלמא א"כ מדרבנן והומיל' בפשטות דר"ם לשיטתו בקדושין נו' א' דחב"ע דא"ל . ואולם תמהני דה"ש קאמר

דמיימי ח"בצו אהא דר"ם ורבנן בעינן ב' אילנות אבל במוכר שדהו ששיעבד לו הניקה עד היובל חייב בהבאה

ורק שאינו יכול לקרות אחר נמט לו הובל דלא משמחת דמיימי היינו מביא וקורא וכמ"ש רש"י וע' ירו' גיטין

ס"פ"ד מה פליגן בקריאה ר"ם אמר מביא וקורא כו' רש"ב"ל מביא ואינו קורא וע' בעמ"י סי' ט' דבהבאה

לכ"ע דאורייתא יע"ש' ובאוחו ענין השבתי כסמיכות הכתובים

משא"כ בטומטום פטור מספיקא ויכול להתנות ומתן אבי' בשביע' ופטור מחמת מיטעו וכו' דבעי ודאי

ותרויהו נמעט בכל גוונא וכשהט"ו אין במ"כס והוי ספק יכולה להביא ולהתנות רק שמבטל הסמיכה והרי"ם

פוסק כפי"ד ה' א' ס"א"ג פטורין מפני שהן ספק אשה וא"ל לת' אבי' כיון דאנדרוביטוס ג"כ ספק ובמ"ד מחמת

אימטע דפטורין לגמרי וא"כ להתנות דאל"כ אמאי אלחטריך למעוטי ספיקא ומתוך קו' הלח"מ על הר"ם

שנתן טעם טוב בשניהם וגם י"ל דהתו"ם תי' הא דלא מיימי על הנאי דמבטל מסמיכה וק' להר"ם רפ"א

מחגיגה הרא' האמורה בתורה כו' וע' כ"מ ובשע"מ ולטו"ק דביא ויתנה דאין סמיכה בעוף והר"ם לשי'

דער"ב דא' מן העופות וא"כ לת' דאבי' ונוכל לומר שמכח סכנת התו"ם דליפסוט דסמיכה בכל כמו בעי הוכים הר"ם

שער' דא' מן העופות . וגם יש לפלפל להפוס' דהכ"פ דממילא ימנע מהשס ח"בצו א"כ מסכתת ב"ל ע"כ

ומתנה פתנאי כשהיא נקב'ה על השחרור דה"א דיכול להביא ע"כ ב' בתנאי' ממ"ד ורק דא"כ יהא עובר בשעה

וכל'ה' בהשולח לה' ב' ובהא דר"א משני התם מזה דרכים שאני וע' תו' שבה ד"ד א' ד"ה וכו' ומיהו להרי"ם

ס"ס דאין אל' מדרבנן וע' דהשוכתי לשבה קל"ג א' עפ"ד הט"ו ואכ"מל וזוה ינחא ג"כ דהא אף אי דמי

מזאת רא' מ"מ הרי המטה הוא ספק והאיסור הוא עובר בודאי ול"ד להא דר"א דהתם ה' כדי שיוכל לקיים

העשה להשלימו למיני' עשירה אבל הכא אדרבא אם הוא נקיבה אינו מקיים העשה ומ"מ הוא עובר על ה"ת

ומיהו בלי' זה ליתא דהתו"ם הקטנו דלמיני' כדבד'ה ותי' דאין מהקנין קרבן לבטל מסמיכה והכא אין שניהם

ראוין לסמוך בכל כו' וע' תו' קדושין לו' ד"ה הקבלה ומיהו לר"ם דס"ל גבי מן א' שנתערב דקום ועשה

עדיף והיינו דתי' העשה להל"ת כיון דשניהם הוי מספק והארכתי בתשובתי בסוכה ט' ואף דהקו' דאין לתקן

קרבן בשביל כך היה הכא כיון דספק עשה דומה לספק ל"ת וא"כ כי היכי דקרבנות ומילה דמי שנת וכה"ג

והכי' נשואו מספק ויש לפלפל בס"ד'א מ"הת לר"ם ע' בתשובתי ליומא ב' ב' וינחא ג"כ דהרי"ם הג"ל והכמ"ל]

ובירושלמי דמכלתין בעי' ר' בון היכן הוי מראין פנים בעורה או בהיב' כשמעוניה מן הדא דכתיב ובאת שמה

ובבאת שמה הד"א במקום הבאה הוי מראין פנים . ולפי' יש להבין הא דתי' במכלתין גבי קטן מירושלים

להר הכית עתו"יווט (וע' תו' ביצה ד' ע"ב ד"ה והביא כו' וי"ל ל"ד בעורה אל' בהר הכית וע' תו' ספחים

כ"כ ס"ע"א ל"ד מוז לעורה כו' וע' ר"כ נדרים ט' ב' וע' רש"י מנחות נ"ה ב' ד"ה במקום) ואולם י"ל כיון

דמתני' דין סובר דאמו מייב'ת בחינוך דאל"כ'ה עד הכי מאן אייתי' וע"כ דחב"ע דאורייתא וכיון דמירי

בקטן דלגבי' ליכא חיוב קרבן ולא בעי כ"א ר"פ למוד לשיטת רש"י דמתני' מירי רק דר"פ בעורה ולכן לגבי

קטן לא בעינן לגבי' בעורה דוקא כיון דא"ל להקריב קרבן ולא בעינן לגבי' ובאת שמה כו' ולזה פרי"ש

הרא"י שתי' כסף גדול הבא להיראות כו' וזוה מבואר לשון הפוס' דנקיט מדא דמשמע תרי' דכיון דמירי

בעורה דבעי ג"כ ר"פ לקרבן ומ"שכ היר' דה"ת בראיית קרבן אבל דר"פ בעורה הכל חייבין ל"ל ל"ד בעורה

וה"ה בהר הכית דר"פ כגי' והא דמסיק לקמן גבי מי שאינו יכול לעלות דרגליו לאחיוי מפנקי ופרי"ש דאסור

ליכנס לה"ב כמנעלים לישבא דמתני' נקיט לרבוהא ומו"שכ בעורה דמקודש יוהר וא"כ מדיוקא דמתני' גבי

קטן מירושלים להר הכית מוכח דסובר חובע"ד ומש"ה לגבי' קטן לא משמחת אל' קרבן א"כ ליכא לתרו"ל הא

דהאים מירי משום חינוך דא"כ היכי מיימי חב"עו וע"כ דהלכה היא כמיר ולכן אמו מחוייבת ג"כ בחינוך וזוה

מוכח ג"כ דלא כהתוס' דלירץ להביא קרבנותיו נדבד' מדיקוט' לגבי' קטן מירושלים להיב' ולא לעזרה וע"כ

בשמות עימי ס' א' כעלה ג'כ לרחות צוה ד'הרנן דר'יש
 נדרים אימא ללכ'ע כו' דלטי' אי הוי כנויין לשון שכדו
 להס חכמים להיות נודר בו הרי הוא ג'כ כנדר נמור
 מדאורייתא להביא קרבן דיל' דכיון דמדרבנן הוי מ"מ
 אחיא חינוך דרבנן ודמי למכש'דר יע"ש ובאמת למאי
 דמסיק דהנא מתחיל בעיקר קרבן וא"כ נישא אבל למ"ד
 לשון שכדו להס חכמים ע"כ ל'ל כדטעני חמ"ח . ואולי
 י"ל דנמור דהוי סתם מתני' ס"ל כר"מ דחובע"ד
 וא"כ ע"כ לא אחיא מתני' אליב"ו ולהכי לא משני ג'כ
 הא דמיימי קרבן על לשון שכדו חכמים דר"ל לטעמי'
 דחב"ע"דא וכדארמין . (וע' בירו' דמתני' אויפכא דלר"ל
 לשון אומות ועי' צירו' נדרים פ"ק ה' ב' יע"ש ה' אי
 ואלו קנינן מה הוינן מיתני כו' וע"ש בדפרש כמ"ד
 לשונות אומות ולא קאמר הניחא למ"ד וכקו' התו' דהכא
 ועי' דמשמע דסוגיא דילן דלזיל לר"מ לשיטתו דהוי
 מר"א דירו' . ועי' בתו' ר"פ הנושא ש"כ ג'כ שאין לחוס
 מה שהולפה שיטתו וכה"ג בכ"מ לרוב בירו' . וע"ש
 בירו' דמ"ק ס"ק סוף הלכה א"ר"א טוב מזה כו' ר"י
 כו' ועי' ירו' יבמות פ' יא' ה"ז ובמיר ר"סח ר"י
 מקבלין התרי' על הפסק ועי' תו' יבמות קי"ג ב' ד"ה
 יתנה כו' י"ש סדרות הפוכות מש"ם שלנו ובז"מ קו' התו'
 גיטין נד' סע"א ד"ה נפלו ור"י"א בין בשוגג ועי' ט' מנחות
 נח' דחשיב יב' סוגיות הסוכות ועי' ר"ש פ"ו דכריתות
 ד"ה ובפוגמת ר"י ור"ל ורואו בירו' ב"ק פ"ד הל' ס' ח'
 ובסנהדרין ס"ה ג' ונמלאו זו' ריח"א כל הקודם כו' ור"ל
 אמר יאוש דעות ובכבלי משמע להיפך יע"ש בתי' ועי'ירו
 סלה פ"ג ר' חייא בר בא מחליף משמי' דריח"א ור"ל
 כו' . ועי' ירו' יבמות ס"פ יא' ופ"ה דפסחים ה"ד
 ובכ"מ ק"א אויפפלוגו בבי' יו"ט ש"ג ר"י"א מתרין על הספק
 יע"ש ע"כ דלא קאמר ר"י"א אלא בסי' שאפשר לעמוד
 כגון בבי' יו"ט ש"ג ועי' במ"הפ בירו' שבוטות פ"ג
 ובאמת ביבמות להי' ב' פלוגי בהדיא בהכי ר"י"א ור"ל .
 ובהו נספרו דברי הסיכה ליון ס' פ"ח בס"ה דך
 מעלי כו' יע"ש ב' . ועי' ירו' שביעית פ"ח פתלו' דריח"א
 כו' דרשב"ל אמר המע"ק דלא וע"ש בנחמי שהוא ע"ס
 וז"ל להיפך ובגי' בירו' פ"ד דב"מ והארכתי בחי'
 לז"כ סד' אי עי' המפרש מש"ם צוה ואכ"מל) ובעיקר
 הקושיא יש לדחות בפשטות דהס"ל דחייבו חכמים
 למנון בקרבן כיון דמ"מ לא הוי חייבו אבל היכי
 דמדאורייתא לא הוי חלות הנדר כלל א"כ מאי מהני
 שביא חולין על המזבח ולא שייך לומר שיבדו חכמים
 להביא קרבן אף דאין קלא משום ח"כעו כיון שחכמים
 תיקנו להקריב הקרבן מ"מ למה יביא קרבן כלל ואף
 דמ"הת און כאן איסור אס מקריב חולין על המזבח
 אבל זה ודאי לא מסתבר שיעלה מ"הת הקרבת חולין
 לכפרה כיון דמ"הת לא הוי קרבן כלל ולכן הקשו התו'
 מאי מהני קבלת הנזירות כיון שהקרבן שביא לא יעלה
 לכפרה כלל ואין כוונתם להקשות על ההבאה שיהי'
 חז"עו רק דהרי אין כאן קבלת הנזירות מ"הת ומה שייך
 להביא קרבן כיון שהקרבן שביא יטי' חז"עו ואין כאן
 כפרה כלל . טוב מאלתי בש"ס פני ארי' ס' לט' בתוך
 דכרו' שכי' בפשטות דלר"ל דס"ל תעב"דא דמ"מ
 יוכל להביא קרבן על נזירותו שאל' למנון כיון שאין
 כאן איסור כלל אבל לא שיעלה לכפרה וא"כ מובאר
 כסברא הנ"ל . ולכן ודאי פשוט דזהו רק לענין חינוך
 דרבנן דמ"מ יוכל להביא קרבן כיון שאינו עושה איסור
 מהתורה וכל חיובו הוא רק מדרבנן להביא קרבן משום
 חינוך משא"כ בסתם נדרים דלא שייך חינוך וא"כ כיון
 דמ"הת לא הוי נדר כלל מאי מהני כשיביא חולין לעזרה
 דכיון דלא הוי נדר מדאורייתא אין כאן קרבן מ"הת
 דלא מסתבר היכי דהחיוב רק מדרבנן שביא קרבן
 מדרבנן והארכתי לפלפל בדה"ל למ"הת תרומות רפ"ו
 ועי' שיבת ליון ס' ט"ו אף אין זה ענין לדברי טוב ראיתי
 בזה"רנח שהרגיש ג'כ בקושיא הנ"ל מנזיר והניח בצע"ג

והדבר פשוט כמש"לע . והנה בסי' זמנים אוח ב' הוכיח
 דמזוה דרבנן דוחה לל"ה דרבנן דהא חזוין דמשום חינוך
 דרבנן מביא ח"כעו . ותמתי לדבריו דא"כ בגדול
 כשהוא מביא קרבן נישא הרי יש כאן ל"ה דחב"ע"ד
 וליף מהכא מביא קרבן נישא דמיא הרי יש כאן ל"ה דחב"ע"ד
 טרם בכולי סוגיא דעליו' ולא מיימי מהכא והו' דאין
 קיי"ל דאין עשה דוחה ל"ה שבמקדש כדאי' בזבחים
 זו' ב' והרי חזוין דמי להביא חו"כעו וגם לסברא זו תיקשי
 מאשם חלו' דהוי ספק ח"כעו וכן בשמ"ת העוף הכא
 על הספק ומה"ט ליכא איסור כלאים בכתן הלוזבן מספק
 וע"כ דזה לא הוי כלל בתורת דמי' כיון שאין כאן
 הכאה חולין כלל מאחר שהתורה חייבה להביא חו"כעו
 וה"ה לענין חב"ע"דר מ"מ כשחייבו חכמים למנך בקרבן
 מה ענין דמי' לכאן כיון שמדרבנן באמת הוא מחויב
 קרבן וכל האיסור דהקרבת חולין הוא רק מדרבנן
 ובכ"ה"ג לא גורו כלל ולא חל עליו שם חולין כלל כיון
 שחייבוהו מדרבנן בקרבן ובכ"ה"ה הרי גם חב"עו
 דאורייתא היכי דל"ה לקיים המזוה בענין אחר לא הוי
 בתורת דמי' כיון שמזוהו בכך וכפ"ו יבמות ב' אי' לגבי
 אשת אב ובתו' ה' ב' ד'ה כוליה לגבי כלאים צ"ב
 ובחולין ז' ע"כ לגבי חלב ודס ועי' מנחות ה' ב' והיה
 כאן דחיוב חינוך הקטן כנזירות הוא ר' בככ"ג וא"כ
 לא שייך דלא משום חב"ע"דא פשוט שחכמים חייבוהו
 להביא קרבן . ולכן הדבר דחב"עו כיון דהא דילכ"ה
 דע"דל"ה הוא מנז' הכ אע"ב דל"ה חזיר וכיבמות ח' א'
 יע"ש בפר"ש ובחי' וממילא דרבנן אין עשה דול"ה
 לעבור בקום ועשה . ועי' מ"א תמו' ס"ק ב' בשם
 הש"ס עש"ית יד אלי' סי' ו' שכי' בפשטות דגם
 דרבנן ועשה דוחה ל"ה וע"ש בש"ס מנחת עני' חו"ה
 סי' ז' ועי' ש"ס ע"ה שא"ה סי' ו' והארכתי
 בפרט זה במק"אס . ומה שהביא עוד בס' זמנים דסוגיא
 דנזיר ס"ל דעשה דרבנן דוחה ל"ה דרבנן ממה דלתיא
 עשה דחינוך ודמי' ל"ה דהקפה מלבד ג"כ יש לחות
 בכמה אנפין בל"ה מהתם אינו מוכח רק בלאו שאינו
 שוה בכל וכמו דדמי' ביבמות ה' אי' למ"ד הקפת כל
 הראש מ"הת משא"כ היכי שכלאו שוה בכל דיל' דלא
 אלים עשה דרבנן לדחות הללו ועי' בחי' לשבת קנדי' :
רמ"ה שגראה עוד בישוב דברי הרמ"בם הנ"ל דהא
 באמת יש להנין להרמ"בם סוף הל' כלאים
 ובפ"ח מכ"מק ה"כ דלא הותר לכהנים ללבוש ב"כ רק
 בשעת עבודה וא"כ אי' דחב"ע"דא מ"מ הוא עובר על
 לבישת כלאים כעוה צ"ד בנזיר כיונה לעיובא וז"ל
 שיתקנו להביא קרבן נזיר נזיל לבישת בגדי כהונה כיון
 דלא הוי קרבן מ"הת כלל בכ"ה"ג וא"ל דמשכמת כשהי'
 לבוש בגדי כהונה מנדר שיוכלין חכמים לעקור דבר
 ד"ת בשו"ת ז"א כיון דהתחלת הלבישה ע"י מעשה לא
 הוי שו"ה וברשי ברבות ז' ש"ע"א וע"כ דחתיא כמ"ד
 ביומא יב' ב' דאבנטו של כהן הדיוט לא ה"ל של כלאים
 אבל הרמ"בם לשיטתו ר"סח מ"מק דאבנטו של כהן
 הדיוט לא ה"ל של כלאים וא"כ י"ל דמ"ה"ה ל"ל משום
 חינוך דא"כ לא ה"י רשאי לעבוד עבודה ומאלתי בש"ס
 עמי' סי' א' שהקשה ג"כ דליך לזבש הכהן בגדי כהונה
 בשעת עבודה והוכיח מהו דלא כדעת הרמ"בם דהא
 דמוקי לקמן ע"כ לאב"ד ר"ה ס"ל משום חינוך ומ"מ
 סובר ביומא יב' ב' דאבנטו של כה"ג זהו אבנטו של
 כהן הדיוט . וא"ו מוכרח דיל' דהני תרי' אוקימתי
 דלקמן אי' ס"ל לר' דהלכה היא בנזיר הלוא כהני תרי'
 אמוראי ביומא ו' ב' דפלוגי ב"ה אי' אבנטו של כהן
 הדיוט ה"ל של כלאים ולמ"שכ התרי' פ' א"ד וכ"כ ה"הת
 בפ"ח מק"פ הל' ד' דהוי דקאמר אב"ד ואב"ד אין
 הכרע והמ"ע פ"ב מחובל העיד דקבלה בידו דלישנא
 דאב"ד כלישנא דא"ד וספיר י"ל דמוקמינן לר' כלי"ק
 ובסתירת דהר"מ בסוגיא דהתם דפוסק דמוולא הסמוך
 לא"ס דאורייתא ופוסק כר' עד שיביא ש"ס מאלתי
 בלח"מ

בלחמ פני מצורות שהרגיש ג' פ' בזה וכבר האריכו
האחרונים ואכתי. ואולם דעה הר"ב בכתובות ו' א'
דגם הוסיף להמירין אביא ואב"א קיי"ל כלשנה בתרא
וא"כ ע"כ דרי מוקי משום מינוך ויקישי דאך לובש
בכלאים ככ"כ דהא לדירי' מסיק דהוה אכנטו. ואולם
ק"ל לכא' דל"ל למאי דפליגי ביומא ה' ב' באכנטו של ימי
המלואים אי הו' לובש בנת' א' או בזה אח"ז וע"י ו'
א' הו' ד"ה אכנטו. אך לסברת הר"מ דלא הוה ר"ב כ"א
לנורך עבודה וא"כ ע"כ דגם באכנטו הו' בנת' אחת
ואחר שהנביא לכת' הג' כ"כ סגר באכנטו לאהרן ובניו
שלא ימתינו בלבוש כלאים שלא לנורך מזה עד שילבשו
הבנים כל הבגדים אבל למד' דמותי' שלא לנורך עבודה
וא"כ י"ל דהו' לובשים גם האכנטו בזה אח"ז וא"כ
למאי דמוקי ההם ביומא דלמד' אהרן ובניו בזה אח"ז וא"כ
אכנטו של כה"ג לא זהו אכנטו של כהן הדיוט אבל למד'
לאכנטו של כה"ג זהו אכנטו של כהן הדיוט ס"ל אהרן
ואח"כ בניו ולדירי' ע"כ דס"ל דמותי' גם שלא לנורך
מזה כהראב"ד ולכן הלבישם בזה אח"ז. ואולם ז"א
דלא למד' בב"א ס"ל לא זהו אכנטו וא"כ הי"ל להלביש
לבניו את הבגדים כולם וגם שהנכח כאחת וא"כ
לאהרן וע"כ דלא תליא דבהי' מירי' דאף שהותר שלא
בעידן עבודה מ"מ כיון שעוסק בהלכשת כ"כ לנורך
עבודה מיקרי להלכשת כ"כ גופי' הו' מזה וע' כס'
הה"פ ס"פ י"ח. ואף שאפשר שילביש לבניו את הבגדים
קודם לבישה האכנטו מ"מ אין להוכיח מהאן דמותי'
ללבוש כלאים שלא לנורך עבודה כיון דמזומו כ"כ
שיהי' הלבישם כאחת וע"כ דלא תליא מירי' בזה וע'
בר"פ ד' מיתות ודוק. וגם י"ל להתי' בינה כ' ע"א
בד"ה למד' דהוא"ל וגי'לה לן קרא דילפינן שעה מדורות
הכיכי וילפינן דורות משעה וע' הו' מנחות י"ט ב' ד"ה
ושמאל וע"י הו' אביגו ו' א' ד"ה דנין וע' בימות ס"ב
א' וא"כ למד' דלא ילפינן ה"ה דורות משעה. ואמנם
י"ל למ"ש החו' בשבועות י"א א' דלרב ביבי אינו חייב
אף דתחלת הלבישה הו' ע"י מעשה מיחשב שהי' כמעשה
וא"כ י"ל דשפיר משכחה כשהו' לבוש ב"מ מכבר דמותי'
אח"כ להקריב קרבן בעד הקטן לרב ביבי לא הו' רק
ש"א ח"י ויש כפ' ביד הכמים לעקור ל"א ככה"ג כיון
שאינו עוקר במשע' אבל הר"מ לשיטתו בפ"י מהל'
כלאים ה' ל' דעוסק כר"ה דאפי' לא שהה אלא כדי
לפשוט וללבוש נוייב וע"כ דסובר דכיון דתחלת הלבישה
הו' ע"י מעשה מיקרי לאו שבי"מ וע' א"כ אינו רשאי
לעבוד עבודה ככ"כ וא"כ דהר"מ במ"מ. ואולם למ"ש
התי"ל ב"ב מ"ב התי"ל ב"א דנין א"כ התי"ל מהמעשה
בתי"ר דלא נחשב שההי' כמעשה וא"כ לק"מ :

בא

או ומה הו' כ' כמו שעלה בדעת אהר"ד לנדר דעיקר
חייב על האב רק בדליהא לאצוהא תחמיב אמו במקום
אביו למנוך וכדמוקי בערוזין ד' פ"ב ואף להרא"ש
בברכות ק' ששנים אינן בכלל ערבות (וע' בסנהדרין
מ"ד א' משום דידעו אשתו ובניו וע' שבת כ"ד ב' וירוש'
שם ספ"ה ואי נימא דאשה אינה בערבות בשביל האנשים
ממילא ה"ה להיפך וע"כ דזה אינו מטעם ערבות רק
כיון שהי' בידו לחמות וכשנת' כ"ה א' וע"ש ק"ה ב'
ובתורות מ' ב' וע' ברכות ס"ב ב' וכמ' לשכת ל"ג ב'
ואכמ"ל בדר"מ מ"מ גס להרא"ש הא דבזן נענש בעוון
האב אינו מטעם ערבות כיון דקטן גופי' לא הו' נר
עונשין וגם דבקטנה ל"ז ב' מוכח דגם פחות מגן ק'
לא הו' בכלל ערבות. ואולי לכיון דלמו אינה מחוייבת
למנך רק בזה שהיא מחוייבת לעצמה ולכן תיקנו טפי
בכזה זו להאב וכן בביתו כשהגיעה לכלל עונשין הוא
פטור מלמנך ואף דלדין דקיי"ל דהלכה היא במזיר
מחוייב למנך אף בתו בשאר מצוות ומבואר שם במזיר
ובר"ש פסחים ס"ח א' ובתוספתא דערוזין פ"ב וכמו
שהעלה בא"מ וא"כ עכשיו הוא פטור מלמנכה במצוות
שהיא בעצמה מחוייבת מ"מ כיון דל"ו מחוייבת להנכה
רק במ"ש שהו"ב שהיא חייבת ולענין ל"ה הא קיי"ל קטן
אוי"כ אין מצווין להפרישו ולכן לא תיקנו לנדר כשהיא
נעשית גדולה כיון דאין החיוב מוטל עליו בחמירות
למנכה כמו אבי הבן וע' ש"ת מ"ע ס' ג' שהעלה דלבי
אביו אינו מחוייב בברכה זו כיון דאינו מחוייב למנך
אף ב"ב ו"ל"ג דודאי עדין מוקנים דקיימי במקום טב
ולא מספקר שיא' מוטל עליהם לנדר אבל מ"מ במקום
שי"ש אב האב ודאי קודם להם למנך כמו בת"מ וכן
לענין פדיון בכור ומילה וע' ש"ת רע"א ס' מ"ב
וש"ת בגדי כהונה חו"ד ס' י"א וע' ש"ת דק"ט ס' י'
רכ"א. ומה שדקדק מה"ר בניור כ"ט אבל בתו לא אינו
מוכרם כ"כ דלא שייך לנור' כ"כ כיון דלא פסיקא כ"כ
דהחיוב מחינוך אינו מוטל על אבי אביו במקום שי"ש
לו אב. וגם מה שטרח להביא ממרחק להמו מהרמב"מ
פ"ו מלולב ובכ"מ דמינוך מרבינן והוא מבואר בכל
הש"ס בפשיטות וגם בסוגיא דעזיר דעפיק ב' כדפריך
והא מיימי חביעו ומש"כ להשיב על חו"ד הלכות בברכת
שפטרני לבי שער עכשיו הבן נענש בעוון אביו לאיכ
גם על בתו הו' לנדר וע' כתובות מ' ב' וכן בשבת ל"ב
ב' כבר הקדמנו בזה טעמות יעקב וש"מ שדמו דבריו :
וראיתי בס"ס תנא תוספאה במדושו לוסף כרימות
שהביא ליישב קו' החו' בהקטו לפרש"י
פ"י במצוות יראה כל וינדר דהא תני בסמוך ב"ב
הראי' ב' כסף משמע דקרבן איירי וכתב דלקמן
דף ד' מקשה אמהני' דקטן פטור מדאוי' ומשני ל"ק
כאן בהגיע למינוך וא"כ ע"כ הרישא דחייבין מיירי בהגיע
למינוך ע"כ מיירי בנ"פ בצורה דכחה מהני' ור"מ
ס"ל חבט' דא' וא"כ ל"ל משום מינוך דא"כ היקטי היכי
מיימי קרבן וע"כ דהלכה היא בנור' ולא משכחה לבני
קטן למנכו בקרבן דחובע"ד עכמ"ד בקולר. (וע"ש
מ"ש דפליגי ר"מ ור' נהוראי והוא ט"ס כי לא מוכר
ר"ב ובלא"ה הא ר"מ הוא ר"ב לערוזין י"ב ואף שזה יש
לדמות כמ"ש צמ' יע"ש). והנה מה שהכריח מנח
סנה ממני' דהלא דחובע"דא וההם לבני האב מניר
אף בנור' ממוקמי לר"ל למד' חובע"דא ולפ"מ
במ"י בסמוך הדברים מוכרחים בפשטות ממנהי' וגם
י"ל דבני דמשי כאן בהגיע למינוך אי"ל לשיטת'
לקמן ד"ד א' הו' ד"ה אלא. אמנם י"ל ע"פ דבריו
דר"ש ומו' לשיטת' בפסחים כ"ב א' דר"ש קובר
דא' דפליגי בחיבועו היינו רק לענין איסור אלא אבל
לנבי שמיטה לכ"ע הו' דאורייתא והמו' חולקים עליו.
וע' הו' מולין י"ב ב' ד"ה אלא לאו כו' דהו' כחובע"ד
יעשה ודוק. ואולם באמת אני תמה למאד דאי נימא
דהחיוב מוטל על אביו למנכו בקרבן לשיטת החו' איכ
לא

לא מיימי רק כנדכה דער"ב בא כנדכה וכמ"ש הקו' להדיא בדיה אלוהו קטן לכיון למדרכן הוא מחוייב צריך להביא קרבנותיו כנדכה והא דפריך הקס בזויר לר"י והא מיימי כדעו היינו משום דכויר מיימי חטאת דליתו בא כנדכה. ועוד תמהני ללכריו למה דמיק דמאי דלקמן הכל לאתויי סומא באתח מעיניו ולא כריב"ד דהוי דלא כהלכתא וטפי הול"ל לאתויי קטן כהגיע למימד מייב א"ו דהא ליתא דבז לא שייך לומר דמייבין דהא החיוב מוטל על אביו למכנו וה"ל לאיך הול"ל דמייבי סיפא אפי' כהגיע למימד ושייך לומר פטורין כיון דעליו אינו חיוב כלל רק על אביו מוטל למכנו ז"ל דלפסד דסיס הוא לימוד גמור מכל זכויר וטפי דלמייבא לגמרי דהל"ל הא בכל מיקום האב מייב למכנו ומ"ש ר"פ דקקט וכיון דהוי דאורייתא חייב מוטל עליו ושייך שפיר לשון חייבין אבל למאי דפריך בגמ' הגיע למימד מדרכן וקרא למלתא אמרייתא אחיא וא"כ אין עליו שום חיוב כלל רק דעל אביו מוטל למכנו וא"כ ודאי דסיפא מייבי אפי' כהגיע למימד כיון דמ"מ הם בעצמן פטורין מהאי' דעל האב מוטל למכנו. וערשי ברכות כ' סע"א דקטנים פטורין מק"ש לפי שאינו מצוי כו' וז"ל דהקס כיון דאיכא סברא לחייב את הקטן בק"ש א"כ מומילא פטור כמו בכל המצוות וע"כ דלתיא לפטור גם את אביו וע' רמב"ם רפ"ב מהק"ש נוע"א פטורין מק"ש ומלמדן את הקטנים לקרואה בעצנתה וזכרין לפניהם ולאחריהם כרי לחנך וע"ש בלח"מ דסובר דאף דקטנים פטורין מק"ש גם מדרכן מ"מ על אביו מוטל למכנו וא"כ מבואר דמני פטורין אף שחייב מוטל על האב :

צ"א א' תו ד"ה סה"י ע' ט"ז יו"ד שז"ז ונקח"כ ובאחרונים שפלטו מדה"הו דהכא לענין פסק בחוק ל' שמת לו מה ובש"ת יד אליהו חאה"עו סי' מ"ד שהאריך לחלוק בכמה ראיות וע' ב"א שער רוב וזוקה סי' מ"ד ועשו"ת בא"ב חאה"ע סי' ס"ט וע' נו"כ סי' ל"א ומ"ת חו"ד סס"י ה' ובחומת ירושלים סי' ס"ט וע'. באחריו שדמו דהא הקו' כנדכה ד"ד א' ובתובות ע"י כ' דכל הטומאות כשעת מניחתן אינו אלא חומרא לרבנן כהרומה וקדשים וע"כ דס"ה דנכרא הוי אחזוק חיובא שמחוייב להביא ק"פ ועי' שו"ת יריעות האוהל סי' ל"ה שדחה זה דלדברא נוקים אותו בחוקה טערה יש"כ, ודבריו נכונים דממילא סתלק חוקה חיוב ובאמת כ' הרשכ"א כעין סברא זו יביטוב קו' חוקה דר"מ אשמ"ה ימא כמילא ורק התו' ע"כ אלא חוקה שמסתלקת ע"י המתעסקין מיקרי חוקה והארכתה במק"אח בתשו' וגם דע"כ כיון דאיכא חוקה לגבי חוקה הוי כפד"ה ולקולא ולמו' דסוברים כהר"מ כהא מומילא אין לחייבו מספק בק"פ ועי' בר"כ ס"פ מי שחזו דלא מוקמינן ל' בחוקה מי שמת לאחר ייב חודש כיון דהשתא חזוין דמת ואכמיל וע' בהגהת רצה"מ נדה ד"ד א' חו"ד"ה שכל. ובמ"ש התו' דמוטב שידחה פסק כרת ממה שיעשו רובם שלא כהוגן. עי' ש"א ס"ס ל"ה שהשיב דל"ד ה' שנתערבו אלא שכן דרך התנאים כמו ה' חבורות כו' יע"ש ובכ"ג ה' לא יתרומו וכן ה' העלמות וע' תווי"ט יבמות פי"א מיב ובתובות פי"ב מיב ועי' כנר תמיד לכריתות בספרו ד"ב ע"א באורן : סעי' תו' ד"ה שנתא ע' בהרי"ב וע' נו"כ סי' מ"ת ח"אוח ס"ס ז"ד שכונתם למ"ש התו' בקדושין ע"א א' סה"ד קסיס יעשה וע' תו' נדה נ"ו ב' ד"ה הבאים מרקס :

צ"א ב' תו חייב כרת על הראשון ומ"כ על הב' דברי רבי ג"א ח"כ כו' עד מתני'. ואמרתו להביא כאן לפולא א' בשם כבוד מותני הגאון המובהק מופי"ד כמורה"ר מרדכי גימפל שליט"א הרב דק"ק ארזינא. והוא מדרושי לשה"ב. והנה הרמב"ם ז"ל פ"ה שהק"פ ה"ב כהב דאפי' שגג בא' והיוד בבי' חייב כרבי

והראב"ד ז"ל הקי' למה פסק כוותי' בגד רביס ר"ג ורשב"ע דלפיג' עלי' ועל"מ ב' הק' כיון דפסק כרבי למה א' בטמא ודרך רחוקה אפי' שכויר בב' פטור. והו"ל לחייב גם כזה לרדיו' ועכ"מ שייבב מפי' המשנה והלח"מ תמה מסוגי' דר"פ ע"ש שדמק דשס בעי לאוקמי אפי' לר"ג ורשב"ע ואחר העיון הסוגי' גם מר"ם עד ת"ר זה וממשנה עמוד ב' איזה דרך רחוקה עד וברי לא הי' בדרך (ג"ד א') ואז יובן קו' הלח"מ על מ"ש הרמב"ם פ"ה ה"ב י' ג' דכל עיקר תי' של הב"מ מפי' המשנה נסתר דהמשנה אולא רק אליבא דר"ג דאי זרקו עליו הורגה וא"כ למה נאמר תמא וד"ר שאלו פטורין כו' אבל לרז שסת דא' לא הורגה לא אחיא דהא ז"ל עוד"ר דאי בעי למיעבד לא שנקי' ל"י כמ"ש בגמ' לקמן וכ"כ רש"י במשנה ולקמן סה"ע והרמב"ם ז"ל דפסק כר"ם מני"ל לחלק שאלו פטורין כו'. ד' קשה דלמא הויר בא' לר"ג הו"ל לחייב אפילו בעשה השני' ולמה אמר הגמרא הס"מ רק בלא עשה בשניהם אם בשוגג או בחיזר וכן לרשב"ע ק' יואר דלשנו אף בא' א"ה א"כ לא עשה השני משמע דרק כיון שלא עשה כלל הוי' המיעבה בשוגג כיון דס"ל דשני תיקון הראשון הוא וכמה דלא מיקהין כבר עבר ובגמ' אמרה לרשב"ע בשגג בב' אף דהויר בחד פטור ע"ש (ועיין מ"ש במכות י' א' חמה האם מחלי' וע' רשב"ם ז"ל פי"ג מה' שסיסה הלכה א' ב' ג' ופי"א מה' נערה בתולה מתה גרושתו כו' ובמל"מל פה"י מה' פה"מ ה' ט') ורש"י ז"ל ס"ל באמת דלרבי ור"ג חייב על הראשון אפי' עשה הב' והכי משמע פסטי' דלישכא דגמ' וכן מקרא דיליף מייב' רשב"ע אם לא הקריב בזמנו בשני משמע דכלל גווי' דלא הקריב חייב ולכרמ"מ ז"ל אלא"כ שרי' כ' בפירוש שרק בלא הקריב בשניהם רק שרי' א' בחיזר ואי' בשוגג ח"כ אכן בעשה א' מהם אינו ח"כ ומני"ל וע' גל"ה ומרמ"מ שכתבו דלרש"י הו"ל רבותא יותר דלרבי ור"ג חייב אפי' בעשה הב' וע"כ הוכיח לו דזה פטור אפי' לרדיו' ומוכח משם כהר"מ ז"ל דלרבי ור"ג גיב בעשה פטור ולרשב"ע מני' אם חדל מעשות בשוגג פטור. אבל על הגמ' עמיה קשה מני"ל ולפי' כן פלוגתיהו ומ"ש המרמ"מ דפשיטא להס' כן לסברא שטובה אינו מוכן מני"ל ה' קושית הלח"מ ריש הל' שגגות דלפ"מ הר"מ ז"ל דססה ב' בכה כרבי וע"כ ז"ל דס"ל כרשב"ע ס"ק דכריתות דמוגד היינו מדרך הסס וכ"ס באמת פי"ב ה"ז מהע"ו ולמה פסק שם כהל' שגגות דמוגד פטור מדרב"ן. וי' אחאי לא דקדקה הגמ' תומי' על משנה דר"פ למה נאמר תמא וד"ר דאי בעי למיעבד לא שנקין ל' אליבא דר"ש דאי לא הורגה כמו ל"ק אכרייתא אשמא וגם תקשה באמת אר"ם ממתני'. ולומר דמתני' לא תתיב כר"ם כדר"ם ז"ל דמיק מאוד דהרי מהדרא גמ' להיר ממתני' כר"ם וכמ"ש התו' ד"ה דאי בעו כו' בסוה"ד ע"ש. וגם קו' רש"י ז"ל בעצמו אחאי לא הביא ר"ג ראי' מזה לכברתו דהורגה. ז' למשנה ד"ן דר"ם וכן לכריתא דר"ב א' דס"ל שומטין וזרקין ע"ש ולרדיו' תמא לא איצטרך כמ"ש התוס' ע"ש א' ד"ה שומטין כו' רק להורות דמייב בפסח שני דל"ג הואיל ולא חוי' בא' נמי ליח' בב' וכן לרז יאודה דלק' ל"ג ב' דס"ל כל שאינו יכול לייכנס בשעת אכילה גם דרך רחוקה וכתב להורות רק דמייב בפ"ס כמ"ש התו' ד"ה אלא כו' בסוה"ד ו' לרשב"ע ז"ל דט"ו דאיצטרך דל"ג כיון דל"ס בא' כו' ולמה א' במשנה וברייתא עמיסם אחריס לפותרס מכתת וכבר הרגיש כעין דבריו הרש"א ז"ל בתו' ד"ה אלא ב' ע"ש. ועוד נאריך בזה בס"ד. ח' קו' התוס' ד"ה אלו ב' ברה"פ וא"ת תקשה מתני' לרז דס"ל אשו"י ע"ש. ט' קו' התו' ד"ה רע"ק לטעמי' איסור מבואר דס"ל לרע"ק אין שו"י ע"ש והא ר"ע ב' היסן לית ל"י דר"י. יו"ד קו'

בשם אבא מארי ז"ל שמעתי דבמתני דקמי ואפי' עמי כיו' ומשום בהמ"ו אין יומ' בפסח בזה ולכן פי' כנגד די' לשונות והבא דבריי"ל ביחא לי' לפסח העמס בפסעוה כנגד מה שזמנו כוס בקרא ע"ז דפס"ח והמעין וזכר :

קה א

דקביעי ע' בראש ומו' מנחות ל' עיז ד"ה מכאן וכ"כ המרדכי בע"ס ופטור סי' רנ"ב וב"ח וב"י נשכח מהמסחר ברבם אלי' בסוף ספרו שהרבה לדבר גדולות על מ"ש בסי' שמשה מה בע"ש יע"ש : ע"ב תו' ד"ה דלמא ואור"מ דמרי כו' ע' לא"י רש"י דא"כ מאי פריך בגמר רשע קרית לי' ודלמא איירי שאינו אוכל לשם מנוח פסח וע"כ דלוגו אוכל בשבב קנה נפטו רק שלא למיבאון . ואולם במק"ש בגמר כ"ב א' העיר ב"כ בקושיא זו מעלמו ומי' דאקמי לבי' משום מוקפה ולב"ה משום הכנה בשבב אפי'ו אינו דרך הנדק . ומלבד ההמקשה לא ידע סברא זו ופטי הו"ל ה"מ בפסח גופי' דמייירי בי' וע"כ דכיון דהוא באכילה אמה מיקרי חדא דרך :

ק"א ב

סודרי' דמר כמ"ר ע' מ"א סי' ס"ק ג' וע' בע"ג ד"ב ע"ה מתי ל"י סודרה דמשמע דת"ם בעלמא סו' כוונתו כן ואולי יש חילוק בין סליה לסודר ועי' ב"ב נ"ח א' : ק"ב א' פתאום ע' מיר אחרי פי' כ"א וע' דא"ר פ"ה : אה שעתא קיימא פרשי' עשיר וגי' רש"י ב"מ ס"ה א' וב"ב ע"ז בי' וכ"מ וע' סודרי' י' ע"ב אך הוא קנה דוקא בלסון הגמ' דבשביל שהוא עשיר אין שליטה עליו ואולי הוא ע"ד בני מוי"מ בחולא תליא וא"כ מזלו גדול יותר . אך לדעתי קרוב הדבר לומר לפי שר"פ נתמנה בדר רבא כמענית טי' בי' וע' תו' שנועות כ"ו א' והכי קאמר דקיס לי' שעתא ע"ד האמורא קענית כ"א א' באילפא שמי' לזידי קיס לי' שעתא ועד"ה הא דסוף ברכות בי' ווסף דלא קיבל עליו נשיאות קודם רבא דאמרי כו' וע"כ כ"ו א' ר"ס ור"ה ברדריי' חו' חלמא כו' ודוק :

ק"א ג

תו' ד"ה אר"ס ו"ל דהוא כל עושר צריך סיבה טבעית אבל הזכות הו' בשביל קשקש הכנה וכו"ב בפענית כ"ה א' יע"ש בחזו' ד"ה הא והא וע' בירוי' סוכה פ"ד סוף הל' ד' וע' דמנולה כ"ח א' וע' בירוי' ברכות ס"ק במפרש ד"ה לוי וי"ל דהסיבה שאיננה הו' דאמרי קודה אבל עשו שגרים לו שטמיו ולכן לא נתרפא וכהא דא"י מוי' דל"ל אסוקא ובשבת קיי"מ בי' וברכות פ"ג הטיח כו' . והס"ה מדקדק עם דריקו ולהראות להם ענינם מל"מ ולהיות שגרים הטוב שמור לנצח בזה ובזה :

מסכת ביצה

ב' א' במתני

המיו"ט לרבה דאוקי משום הכנה לשמעינן רבנא ב"ב דאפי' בגולה שבת אסורי ומי' דהוא דוקא שבת שעודתו בעי הכנה אבל יו"ט שלאחר שבת כחול שונתו הלכך תני יו"ט לרבנא . ולבארה הירוצו תמוה דהא התו' והרי"ב ב"ה הו' וכ"כ התו"ט בעלמא ב"ה ב"ה דהא דילפינן דאין שבת מכין ליו"ט מחין יו"ט מכין לשבת במוכ"ס וא"כ אדרבה ביו"ט הוי רבנא עמי טוב מלאחי במוהרמ"ס דשהה הא"י כ"כ דא"כ לשמעין אפי' בשבת יע"ש ובבאור מש"ס . ולבארה י"ל בפסוק דאי תני בשבת הו' א"י דבי"ט מודה ב"ה דתאכל אבל השתא א"א למיטעי ב"ב"ה דבשבת מודה פ"ה דתאכל ז"א דהא אי איירי בעומדה לאכילה דאוכלא דאפרה הו' מ"מ לא מני שמי' בשבת ולא שמי' הנהיגה מכה אוכלא דאפרה אלא ביו"ט דמני' שמי' להכרנגולת וכיון דאין נפקותא ב"ב"ה ספיר תני רבנא ב"ב"ה דהו' כחא דהתירא . ומלפ"ז שיה

דמוק ובמ"ס א"ו רש"א ברי' מכלתין דלא קאמרינן רק לדמוי אליבא דר"י בלא"ה זה לא ניהו להאמר דהא לבי' דקיי"ל דל"ל מוקפה בשבת לדריכו שרי הבינה מכ"ס אוכלא דאפרה שרי ג"כ וגם דאכתי לא שמעינן עיקר הדין לבי"ה . דאין יו"ט מכין לשבת והול"ל ביצה שגולה בשבת והוי ידעינן בגולה ביו"ט דאסירא . אך י"ל בפסוק דאי תני בגולה בשבת הוי מוקמינן כר"ב דלא תיקאי וליפגני בתרנגולת . דהא נאסר שחיטה וביסול . אבל הא טעוהא דכגשיו דתפסינן לעיקר דמגביהין ב"ש לקולא וא"כ אך הו"א דפליגי במוקפה ותיקשה ב"ש אב"ה וז"ל שבת דמיתירא . כו' אבל אי תני בשבת הוי קשה אהדרי וא"כ בלא"ה לא הוי מוקמינן פלוגתייהו במוקפה והדק"ל ליתני בשבת . לכן ג"ל באוסן אחר דאי הוי תני פלוגתייהו בשבת הוי אסור לכ"ע לבי' משום מוקפה . ולב"ה משום הכנה בשבת אפי'ו תרנגולת העומדת לאכילה הוי מוקפת משום אוסור שבת וכבר הוזכר סברא זו ברש"ל ומורמ"ס : אך זה אינו מספיק לרבה דמוקפה אסור כמבואר בדוכתא טובא וא"כ הוא תופס מתני' דמגביהין ב"ש לקולא וב"ה לחומרא ולרדי' בשבת אסור לכ"ע ומוכרחים אנו לתרץ לרבה כמש"ל דאי תני בשבת הו"א דפליגי במוקפה דלפי מש"ל דמגביהין ב"ש ומורמ"ס ובי"ה לקולא נסתר הוי הני' ולרבה א"ש כמובן אבל לפמ"ש הר"י והרש"ל אהא דפריך שבת דעלמא שחתי' ת"ל משום מוקפה דב"ש לא הו"א דא"ל סברת התו' דהכא דאי בעי שמי' כו' יע"ש שחירצו בתרנגולת העומדת לאכילה דמשום אוסור שבת לא ינאכה מתורת אוכל דאיסורא הו' דרבע עליה כחרי בעלמא הלכך לא אשתרי משום מוקפה אלא הו' אבל ביצה שלא נאסרה משום שריא עכ"ל א"כ הדק"ל ליתני בשבת וא"ל דאסור לכ"ע לבי' משום עומדה מוקפה ולבי' משום הכנה דבשבת אפי' עומדה לאכילה אסורה משום מוקפה והרי לר"י ורש"ל ליתא למשל"ע ובסברתו מוכרח דאל"כ מאי קאמר שבת בעלמא חיתירי ובאמ"ס למאי דקיי"ל כר"י דבשבת מוקפה שרי ואפי' לרבה דאסור ולא הוי אצטריך לשמוי גיורה שבת אטו שבת אחר יו"ט . וג"ז יש לדמות אך דמ"מ ע"כ מוכרח כסברת הר"י ורש"ל דאל"כ קש"מ"ט מוק' מתני דאיירי ביו"ט שלאחר השבת ולכ"ע אסור משום מוקפה והכנה דהא ב"ה"ש של יו"ט הו' נאסר דלא הוה שייך למימר אי בעי שמי' כו' משום אוסור שבת דשמי' עדיין הו' שבת וכיון דאיתקאפי לבי'ה הו' איתקאפי לכולי יומא אע"כ דמשום אוסור שבת לא ינאכה עדיין מתורת אוכל אבל השתא י"ל כמ"ש דאי הו' תני פלוגתייהו בשבת הו"א דפליגי משום מוקפה וא"ל כמ"ש דא"ל דא"ל דפליגי במוקפה דא"כ תיקשי ב"ס וב"ה אהדרי ז"א דטעמא מאי מהפסינן סתמא דמתני' דמגביהין משום סתמא דמתכין וזה א"ש בדא"ל לאוקמי מתני' דהש"ה דהכא כפשוטו ביו"ט דעלמא ופליגי במוקפה משום וליפגני בתרנגולת אבל אי הוי תני פלוגתייהו גבי שבת הו"א דפלוגתייהו במוקפה ולא הוי מהפסינן מתני' דמגביהין כיון דאיכא לשמוי דפליגי במוקפה אלא דעכשוו דק"ל ליתני אוסרין ומתירין וא"ל דהו"א דמתירין היינו בעלמא א"כ ליתני בשבת וא"ל דאשמעינן דלא כר"י ז"א דהא השתא קיימינן דפליגי רק בעלמא אבל אי הו' ס"ד דפליגי במוקפה וקשה וליפגני בתרנגולת אע"כ דפליגי בהכנה וא"כ לא שייך וליפגני בתרנגולת אלא מדל"ה פלוגתייהו בשבת ל"ל דאי הוי תני בשבת לא הוי ידעינן דפליגי בהכנה אלא במוקפה אע"כ דפליגי באכילה וא"כ ספיר י"ל דאי תני פלוגתייהו בשבת לא הוי ידעינן דפליגי בהכנה ולא שייך לומר וליפגני בתרנגולת וא"כ דק"ל ליתני אוסרין ומתירין . ועכשוו יומא דר"י מתרץ כך הקושא דפליגי בתרנגולת . דהא על תירוצו דהכנה יקשה קושיא התו"ט ליתני פלוגתייהו בשבת וא"ל דבשבת יתא אסור משום מוקפה ז"א

ז"א כמשה' מר"ג ור"ש'ל וא"ל דהו"א דפליגי בטלטול
 א"כ תיקשי ליתני פלוגתייהו בהרנגולת אע"כ דפליגי
 בהכנה ושפיר י"ל דאי הוי הני אוסרין ומתירין הו"א
 דפליגי בטלטול וא"כ ליתני פלוגתייהו בשבת אע"כ
 דלא נחית לקושיא זו דליפליגי בהרנגולת וא"כ שפיר
 י"ל דהו"א דפליגי מוקצה והא דל"ת אוסרין ומתירין
 משום דהו"א דפליגי בטלטול וכיון דגם לדידי תיקשי
 נמי וליפליגי בהרנגולת ולא תיקשי ל"י הכי וא"כ אדרבא
 יש להוכיח דמוקצה פליגי וא"כ לא קשה וליפליגי בשבת
 דהא בשבת איפסא שמעינן להו דב"ש אית להו מוקצה
 וב"ה לית להו , אבל אי נימא דפליגי בהכנה תיקשי
 וליפליגי בשבת אך י"ל דלשיטת ר"ג מוכח שפיר דפליגי
 במוקצה דאי בהכנה יקשה כנ"ל אבל רבה אזיל לטעמי'
 דמ"ל כר"י וא"כ מוקצה דאורייתא והו מוקצה והכנה
 שוין דבין במוקצה ובין בהכנה פליגי בשבת וי"ט, ומיחו
 י"ל דגם לרבה בשנאמר בהכנה פליגי תיקשי וליפליגי
 בשבת אבל אי פליגי במוקצה י"ל דבשבת כנר ידעינן
 מתניתא דמגביהו ושפיר י"ל דאשמעינן דבשבת וי"ט
 שוין ודלא כר"ג :

ועפ"ז

מיושב קושיא איז מוהר"ש דף ג' ע"ב
 דקאמר שלמא לרבה משום הכנה כו' אלא
 לרב יוסף ר' יצחק קו' דלא פריך לר"י ולדרכיו י"ל
 דר"ג ט"ל הכנה והא דלא מוקי מתני' כרבה דמתני'
 מוכח לדידי' דלא פליגי בהכנה אבל בדרייתא דקתני
 אחד שבת וכו' איז מטלטלין יעו"ש שפיר י"ל דאסור
 משום הכנה אבל לרב יוסף ור' יצחק מוקצה שפיר דא"ל
 דמ"ל הכנה ודלא מוקי מתני' בהכי משום דלא הני
 בשבת דהא לדידהו משום מו"ט ומשום פה"ג ב"כ קשה
 ליתני פלוגתייהו בשבת א"ו הכנה ל"ל . אך י"ל דקושיא
 פתויה' ליתני בטולדה בשבת דליפליגי ביו"ט מכש"כ דבעי
 הכנה דקרא משום דלא חשיבא ולס"ו נסתר מש"ל ויש
 להאריך קצת בזה, ומלבד מה שסירטנו קושיא איז רש"א
 כ"ל לתרץ באופן אחר שידוקדק בזה מה שסיים כולהי
 פרי"ג לא אמרי דהא ר"ג כבר נהפךרך אלא דכל"ז הו"א
 לשולם הכנה אית להו והא דלא אוקי טעמא דמתני'
 משום הכנה ליתני בשבת אבל עכשיו דקאמר כולהי
 כר"ג לא אמרי כי קושיין וליפליגי בהרנגולת לפ"ז ע"כ
 מוכח דהכנה לית להו דאל"ה לוקמי מתני' בהכי והא
 דלא הני בשבת דהו"א דפליגי במוקצה דלא שייך לומר
 וליפליגי בהרנגולת ולקמן נרמזי הדבור בס"ד לתרץ
 קושיא איז רש"א וקושיא ג"כ בטוב טעם . ומקודם נבוא
 לבאר שדה"תו בדבור השני הוא ת"י לדבור הראשון
 דלסדרת התו' אי הוי תני אוסרין ומתירין הו"א בטלטול
 דק"ל ליתני בשבת וא"ל דל"ל אי בעי שמיט כו' ז"א
 דלפרי"ג ורש"ל דאיסורא דרבע ע"ג' כחרי וא"ל דהו"א
 דפליגי במוקצה ודלא מהפכינן מתני' דמגביהו דא"כ
 ליפליגי בהרנגולת דהא השתא קיימינן דבטלטול פליגי
 וע"כ דפליגי בהכנה א"כ לא שייך פלוגתייהו בביצה
 דמתחמול גמרה לה וא"כ הו"א דפליגי בטלטול וליטני
 בטולדה בשבת ולזה סמכו בדבור שלאחריו שאור ככזית
 לא שייך הכא מידי וא"כ באמת פליגי בין בשבת ובין
 ביו"ט רק התא סדר פלוגתייהו לגבי יו"ט כיון דפליגי
 עוד בחד מיני בני יו"ט וב"ה לחומרא וב"ש לקולא ולא
 חשיב נמי הא בהדיהו כיון דבאמת פליגי גם ביו"ט
 ובזה מוסלק ב"כ קושיא העולם מה הוסיפו יותר מפרש"י
 וגם נש"ת הרדב"ז הרשב"א בזה וע' בהגהות מוהר"ה"ח
 חש"ש ולדבריו דק"ל פלפול יתיישב ג"ו וכדאמרן 'ועתה
 נבוא לבאר דבור ג' משום דעדיין קשה אחא' פריך
 וליפליגי בהרנגולת דלמא מוקצה דבע"ה חמיר טפי
 ועבר"ל ומוהר"מ"ש ולפ"ז א"ש לפת"ש התו' דדבור א'
 דאוסרין ומתירין הו"א בטלטול וא"ל ליתני בשבת דהו"א
 דפליגי במוקצה וא"ל דליפליגי בהרנגולת ולכ"ה אסור
 ולפ"ז היו זריכין דבור ב' שאור ככזית כו' ולכן כתבו
 בדבור ג' אוכלא דאפרת כו' ולפ"ז א"כ בהרנגולת אסור

גם הביצה אסורה ומדשרינן הביצה גם בהרנגולת שריא
 ושפיר י"ל דליפליגי בהרנגולת ומיושב קושיא הי"ל .
 ולפ"ז יונן בדבור הרביעי ת"ל דבהדיא אית להו מוקצה
 דתניא לא יטול כו' דכל"ז הו"א דלעיל אמתני' דמגביהו
 דפליגי ב"ש וב"ה במוקצה לא הומלה"ק הא הרווחו
 אית להו מוקצה דלא יטול אה"כ כענע מצעו"י דהא
 מוקצה דבע"ה חמיר אבל השתא דס"ד דלמא ב"ש לית
 להו מוקצה וע"כ דמתן דאית ל' מוקצה בביצה אית
 ל' גם בהרנגולת וכמו שיבאר בסמוך בס"ד אי"כ
 השתא קשה מהא דלא יטול אה"כ כענע מצעו"י והירצו
 דכאן דבע"ה דיוני סיבך דמיין אישג דלא ליחרב שובנו
 כמש"כ המפרשים . וכוה יבואר קושיא הנ"ל . ובאופן
 אחר יתבאר יותר קושיא איז רש"א הנ"ל דאדר"ג אין
 להקשות דל"ל דאית ל' נמי הכנה דרבה והא דלא איקי
 מתני' בהכנה ליתני בשבת וא"ל דהו"א דפליגי
 משום קשה מהא דל"ל דר"ג ס"ל בשבת ב"ה לקולא וכנ"ל
 וא"ל טעמא מאי מפרכין מתניתא דמגביהו משום סמס
 דמיניין וזה בשא"ל לוקמי מתני' דהכא במוקצה משום
 וליפליגי בהרנגולת אבל אי הוי תני פלוגתייהו בני שבת
 הו"א דפליגי במוקצה ולא הוי מפרכין אמתנית' דמגביהו
 כיון דאיכא תרי מתני' דפליגי במוקצה וא"כ שפיר י"ל
 דאי הוי תני פלוגתייהו הו"א דפליגי במוקצה ז' אלא כ'ק
 קו' התו' ליתני אוסרין ומתירין וא"ל דהו"א דפליגי
 א"כ וליפליגי בהרנגולת א"ו לא פליגי במוקצה אלא בהכנה
 ואי הוי תני מתירין הו"א בטלטול וא"ל וליפליגי
 בהרנגולת דבהכנה לא שייך זה וע"כ מדלא הני בשבת
 שמי"מ דלא פליגי בהכנה אלא במוקצה וא"ת דגם
 במוקצה קשה וליפליגי בשבת ז"א מדא דבשבת לר"ג הוי
 חיפסא דב"ש אית להו מוקצה וב"ה ל"ל מוקצה ועוד
 דכבר נתבאר דאי הוי תני בשבת הו"א דפליגי בהכנה
 ולהכי תני פלוגתייהו ביו"ט ואף דל"ל דפליגי נמי בהכנה
 מ"מ מוכח דפליגי במוקצה כיון דבשבת א"ל לפרש
 דפליגי במוקצה אלא בהכנה וביו"ט י"ל דפליגי במוקצה
 אס"ד לפי האמת דפליגי בהכנה לא הוי שתיק פלוגתי
 במלת' דאיכא למיטעי ומני יו"ט דאיכא לפרושי
 דפליגי נמי במוקצה א"ו דפליגי נמי במוקצה וא"ל דמ"מ
 ליתני בשבת וא"ל כנ"ל דה"כ הו"א דפלוגתייהו במוקצה
 מדלא הני אוסרין ומתירין ול"ל דהו"א דהיינו בטלטול
 מדלא ליפליגי בהרנגולת ז"א דבאמת ליתני שבת וליטני
 דאסור לשמוט אה"כ ה"ו עפר מוכן מצעו"י וכיון דאין
 לו עפר אינו יכול לשמוט בהרנגולת ולא הוי הביצה
 אוכלא דאפ' וא"כ י"ל שפיר דמיירי בעומדת לאכילה
 דאינו יכול לשמוטה בשבת :

ירושלמי

ירושלמי דקדק על כפרת ב"ש דמ"ט דב"ה דהא אף אם אין
 לו עפר מ"מ אם כבר שחט מודים שיחפור נדקר
 וע"כ ז"ל כיון דלכתחלה אסור לשמוט אי"כ כבר
 אהקצאי לבה"ש וכנ"ל אך נוכל לומר אה"כ דפליגי
 בכה"ג ליפליגי בהרנגולת בכה"ג דלא הייל עפר מוכן
 מצעו"י ועכשיו מצא עפר מוכן אלא אחר דלכ"ה כיון
 דלא ה' לו עפר מוכן מצעו"י חיתקצאי לבה"ש כו'
 ולפ"ז י"ל דפליגי במוקצה והא דלא פליגי בהרנגולת
 משום דהו"א דפליגי בכפרה הנ"ל אך זה אי"ש לרי"ג דכ"ל
 הכנה אבל לרב יוסף ור' יצחק דהכנה לית להו קשה
 לאוקמי מתני' בהכי ואין לתרץ כמו לר"ג דאי"כ ליתני
 ביצה שטולדה בשבת ז"א דגם לטעם מש"ז או פירות
 הנושרין קשה ליתני בשבת אלא דוס לא תיקשי לדידהו
 א"כ לוקמי מתני' בהכנה א"ו לית להו הכנה אי"כ לפ"ז
 מוכח נמי לדידהו דלא פליגי במוקצה דא"כ דפליגי
 בהרנגולת וא"ל דהו"א ליפליגי באין לו עפר מוכן מצעו"י
 זה הוי ידעינן מדלא פליגי בשבת ואף שלדידהו א"ק
 ליתני זה דוקא אי שייבי מלחא בין בשבת או ביו"ט
 כגון הכנה או פה"ג או מש"ז אבל דאין קסידא אי תני
 שבת או ביו"ט משא"כ אי"כ אית לו עפר מוכן דלא שייך
 לגבי שבת כלל א"כ אי"כ אית דהכא שמר משה דאין
 לו

לרצא דלא איסתרי רק לאטילה יעיש וע' בפמיע דגם
 גדרבנא אע"ל ורק י"ל דהנא משום גזירה וכמו בדרן
 גלילה בס' ה'וע' תו' מניגה כ' וע' בס' ליבמות י"ע א':
בא א' וכי מה בין ז' לנז' ולכאורה כיון דלא
 ידע דיש מילוק למה שאל לו אף להמו'
 בחולין ק"ב דעל מעשה ר' שאל וע' בגר המיד
 לכריתות דיה נה"ר אלא אר"י ובלקוט השא יג"ב
 ולפ"ז י"ל משום דאין למדון הלכה עד שיאמר הלכה
 למעשה וכב"ב ק"ל וע' ירו' פיאה ע"ב הי' וספ"א
 דמניגה וז"ל בפסחים ל"א שלא פני לא מקול וע'
 בב"א כלל ס"ז בשער אר"ה מה שהוכיח מה או ד"ל
 כחמו ד"ר ב' באפס נהוג כו' ואפסר שהרואה יטעה
 מכה דמיונו וכה"ג ולהכי הו' שאל למעשה או משום
 דאסור להרוס הלכה בפ"ר וכו' מנאר ב' כונה
 רש"י דאמר ואני הווס כו' ופרש"י יו"ט הוא ודרשתי
 לרבים ולפ"ז י"ל דמכה בופא משמע דהי' ביו"ט דע"כ
 שאלו למעשה וכייל ובל"ה י"ל דפר"ש י"ע הי' דמ"ק
 ה' סע"א ובעקבא דריגולא לא הוי תקשי לוי וע'
 זכרות י"ב ובע' חולין י"ב א' לא אשוחט כו' ובשבת דר"א
 וס' כ"א א' בעי אב"י איכתי' וס' נ"ג א' ומיש
 מאוכף וע' כמלתין כ"ב א' בעי מיני' אב"י מרבה כו'
 איכתי' כו' וכן בפסחים כ"ז ב' בעי מיני' רמי כו'
 איל אסורה ומה בין זו למרלה וע"כ דהשאלה הו' רק
 לברר דקין אולי יש הבדל ביניהם וכה"ג בבב"מ ובב"מ
 סע"א א שרי הקורה אמה לנס אלה"ר למ"ב בא"מ
 ס' הרני' ודיו"ד ס' קניו לדרוך שימן כל ממונו שלא
 יעבור על לא תעשה וע' חו' ביצה י"ב א' ד"ה הא מני
 דהנא אפסר שהי' יכולין לנבל ע"י א"ו רק שהי' סובר
 דשרי לגמרי מלכס ויש לפלפל בזה אי יש מילוק בין
 עט"ב לל"ה וע' פמ"ג בא"א אכל ז"א דא"כ לא להתייב
 בזמנו של הארמי המופקד באחריותו שלה"י וכול למכרו
 וע' פסחים י"א שאם בזמנו לא אטרחרוהו כו' וע' בס' מ'
 ליבמות ח' א' ויש לפלפל טובא ואכתמל':

כ"ב ע"ב בפסח קאי ע' תוי פסחים ל"ז א' וע' בקבוצ
 ז' א' ותו' כ"ב פניא דשבת ומעשה וע' הו"ט ר"ע ביצה
 הא דלא הני בזולתה בשבת בחדושי וע' רש"י
 יבמות מו"ב ד"ה דלמא דאוקלעו כו' וע' ירו' ר"ה פ"ק
 סוף ה"ב שבעו קודם ט"ו שבת וע"ש בשו"ר קרבן:
כה ב שום מראשו וע' בא"מ ק"עו ס"ק י"ד דבשבת
 יתחיל מראשו וי"ל ככ"פ וע' עמ"א ר"ס
 ר"ס ולכך כיון שאינו עושה כן בשביל דרך אכילתו לא
 מיחוי כרעבון בזה ל' ע"א לדרו בארפא גוי' הר"ש
 זכקפא: אלא מוטב כו' ע' דר"א"ש וכיבמות ס"ה כ"ס
 שמונה כו' וע' תו' ע"ג ד' סע"א ע"ב רב משיא
 וברא"ש גבי' רב אשי: כ"ס שחל על החגיגה והא
 דלא דריש מל"ה דקמי' בסוכה ד"ל דהו"א דאתיא
 דבעי לנס חג וע' חו' סוכה ט' א' מהא דאתמר
 הפריש וע' בה"ג ועט"ו ר"ס תרכ"ה שאפ"י ביום הראשון
 קודם שנטלו למפק ב"י וש איסור מוקלה וליד למ"ס
 הכ"י בשם הב"א עבדי' להושתע ולא אנבי' למופק ב"י
 דשרי בהנאה דהולמ"ה דכ"י שלא עשה המעשה דהיינו
 האגודה לא אקלו דעת' מיני' וגי' בכ"י א"מ ז"ל
 ולהמעין בהג"א דגרים ולא אנדי' ופסוט דכל הולמ"ה
 א"כ ביום הראשון קודם שנטלו א"כ איסור מוקלה
 ודלא כט"ז סנהמלף לו ב' דד' עכ"ל וע' בס' תרל"ה
 ס"ק ז' עט"ו ובמ"ד ס"ק ג'. ובאמת למ"ס הול"ל
 הטעם משום דכה"ג לא היו הזמנה כלל כיון דלא הי'
 האגודה ובאמת לרד"ק דקיי"ל דכל הולמ"ה:

ס' קב"י למיש דר"א ס"ל ככ"ס בכוכבת וע' מנ"א
 מ"ה חו"ד ס"קו' (גם לפ"י במתני' לקמן דגם לכ"ס
 בעי לזמן שכיבה דיד' וע' תו' לק' כ"ה א' ד"ה הווא):
ל"ה ב' ומי שני למה בין יל"ה כו' ערש"י ולכאורה
 אינו מובן דא"כ גם כהמס לא נ"ל קודם
 ל' יוס ובכ"מ שאל"ת היינו בתרומה כע"ב סו"ט וע"ש
 דפרש"י וב"ק ל"ט א' ובכ"מ כיון דטובה לבעלים ואין
 סברא דמיקרי אליה כיון שגבל יו"ט א"ל תובעין
 ואולם במנחת אהרן על הארוך מש"כ כ' עפ"מ דפליגי
 בשבת קמ"ח ב' בהלואת יו"ט וי"ל דלכ"י לשיטתו בקודו
 ליד א' ור"ה ה' א' דאשה ב' משמחה ע"תו וע' שו"ת
 זכ"כ סיוון לזה דהכי דליכא משום שמהת י"ע
 גם רבה מורה ומיש דלמא אחיא למוכחז וכה"ה
 נק"ט האשה ששאלה ונעולס וע' בל"מ כה' מע"ה
 ובמ"י למניגה ב' סע"ב ועסו"ת רע"א ס' א' בהמטות
 ובאמת לפ"ז יקעורר כמה קושיות בסוגיא דלעיל שית
 וי' ע"א וע' בירו' פי' הבונה ה"א ובכמה סוגיות דאיכא
 לאשכחוי באשה אי' נימא דלגבה ליכא שמחה יו"ט שיהא
 אפור לשמח עבודה א"ו דחמ"ס השו' דמריה
 בכ"מ: וכדמות ראו' מ"כ"ס ל"מ ויחזי' לעניי' משום
 דהוי משא"ל ולרשב"א בתשו' דהכי דאיכא גבאי
 דקקא כו' וכן הק' השמ"ק דנימא אן יד עניי' אן
 וע' רש"י ז"ק ל"ו ב' ד"ה אן משום דר"י ה' גבאי
 דקקא וכן סיקס' בערכין כ"ג א' וע"ש סר"ה מהרשב"א
 והא בל"ה י"ל דפסו"ת דמירי' הי' דאיכא גבאי בעיר
 כי היכי דלא מהני היכי שהקדיש דפרטות וע"כ דל"מ
 לחלק דהכי שאין גבאי שיפסקה דהין והכי כיון
 דמ"מ איכא לגבה מיוב שמחה לא מקפיד לחלק להכי
 ש"ל בעל וע' תוי ערוזין ס"ה ב' ד"ה הקס דלי"ה לא
 עט"ב רק לקולא וע' ב"מ ק"ו א' דל"מ כן ותו' נדה
 ג' א' וע"כ דלא מיידי רק לענין עירוב דביטול רשות
 דהלכה כדברי המקול בעירוב וע' מל"מ פ"ו ב'
 מגרושין ס"ז ב"ה ור"א י"ט וע' ביו"ט ג' דל"ה דרבה
 ור"י כשנח תליא בשמחה יו"ט א' הוי מוכח וי"א דודאי
 גם ר"י חיי' כשאר מיילי לשמח יו"ט וכדאשכחן נמי
 ל"ה י"ד ב"ה ז' ב' דרבה חיי' לדלמא מואלך וע' ש"ד
 ס' ר"ח דהני' רבא וע' ברא"ש בסוגיא ואף דמהקדימה
 אין ראי' וכמיש בחי' ליבמות: לט"א סודומית ערש"י
 וע"ב כ' ע"ב אסתרוקית וע"ש דרש"י והנהו גליון
 הש"ס מרע"א וע' נוב"י מ"ה וע' כ"א כלל ק"א בחיו"ט
 וע' רש"י מנחות כ"א א' וע' חולין קה"ב קורטא כו'
 וי"ל דשכחה בדקא ג"כ ואכתמל': משא פסיר כו' וע'
 מוהרמ"ל ובנו"ב מ"פ חו"ד ס' ק"א וע' בכפ"ה
 סוכה ל"ט א' ובל"ה דבחולין ענה חזירו משה ולכן
 לא נימא ל"י בזה ואף דככה"ג הוי נדרי שגנות כר"כ
 ור"א וגם דבחולין הוא בל' שאלה סי אמר כו' וע'
 רש"י יבמות ע"ב ב' ד"ה ראי' וע' פסחים ל"ח ב'
 וע' בר"כ דר"ס י' ע"א ד"ה בחויה ובקפמ"ל לרמב"מ
 מ"ע ז' וע' ירו' מגילה פ"ד ה"א דא"ר חגי ל"י מנ'
 וא"ר יוסי משה דאנא מסתכל בור מסע דעתי ומשמע
 דהוא לשון שבושה וע' ירו' פ"ה ה"א א"ר חגי
 משה ימות א"ר יוסי:

מסכת הגיגה

ב א במתני' תו' ד"ה הכל נדקוט חדא כו' וכן
 מפורש להדיא בלשון רש"י לקמן
 גם לענין קרבן מדאחרתין הכס דמ"מ מייב בשלמי
 שמחה דמוכח דמירי' גם ברא"י: בא"ד מ"מ מהכס
 שמעינן דלפי האמת ול"ל דהכס לא משמעין רק
 מקרבן אבל מ"מ חייבין בר"ע ז"א דהכס הוי נמי ברי"ג
 ומפקדן דמשמעין ל"י מהכי ול"ל דהוי יולף להיפך
 אש"ת

